

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Analýza potřeb škol v Pardubickém kraji

Dokument Analýza potřeb škol v Pardubickém kraji vznikl jako výstup systémového projektu Podpora krajského akčního plánování, realizovaného v období 1. 3. 2016 – 31. 12. 2021. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v souladu se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje i škol. Je spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jeho realizaci zajišťuje Národní pedagogický institut ČR. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu P-KAP.

Kolektiv autorů P-KAP, 2021

Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0

Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Projekt P-KAP je projektem Národního pedagogického institutu České republiky. Je zaměřen na podporu vzdělávání na středních a vyšších odborných školách a akcentuje soulad se vzdělávací strategií MŠMT. Má za cíl zajistit metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni krajů i škol.

Obsah

1	Analýza potřeb na školách.....	6
1.1	CÍLE ANALÝZY POTŘEB NA ŠKOLÁCH A JEJÍ VÝZNAM PRO KRAJSKÉ AKČNÍ PLÁNOVÁNÍ	6
1.2	POZADÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ „ANALÝZA POTŘEB NA ŠKOLÁCH“ A EVALUACE SBĚRU DAT ..	6
1.2.1	<i>Charakteristika datového souboru.....</i>	8
1.3	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V PARDUBICKÉM KRAJI.....	9
1.4	ROZDÍLY VE VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH POVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ PODLE TYPU ŠKOLY (II. VLNA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ)	11
1.5	VNÍMÁNÍ DŮLEŽITOSTI PLÁNOVANÝCH NEPOVINNÝCH OBLASTÍ INTERVENČÍ ŠKOLAMI V PARDUBICKÉM KRAJI.....	13
2	Podpora rozvoje kariérového poradenství v Pardubickém kraji	14
2.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	16
2.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	17
2.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	18
2.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	20
2.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	21
2.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	23
2.5	AKTIVITY, NA KTERÝCH SE ŠKOLY PODÍLÍ V RÁMCI PREVENČE A INTERVENČE V OBLASTI PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ	25
2.5.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	26
2.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ROZVOJE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	28
3	Podpora polytechnického vzdělávání v Pardubickém kraji.....	32
3.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	34
3.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	35
3.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	36
3.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	38
3.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	39
3.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	41
3.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	43
4	Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Pardubickém kraji	47
4.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	49
4.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	50
4.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	51
4.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE.....	54
4.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENČE.....	55
4.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	56
4.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORY ROZVOJE KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	59
5	Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Pardubickém kraji.....	63
5.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	66
5.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENČE	67

5.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	67
5.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	69
5.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	70
5.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	71
5.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	73
6	Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Pardubickém kraji	77
6.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	79
6.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	80
6.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	80
6.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	82
6.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	83
6.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	84
6.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	87
7	Inkluzivní vzdělávání v Pardubickém kraji	91
7.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	93
7.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	94
7.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	96
7.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	98
7.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	99
7.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	100
7.5	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI PODPORY NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ŽÁKŮ	102
7.5.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	104
7.6	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	106
8	Rozvoj výuky cizích jazyků v Pardubickém kraji.....	110
8.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	111
8.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	112
8.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	113
8.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	115
8.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	116
8.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	117
8.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	119
9	Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Pardubickém kraji	123
9.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	124
9.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	125
9.2.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....	126
9.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	128
9.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	129
9.4.1	Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	130

9.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	132
10	Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Pardubickém kraji	136
10.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN	138
10.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	138
10.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	139
10.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	141
10.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	142
10.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	143
10.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „PODPORA ROZVOJE MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH.....	146
11	Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury v Pardubickém kraji	150
11.1	SOUČASNÁ ÚROVEŇ ŠKOL A JEJICH PŘEDPOKLÁDANÝ POSUN.....	151
11.2	AKTIVITY, KTERÉ ŠKOLY REALIZUJÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE	152
11.2.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol.....</i>	153
11.3	PŘEKÁŽKY, NA KTERÉ ŠKOLY NARÁŽÍ V RÁMCI TÉTO INTERVENCE.....	155
11.4	OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ REALIZACE INTERVENCE.....	156
11.4.1	<i>Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol</i>	157
11.5	GRAFICKÁ SUMARIZACE HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ TÝKAJÍCÍCH SE OBLASTI „ROZVOJE DIGITÁLNÍCH KOMPETENCÍ“ NA SOŠ, SOU A NA GYMNÁZIÍCH	159

1 Analýza potřeb na školách

1.1 Cíle analýzy potřeb na školách a její význam pro krajské akční plánování

KAP (krajský akční plán) je zaměřen na intervence směřující ke zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality ve vzdělávání a začlenění či rozvoj dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol. To je podpořeno vzděláváním vedení škol a zřizovatelů, spoluprací v území. Klíčová témata, tzv. intervence, byla vybrána s ohledem na to, že mohou být svým konkrétním zaměřením územně specifická. Projekt P-KAP pomůže krajskému projektu a školám.

Povinné intervence:

- Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě
- Podpora polytechnického vzdělávání (přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání)
- Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů
- Rozvoj kariérového poradenství
- Rozvoj škol jako center dalšího profesního vzdělávání
- Inkluzivní vzdělávání
- Infrastruktura SŠ a VOŠ (oblast podpory přírodovědného a technického vzdělávání, podpora center odborného vzdělávání, podpora cizích jazyků, konektivity škol a digitálních kompetencí, sociální inkluze, celoživotního vzdělávání, zájmového a neformálního vzdělávání)

Nepovinné intervence:

- Rozvoj výuky cizích jazyků
- Oblast ICT včetně potřeb infrastruktury
- Čtenářská a matematická gramotnost
- Vlastní volitelné intervence v oblasti podle potřeb území

1.2 Pozadí dotazníkového šetření „analýza potřeb na školách“ a evaluace sběru dat

Priority krajů a škol v krajských akčních plánech a plánech aktivit škol se opírají o podrobné a o sběr relevantních dat opřené analýzy. Pro projekt P-KAP je zpracoval a školám a krajům poskytl projektový tým Národního pedagogického institutu České republiky.

Hlavním cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015 – leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen – prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015 – leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Výstupy z jednotlivých vln dotazníkových šetření představují zpětnou vazbu pro kraje pro tvorbu regionální vzdělávací politiky a vytvářejí prostor pro sladění prioritizace potřeb krajů a jednotlivých škol.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblast ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

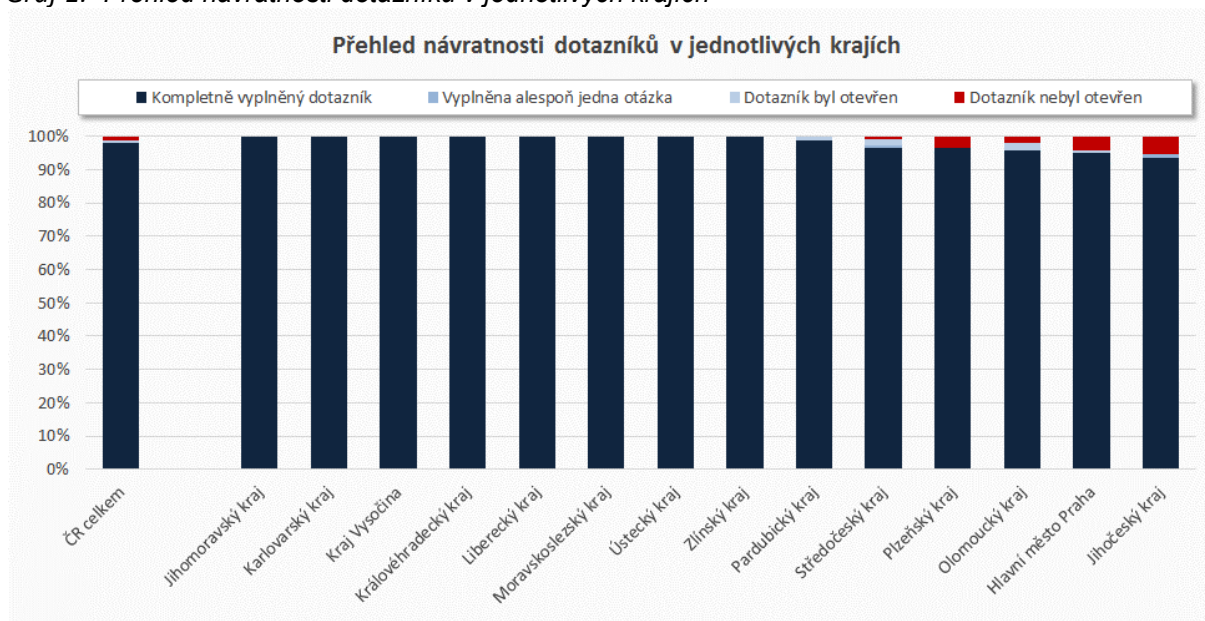
Na dotazníkové šetření zareagovalo 98 % škol.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer assisted self interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1320 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1292 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 98 %. Takto vysoké návratnosti se podařilo dosáhnout díky spolupráci s odbory školství v jednotlivých krajích, se Sdružením soukromých škol Čech, Moravy a Slezska a krajskými garanty projektu, kteří jsou členy našeho projektového týmu.

Vzhledem k povaze a rozsahu šetření lze konstatovat, že jde o unikátní datový výstup, který, vezmeme-li v úvahu dosaženou úroveň návratnosti dotazníků, pokrývá potřeby téměř všech SŠ a VOŠ v ČR.

Šetření se bude opakovat v roce 2021 jako závěrečné šetření, které bude sloužit jako podklad pro vyhodnocení účinnosti akčního plánování v jednotlivých krajích.

Graf 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

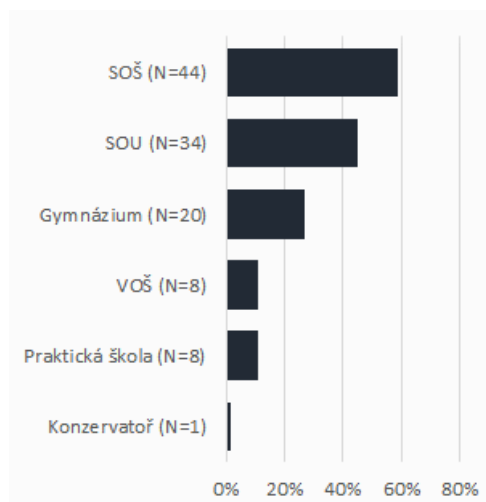
Tab. 1: Přehled návratnosti dotazníků v jednotlivých krajích

	Kompletně vyplněný dotazník		Vyplněna alespoň jedna otázka		Dotazník byl otevřen		Dotazník nebyl otevřen		Celkem	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jihomoravský kraj	125	100%	0	0%	0	0%	0	0%	125	100%
Karlovarský kraj	32	100%	0	0%	0	0%	0	0%	32	100%
Kraj Vysočina	67	100%	0	0%	0	0%	0	0%	67	100%
Královéhradecký kraj	70	100%	0	0%	0	0%	0	0%	70	100%
Liberecký kraj	48	100%	0	0%	0	0%	0	0%	48	100%
Moravskoslezský kraj	145	100%	0	0%	0	0%	0	0%	145	100%
Ústecký kraj	94	100%	0	0%	0	0%	0	0%	94	100%
Zlínský kraj	69	100%	0	0%	0	0%	0	0%	69	100%
Pardubický kraj	75	99%	0	0%	1	1%	0	0%	76	100%
Středočeský kraj	147	97%	1	1%	3	2%	1	1%	152	100%
Plzeňský kraj	53	96%	0	0%	0	0%	2	4%	55	100%
Olomoucký kraj	92	96%	0	0%	2	2%	2	2%	96	100%
Hlavní město Praha	188	95%	0	0%	2	1%	8	4%	198	100%
Jihočeský kraj	87	94%	1	1%	0	0%	5	5%	93	100%
ČR celkem	1292	98%	2	0%	8	1%	18	1%	1320	100%

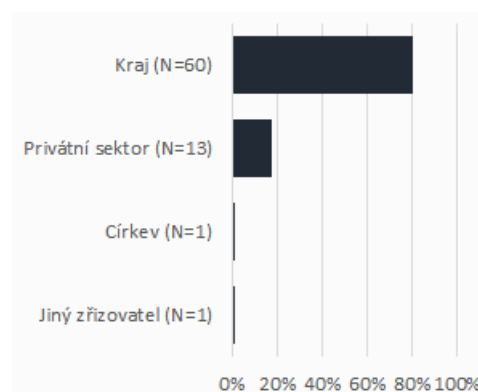
1.2.1 Charakteristika datového souboru

Ve struktuře středních a vyšších odborných škol v Pardubickém kraji jsou zastoupeny střední odborná učiliště, střední odborné školy, gymnázia, konzervatoř, praktické školy a vyšší odborné školy. Vedle škol, které nabízejí jeden typ vzdělání (obvykle gymnázia), jsou i školy kombinované, které nabízejí více typů vzdělávání (např. SOU a SOŠ nebo SOŠ a VOŠ apod.). Nejvíce jsou zastoupeny školy, které poskytují obory středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (59 %). Následují školy s obory středního vzdělání s výučním listem (45 %), gymnázia (27 %), vyšší odborné školy (11 %) a praktické školy (11 %). V Pardubickém kraji je i jedna konzervatoř.

Graf 2: Zastoupení škol v datovém souboru

Graf 3: Zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele

Největší zastoupení škol v datovém souboru podle zřizovatele mají kraje a to 80 %. Podíl soukromých škol je výrazně nižší (17 %). Podíl škol, kde je zřizovatel církev, se pohybuje kolem úrovně 1 % a stejný podíl škol je i v případě jiného zřizovatele.

1.3 Vnímání důležitosti plánovaných povinných oblastí intervencí školami v Pardubickém kraji

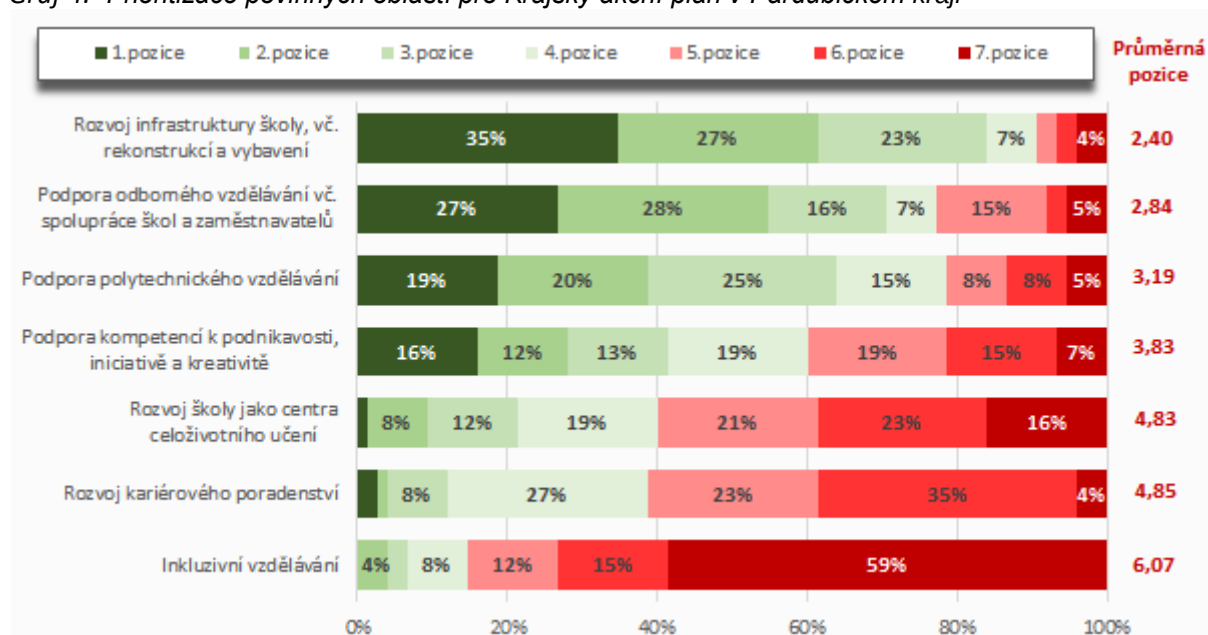
Střední a vyšší odborné školy v Pardubickém kraji měly možnost hodnotit důležitost 7 povinných a 4 nepovinných oblastí pro Krajský akční plán. Pro střední a vyšší odborné školy v Pardubickém kraji je nejvíce důležitá oblast infrastruktury včetně rekonstrukcí a vybavení škol. Oblasti infrastruktury přisoudilo nejvyšší míru důležitosti 35 % škol, dalších 27 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí pozici oblasti infrastruktury přisoudilo 23 % škol v kraji, na čtvrtou pozici tuto oblast umístilo 7 % škol a na nižší pozice školy tuto oblast zařazovaly již pouze ve velmi malé míře.

Na druhém místě je podle hodnocení škol podpora odborného vzdělávání, zahrnující i spolupráci škol a zaměstnavatelů. Na 27 % škol považuje tuto oblast za nejdůležitější a 28 % škol ji zařadilo na druhou pozici. Třetí nejdůležitější oblastí je podle škol podpora polytechnického vzdělávání. Tuto oblast považuje za nejdůležitější 19 % škol a na druhé místo ji řadí 20 % škol v Pardubickém kraji.

O něco nižší celkovou důležitost připisují školy v Pardubickém kraji podpoře kompetencí k podnikavosti, kreativitě a iniciativě. Pro 16 % škol je tato oblast zdaleka nejdůležitější a 12 % škol ji pak řadí na druhou pozici.

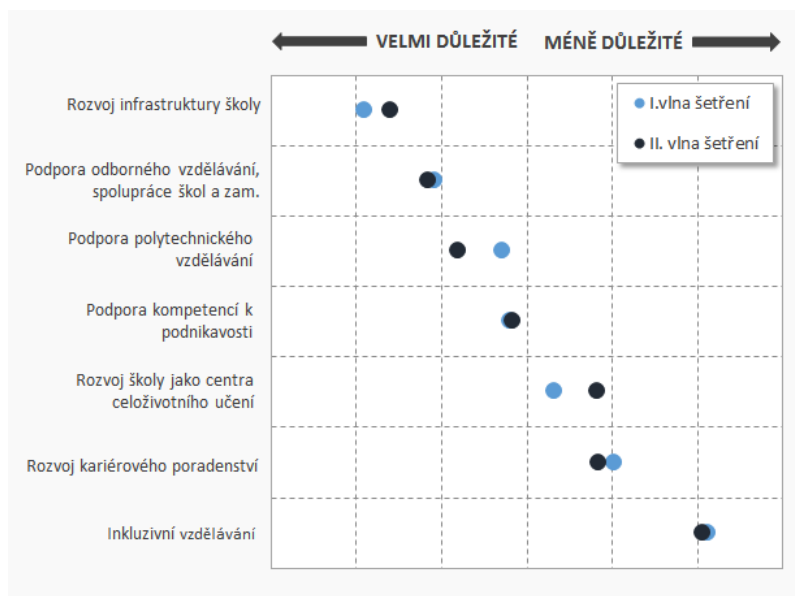
Na základě porovnání jednotlivých oblastí je školami v Pardubickém kraji přisuzována menší důležitost rozvoji školy jako centra celoživotního učení a rozvoji kariérového poradenství. Nejmenší význam ve srovnání s jednotlivými oblastmi intervencí pak přisuzovaly školy rozvoji inkluzivního vzdělávání, kterou celých 59 % škol řadilo na nejnižší pozici.

Graf 4: Prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v Pardubickém kraji

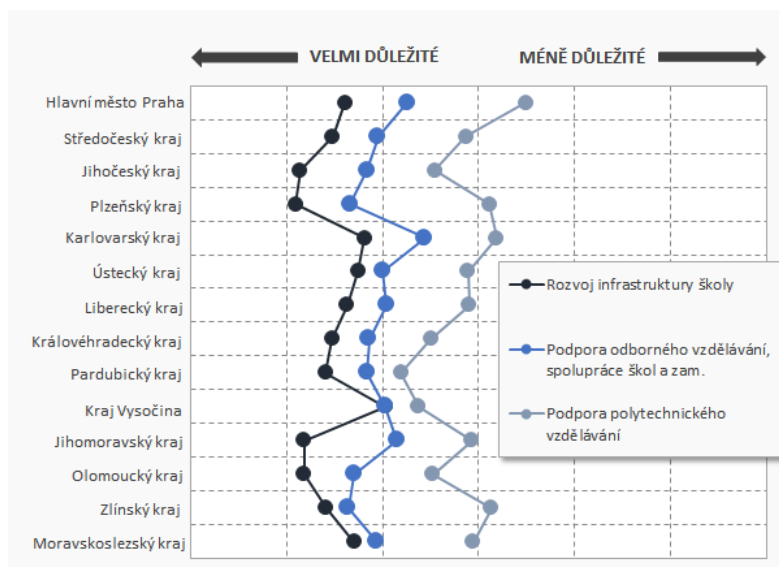
Pozn. Jednotlivé oblasti jsou seřazeny podle průměrné pozice, která byla školami pro danou oblast přiřazena.

Graf 5: Srovnání prioritizace povinných oblastí pro Krajský akční plán v čase - Pardubický kraj

Oproti roku 2015/2016 školy uvádějí nižší důležitost rozvoje infrastruktury škol (včetně rekonstrukcí a vybavení). Výrazný propad v hodnocení důležitosti lze pozorovat v případě rozvoje škol jako center celoživotního učení. Naopak nárůst v hodnocení důležitosti lze pozorovat v případě podpory rozvoje polytechnického vzdělávání a mírný nárůst u rozvoje kariérového poradenství.

Graf 6: Prioritizace povinných oblastí v jednotlivých krajích

Vymezené tři nejdůležitější povinné oblasti rozvoje škol v Pardubickém kraji – rozvoj infrastruktury školy, podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a podpora polytechnického vzdělávání – jsou v jednotlivých krajích hodnoceny odlišně.

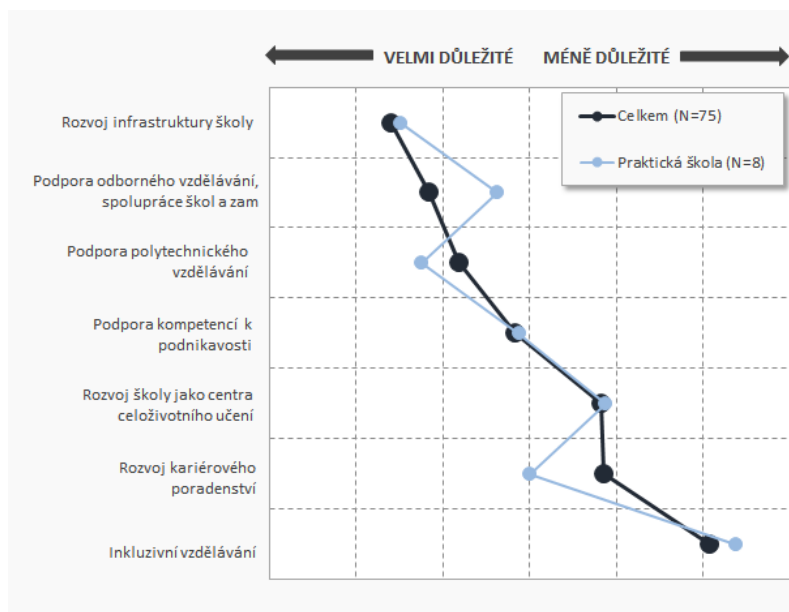
Rozvoj infrastruktury školy je prioritní oblastí téměř ve všech krajích, zejména pak pro školy v Plzeňském, Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Nejmenší důležitost přikládá rozvoji infrastruktury kraj

Vysočina.

Ve srovnání se všemi kraji v ČR je důležitost podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, deklarována především ve Zlínském, Plzeňském a Olomouckém kraji. Pro Karlovarský kraj společně s Hlavním městem Praha je tato oblast relativně nejméně důležitá. V Pardubickém kraji je tato oblast lehce nadprůměrně důležitá.

Podpora polytechnického vzdělávání je považována za velmi důležitou oblast zejména v Pardubickém kraji, dále pak také v Kraji Vysočina. Na druhou stranu, Hlavní město Praha uvádí nízkou míru důležitosti této oblasti.

Graf 9: Prioritizace povinných oblastí v Pardubickém kraji – praktická škola

Pro **praktické školy** jsou prioritami především oblast rozvoje infrastruktury školy a podpora polytechnického vzdělávání. Z dalších oblastí je pak pro praktické školy důležitá i podpora odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, podpora kompetencí k podnikavosti a rozvoj kariérového poradenství.

Relativně menší důležitost připisují praktické školy rozvoji školy jako centra celoživotního učení a nejmenší důležitost inkluzivnímu vzdělávání.

Oproti celkovým výsledkům kladou praktické školy vyšší

důraz zejména na rozvoj kariérového poradenství a částečně také na podporu polytechnického vzdělávání. Naopak menší důraz praktické školy kladou na oblast podpory odborného vzdělávání, včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a inkluzivní vzdělávání.

Tab. 2: Prioritizace povinných oblastí v Pardubickém kraji – konzervatoř

Průměrná důležitost povinných oblastí (1=nejdůležitější; 7=nejméně důležitá)		
	Celkem (N=75)	Konzervatoř (N=1)
Rozvoj infrastruktury školy	2,4	1,0
Podpora odborného vzdělávání	2,8	2,0
Podpora polytechnického vzdělávání	3,2	3,0
Podpora kompetencí k podnikavosti	3,8	4,0
Rozvoj školy jako centra celoživotního učení	4,8	7,0
Rozvoj kariérového poradenství	4,9	6,0
Inkluzivní vzdělávání	6,1	5,0

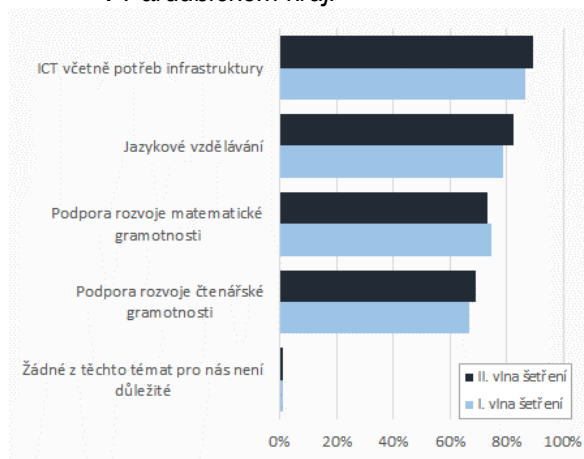
Konzervatoř klade v rámci sledovaných oblastí důraz zejména na rozvoj infrastruktury školy. O něco nižší míru důležitosti připisuje podpoře odborného vzdělávání, podpoře polytechnického vzdělávání a rozvoji kompetencí k podnikavosti. Téměř mimo její zájem je inkluzivní vzdělávání, podpora rozvoje kariérového poradenství a rozvoj

školy jako centra celoživotního učení.

1.5 Vnímání důležitosti plánovaných nepovinných oblastí intervencí školami v Pardubickém kraji

Školy zdůrazňují důležitost především v oblasti ICT (89 %) a jazykového vzdělávání (83 %).

Graf 10: Důležitost nepovinných oblastí v Pardubickém kraji

Značný podíl škol považuje za důležité oblasti i oblast podpory rozvoje matematické (73 %) a čtenářské (69 %) gramotnosti. Pouhé 1 % škol nepovažuje za důležitou žádnou z nepovinných oblastí.

Oproti roku 2015/2016 školy hodnotí oblasti jazykového vzdělávání (nárůst o 4 p. b.), ICT (nárůst o 3 p. b.) a podpory rozvoje čtenářské gramotnosti (nárůst o 3 p. b.) jako více důležité.

2 Podpora rozvoje kariérového poradenství v Pardubickém kraji

Podle definice Evropské sítě politik celoživotního poradenství (ELGPN) je kariérové poradenství „Interakcí mezi kariérovým poradcem a jednotlivcem. Individuální nebo skupinový proces poradenství ve vzdělávání, zaměstnání a v rozhodování při přechodech a také při zvládání reakcí na změny po celou dobu života s důrazem na posilování sebeuvědomění, porozumění a usnadňování směřování k uspokojivému a smysluplnému životu a zaměstnání.“

Tato tematická oblast se soustředí na poradenství ve středním a vyšším odborném školství. Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat **snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání** a naopak **vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání** a kteří se budou **schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní - profesní dráhy**.

Kariérové poradenství ve škole by ve své optimální podobě mělo mít svého **koordinátora kariérového poradenství** (koordinace podpůrných služeb, které škola svým žákům poskytuje). Nemělo by však být vykonáváno jen tímto jediným pracovníkem, ale podílet by se na něm měli **všichni pracovníci školy**. **Posláním školy je připravit mladého člověka na život, a tedy i na jeho kariérovou dráhu**. Kariérové poradenství by proto mělo být **provázáno s celou vzdělávací a výchovnou činností školy**. Vedle **obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů**, kde by se žáci měli mj. dozvídat, jak konkrétní znalosti, dovednosti, postoje či návyky využijí v pracovním životě, se jedná **zejména o rozvoj klíčových kompetencí, které jsou základem pro osobní rozvoj žáků, jejich aktivního zapojení do společnosti a uplatnění v životě**. **Osobní rozvoj žáků je nedílnou součástí kariérového poradenství** - se znalostí svých silných stránek a schopností reflexe těch slabých se žák může např. daleko **snáz rozhodovat o svém profesním zaměření** a daleko **snáz se bude adaptovat na pracovní trh a změny**, které v posledních letech přináší. Některé školy již dnes nenabízí kariérové poradenství pouze svým žákům, ale i širší veřejnosti.

Je zřejmé, že cesta k optimálnímu pojetí kariérového poradenství je v současných podmínkách pro většinu škol dlouhá a náročná. Lze ji však zvládat postupně a dosahovat takové úrovně, která je pro školu v daném časovém období realistická.

Na úrovni středních škol lze odlišit tři oblasti rozvoje kariérového poradenství:

- **Kurikulární oblast**, kde žáci dostávají užitečné informace či absolvují praktická cvičení v rámci běžné výuky (např. průřezové téma Člověk a svět práce).
- **Oblast interních služeb kariérového poradenství**, kde žáci školy mohou navštěvovat skupinové či individuální poradenství, pro které byl vyčleněn prostor a které poskytuje adekvátně vzdělaná osoba.
- **Oblast externích služeb kariérového poradenství**, kde škola organizuje návštěvy jiných poradenských pracovišť (např. PPP, IPS ÚP) nebo si škola platí služby, které by jinak měla problém zajistit (např. sběr a vyhodnocení psychometrických dat).

Obecně lze říci, že kariérové poradenství ve středním školství se realizuje prostřednictvím několika forem, které by v optimálním případě měly být propojené a vzájemně se doplňovat:

- **Diagnostika a sebepoznání**: Poradce (případně jiný specialista) pomáhá klientovi uvědomit si jeho charakteristiky (zájmy, předpoklady, limity). Využívá přitom různé diagnostické metody a prostředky (rozhovor, zájmové dotazníky, osobnostní testy, výkonové testy, projekční metody aj.).
- **Vzdělávání**: Klient (žák, student) si osvojuje kompetence vedoucí k jeho osobnímu rozvoji - schopnost **identifikovat** a vyhodnocovat dostupné informační zdroje a poradenské služby, schopnost rozhodovat se, plánovat svou **kariérovou** dráhu, schopnost komunikovat (návěť přijímacího pohovoru apod.), schopnost adaptovat se na změny v průběhu své vzdělávací či pracovní dráhy apod.
- **Poskytování informací**: Klient (žák, student) dostává nabídku informací. Poradce mu buď podá konkrétní informace na základě jeho dotazu, nebo mu doporučí určité informační zdroje.

- **Komplexní poradenství:** Poradce poskytuje klientovi komplexní poradenskou podporu v návaznosti na jeho konkrétní situaci a potřeby. Možnosti by mu měly být předkládány tak, aby se na jejich základě dokázal klient sám rozhodovat. Součástí komplexního poradenství přitom jsou i všechny tři výše uvedené formy, v míře a úrovni odpovídající situaci a potřebám klienta.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje kariérového poradenství školy v Pardubickém kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně, kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší, pokročilé, mírně pokročilé úrovně a v malé míře v rámci aktivit spadajících do základní úrovně.
- Střední a vyšší odborné školy se v rámci rozvoje podpory kariérového poradenství soustředí především na organizování exkurzí a besed a na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Ve velké míře školy nabízejí podporu žákům se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním, poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky, spolupracují se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami, realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (SOU a SOŠ) a spolupracují s rodiči, např. formou představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy apod. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na realizaci činností souvisejících s podporou žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním a na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy, zapojování odborníků z praxe do výuky. Oproti předchozí vlně se snížil podíl škol, které v této oblasti připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a využívají a poskytují kariérové informace.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole. Zhruba polovina škol se setkává s malým zájmem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů a naráží i na nízkou časovou dotaci poradců pro poskytování služeb kariérového poradenství. U části škol představuje problém také absence samostatného kariérového poradce. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují právě problémy spojené s absencí pozice samostatného kariérového poradce a nízkou časovou dotací pro poskytování služeb kariérového poradenství ze strany poradců. Situace se z pohledu škol naopak zlepšila v případech nedostatku příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců a nedostatečné podpory ze strany zřizovatele.
- Opatření, které by školám nejvíce pomohlo v realizaci zvolených cílů, je především zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed. Další opatření zmiňují již v menší míře - možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ, zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy, vytvoření odpovídajících časových dotací vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce. Školám by dále pomohla větší možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují především potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce a potřebu utváření profesní identity, tj. nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující. Ve srovnání s předchozí vlnou je naopak méně zdůrazňována zejména potřeba metodické podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni, zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství a rozvoj spolupráce s VŠ.
- Střední a vyšší odborné školy v Pardubickém kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace. Význačná část škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu

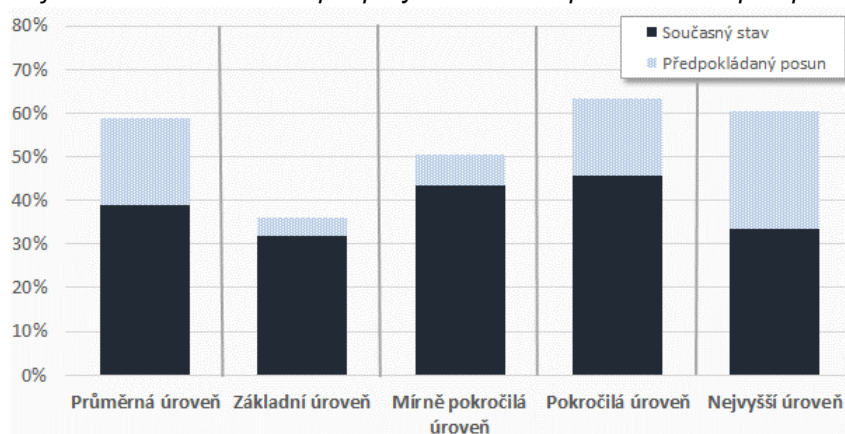
a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Velký podíl škol posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně, realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících, individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky a v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi.

2.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

V rámci rozvoje kariérového poradenství školy v Pardubickém kraji realizují největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně (46 %), kdy mají školy již zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (43 %), kdy se kariérové poradenství omezuje především na žáky, kteří potřebují změnit obor. Do výše 33 % pak školy v Pardubickém kraji naplňují také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které má škola interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci a oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi. V rámci základní úrovně školy realizují 32 % aktivit.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje kariérového poradenství, školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 27 p. b.) a deklarují tedy zájem o vytvoření interního systému pro poskytování služeb kariérového poradenství, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 7 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 4 p. b.) úrovně.

Graf 11: Současná úroveň podpory kariérového poradenství a předpokládaný posun

Základní úroveň – kariérové poradenství je realizováno pouze ve své základní podobě, škola nemá komplexní pojetí výuky pro realizaci vzdělávací oblasti či průřezového tématu Člověk a svět práce.

Mírně pokročilá úroveň – škola se snaží oblast kariérového poradenství dále rozvíjet a problematiku propojovat s výukou dalších předmětů, kariérové poradenství se omezuje na žáky, kteří potřebují změnit obor.

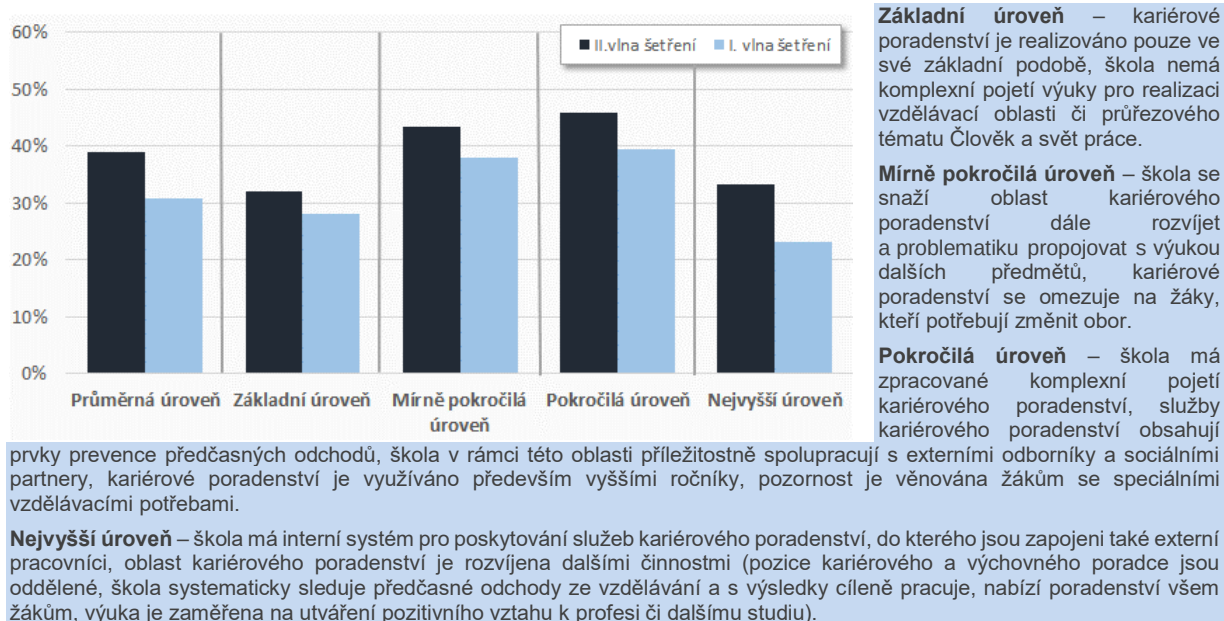
Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí kariérového poradenství, služby kariérového poradenství obsahují prvky prevence předčasných

odchodů, škola v rámci této oblasti příležitostně spolupracuje s externími odborníky a sociálními partnery, kariérové poradenství je využíváno především vyššími ročníky, pozornost je věnována žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Nejvyšší úroveň – škola má interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni také externí pracovníci, oblast kariérového poradenství je rozvíjena dalšími činnostmi (pozice kariérového a výchovného poradce jsou oddělené, škola systematicky sleduje předčasné odchody ze vzdělávání a s výsledky cíleně pracuje, nabízí poradenství všem žákům, výuka je zaměřena na utváření pozitivního vztahu k profesi či dalšímu studiu).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší (nárůst o 10 p. b.), pokročilé (nárůst o 6 p. b.), mírně pokročilé úrovně (nárůst o 6 p. b.) i v rámci aktivit spadajících do základní úrovně (nárůst o 4 p. b.).

Graf 12: Srovnání současné úrovně podpory rozvoje kariérového poradenství (I. vlna + II. vlna)

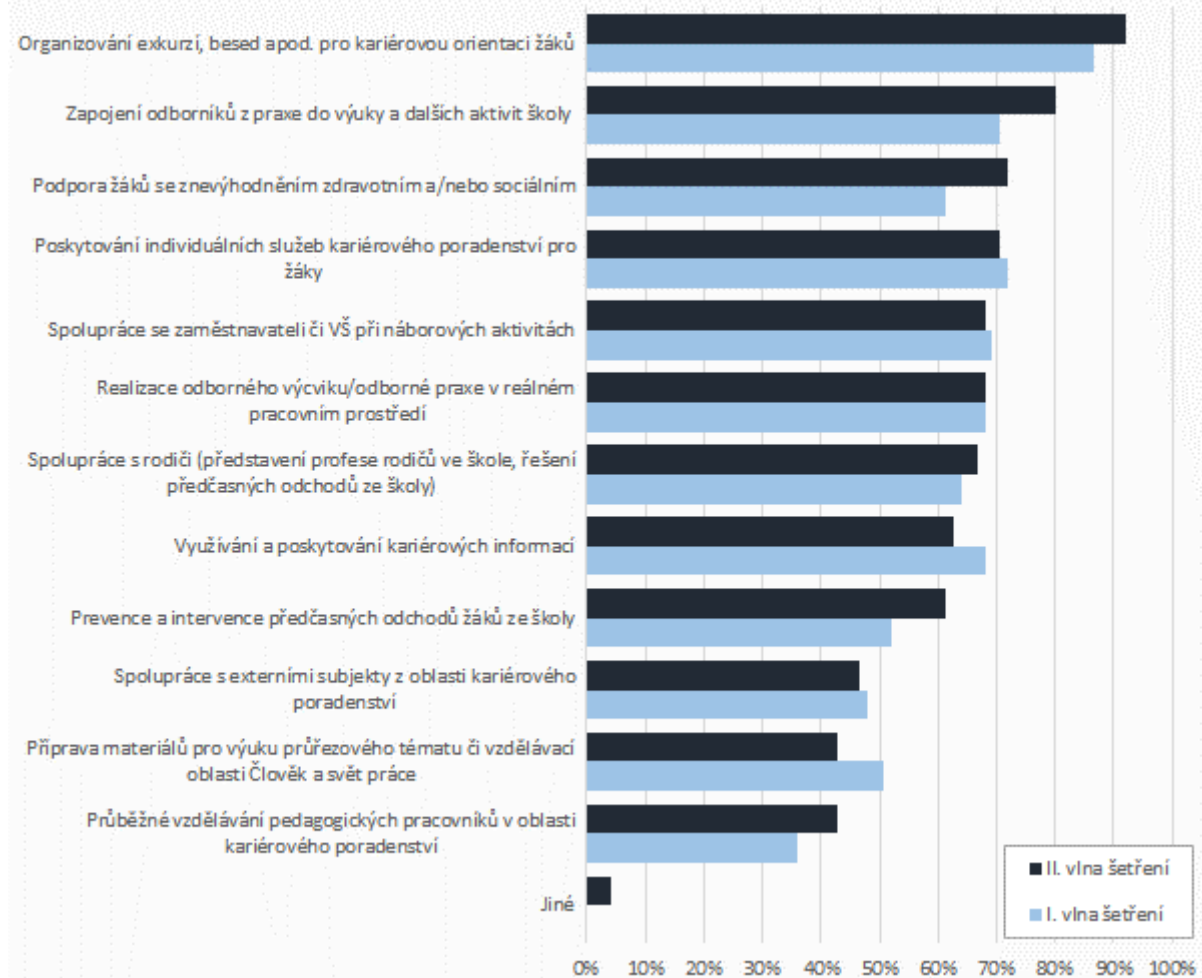
2.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kariérového poradenství se střední a vyšší odborné školy soustředí především na organizování exkurzí a besed (92 %) a na zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (80 %).

Ve velké míře školy nabízejí podporu žákům se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (72 %), poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (71 %), spolupracují se zaměstnavateli a VŠ v souvislosti s náborovými aktivitami (68 %), realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (68 %) a spolupracují s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy apod. (67 %). Školy dále využívají a poskytují kariérové informace (63 %) a zajišťují prevenci a intervence předčasných odchodů žáků ze školy (61 %).

O něco méně škol spolupracuje s externími subjekty z oblasti kariérového poradenství (47 %), průběžně vzdělává pedagogické pracovníky v oblasti kariérového poradenství (43 %) a připravuje materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (43 %).

Graf 13: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství aktivně podílejí

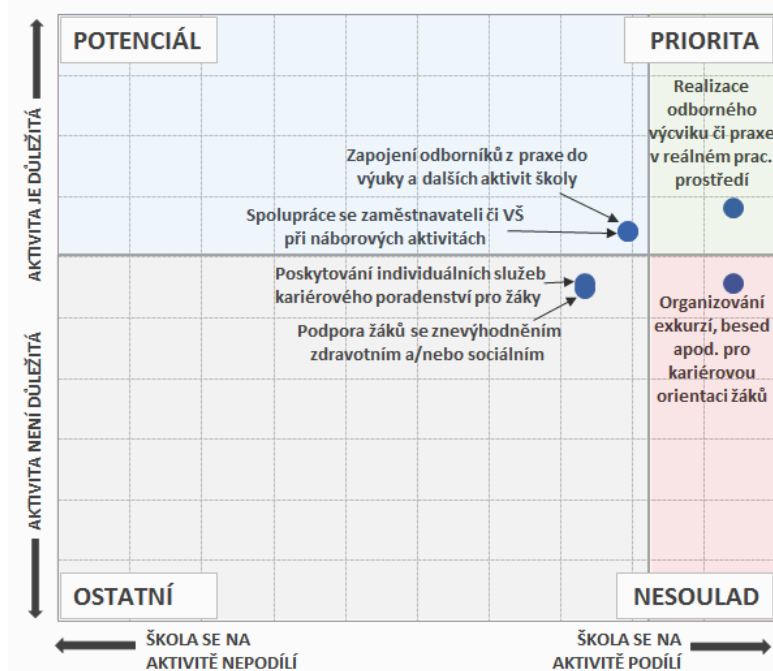

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci činností souvisejících s podporou žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním (nárůst o 11 p. b.), dále na prevenci a intervenci předčasných odchodů žáků ze školy (nárůst o 9 p. b.), zapojování odborníků z praxe do výuky (nárůst o 9 p. b.), průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti kariérového poradenství (nárůst o 7 p. b.) a organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (nárůst o 5 p. b.). Oproti předchozí vlně se snížil podíl škol, které v této oblasti připravují materiály pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles o 8 p. b.) a využívají a poskytují kariérové informace (pokles o 5 p. b.).

2.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v největší míře realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (94 %) a organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (94 %). 79 % učilišť zapojuje odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy a stejný podíl jich spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Ve velké míře střední odborná učiliště ještě poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (74 %) a podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním (74 %).

Graf 14: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství představuje prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí. Jedná se o aktivitu, kterou realizují téměř všechna SOU a hodnotí ji jako nejdůležitější aktivitu.

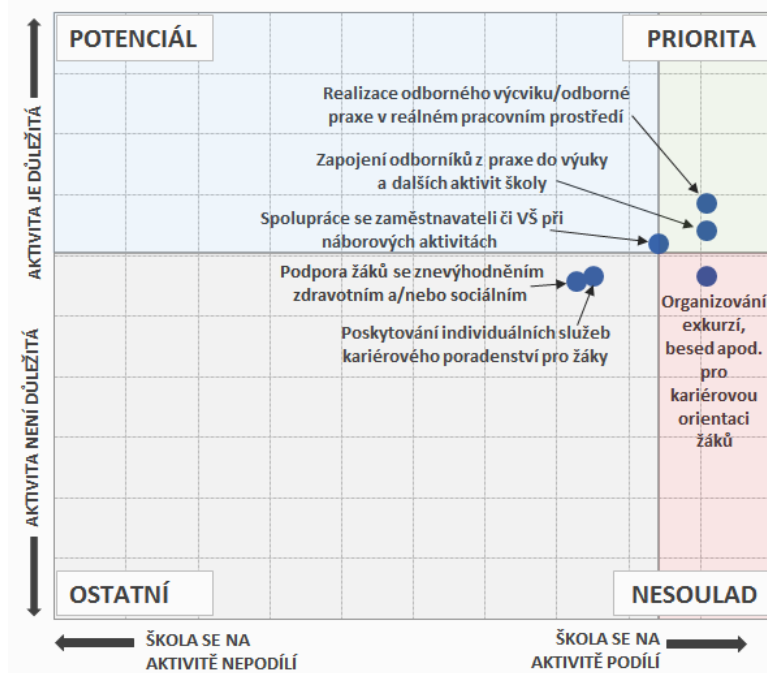
Střední odborná učiliště v rámci realizace aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství v relativně menší míře zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Tyto aktivity jsou pro SOU také velice důležité, čímž pro ně

představují aktivity s potenciálem.

Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků je jedna z nejčastějších aktivit SOU, ale deklarovaná důležitost této aktivity je nízká. Podprůměrnou důležitost školy vyjádřily i dalším činnostem - poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky a podpoře žáků se zdravotním či sociálním znevýhodněním.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti rozvoje kariérového poradenství především realizují odborný výcvik či odbornou praxe v reálném pracovním prostředí (91 %), zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (91 %) a organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků (91 %).

Graf 15: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

84 % středních odborných škol spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách. Tři čtvrtiny středních odborných škol poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky a 73 % jich nabízí podporu žákům se zdravotním či sociálním znevýhodněním.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborné školy jsou realizace odborného výcviku či odborné praxe v reálném pracovním prostředí a zapojování odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Jedná se o aktivity, které realizuje vysoký podíl středních odborných škol

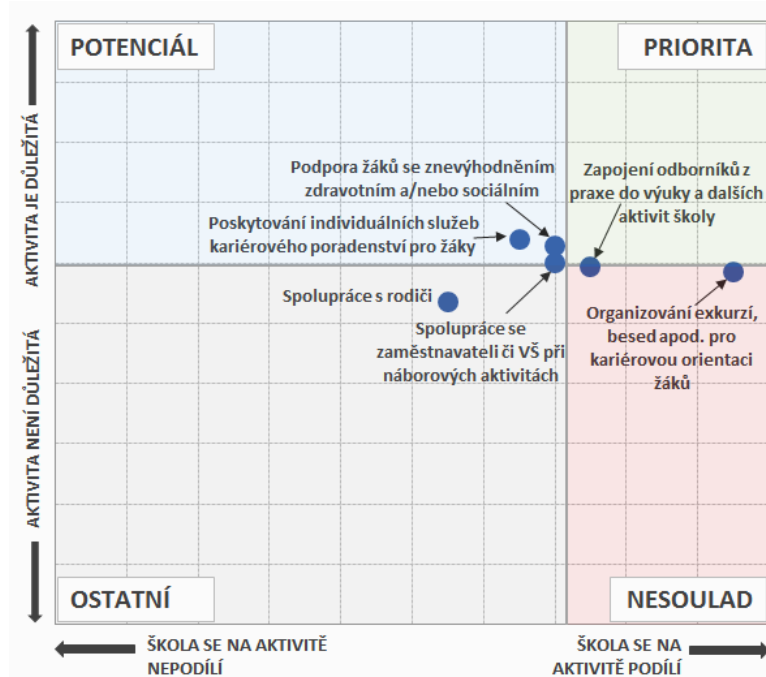
a hodnotí je jako velice důležité. Částečně lze za prioritu označit i spolupráci se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách.

Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků patří také mezi nejčastěji realizované aktivity středních odborných škol, ale deklarovaná důležitost je podprůměrná.

V menší míře střední odborné školy také podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním a poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky, přičemž tyto aktivity považují i za aktivity s nižší mírou důležitosti.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje kariérového poradenství soustředí především na organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (95 %). Ve velké míře gymnázia také zapojují odborníky z praxe do výuky a dalších aktivit školy (75 %), podporují žáky se zdravotním či sociálním znevýhodněním (70 %) a spolupracují se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (70 %). Gymnázia jsou relativně aktivní i v poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (65 %) a ve spolupráci s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole či v případě řešení předčasných odchodů ze školy (55 %).

Graf 16: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit podpory rozvoje kariérového poradenství představuje částečnou prioritu gymnázií zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy. Na této aktivitě se gymnázia podílí ve větší míře a zároveň je jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován průměrný význam.

Gymnázia v největší míře organizují exkurze, besedy apod. pro kariérovou orientaci žáků, ale tuto aktivitu hodnotí jako méně důležitou, čímž se ocitá v určitém nesouladu.

Relativně menší podíl gymnázií poskytuje podporu žákům se zdravotním či sociálním

znevýhodněním, dále spolupracuje se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách a poskytuje individuální služby kariérového poradenství pro žáky, přičemž tyto aktivity považují za důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje kariérového poradenství na gymnáziích.

Více než polovina gymnázií spolupracuje s rodiči např. formou představení profese rodičů ve škole či v případě řešení předčasných odchodů ze školy, i když této aktivitě přisuzují menší míru důležitosti než v ostatních případech.

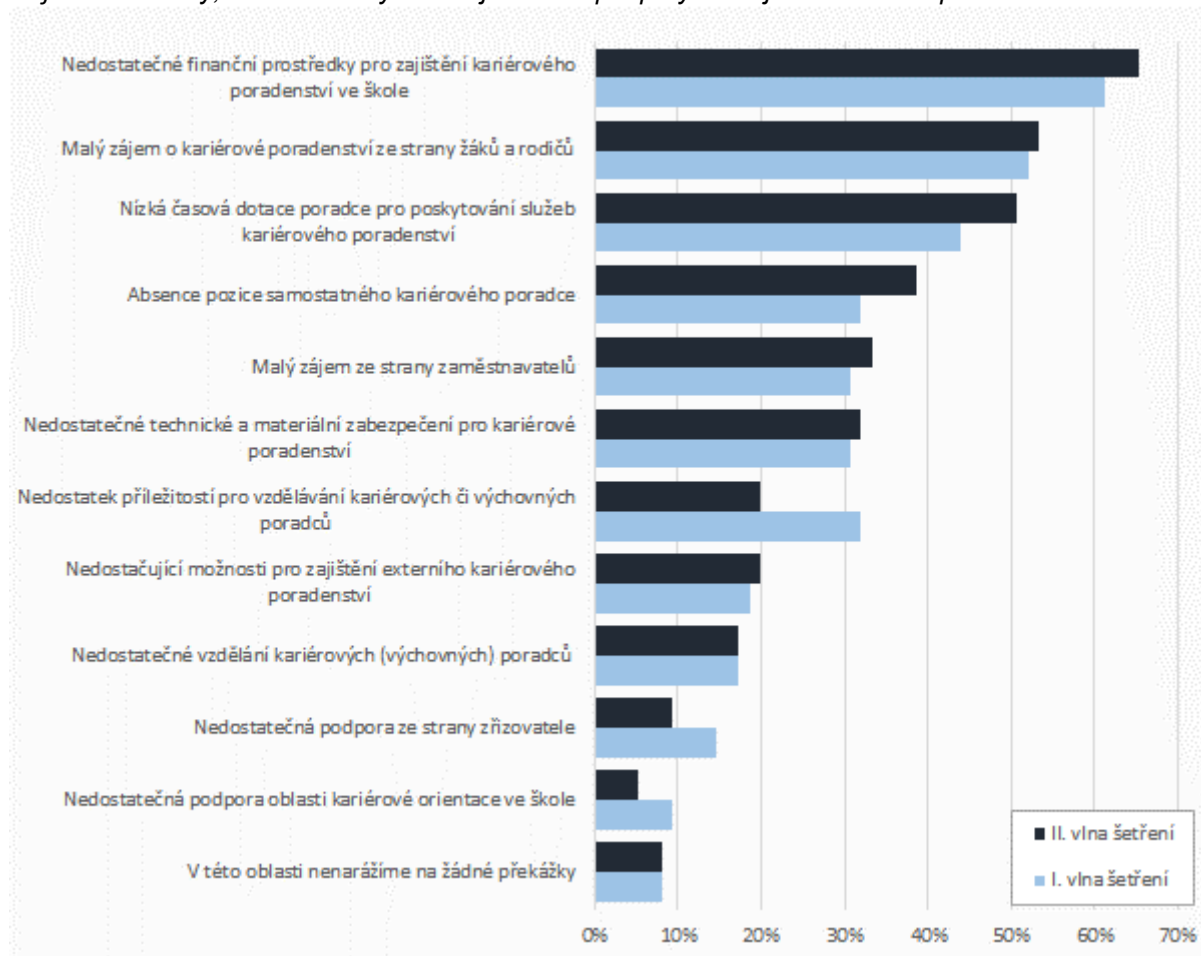
2.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kariérového poradenství na školách v Pardubickém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (65 %). Zhruba polovina škol se setkává s malým zájmem o služby kariérového poradenství ze strany žáků a rodičů (53 %) a naráží i na nízkou časovou dotaci poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (51 %). Dle části škol navíc představuje problém absence pozice samostatného kariérového poradce (39 %).

Přibližně třetina škol naráží na malý zájem ze strany zaměstnavatelů (33 %) a nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (32 %). Problémem části škol jsou také nedostačující možnosti pro zajištění externího kariérového poradenství (20 %). Pětina škol řeší problémy se vzděláváním kariérových či výchovných poradců, zejména nedostatek příležitostí pro jejich vzdělávání (20 %), což souvisí s problémy 17 % škol, které uvádějí, že jejich kariérový poradce nemá nedostatečné vzdělání.

Pouze malý podíl škol poukazuje na nedostatečnou podporu ze strany zřizovatele (9 %) a nedostatečnou podporu v oblasti kariérové orientace ve škole (5 %). Pouze 8 % škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky.

Graf 17: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s absencí pozice samostatného kariérového poradce (nárůst o 7 p. b.) a s nízkou časovou dotací pro poskytování služeb kariérového poradenství ze strany poradců (nárůst o 7 p. b.). Situace se z pohledu škol naopak zlepšila v případech nedostatku příležitostí pro vzdělávání kariérových či výchovných poradců (pokles o 12 p. b.) a nedostatečné podpory ze strany zřizovatele (pokles o 5 p. b.).

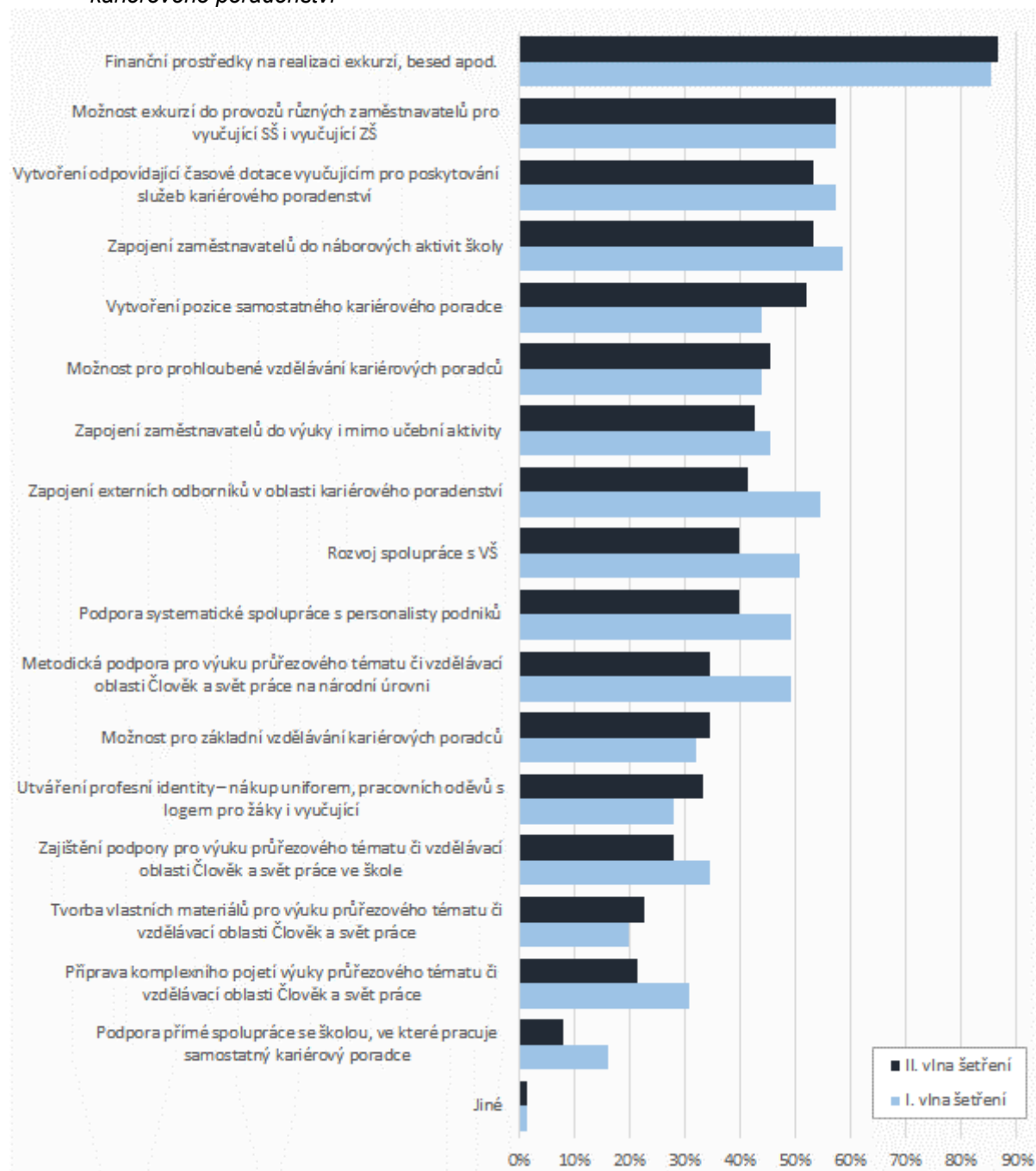
2.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohlo zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí a besed (87 %). Dále také možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i ZŠ (57 %), zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (53 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (53 %) a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (52 %). Školám by dále pomohla větší možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (45 %) a zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učebních aktivit (43 %).

Za potřebné je považováno také zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (41 %), rozvoj spolupráce s VŠ (40 %) a podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (40 %). 35 % škol pociťuje potřebu více možností pro základní vzdělávání kariérových poradců a 33 % jich navrhuje utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující.

Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, ať už se jedná o metodickou podporu pro výuku tohoto tématu na národní úrovni (35 %), zajištění podpory pro výuku (28 %), tvorbu vlastních výukových materiálů pro výuku (23 %) nebo přípravu komplexního pojetí výuky (21 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením je podpora přímé spolupráce se školou, v níž pracuje samostatný kariérový poradce (8 %).

Graf 18: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje kariérového poradenství

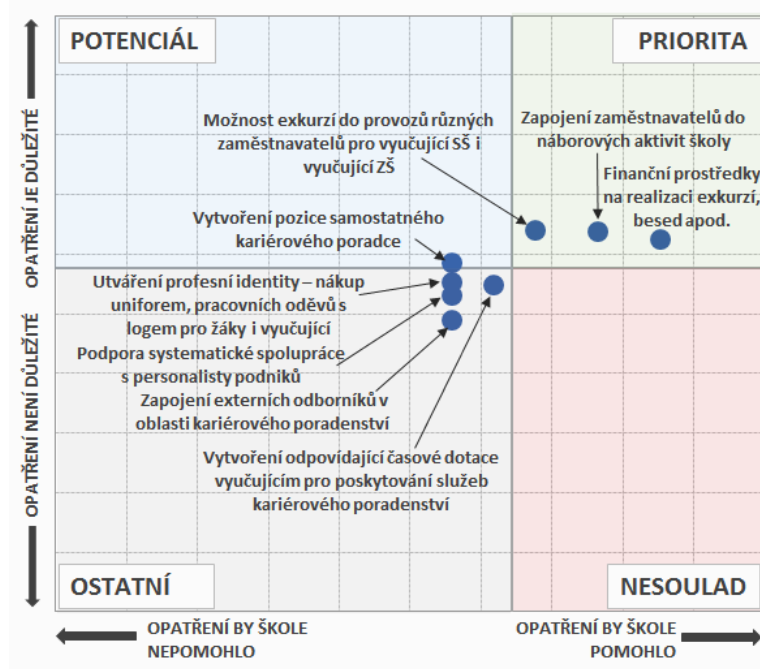
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (nárůst o 8 p. b.) a potřebu utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů

s logem pro žáky i vyučující (nárůst o 5 p. b.). Ve srovnání s předchozí vlnou je naopak méně zdůrazňována zejména potřeba metodické podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (pokles o 15 p. b.), zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství (pokles o 13 p. b.), rozvoje spolupráce s VŠ (pokles o 11 p. b.), přípravy komplexního pojetí výuky průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce (pokles o 9 p. b.), podpory systematické spolupráce s personalisty podniků (pokles o 9 p. b.) a podpory přímé spolupráce se školou, ve které pracuje samostatný kariérový poradce (pokles o 8 p. b.).

2.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kariérového poradenství pomohla především opatření týkající se zajištění finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (85 %) a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (76 %). Ve větší míře by učiliště ocenila i možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (68 %) a vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (62 %). 56 % SOU navrhuje vytvoření pozice samostatného kariérového poradce, stejný podíl také zapojení zaměstnavatelů do výuky i mimo učební aktivity, utváření profesní identity formou nákupu uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující a podporu systematické spolupráce s personalisty podniků.

Graf 19: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje kariérového poradenství představují největší priority středních odborných učilišť tato opatření - finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod., zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy a možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Tato opatření zmiňují školy velmi často a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako nejdůležitější.

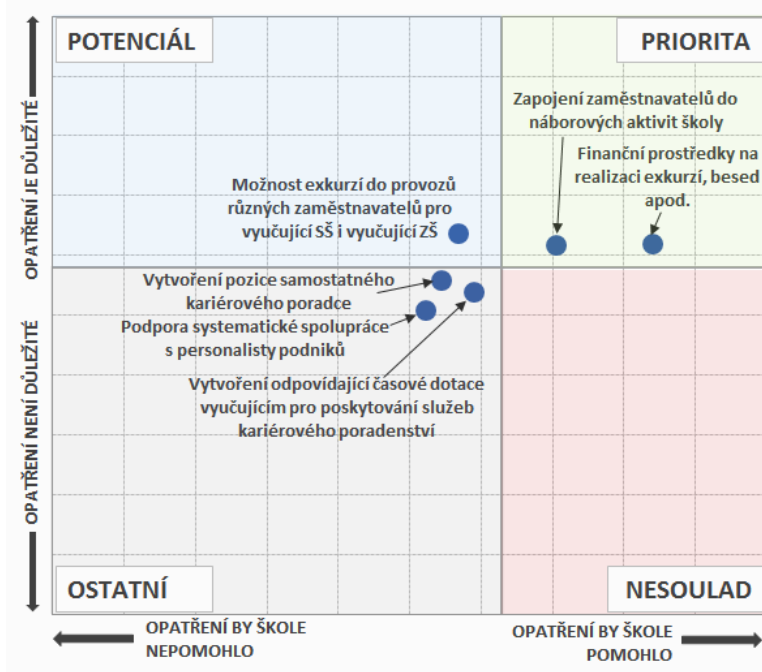
Střední odborná učiliště v menší míře uvádějí potřebu vytvoření pozice samotného kariérového poradce, ale hodnotí ji jako

nadprůměrně důležitou. Představuje tak pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti kariérového poradenství.

Dalšími učilišti častěji zmiňovanými opatřeními jsou: vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, utváření profesní identity – nákup uniforem, pracovních oděvů s logem pro žáky i vyučující, podpora systematické spolupráce s personalisty podniků a zapojení externích odborníků v oblasti kariérového poradenství. Tato opatření jsou však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceny jako podprůměrně důležitá.

Střední odborné školy jednoznačně nejčastěji zmiňují potřebu získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (84 %). Dále zdůrazňují i potřebu zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (70 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (59 %), možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (57 %) a vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (55 %). Z oblasti spolupráce se zaměstnavateli školy zmiňují ve větší míře také podporu systematické spolupráce s personalisty podniků (52 %).

Graf 20: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

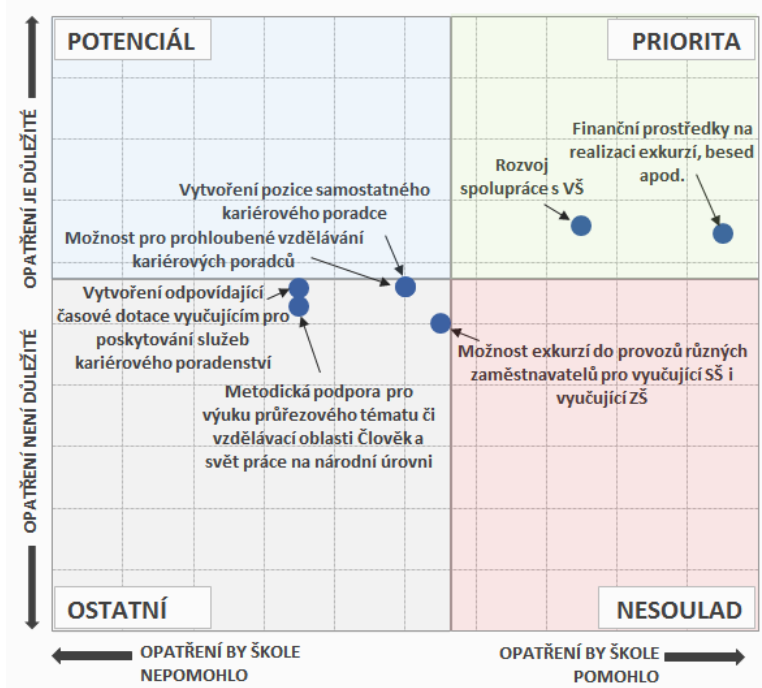

pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ. Školy toto opatření zmiňují v menší míře, ale přisuzují mu vysokou důležitost.

Střední odborné školy v menší míře uváděly i potřebu vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství, vytvoření pozice samostatného kariérového poradce i podpory systematické spolupráce s personalisty podniků, ale považují je za podprůměrně důležitá opatření.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji kariérového poradenství, jednoznačně nejčastěji zmiňují získání finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. (95 %). Tři čtvrtiny gymnázií uvádějí potřebu rozvoje spolupráce s VŠ.

Graf 21: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje kariérového poradenství zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných škol finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. a zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako důležitá.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti kariérového poradenství možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů

Již v menší míře gymnázia zdůrazňují potřebu exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (55 %), dále vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (50 %), možnosti pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (50 %), vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (35 %) a metodické podpory pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (35 %).

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje kariérového poradenství zajištění

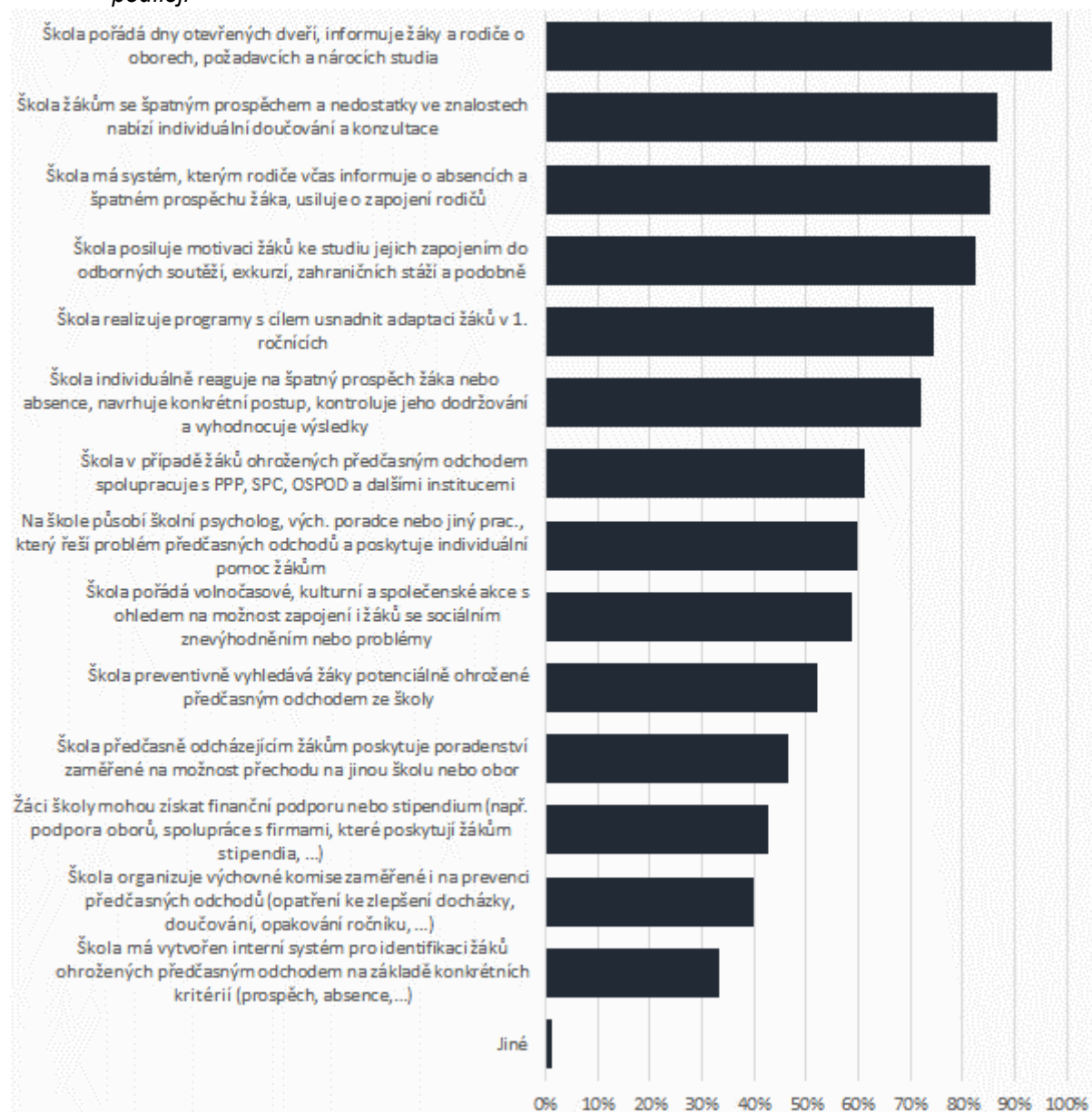
finančních prostředků na realizaci exkurzí, besed apod. a rozvoj spolupráce s VŠ. Uvádí je vysoký podíl gymnázií a zároveň jsou ve srovnání s ostatními opatřeními hodnoceny za nejdůležitější.

Již v menší míře gymnázia zmiňují další opatření a současně jim přisuzují i nižší míru důležitosti. Platí to pro možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ, vytvoření pozice samostatného kariérového poradce, možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců, vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství i metodickou podporu pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni.

2.5 Aktivita, na kterých se školy podílí v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů

Střední a vyšší odborné školy v Pardubickém kraji jsou v rámci prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů ve více činnostech velice aktivní. Většina škol pořádá dny otevřených dveří, informuje žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (97 %) a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (87 %).

Graf 22: Činnosti, na kterých se školy v prevence a intervence v oblasti předčasných odchodů aktivně podílejí

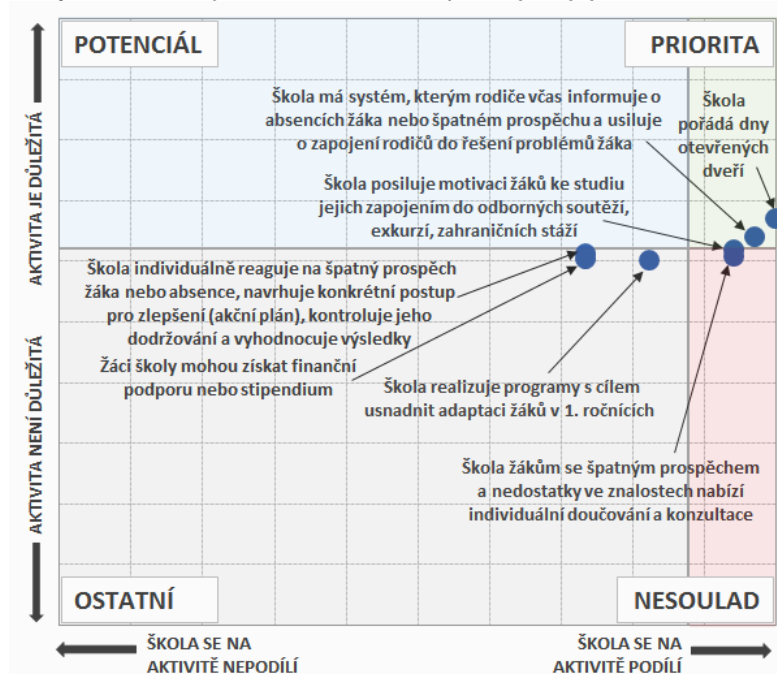
85 % škol má systém, kterým rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Značný podíl škol posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (83 %), realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (75 %), individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup, kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky (72 %) a v případě žáků ohrožených předčasným odchodem spolupracuje s PPP, SPC, OSPOD a dalšími institucemi (61 %).

Na 60 % školách působí školní psycholog, výchovný poradce nebo jiný pracovník, který řeší problém předčasných odchodů a poskytuje individuální pomoc žákům. 59 % škol pořádá volnočasové, kulturní a společenské akce s ohledem na možnost zapojení i žáků se sociálním znevýhodněním nebo problémy. Školy v oblasti předčasných odchodů dále preventivně vyhledávají žáky potenciálně ohrožené předčasným odchodem ze školy (52 %), a také těmto žákům poskytují poradenství zaměřené na možnost přechodu na jinou školu nebo obor (47 %). Na 43 % školách žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium. Dále část škol organizuje výchovné komise zaměřené i na prevenci předčasných odchodů (40 %) a má vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených předčasným odchodem na základě konkrétních kritérií např. prospěch či absence (33 %).

2.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci prevence v oblasti předčasných odchodů pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia. Téměř všechna SOU mají systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (97 %), posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (94 %) a věnují se žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech a nabízejí jim individuální doučování a konzultace (94 %). 82 % SOU realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících. Na 74 % učilišť individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontroluje jeho dodržování a vyhodnocuje výsledky. Žáci 74 % učilišť mohou získat finanční podporu nebo stipendium (např. podpora oborů, spolupráce s firmami, které poskytují žákům stipendia).

Graf 23: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti a zapojení škol do jednotlivých činností v oblasti prevence a intervence předčasných odchodů představují hlavní priority středních odborných učilišť pořádání dnů otevřených dveří a vlastnictví systému, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. Tyto aktivity zmiňovaly školy v největší míře a zároveň je považují za nejdůležitější. Za částečné priority lze označit posilování motivace žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží a nabídku individuálního doučování a konzultací žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve

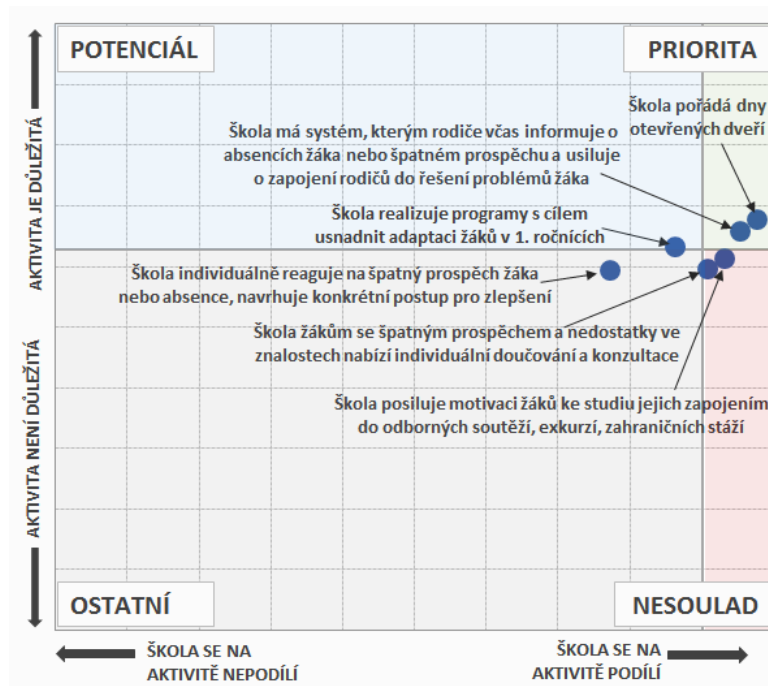
znalostech.

Relativně v menší míře učiliště realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících, žáci mohou získat finanční podporu nebo stipendium, a také individuálně reagují na špatný prospěch žáka

nebo absence, navrhnou konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky. Těmto aktivitám ale SOU přisuzují mírně nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy se v rámci této oblasti nejvíce zaměřují na pořádání dnů otevřených dveří, kde informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (98 %) a na existenci systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (95 %). Ve velké míře SOŠ posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (93 %) a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (91 %). Školy dále velice často realizují programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (86 %) a individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhnou konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky (77 %).

Graf 24: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavní priority pro střední odborné školy jsou pořádání dnů otevřených dveří a vlastnictví systému, kterým škola rodiče včas informuje o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usiluje o zapojení rodičů do řešení problémů žáka. SOŠ považují tyto aktivity za nejdůležitější a realizují je i v největší míře.

Střední odborné školy ve velké míře posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních stáží a nabízejí individuální doučování a konzultace žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve

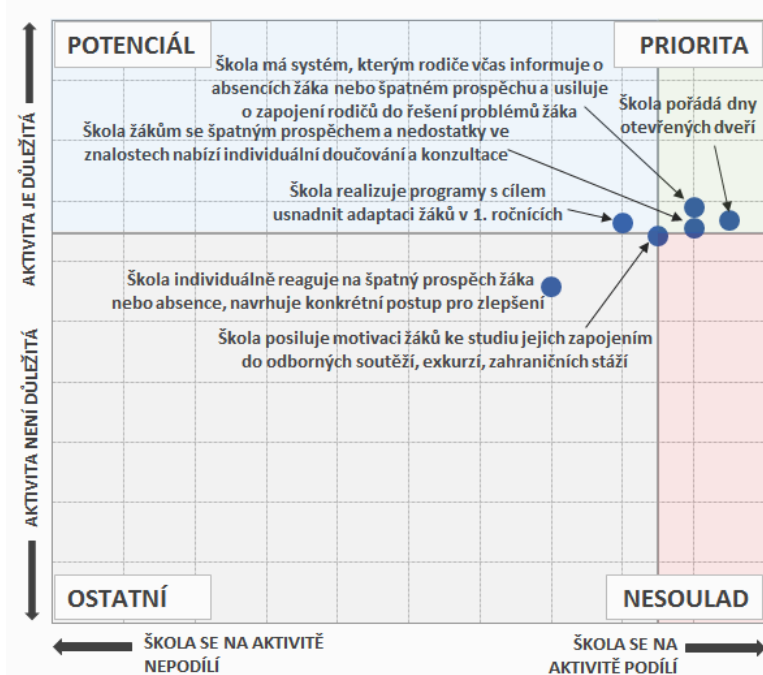
znalostech, přičemž tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité.

Realizaci programů s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících uskutečňuje relativně menší podíl škol, ale považují ji za průměrně důležitou aktivitu, čímž může představovat aktivitu s potenciálem v oblasti prevence předčasných odchodů ze vzdělávání.

SOŠ dále individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence a navrhnou konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky, ale již méně často ve srovnání s prioritními aktivitami, a také tyto aktivity hodnotí jako relativně méně důležité.

Gymnázia v rámci prevence a intervence předčasných odchodů ze vzdělávání v největší míře pořádají dny otevřených dveří, informují žáky a rodiče o oborech, požadavcích a nárocích studia (95 %), mají systém (např. elektronický), kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu, čímž usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka (90 %) a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace (90 %). Značná část gymnázií posiluje motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí, zahraničních stáží a podobně (85 %), realizuje programy s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (80 %) a individuálně reaguje na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhnou konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky (70 %).

Graf 25: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Gymnázia v rámci této oblasti nejčastěji pořádají dny otevřených dveří. Velice časté aktivity gymnázií jsou i vlastnictví systému, kterým rodiče včas informují o absencích žáka nebo špatném prospěchu a usilují o zapojení rodičů do řešení problémů žáka a žákům se špatným prospěchem a nedostatky ve znalostech nabízí individuální doučování a konzultace. Tyto aktivity jsou pro gymnázia i poměrně důležité a jsou tedy činnostmi, které mají pro gymnázia nejvyšší prioritu v rozvoji této oblasti.

Gymnázia ve velké míře také posilují motivaci žáků ke studiu jejich zapojením do odborných soutěží, exkurzí či zahraničních

stáží, přičemž této aktivitě přisuzují průměrnou důležitost.

Realizaci programů s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících se věnují gymnázia v o něco menší míře než předchozím činnostem, ale deklarovaná důležitost této aktivity je vysoká, čímž představuje aktivitu s potenciálem. V menší míře s vyjádřenou nižší mírou důležitosti gymnázia individuálně reagují na špatný prospěch žáka nebo absence, navrhuje konkrétní postup pro zlepšení (akční plán), kontrolují jeho dodržování a vyhodnocují výsledky.

2.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora rozvoje kariérového poradenství“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kariérového poradenství*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav kariérového poradenství na SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (71 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (65 % škol)

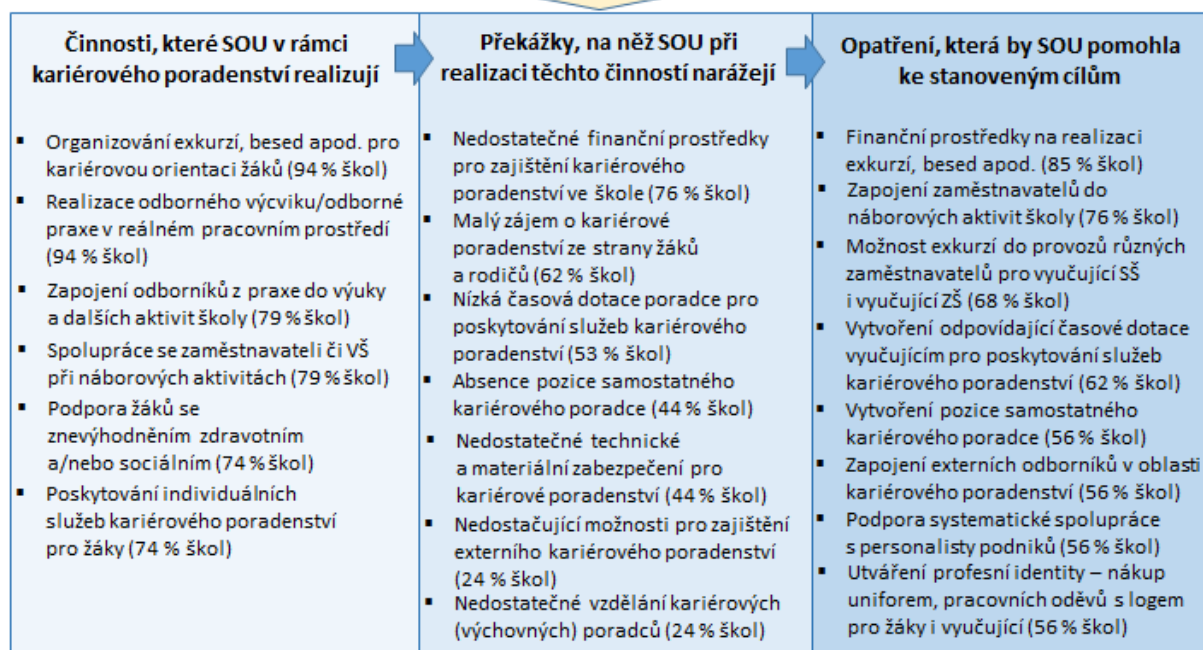
Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (56 % škol)

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (53 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (50 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (47 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila SOU

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (85 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (85 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (74 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (71 % škol)

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (68 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (65 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (68 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (68 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (59 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (57 % škol)

Kariérové vzdělávání je realizováno prostřednictvím vzdělávací oblasti/průřezového tématu Člověk a svět práce v souladu s RVP. (55 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Individuální i skupinové kariérové poradenství je využíváno nejčastěji žáky vyšších ročníků, pozornost je věnována zejména žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. (52 % škol)

Činnosti, které SOŠ v rámci kariérového poradenství realizují

- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (91 % škol)
- Realizace odborného výcviku/odborné praxe v reálném pracovním prostředí (91 % škol)
- Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (91 % škol)
- Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (84 % škol)
- Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (75 % škol)
- Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (73 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (68 % škol)
- Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (55 % škol)
- Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (55 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro kariérové poradenství (39 % škol)
- Absence pozice samostatného kariérového poradce (32 % škol)
- Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (27 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (84 % škol)
- Zapojení zaměstnavatelů do náborových aktivit školy (70 % škol)
- Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (59 % škol)
- Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (57 % škol)
- Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (55 % škol)
- Podpora systematické spolupráce s personalisty podniků (52 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovily SOŠ

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (86 % škol)

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (86 % škol)

Spolupráce s externími odborníky a sociálními partnery je příležitostná. (70 % škol)

Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (68 % škol)

Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání či si jej chce doplnit, popř. je kariérové poradenství součástí práce výchovného poradce. (68 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Nabízíme individuální kariérové poradenství všem žákům, pozornost soustředíme zejména na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. (68 % škol)

Systematicky sledujeme předčasné odchody žáků, s výsledky sledování cíleně pracujeme. (68 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav kariérového poradenství na gymnáziích

Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (60 % škol)	Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (60 % škol)	Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (60 % škol)
Individuální kariérové poradenství se nejčastěji zaměřuje na pomoc žákům, kteří potřebují změnit svůj obor. (60 % škol)	Máme zpracovanou komplexní kariérovou orientaci, jejíž součástí je i utváření pozitivního vztahu žáků k profesi, na kterou se připravují, či dalšímu studiu. (60 % škol)	
Usilujeme o to, aby problematika kariérové orientace byla součástí výuky všech předmětů, ale zatím nemáme pro tuto oblast zpracováno ucelené pojetí. (55 % škol)	Ve škole existuje interní systém pro poskytování služeb kariérového poradenství, do kterého jsou zapojeni nejen vyučující a další pracovníci školy, ale i externí odborníci. (55 % škol)	

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které gymnázia v rámci kariérového poradenství realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Organizování exkurzí, besed apod. pro kariérovou orientaci žáků (95 % škol) - Zapojení odborníků z praxe do výuky a dalších aktivit školy (75 % škol) - Spolupráce se zaměstnavateli či VŠ při náborových aktivitách (70 % škol) - Podpora žáků se znevýhodněním zdravotním a/nebo sociálním (70 % škol) - Poskytování individuálních služeb kariérového poradenství pro žáky (65 % škol) - Spolupráce s rodiči (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy) (55 % škol)	- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole (65 % škol) - Malý zájem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (50 % škol) - Nízká časová dotace poradce pro poskytování služeb kariérového poradenství (40 % škol) - Malý zájem ze strany zaměstnavatelů (35 % škol) - Absence pozice samostatného kariérového poradce (30 % škol) - Nedostatek příležitostí pro vzdělávání kariérových (výchovných) poradců (20 % škol) - Nedostatečné vzdělání kariérových (výchovných) poradců (20 % škol)	- Finanční prostředky na realizaci exkurzí, besed apod. (95 % škol) - Rozvoj spolupráce s VŠ (75 % škol) - Možnost exkurzí do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (55 % škol) - Vytvoření pozice samostatného kariérového poradce (50 % škol) - Možnost pro prohloubené vzdělávání kariérových poradců (50 % škol) - Vytvoření odpovídající časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (35 % škol) - Metodická podpora pro výuku průřezového tématu či vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na národní úrovni (35 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje kariérového poradenství stanovila gymnázia

Většina vyučujících usiluje o utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (85 % škol)	Oblast kariérového poradenství je obsahově i časově koordinována určeným pracovníkem, který má pro tuto činnost vytvořeny odpovídající podmínky. (80 % škol)	Výuka je zaměřena i na utváření pozitivního vztahu žáků ke zvolené profesi či dalšímu studiu. (75 % škol)
	Kariérový poradce úzce spolupracuje s jednotlivými vyučujícími. (75 % škol)	
Spolupráce s externími odborníky a sociálním partnery je příležitostná. (70 % škol)	Kariérový poradce na naší škole má pro výkon této funkce odpovídající vzdělání. (70 % škol)	

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

3 Podpora polytechnického vzdělávání v Pardubickém kraji

Polytechnické vzdělávání je nutno chápat jako **vzdělávání integrující přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání** a jako komplex **vzájemných implikací mezi složkami vzdělávání a jednotlivými předmětovými oblastmi**. Jedná se o integraci:

- všeobecné složky vzdělávání x odborné složky vzdělávání;
- společenskovedních a humanitních předmětů x matematiky x polytechnických předmětů x uměleckých předmětů.

Polytechnické vzdělávání je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení.

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory.

Přírodovědné vzdělávání je definováno jako vzdělávání zaměřené na porozumění **základním přírodovědným pojmům a zákonům**, na porozumění a užívání **metod vědeckého zkoumání přírodních faktů** (přírodních objektů, procesů, vlastností, zákonitostí). Cílem v přírodovědném vzdělávání je **rozvíjet schopnosti potřebné při využívání** přírodovědných vědomostí a dovedností pro řešení konkrétních problémů, podporovat odpovědné rozhodování v osobním životě člověka, naplňovat osobní potřeby a fungování v občanském a případně budoucím profesním životě.

Technické vzdělávání jako součást technické výchovy se zaměřuje na osvojování potřebných technických vědomostí, dovedností a návyků, vytváření vztahu k technice a rozvoj tvořivého technického myšlení. Osvojení je realizováno na vědeckém základě, uvědoměle a při aktivitách majících vztah k technice, s níž se v životě setká každý jedinec. Cílem **technické výchovy** je získat správné postoje k technice a k využívání techniky v životě.

Environmentální vzdělávání dělíme na výchovu a osvětu. Environmentální výchovou rozumíme systematické působení na mladou generaci (včetně dětí předškolního věku) za účelem přijetí hodnot a jednání nezbytného pro ochranu a péči o životní prostředí. Oblastmi vzdělávání jsou: výchova o životním prostředí, výchova v životním prostředí, výchova pro životní prostředí. Úkoly **osvěty** jsou zejména v rovině informativní a jsou zaměřené na dospělou populaci a obecně na veřejnost.

Hlavní zjištění

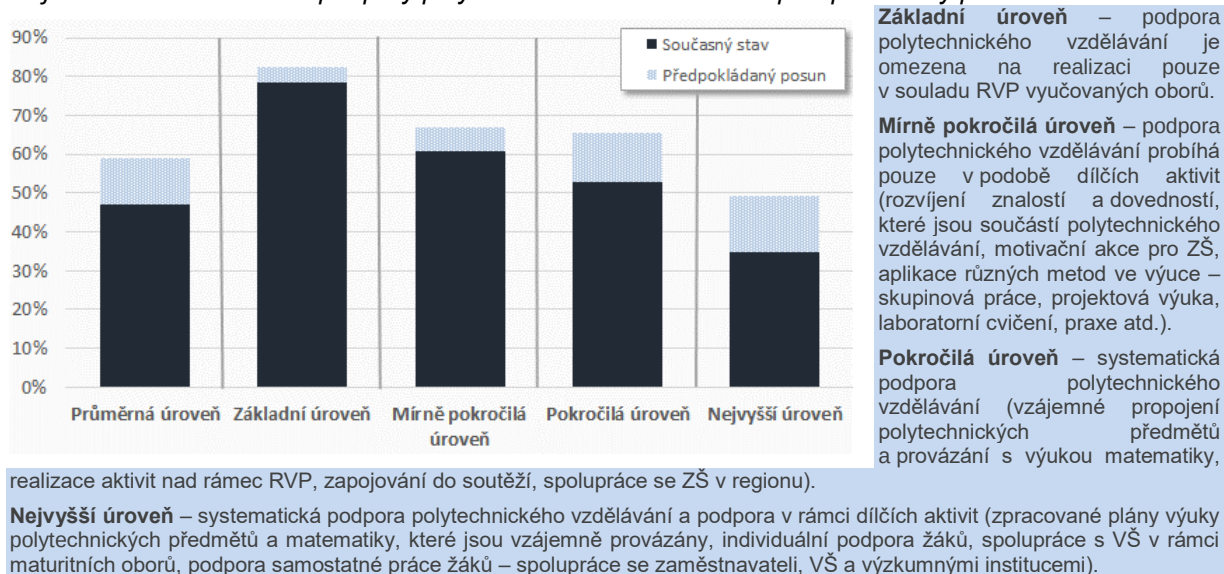
- V rámci podpory polytechnického vzdělávání školy v Pardubickém kraji vykonávají největší množství aktivit v souladu s RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně. Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. Školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé, nejvyšší i mírně pokročilé úrovně. Naopak pokles školy vykazují v rámci aktivit spadajících do základní úrovně.
- Školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání nejčastěji provádějí laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod., zapojují žáky do soutěží a olympiád a pořádají motivační akce pro žáky ZŠ (gymnázia v menší míře než SOU a SOŠ). Další aktivitou škol v rámci jejich jednotlivých typů je spolupráce se ZŠ na využití laboratoří, dílen a mediálních laboratoří. Gymnázia dále intenzivně spolupracují s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření a cíleně připravují žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na spolupráci se ZŠ, například využíváním dílen a laboratoří, motivační akce pro žáky ZŠ a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Naopak nižší podíl škol zmiňuje aktivity související s individuální prací se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, i aktivity, kdy součástí výuky jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, cílenou přípravou žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru a zpracovávání samostatných prací na témata, která poskytují sociální partneři.
- Školy se nejčastěji setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů, nedostatečnými znalostmi žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání a se zastaralým vybavením IT pro výuku. Školy narážejí i na nedostačenou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání i nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání. Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malou podporou ze strany zaměstnavatelů. Školy naopak deklarují zlepšení situace zejména z hlediska nedostatečné podpory žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů, nedostatečných aktuálních znalostí a dovedností pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti, nevhodného vybavení laboratoří, dílen a odborných učeben a nedostatečných či neodpovídajících prostorů.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů, jsou především zvýšení počtu a kvality PC, notebooků, tabletů či dalších zařízení ve škole a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří, dílen odborného výcviku. Školám by dále pomohla podpora dělení výukových hodin pro vybrané předměty i zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Dalšími významným opatřením je nákup a to softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (především pro gymnázia) i učebnic, pomůcek, výukových materiálů (zejména pro SOU). Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole. Školy u většiny opatření deklarují naopak pokles. Nižší potřebu zmiňují především u podpory spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami, podpory spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod., vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobace, nákupu či přípravy materiálů pro výuku a zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání.

3.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu polytechnického vzdělávání na školách v Pardubickém kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu polytechnického vzdělávání pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně (79 %). Ve větším míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (61 %), kdy podpora polytechnického vzdělávání probíhá pouze v podobě dílčích aktivit, jako je např. rozvíjení znalostí a dovedností, které jsou součástí polytechnického vzdělávání, či motivační akce pro ZŠ atd. Do jisté míry školy v Pardubickém kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (53 %), kdy již probíhá systematická podpora polytechnického vzdělávání, a v nejmenší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (35 %), kdy je systematická podpora polytechnického vzdělávání dále doplňována o další aktivity.

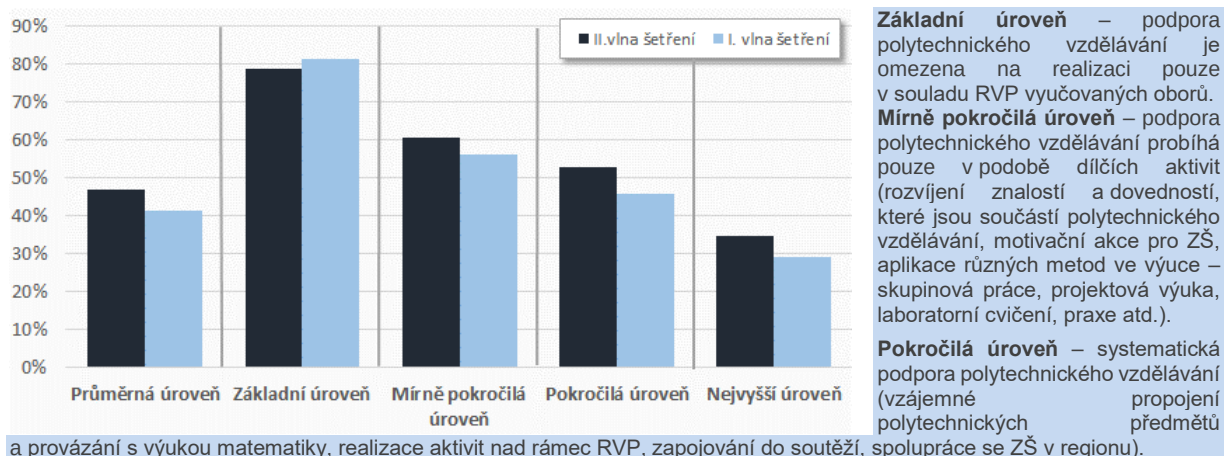
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory polytechnického vzdělávání, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 15 %) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 6 %) či základní (předpokládaný posun o 4 %) úrovně.

Graf 26: Současná úroveň podpory polytechnického vzdělávání a předpokládaný posun

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do pokročilé (nárůst o 7 p. b.), nejvyšší (nárůst o 5 p. b.) i mírně pokročilé úrovně (nárůst o 4 p. b.). Naopak pokles školy vykazují v rámci aktivit spadajících do základní úrovně (pokles o 3 p. b.).

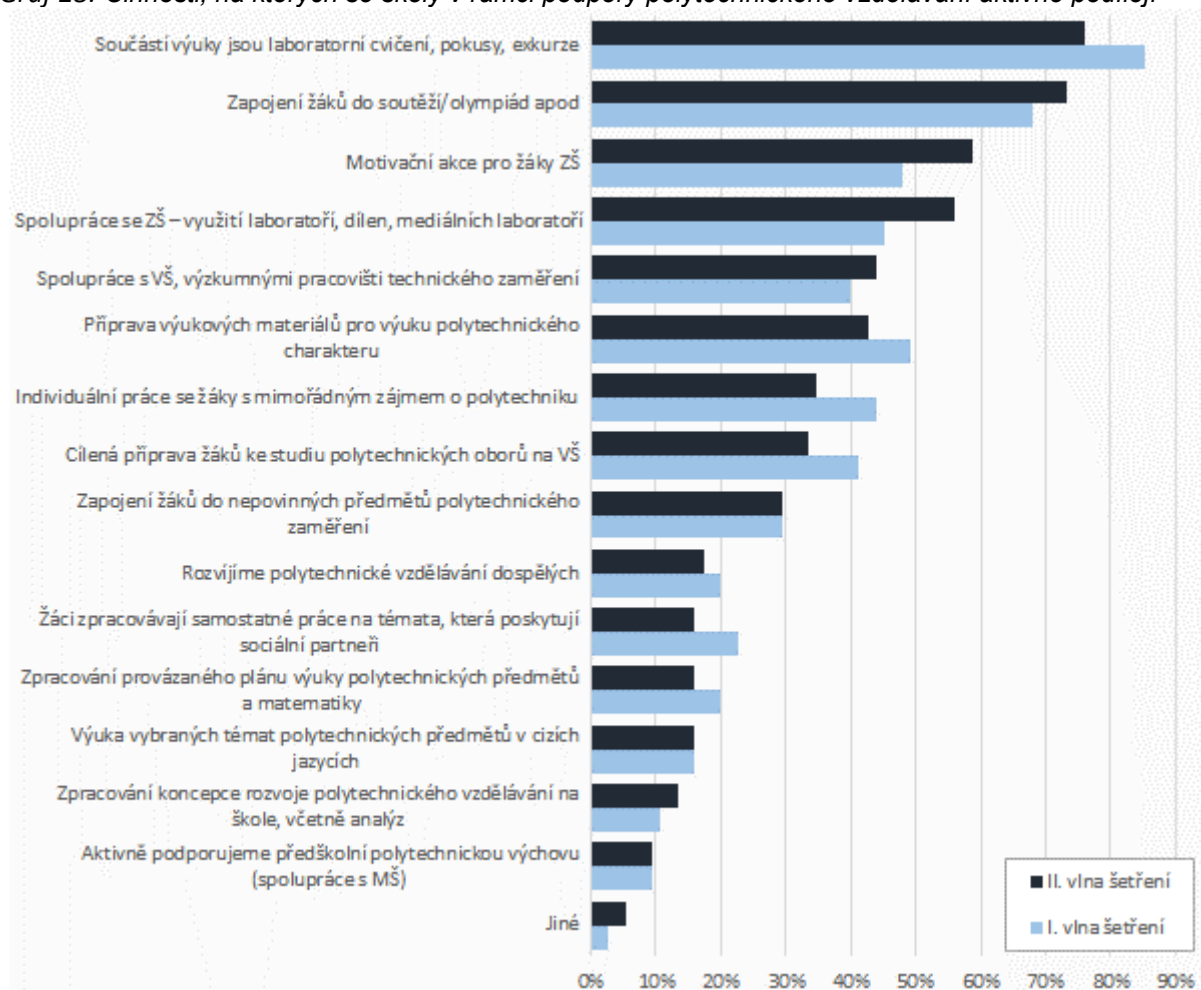
Graf 27: Srovnání současné úrovně podpory polytechnického vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

3.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory polytechnického vzdělávání střední a vyšší odborné školy v největší míře do výuky polytechnických předmětů začleňují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze apod. (76 %) a zapojují žáky do soutěží či olympiád (73 %).

Graf 28: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory polytechnického vzdělávání aktivně podílejí

Školy dále často organizují motivační akce pro žáky ZŠ (59 %) a spolupracují se ZŠ i ve využívání laboratoří a dílen apod. (56 %). O něco méně škol spolupracuje s VŠ a výzkumnými pracovišti technického zaměření (44 %) a připravuje výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (43 %).

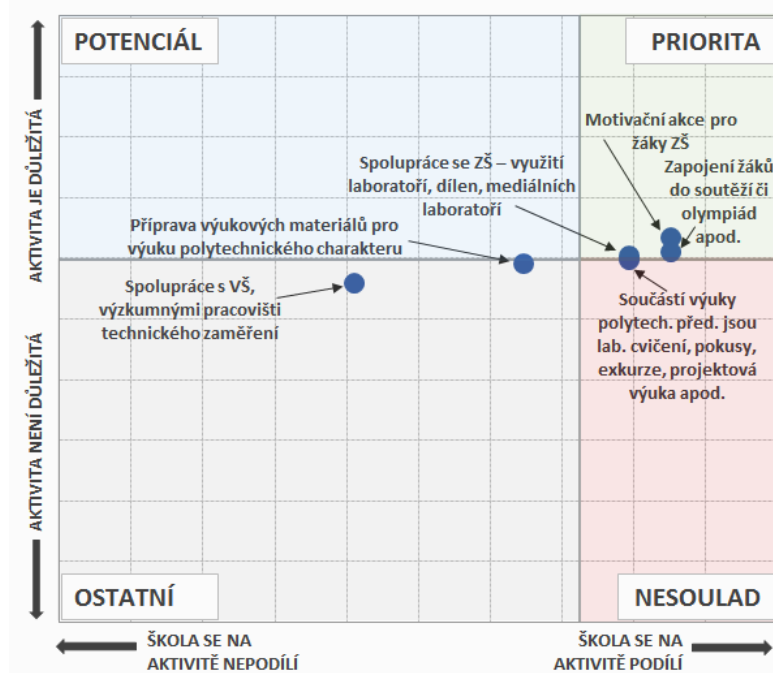
Více než třetina škol (35 %) v Pardubickém kraji se pak věnuje individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, třetina škol připravuje ke studiu polytechnických oborů na vysoké škole a v 29 % školách zapojují žáky do nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Již v menší míře pak školy v kraji rozvíjí polytechnického vzdělávání dospělých (17 %), zpracovávají provázaný plán výuky polytechnických předmětů a matematiky, probíhá zde výuka vybraných témat polytechnických předmětů v cizích jazycích a jejich žáci zpracovávají samostatné práce na témata, která poskytují sociální partneři (shodně 16 %). Pouze 13 % škol zpracovává koncepci rozvoje polytechnického vzdělávání na škole a 9 % škol aktivně podporuje předškolní polytechnickou výchovu

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na spolupráci se ZŠ, například využíváním dílen a laboratoří (nárůst o 11 p. b.), motivační akce pro žáky ZŠ (nárůst o 11 p. b.) a zapojení žáků do soutěží či olympiád (nárůst o 5 p. b.). Naopak nižší podíl škol zmiňuje aktivity související s individuální práci se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (pokles o 9 p. b.), i aktivity, kdy součástí výuky jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze (pokles o 9 p. b.), cílenou přípravou žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (pokles o 8 p. b.), přípravu výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (pokles o 7 p. b.) a zpracovávání samostatných prací na témata, která poskytují sociální partneři (pokles o 7 p. b.).

3.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v největší míře pořádají motivační akce pro žáky ze základních škol a zapojují žáky do soutěží a olympiád (shodně 85 %). Relativně velký podíl škol dále zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (79 %), nebo spolupracují se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen (79 %). Střední odborná učiliště se pak dále ve větší míře věnují také přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (65 %). 41 % škol spolupracuje s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření.

Graf 29: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je pořádání motivačních akcí pro žáky základních škol a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají relativně velký význam.

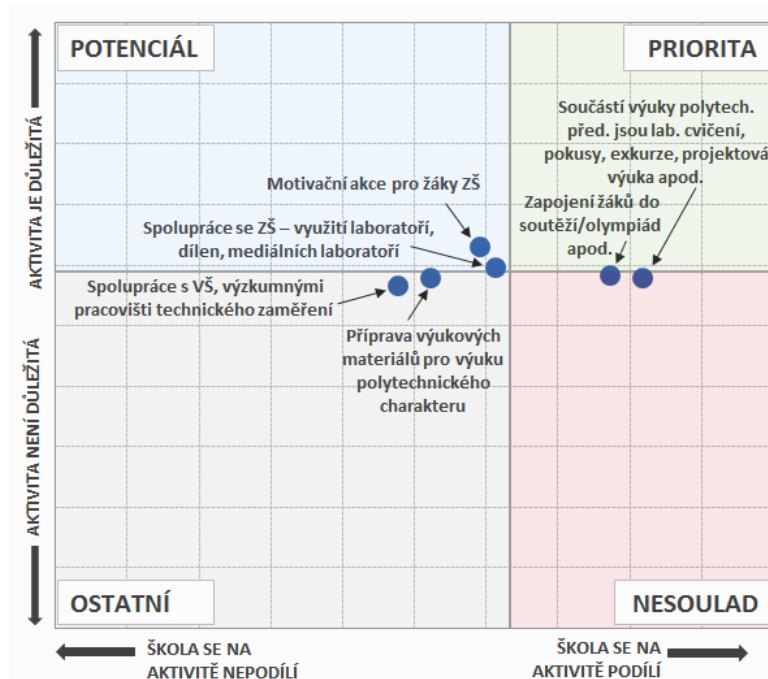
Do priorit SOU lze zařadit i spolupráci se základními školami ve využití laboratoří, dílen, či mediálních laboratoří a začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště více soustředí také na přípravě výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru, deklarovaná důležitost je u této aktivity ve srovnání s položkami označenými jako „prioritní“

nicméně spíše nižší, v některých případech ale může představovat pro školu činnost, které skýtá potenciál.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti polytechnického vzdělávání především zařazují laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektovou výuku apod. do výuky polytechnických předmětů (82 %) a zapojují žáky do soutěží a olympiád (77 % škol).

Graf 30: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Relativně velký podíl škol dále také spolupracuje se ZŠ v oblasti využití laboratoří a dílen (61 %) a pořádá pro jejich žáky motivační akce (59 %). Dále školy připravují výukové materiály pro výuku polytechnického charakteru (52 %) a spolupracují s VŠ či výzkumnými pracovišti technického zaměření (48 %).

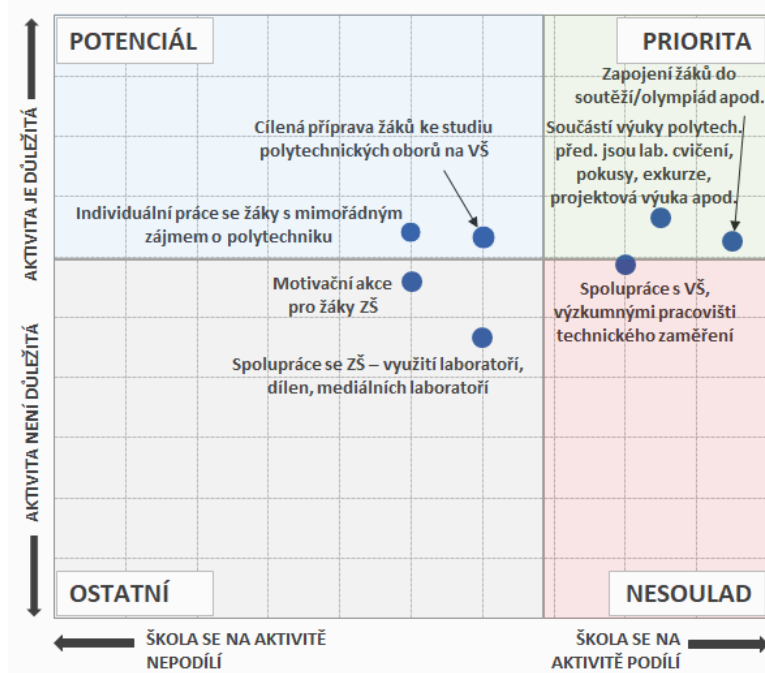
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu polytechnického vzdělávání představují do jisté míry priority středních odborných škol začleňování laboratorních cvičení, pokusů a exkurzí do výuky polytechnických předmětů a zapojení žáků do soutěží či olympiád. Tyto aktivity střední odborné školy realizují v největší míře a zároveň jim ve srovnání

s ostatními sledovanými položkami přikládají průměrnou důležitost.

V menší míře se střední odborné školy věnují motivačním akcím pro žáky ZŠ a spolupráci se základními školami na využití laboratoří a dílen. Těmto aktivitám je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam, čím představují pro školy potenciál v oblasti rozvoje polytechnického vzdělávání.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje polytechnického vzdělávání soustředí především na zapojení žáků do soutěží a olympiád (95 %), zařazování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí, projektové výuky apod. do výuky polytechnických předmětů (85 % škol) a ve velké míře také školy spolupracují s vysokými školami či výzkumnými pracovišti technického zaměření (80 %). 60 % gymnázií spolupracují se základními školami v oblasti využívání laboratoří a dílen či cíleně připravuje žáky ke studiu polytechnických oborů na VŠ. Polovina gymnázií pracuje individuálně se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku a stejný podíl gymnázií pořádá motivační akce pro žáky ZŠ.

Graf 31: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představuje priority v oblasti podpory polytechnického vzdělávání zapojení žáků do soutěží či olympiád a začleňování laboratorních cvičení, pokusů, exkurzí apod. do výuky polytechnických předmětů. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia ve velké míře také spolupracují s vysokými školami a výzkumnými pracovišti technického zaměření a to i přes to, že této aktivitě přisuzují menší míru důležitosti než v ostatních případech. Tato činnost se tedy nachází v určitém nesouladu.

Již menší podíl gymnázií realizuje cílenou přípravu žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ, či individuálně pracuje se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku, ale tyto aktivity považují za důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje polytechnického vzdělávání na gymnáziích.

3.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

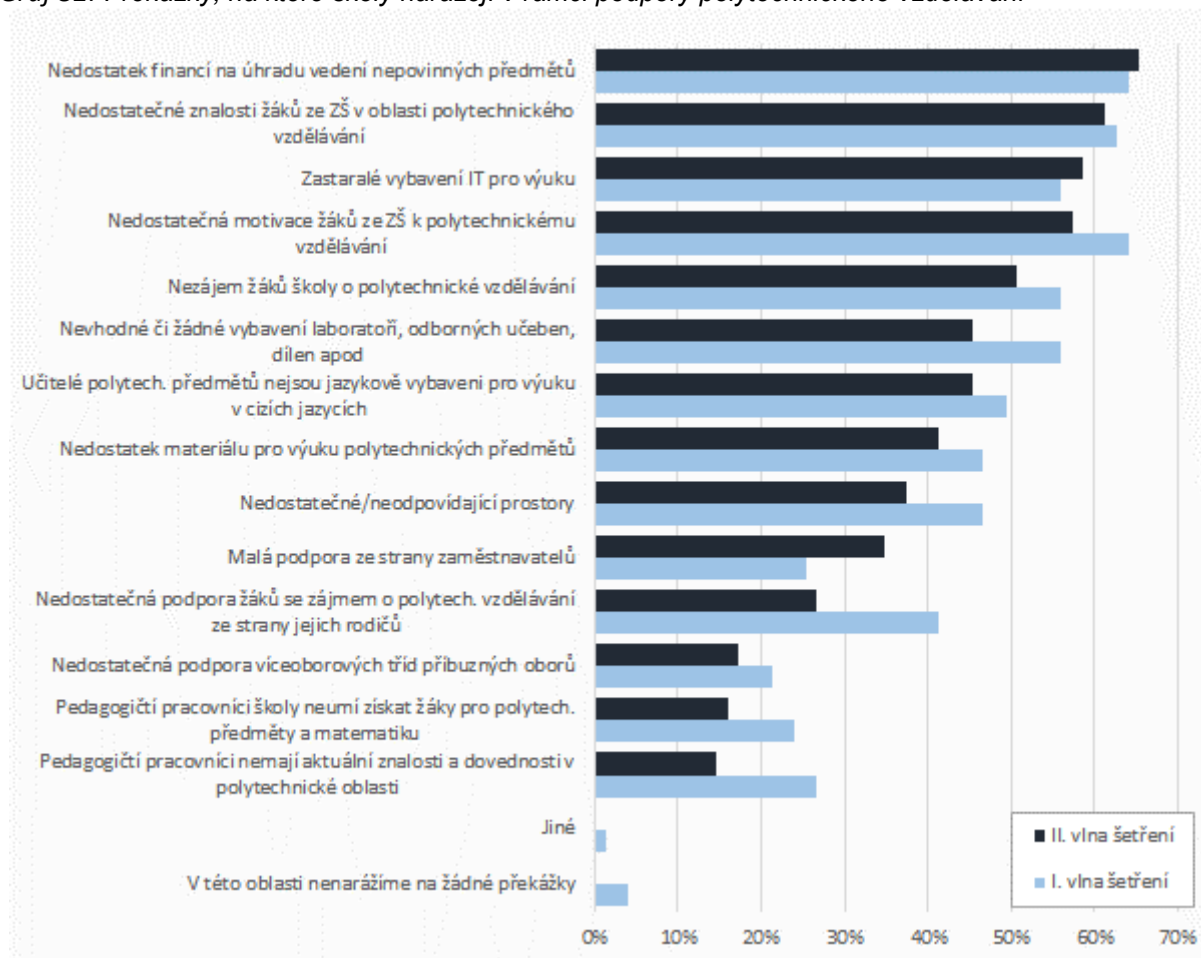
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory polytechnického vzdělávání na školách v Pardubickém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (65 %). Dále narážejí na nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (61 %), zastaralé vybavení IT pro výuku (59 %) a na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (57 %).

Problémem je také nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (51 %), nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen (45 %), i to, že učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (45 %).

Z hlediska vybavení škol se školy potýkají také s nedostatkem materiálu pro výuku polytechnických předmětů (41 %) a s nedostatečnými nebo neodpovídajícími prostory (37 %). Pociťují i malou podporu a to ze strany zaměstnavatelů (35 %), dále podporu žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (27 %) i podporu víceoborových tříd příbuzných oborů (17 %).

Nejméně často jsou shledány překážky na straně pedagogických pracovníků. 16 % škol uvádí, že jejich pedagogové si neumí získat žáky pro polytechnické předměty a matematiku a 15 % škol se domnívá, že pedagogové nemají aktuální znalosti a dovednosti v polytechnické oblasti.

Graf 32: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují problémy spojené s malou podporou ze strany zaměstnavatelů (nárůst o 9 p. b.). Školy naopak deklarují zlepšení situace zejména z hlediska nedostatečné podpory žáků se zájmem o polytechnické vzdělávání ze strany jejich rodičů (pokles o 15 p. b.), nedostatečných aktuálních znalostí a dovedností pedagogických pracovníků v polytechnické oblasti (pokles o 12 p. b.), nevhodného vybavení laboratoří, dílen a odborných učeben (pokles o 11 p. b.) a nedostatečných či neodpovídajících prostorů (pokles o 9 p. b.).

3.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

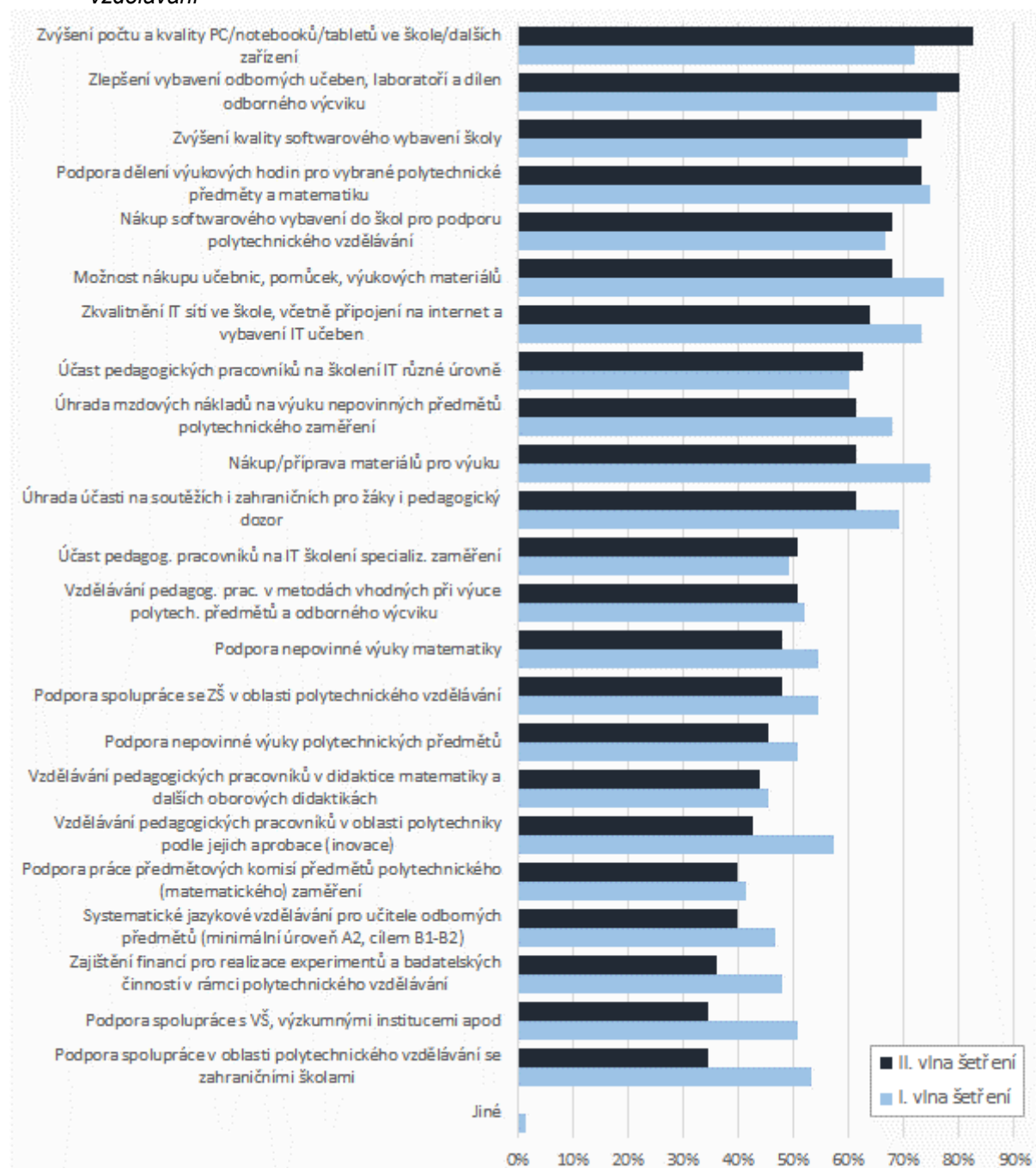
V dalším rozvoji oblasti podpory polytechnického vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (83 %) či zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (80 %).

Za potřebné je považováno také zvýšení kvality softwarového vybavení školy (73 %) a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (73 %). Mezi další častěji zmiňovaná opatření lze zařadit: nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (68 %), možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (68 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (64 %) a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (63 %).

Relativně velký podíl škol uvádí potřebu nákupu či přípravy materiálů pro výuku (61 %), úhrady mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (61 %) a úhrady účasti na soutěžích pro žáky i pedagogický dozor (též 61 %). Polovině středních a vyšších odborných škol v Pardubickém kraji by dále pomohla realizace opatření týkající se účasti pedagogických pracovníků na IT školení specializovaného zaměření (rozvíjení jejich specifické digitální gramotnosti) či vzdělávání

pedagogických pracovníků v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů a odborného výcviku.

Graf 33: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory polytechnického vzdělávání

Školy dále uvádějí, že považují za potřebnou větší podporu nepovinné výuky matematiky (48 %), spolupráce se ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (48 %) i nepovinné výuky polytechnických předmětů (45 %). 43-44 % škol se by ocenilo různé druhy školení a vzdělávání pro pedagogické pracovníky, 40 % škol podporu práce předmětových komisí předmětů polytechnického či matematického zaměření či systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů, 36 % škol by ocenilo zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání, 35 % škol by pomohla podpora spolupráce s vysokými školami a výzkumnými institucemi či podpora spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami.

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (nárůst o 11 p. b.). Školy u většiny opatření deklarují naopak pokles. Nižší potřebu zmiňují především u podpory spolupráce v oblasti polytechnického vzdělávání se zahraničními školami (pokles o 19 p. b.), podpory spolupráce s VŠ, výzkumnými institucemi apod. (pokles o 16 p. b.), vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky podle jejich aprobační (pokles o 15 p. b.), nákupu či přípravy materiálů pro výuku (pokles o 13 p. b.) a zajištění financí pro realizaci experimentů a badatelských činností v rámci polytechnického vzdělávání (pokles o 12 p. b.).

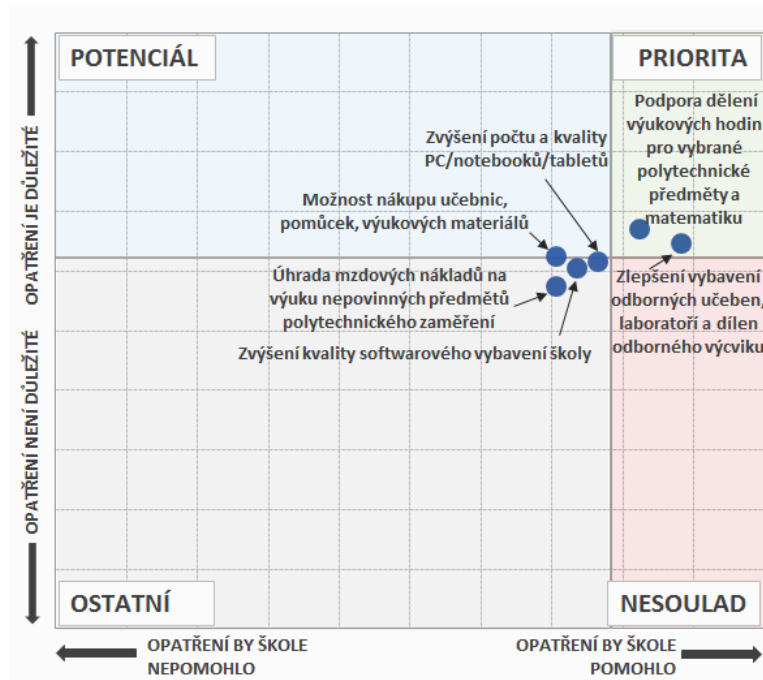
3.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji polytechnického vzdělávání pomohla především opatření týkající se zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (88 %) a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (82 %).

Dále by školy ve větší míře ocenily také zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (76 %) i zvýšení kvality softwarového vybavení školy (74 %), možnosti nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů (71 % škol) a úhradu účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (též 71 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory polytechnického vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření - zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku a podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku. Tato opatření zmiňují školy velmi často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

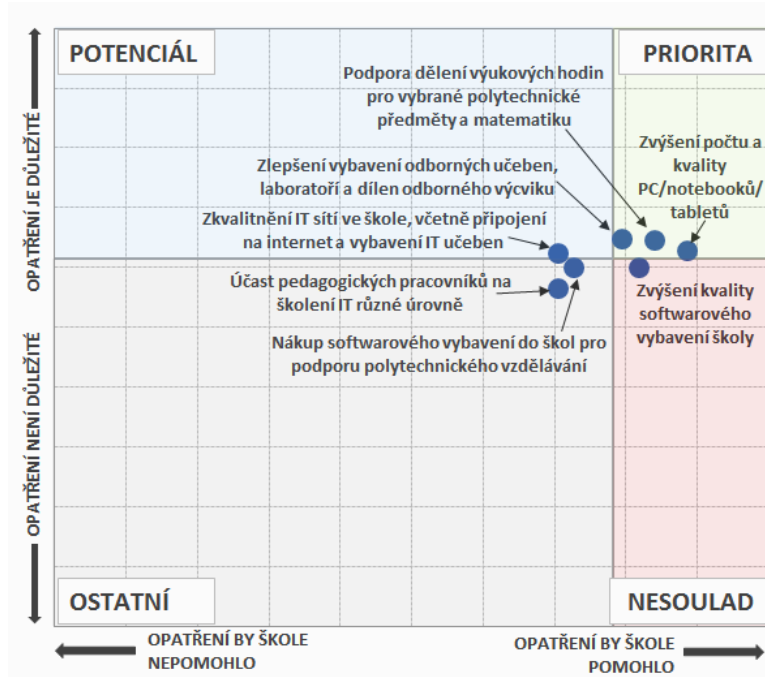
Graf 34: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Dalšími školami častěji zmiňovanými opatřeními jsou zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole, zvýšení kvality softwarového vybavení školy a úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor. Tato opatření byly však ve srovnání s ostatními položkami hodnoceny spíše jako lehce podprůměrně důležité. Pouze možnost nákupu učebnic, pomůcek a výukových materiálů hodnotí školy jako průměrně důležité, a mohou tak představovat pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti polytechnického vzdělávání.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole (89 %). Dále by pak školám pomohla především podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (84 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (82 %) a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen (80 %). Pro SOŠ je dále důležité zajištění nákupu softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (73 %), zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (70 %) a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (též 70 %).

Graf 35: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

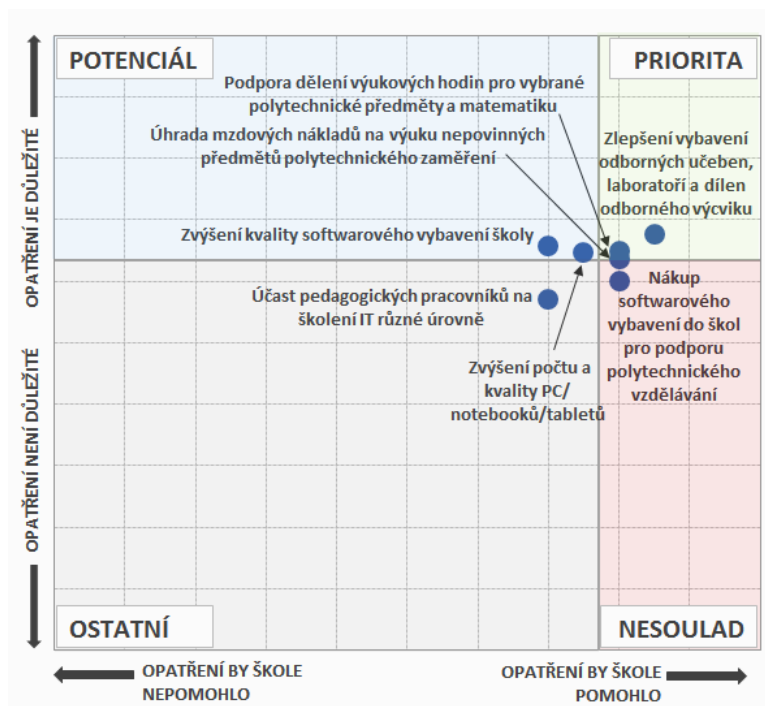
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představují největší priority středních odborných škol zvýšení počtu a kvality PC, notebooků či tabletů ve škole, podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležitá.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představuje pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti polytechnického

vzdělávání zkvalitnění IT sítě ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben. Školy toto opatření zmiňují v menší míře, ale přisuzují mu nadprůměrnou důležitost. Školami často zmiňovaným opatřením je i zvýšení kvality softwarového vybavení školy, ale školy hodnotí toto opatření jako podprůměrně důležité, nachází se tak v jistém nesouladu.

Gymnázia by rovněž ocenila především zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (85 %), úhradu mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (80 %), nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (80 %) a podporu dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (80 %).

Graf 36: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Dalšími častěji zmiňovanými opatřeními jsou v případě gymnázií i zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole či dalších zařízení (75 %), zvýšení kvality softwarového vybavení školy (70 %) a účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (70 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory polytechnického vzdělávání představuje prioritu gymnázií zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku. Toto opatření je gymnáziím zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější.

Dalšími opatřeními, která jsou pro gymnázia v Pardubickém kraji relativně důležitá a zmiňoval je vysoký podíl škol, je podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku a úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření. Představují pro gymnázia stále jistou prioritu. Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání uvádí také vysoký podíl škol, ale tomuto opatření přisuzují nižší míru důležitosti.

Menší podíl škol pak zmiňoval, že by jim v podpoře polytechnického vzdělávání pomohlo zvýšení počtu a kvality PC, notebooků a tabletů ve škole či dalších zařízení a zvýšení kvality softwarového vybavení školy. Důležitost těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami nadprůměrná, čímž mohou pro gymnázia představovat potenciál v jejich dalším rozvoji polytechnického vzdělávání.

3.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora polytechnického vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory polytechnického vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory polytechnického vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOU

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (79 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (76 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (74 % škol)

Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (71 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (71 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (65 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (62 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (85 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (85 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (79 % škol)
- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (79 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytechnického charakteru (65 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (41 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (38 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (76 % škol)
- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (74 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (71 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (65 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (56 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)
- Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (41 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (88 % škol)
- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (82 % škol)
- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (76 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (74 % škol)
- Možnost nákupu učebnic, pomůcek, výukových materiálů (71 % škol)
- Úhrada účasti na soutěžích i zahraničních pro žáky i pedagogický dozor (71 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (65 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila SOU

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (88 % škol)

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (85 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (79 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (79 % škol)

Snažíme se spolupracovat se ZŠ v regionu a umožňujeme jim využívat naše dílny či laboratoře. (76 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností (76 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (80 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (77 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (73 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (66 % škol)

Jsme ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (64 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (61 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (55 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují

- Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (82 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (77 % škol)
- Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (61 % škol)
- Motivační akce pro žáky ZŠ (59 % škol)
- Příprava výukových materiálů pro výuku polytech. charakteru (52 % škol)
- Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (48 % škol)
- Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (39 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (75 % škol)
- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (70 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytechnickému vzdělávání (68 % škol)
- Zastaralé vybavení IT pro výuku (64 % škol)
- Nezáměr žáků školy o polytechnické vzdělávání (64 % škol)
- Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (52 % škol)
- Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (50 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (89 % škol)
- Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (84 % škol)
- Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (82 % škol)
- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (80 % škol)
- Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (73 % škol)
- Zkvalitnění IT sítí ve škole, včetně připojení na internet a vybavení IT učeben (70 % škol)
- Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (70 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovily SOŠ

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (91 % škol)

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (82 % škol)

Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (82 % škol)

Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (73 % škol)

Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (70 % škol)

Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (70 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory polytechnického vzdělávání na gymnáziích

Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (95 % škol)	Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (95 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (90 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (75 % škol)	
Na maturitních oborech rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a cíleně připravujeme žáky na VŠ studium (75 % škol)	Jsmo ochotni realizovat pro ZŠ motivační akce (práci v dílnách, pokusy, semináře apod.) na podporu zájmu žáků ZŠ o polytechnické vzdělávání. (70 % škol)	Vybavení a prostory, které máme, ještě nejsou zcela odpovídající. (70 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory polytechnického vzdělávání realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Zapojení žáků do soutěží/olympiád apod. (95 % škol) - Součástí výuky polytechnických předmětů jsou laboratorní cvičení, pokusy, exkurze, projektová výuka apod. (85 % škol) - Spolupráce s VŠ, výzkumnými pracovišti technického zaměření (80 % škol) - Spolupráce se ZŠ – využití laboratoří, dílen, mediálních laboratoří (60 % škol) - Cílená příprava žáků ke studiu polytechnických oborů na VŠ (60 % škol) - Motivační akce pro žáky ZŠ (50 % škol) - Individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (50 % škol)	- Nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (80 % škol) - Učitelé polytechnických předmětů nejsou jazykově vybaveni pro výuku v cizích jazycích (65 % škol) - Zastaralé vybavení IT pro výuku (60 % škol) - Nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ v oblasti polytechnického vzdělávání (55 % škol) - Nedostatečná motivace žáků ze ZŠ k polytech. vzděl. (55 % škol) - Nezájem žáků školy o polytechnické vzdělávání (55 % škol) - Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. (55 % škol)	- Zlepšení vybavení odborných učeben, laboratoří a dílen odborného výcviku (85 % škol) - Podpora dělení výukových hodin pro vybrané polytechnické předměty a matematiku (80 % škol) - Nákup softwarového vybavení do škol pro podporu polytechnického vzdělávání (80 % škol) - Úhrada mzdových nákladů na výuku nepovinných předmětů polytechnického zaměření (80 % škol) - Zvýšení počtu a kvality PC/notebooků/tabletů ve škole/dalších zařízeních (75 % škol) - Zvýšení kvality softwarového vybavení školy (70 % škol) - Účast pedagogických pracovníků na školení IT různé úrovně (70 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory polytechnického vzdělávání stanovila gymnázia

Důraz je kladen na to, aby ve výuce byly využívány různé metody (např. skupinová práce, projektová výuka, laboratorní cvičení, exkurze, praxe či odborný výcvik ve firmách). (100 % škol)	Technické, přírodovědné a environmentální vzdělávání je na naší škole realizováno v souladu s RVP oborů, které vyučujeme. (100 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Pozornost věnujeme také výuce matematiky, která je pro technické vzdělávání nezbytná. (95 % škol)	Na maturitních oborech rozvíjíme spolupráci s technickými VŠ a cíleně připravujeme žáky na VŠ studium (85 % škol)	
Zapojujeme žáky do soutěží orientovaných do oblasti polytechnického vzdělávání či soutěží odborných dovedností. (80 % škol)	Škola se snaží rozvíjet znalosti a dovednosti žáků, které jsou součástí polytechnického vzdělávání. (80 % škol)	
Žáci školy se dobře umísťují v soutěžích polytechnického či matematického zaměření či v soutěžích odborných dovedností (80 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

4 Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě v Pardubickém kraji

V projektu P-KAP je oblast kompetencí k iniciativě, kreativitě a podnikavosti chápána v nejširším slova smyslu, tedy ve smyslu **proaktivního přístupu** jedince ke svému uplatnění na trhu práce i v rámci občanského života. Správné uchopení těchto kompetencí vede k zajištění potřeby **seberealizace** (při využití silných stránek jedince) a je také důležitým předpokladem pro tvorbu **inovací**.

Podpora rozvoje těchto kompetencí se dá shrnout pod pojem **výchova k podnikavosti** (dále VkP), používaný i odbornou veřejností, která zahrnuje všechny **výukové metody, jež směřují k posílení podnikatelských přístupů a postupů, znalostí a dovedností** (i mimo sféru podnikání). S VkP je pak také spojen pojem „**podnikavý člověk**“, kterého lze definovat jako: osobu aktivně hledající příležitosti, jež umí také využít (nikoliv však zneužít).

Podnikavost a související kompetence tedy vycházejí z podnikatelských přístupů, lze je však uplatnit nejen v komerční sféře (v podnikání i v zaměstnání), ale také v neziskovém sektoru a v občanském životě. Z tohoto pohledu je součástí VkP **ekonomické vzdělávání se zaměřením na nauku o podnikání** (vč. problematiky etiky v podnikání a oblasti společenské odpovědnosti z pohledu firmy, sociálních projektů i z pohledu jednotlivce, tj. ve smyslu dobrovolnictví). VkP také úzce navazuje na kariérové vzdělávání a poradenství.

Zejména se však v rámci VkP jedná o rozvoj určitých kompetencí, které by se daly nazvat „podnikavé“ a jsou rozvíjeny v rámci těchto témat:

- vidění příležitostí – tj. schopnost vyhledávat, kriticky hodnotit příležitosti,
- iniciativa a aktivita – tj. schopnost využívat příležitosti, aktivně přicházet s nápady a realizovat je,
- kreativní myšlení a tvořivost – tj. schopnost rozvíjet nápady,
- strategické řízení – tj. kombinační schopnosti, schopnost zpracovat nápady do podoby záměrů, dlouhodobě plánovat, schopnost předvídat,
- týmová práce – tj. leadership a schopnost práce v týmu,
- flexibilita – tj. schopnost přizpůsobovat se změnám,
- vytrvalost a smysl pro zodpovědnost,
- schopnost přijímat riziko,
- finanční povědomí – tj. schopnost vidět věci i ve finančních souvislostech.

Na Evropské úrovni najdeme **tzv. Evropský rámec kompetence k podnikavosti (EntreComp)**, který popisuje celkem 15 dílčích kompetencí a u každé stanovuje 8 úrovní od základní až po expertní. Tento rámec může sloužit jako dobrý podklad k revizím RVP.

Podle závěrů Evropské komise definovaných ve strategii Evropa 2020 **musí získat každý žák během počátečního vzdělávání praktickou zkušenost s VkP**. Prováděcím opatřením evropského cíle v ČR by mělo být **začlenění VkP plošně do výuky středních a vyšších odborných škol**. Právě uchopení podnikavosti jako klíčové kompetence dává dobrý základ pro rozvinutí výchovy k podnikavosti v rámci celé školy a většiny předmětů. Na nejvyšší úrovni pak podnikavost „proroste“ do celé **kultury školy**, kdy ji většina učitelů vědomě rozvíjí v rámci svých předmětů.

Pro začlenění podnikavosti do výuky je zapotřebí zejména **vzdělávání pedagogů a jejich pozitivní motivace k rozšíření praktické a interaktivní výuky**, která bude zajímavější a lépe přijatelná ze strany žáků a studentů.

Doporučujeme, aby **na každé škole** byl ustanoven **jeden pracovník**, který bude VkP zaštiťovat, bude se seznamovat s aktuálními informacemi a ty předávat dál ostatním učitelům. Tímto pracovníkem nemusí nezbytně být vyučující ekonomických předmětů. Vhodnou osobou je například vyučující, který má osobní zkušenost s podnikáním, či vyučující, který organizuje školní i mimoškolní aktivity. Tato role může být také dána koordinátorovi spolupráce škol a firem či kariérovému poradci, na jehož oblast VkP úzce navazuje. V některých případech může být vhodnou osobou i aktivní rodič.

V rámci volnočasových aktivit nebo dalších aktivit školy souvisejících s odborným vzděláváním by měli mít žáci **možnost vyzkoušet si podnikání v praxi**. K tomu slouží např. akcelerační a start-up programy či inkubátory, jejichž síť by měla být přístupná také pro středoškoláky. Cílem by v tomto směru mělo být hlavně praktické vzdělávání. Zde je třeba konstatovat, že některé aktivity, které se na většině škol dějí formou vyučovacích předmětů, mohou být zařazeny i jako **předmět volitelný či nepovinný** (fiktivní firmy, JA firmy, ad.)

Na národní úrovni je zapotřebí vybudovat metodickou podporu a bázi znalostí, aby měli učitelé z čeho čerpat nové znalosti a dovednosti spojené s rozvojem podnikavosti a mohli kvalitně pracovat s žáky a studenty. Rozvoj podnikavosti by měl být součástí krajských i národních inovačních a dalších strategií.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na školách v Pardubickém kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu kompetencí k podnikavosti pouze v souladu RVP vyučovaných oborů, tedy především v rámci základní úrovně. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, jako je např. zapojení do projektů ESF, ale bez celkové strategie. Již v menší míře školy realizují aktivity spadající do pokročilé a nejvyšší úrovně. Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, tak největší posun školy plánují v rámci nejvyšší úrovně a určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně. V rámci ostatních úrovní je posun již méně výrazný. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší úrovně a do pokročilé úrovně, jen nízký nárůst je pak u mírně pokročilé úrovně. Naopak velmi lehký pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně.
- V rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Školy dále často realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy v největší míře realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Ve větší míře také organizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků nebo začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti především realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Ve větší míře střední odborné školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě nejvíce aktivní v realizaci projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními. Oproti roku 2015/2016 více škol realizuje zejména návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce. Naopak mírně nižší podíl škol ve srovnání s předchozím obdobím zmiňuje, že se žáci aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod..
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Pardubickém kraji se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku. Méně často školy řadí mezi překážky v rámci této intervence malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty nebo malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti. Oproti roku 2015/2016 došlo ve většině případů k poklesu zastoupení překážek, jež by bránily rozvoji kompetencí k podnikavosti. Ve srovnání s předchozí vlnou školy narážejí méně často na problémy spojené s nedostatkem příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků, s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik a malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu.
- V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla podpora školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, apod., dále kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT

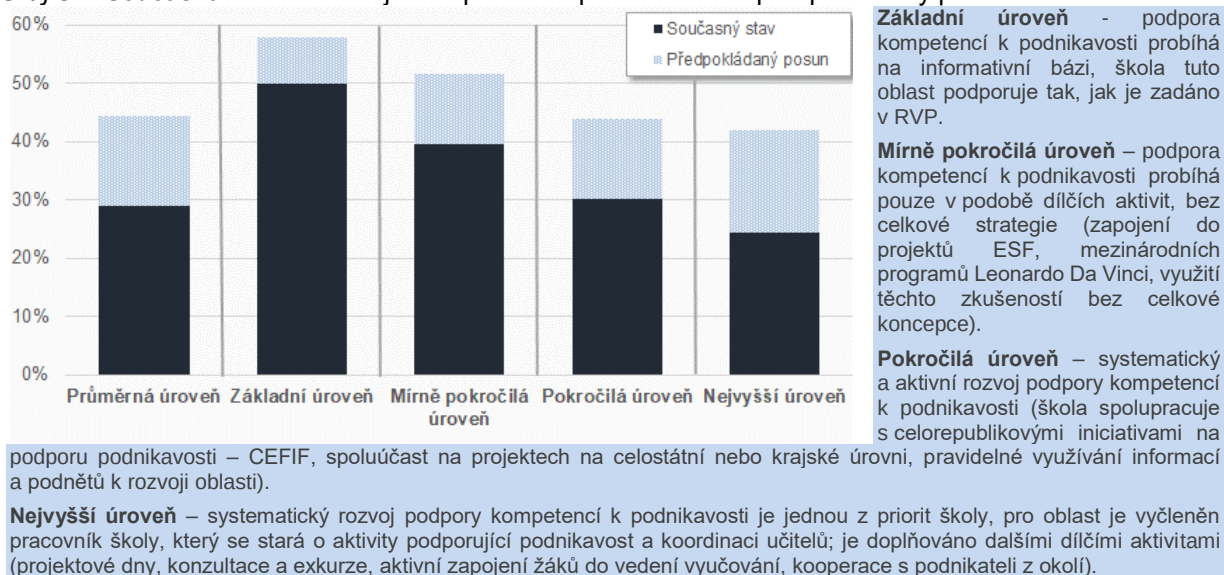
vybavení školy nebo přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Pokud se zaměříme na jednotlivé typy škol, pro střední odborná učiliště je důležitá zejména podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod., kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Podobně SOŠ uváděly v oblasti podpory podnikavosti potřebu podpory školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod., kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy nebo přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce. Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, která jim mohou pomoci v rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti. Mezi nejčastěji uváděná opatření patří přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce a podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. Z pohledu vývoje oproti roku 2015/2016 školy obecně deklarují vyšší důležitost podpory školních projektů a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Naopak ve srovnání s předchozí vlnou školy v menší míře zdůrazňují potřebu spolupráce žáků ZŠ a SŠ a založení vlastní fiktivní firmy.

4.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na školách v Pardubickém kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu kompetencí k podnikavosti především v rámci základní úrovně (50 %), tedy pouze na informační bázi v souladu s RVP vyučovaných oborů. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (40 %), kdy podpora kompetencí k podnikavosti probíhá v podobě dílčích aktivit, jako je např. zapojení do projektů ESF, ale bez celkové strategie. Již v menší míře školy realizují aktivity spadající do pokročilé úrovně (30 %), kdy již probíhá systematický a aktivní rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti a aktivity spadající nejvyšší úrovně (25 %), v rámci které je systematická podpora kompetencí k podnikavosti dále doplňována o další aktivity.

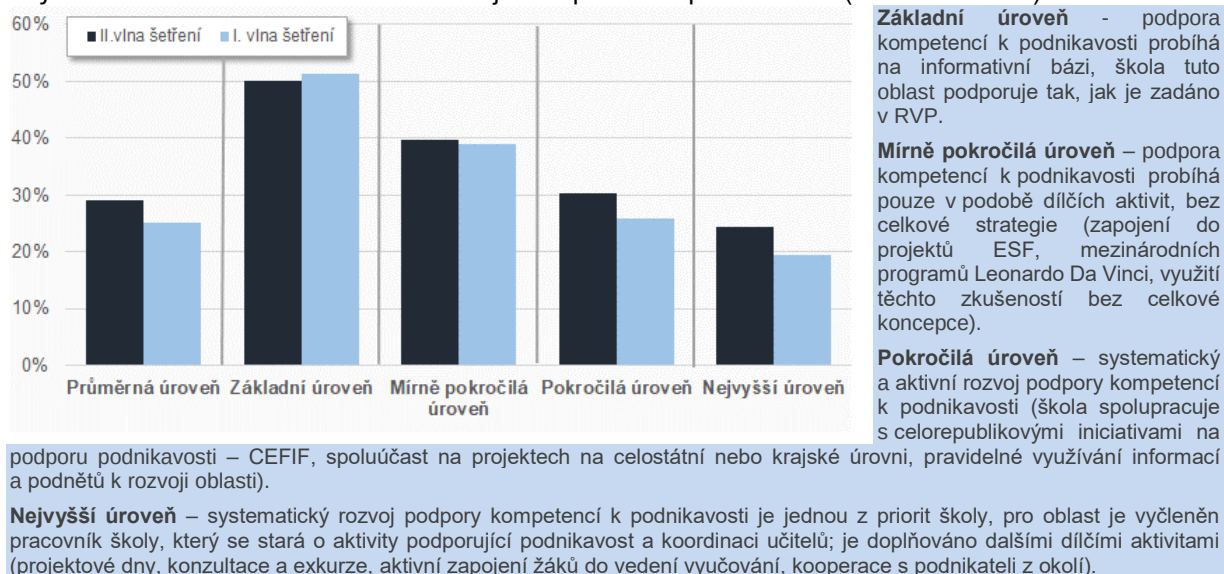
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, školy plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.) a deklarují tedy zájem o systematický rozvoj sledované oblasti, který bude zároveň podpořen rozvojem dílčích aktivit. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 14 p. b.) a již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 12 p. b.) či základní (předpokládaný posun o 8 p. b.) úrovně.

Graf 37: Současná úroveň rozvoje kompetencí k podnikavosti a předpokládaný posun

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší úrovně (nárůst o 5 p. b.) a do pokročilé úrovně (nárůst o 4 p. b.), jen nízký nárůst je pak u mírně pokročilé úrovně (nárůst o 1 p. b.). Naopak velmi lehký pokles je zaznamenán u vykonávaných aktivit základní úrovně (pokles o 1 p. b.).

Graf 38: Srovnání současné úrovně rozvoje kompetencí k podnikavosti (I. vlna + II. vlna)

4.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory kompetencí k podnikavosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (59 %). Školy dále často realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (56 %). Necelá polovina škol realizuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (48 %), věnuje se začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech (48 %) nebo také výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (47 %). 45 % škol realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a na obdobném podílu škol pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání a využívají je ve výuce (44 %) nebo uskutečňují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (44 %).

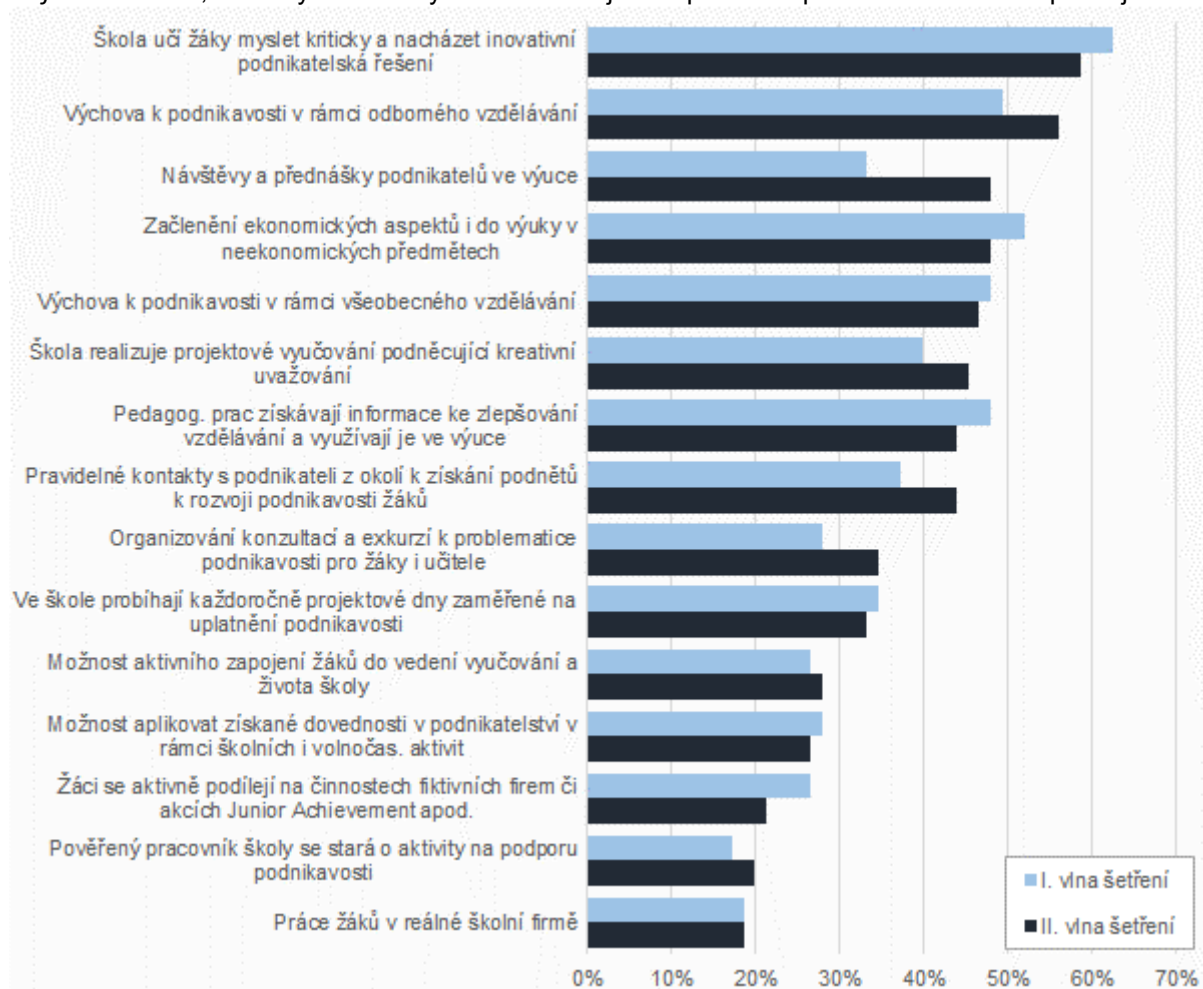
Již menší podíl škol realizuje konzultace a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (35 %), organizuje každoroční projektové dny zaměřené na uplatnění podnikavosti (33 %), umožňuje aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (28 %) nebo umožňují aplikovat získané dovednosti z oblasti podnikavosti v rámci školních i volnočasových aktivit (27 %).

Přibližně na pětinu škol se žáci aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. (21 %), pověřený pracovník školy se stará o aktivity na podporu podnikavosti (20 %) nebo na školách probíhá práce žáků v reálné školní firmě (19 %).

Oproti roku 2015/2016 více škol realizuje návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (nárůst o 15 p. b.), věnuje se výchově k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (nárůst o 7 p. b.), realizuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (nárůst o 7 p. b.), organizuje konzultace a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (nárůst o 7 p. b.). Častěji školy také realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování (nárůst o 5 p. b.) a mírně častěji se pověřený pracovník školy stará o aktivity na podporu podnikavosti (nárůst o 3 p. b.).

Naopak mírně nižší podíl škol ve srovnání s předchozím obdobím zmiňuje, že se žáci aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement apod. (pokles o 5 p. b.). S lehce nižší frekvencí školy uvádějí, že pedagogičtí pracovníci získávají informace ke zlepšování vzdělávání a využívají je ve výuce (pokles o 4 p. b.), školy učí žáky myslet kriticky a nacházet inovativní podnikatelská řešení (pokles o 4 p. b.), začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (pokles o 4 p. b.).

Graf 39: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivně podílejí

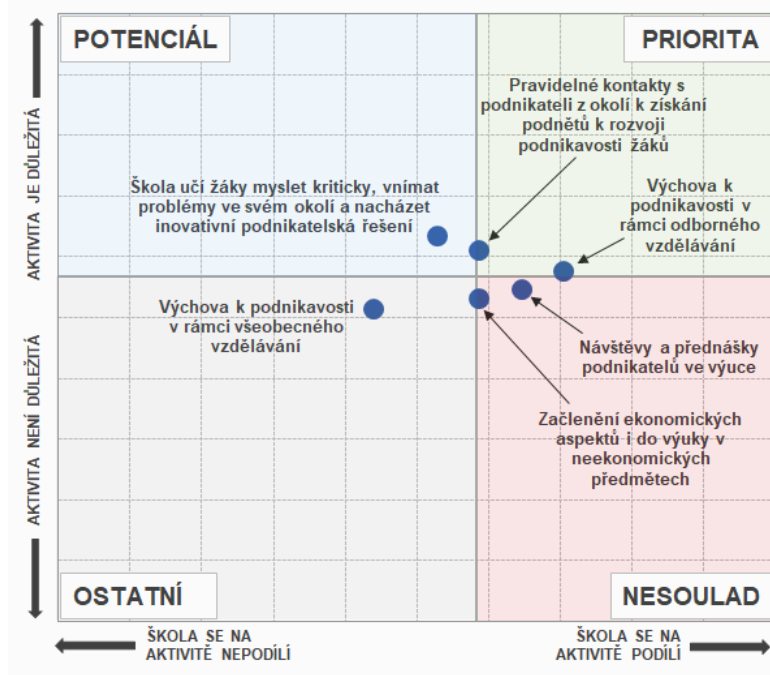
4.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě školy v největší míře realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (71 %). Ve větší míře také organizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (65 %) a pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (59 %) nebo začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (59 %). Více než polovina SOU učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (53 %). Méně často se SOU věnují výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (44 %) nebo realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (41 %).

Na více než třetině škol pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (38 %) a obdobně často organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (38 %). Méně často pak školy uvádějí, že poskytují možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (32 %).

Na přibližně čtvrtině SOU se pověřený pracovník stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů (24 %), školy umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování (24 %) nebo realizují práce žáků v reálné školní firmě (24 %). Přibližně pětina škol uvádí, že ve škole probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (21 %). Spíše okrajově se žáci na SOU aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement a podobných (15 %).

Graf 40: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, hlavními prioritami pro střední odborná učiliště jsou výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání a pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků. Tyto aktivity střední odborná učiliště zmiňují nejčastěji a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují velký význam.

Ve větší míře školy také realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech. Na těchto aktivitách se SOU poměrně často podílí, považují je

ovšem za méně důležité, než předchozí aktivity.

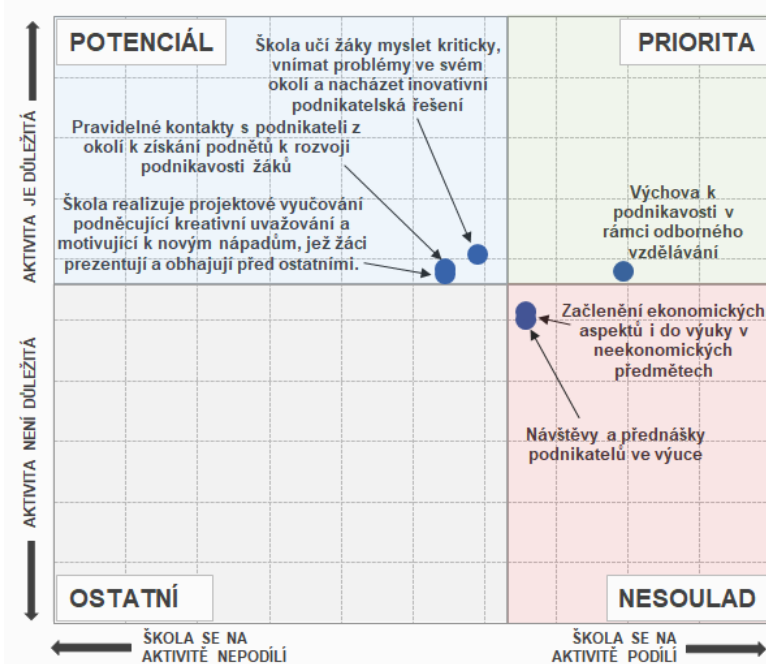
Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště dále soustředí na to, že učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. Tuto činnost hodnotí jako velice důležitou, ovšem vykonávají ji v menší míře, takže může představovat pro školy určitý potenciál rozvoje této oblasti.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v oblasti podpory kompetencí k podnikavosti především realizují výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (80 % škol). Ve větší míře střední odborné školy realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (66 %) a začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (rovněž 66 %). Více než polovina škol učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (59 %), realizuje projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (55 %) nebo uskutečňuje pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (rovněž 55 %). Obdobně často školy uvádějí, že pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (52 %). Polovina škol se věnuje podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (50 %).

Méně často SOŠ organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (43 %), poskytují možnosti žákům aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (36 %) nebo se pověřený pracovník školy stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů (34 %). Stejně často na SOŠ probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (34 %).

SOŠ dále uvádějí, že žáci se aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (32 %), organizují práci žáků v reálné školní firmě (30 %) nebo umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování (25 %).

Graf 41: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu kompetencí k podnikavosti představuje prioritu středních odborných škol výchova k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání. Uvedenou aktivitu střední odborné školy realizují v největší míře a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají největší význam.

Častěji realizovanými aktivitami SOŠ jsou také začlenění ekonomických aspektů i do výuky v neekonomických předmětech a návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce, přitom ale těmto aktivitám přiřkládají relativně menší význam, čímž dochází k určitému nesouladu.

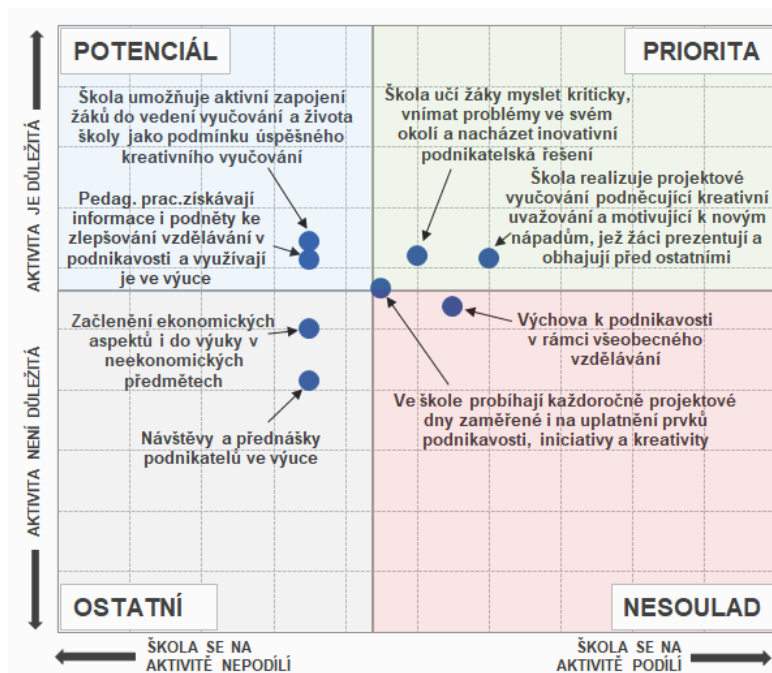
V menší míře střední odborné školy učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení, rovněž realizují projektové vyučování podněcující kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními a dále školy realizují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků. Tyto aktivity ovšem hodnotí zároveň jako nadprůměrně důležité, takže představují určitý potenciál dalšího rozvoje v této oblasti.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě aktivní v realizaci projektového vyučování podněcujícího kreativní uvažování a motivující k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními (60 %), dále se věnují výchově k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání (55 %) a učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení (50 %). Na méně než polovině gymnázií probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity (45 %).

Přibližně třetina škol uvádí, že pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce (35 %), dále gymnázia umožňují aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy (35 %), realizují návštěvy a přednášky podnikatelů ve výuce (35 %), začleňují ekonomické aspekty i do výuky v neekonomických předmětech (35 %) a uskutečňují pravidelné kontakty s podnikateli z okolí k získání podnětů k rozvoji podnikavosti žáků (30 %).

Asi čtvrtina gymnázií realizuje výchovu k podnikavosti v rámci odborného vzdělávání (25 %). Méně často gymnázia organizují konzultace, debaty a exkurze k problematice podnikavosti pro žáky i učitele (20 %), poskytují žákům možnost aplikovat získané dovednosti v podnikatelství v rámci školních i volnočasových aktivit (15 %). Okrajově se žáci gymnázií aktivně podílejí na činnostech fiktivních firem či akcích Junior Achievement nebo v obdobných dalších (10 %) nebo školy organizují práce žáků v reálné školní firmě (10%), případně se pověřený pracovník školy se stará o aktivity na podporu podnikavosti, informování a koordinování učitelů (5 %).

Graf 42: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti učení žáků myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení a realizace projektového vyučování, které podněcuje kreativní uvažování a motivuje k novým nápadům, jež žáci prezentují a obhajují před ostatními nebo ve školách probíhají každoročně projektové dny zaměřené i na uplatnění prvků podnikavosti, iniciativy a kreativity. Na těchto aktivitách se podílí významný podíl gymnázií a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Gymnázia ve velké míře také realizují výchovu k podnikavosti v rámci všeobecného vzdělávání. Této aktivitě přisuzují ovšem již nižší míru důležitosti.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných aktivit představují pro gymnázia potenciál pro další rozvoj v oblasti podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti aktivní zapojení žáků do vedení vyučování a života školy jako podmínku úspěšného kreativního vyučování a dále aktivity, kdy pedagogičtí pracovníci získávají informace i podněty ke zlepšování vzdělávání v podnikavosti a využívají je ve výuce. Tyto aktivity hodnotí jako nadprůměrně důležité, ale realizují je méně často než předchozí aktivity.

4.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory kompetencí k podnikavosti na středních a vyšších odborných školách v Pardubickém kraji se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (63 %). Méně často školy řadí mezi překážky v rámci této intervence malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (45 %) nebo malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (40 %). Asi třetina škol uvádí mezi překážkami v této oblasti nízký zájem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (33 %) nebo si stěžují na nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik (33 %). Méně často školy uvádějí nedostatek příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (27 %), mají problém s tím, že problematika je nová, nerozumí jí nebo s ní nemají žádné zkušenosti (19 %), případně je překážkou i skutečnost, že management školy nepovažuje téma za prioritu (12 %), v regionu je nepříznivé podnikatelské klima (7 %) nebo zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu (3 %). Jen okrajově školy uvádějí jiné překážky (5 %). 7 % škol v této oblasti nenaráží na žádné překážky.

Oproti roku 2015/2016 došlo ve většině případů k poklesu zastoupení překážek, jež by bránily rozvoji kompetencí k podnikavosti. Ve srovnání s předchozí vlnou školy narážejí méně často na problémy spojené s nedostatkem příležitosti ke vzdělávání pedagogických pracovníků (pokles o 11 p. b.), s nedostatkem výukových materiálů, pomůcek a metodik (pokles o 9 p. b.) a malým zájmem zaměstnavatelů a podnikatelů o spolupráci se školami na tématu (pokles o 9 p. b.). Méně často si školy také stěžují na nepříznivé podnikatelské klima v regionu (pokles o 4 p. b.) nebo skutečnost, že zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu (pokles o 3 p. b.), případně uvádějí malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení a projekty (pokles o 3 p. b.). Naopak mírně častěji školy uvádějí malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti (nárůst o 4 p. b.).

Graf 43: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

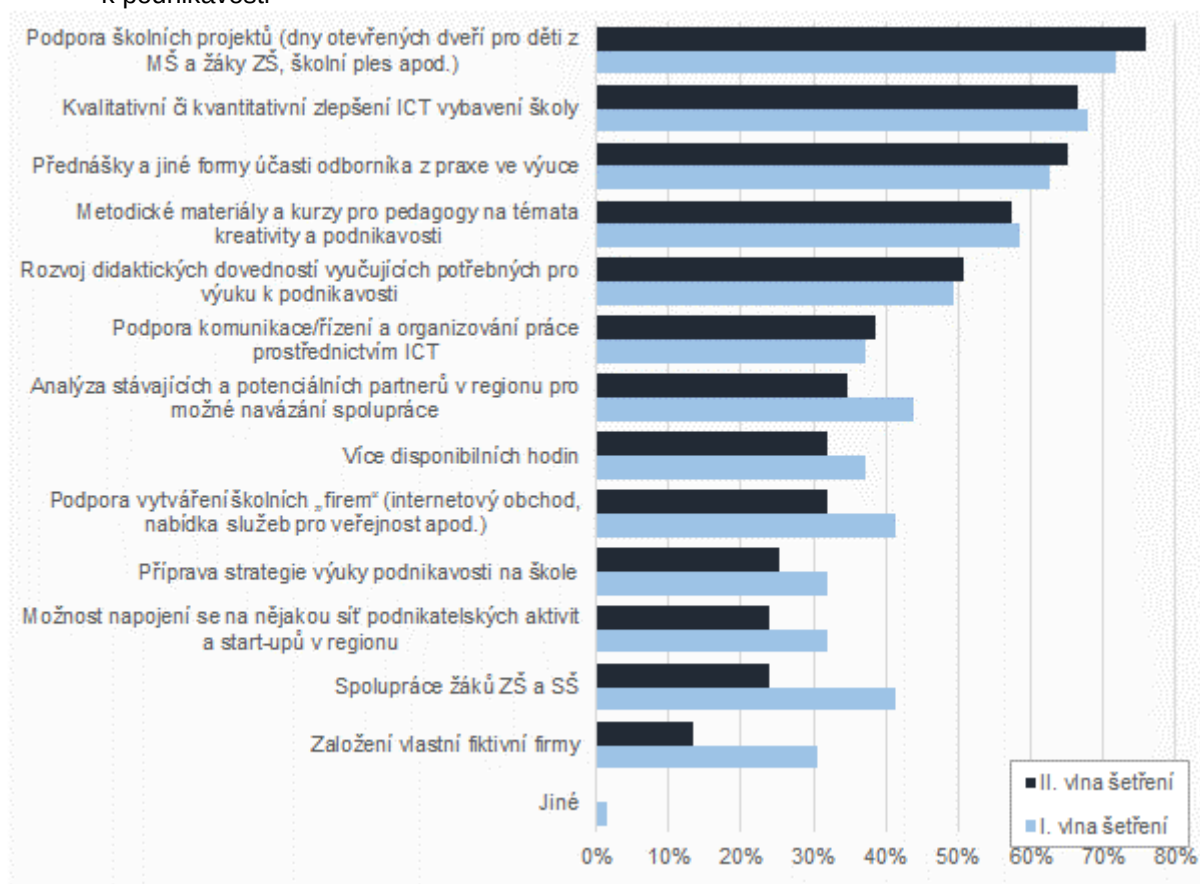
4.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory kompetencí k podnikavosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla podpora školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, apod. (76 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (67 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (65 %) a dále metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (57 %). Školy ve větší míře uvádějí i potřebu rozvoje didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (51 %).

Přibližně třetina škol uvádí mezi potřebnými opatřeními podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (39 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (35 %), větší počet disponibilních hodin (32 %) nebo podporu vytváření školních „firem“ (internetový obchod, nabídka služeb pro veřejnost apod.) (32 %).

Další opatření zmiňuje již jen asi čtvrtina škol v kraji: příprava strategie výuky podnikavosti na škole (25 %), možnost napojení na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (24 %) nebo také spolupráci žáků ZŠ a SŠ (24 %). Málo zmiňovaným opatřením je založení vlastní fiktivní firmy (13 %).

Graf 44: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje kompetencí k podnikavosti

Oproti roku 2015/2016 školy obecně deklarují vyšší důležitost podpory školních projektů (dny otevřených dveří pro děti z MŠ a žáky ZŠ, školní ples apod.) (nárůst o 4 p. b.) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 3 p. b.). Naopak ve srovnání s předchozí vlnou školy ve výrazně menší míře zdůrazňují potřebu spolupráce žáků ZŠ a SŠ (pokles o 17 p. b.) a založení vlastní fiktivní firmy (pokles o 17 p. b.). Méně často dále uvádějí analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu pro možné navázání spolupráce (pokles o 9 p. b.), podporu vytváření školních „firem“ (pokles o 9 p. b.) nebo možnost napojení na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (pokles o 8 p. b.) a nižší je i potřeba přípravy strategie výuky podnikavosti na škole (pokles o 7 p. b.).

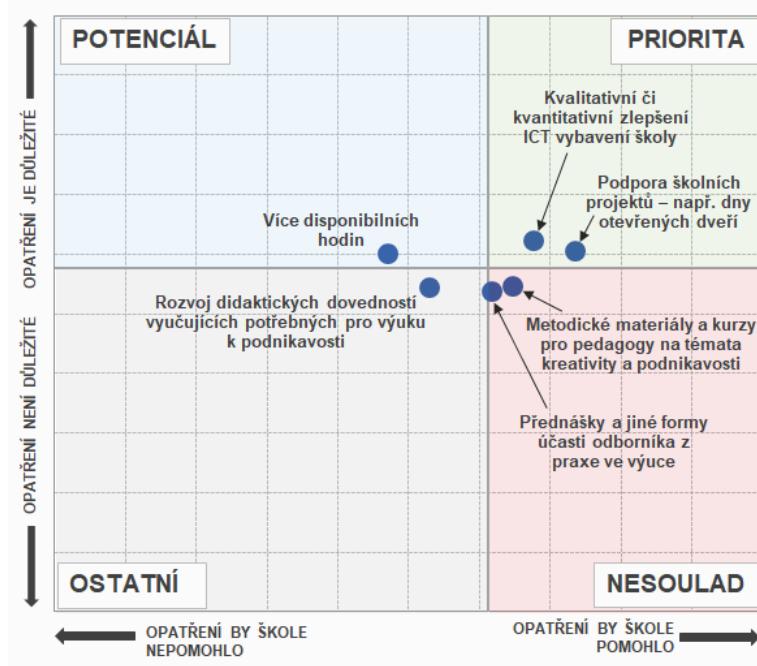
4.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji kompetencí k podnikavosti pomohly především podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (74 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (68 %) a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (65 %). Mezi potřebná opatření podle SOU patří i přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (62 %). Více než polovina SOU mezi potřebná opatření řadí rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (53 %).

Méně než polovina často SOU potřebuje pro rozvoj podnikavosti více disponibilních hodin (47 %) nebo podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (44 %).

Kolem třetiny SOU řadí mezi potřebná opatření analýzu stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (35 %) a spolupráci žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (35 %). Dále SOU uvádějí potřebu přípravy strategie výuky podnikavosti na škole (29 %) nebo podporu vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.) (29 %), napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (21 %) nebo založení vlastní fiktivní firmy (18 %).

Graf 45: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory kompetencí k podnikavosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť tato opatření – podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. a kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření zmiňují školy jako jedny z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Již nižší podíl škol uváděl potřebu většího počtu disponibilních hodin, ale školy tomuto opatření vyjádřily

vyšší míru důležitosti, čímž mohou představovat pro SOU potenciál v jejich rozvoji v oblasti kompetencí k podnikavosti.

SOU často uváděly potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce a metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Současně přisuzují těmto opatřením nižší míru důležitosti, čímž se tato opatření nachází v jistém nesouladu.

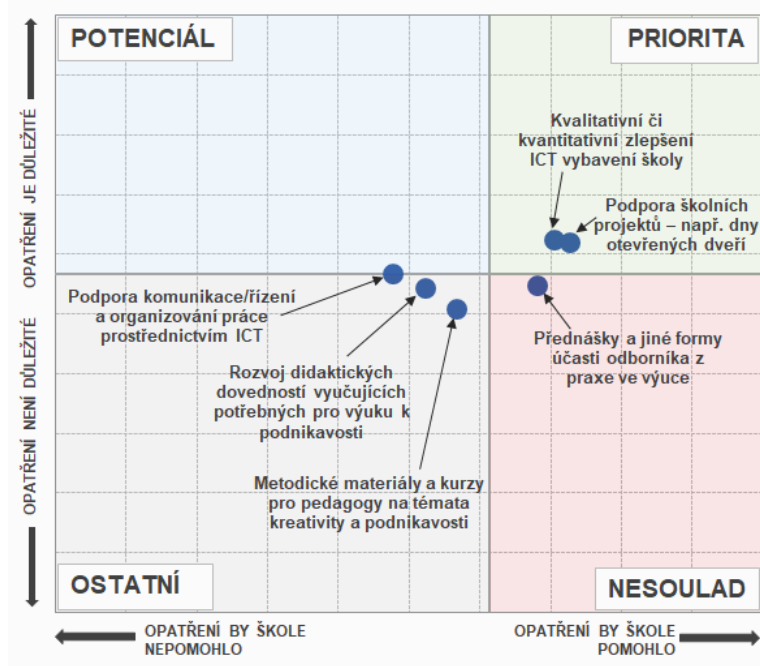
Střední odborné školy uváděly v oblasti podpory podnikavosti potřebu podpory školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (73 %), kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (70 %) nebo přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (68 %).

Více než polovina SOŠ by potřebovala pro rozvoj v této oblasti metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (57 %) nebo rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (52 %).

Méně než polovina SOŠ by uvítala podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (48 %), podporu vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.) (43 %) nebo analýzu stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (41 %).

Přibližně třetina SOŠ by potřebovala více disponibilních hodin (39 %) nebo spolupráci žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (36 %). Dále SOŠ uvádějí potřebu možnosti napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (32 %) nebo také uvádějí potřebu přípravy strategie výuky podnikavosti na škole (30 %). Okrajově SOŠ uvádějí i potřebu založení vlastní fiktivní firmy (16 %).

Graf 46: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představují největší priority středních odborných škol podpora školních projektů jako např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. a také kvalitativní či kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako nejdůležitější.

Potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce uvádí také vyšší podíl středních odborných škol, ale toto opatření má pro ně již nižší míru důležitosti,

takže zde dochází k určitému nesouladu.

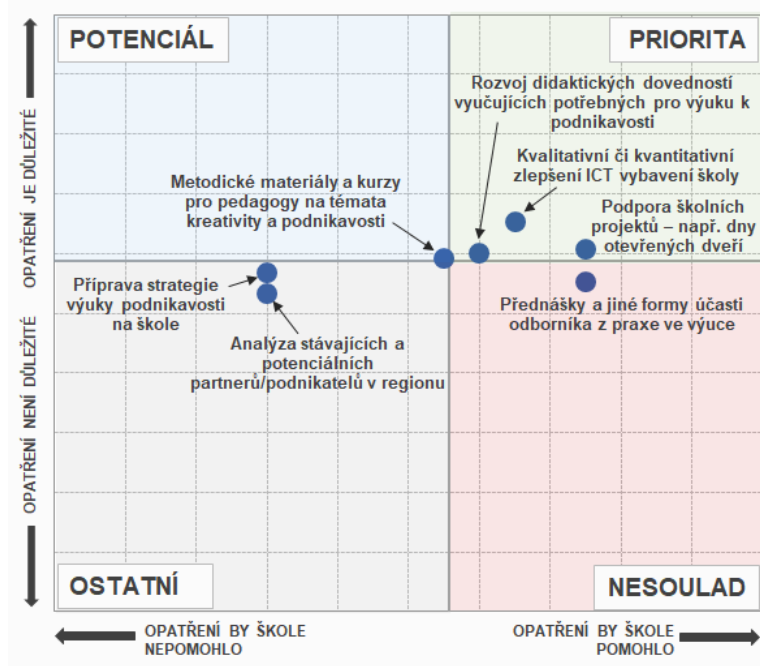
Relativně méně důležitá a méně frekventovaná opatření ve srovnání s předchozími jsou podle SOŠ metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti, rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti a podpora komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT.

Gymnázia uvádějí celou řadu opatření, která jim mohou pomoci v rámci podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti. Mezi nejčastěji uváděná opatření patří přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (úspěšného mladého podnikatele) ve výuce (75 %) a podpora školních projektů – např. dny otevřených dveří pro děti z MŠ, žáky ZŠ, školní ples, sportovní dny, akademie školy, výstavy apod. (75 %).

Dále gymnázia uvádějí potřebu kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy (65 %) a rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti (60 %). Více než polovina gymnázií mezi potřebná opatření v této oblasti řadí metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti (55 %).

Přibližně třetina gymnázií by potřebovala analýzu stávajících a potenciálních partnerů či podnikatelů v regionu pro možné navázání spolupráce (30 %) nebo přípravu strategie výuky podnikavosti na škole (30 %). Kolem čtvrtiny gymnázií uvádí mezi potřebnými opatřeními podporu komunikace, řízení a organizování práce prostřednictvím ICT (25 %), více disponibilních hodin (25 %) nebo podporu vytváření školních „firem“ (např. internetový obchod; nabídka služeb pro veřejnost apod.) (25 %). Spíše okrajově jsou zmiňovány potřeby možnosti napojení se na nějakou síť podnikatelských aktivit a start-upů v regionu (modelové aktivity) (10 %), založení vlastní fiktivní firmy (5 %) a spolupráce žáků ZŠ a SŠ, kdy žáci SŠ vedou podnikatelské projekty žáků ZŠ (5 %).

Graf 47: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory kompetencí k podnikavosti představují priority gymnázií podpora kvalitativního či kvantitativního zlepšení ICT vybavení školy a podpora školních projektů a dále i rozvoj didaktických dovedností vyučujících potřebných pro výuku k podnikavosti. Tato opatření jsou gymnáziím zmiňována nejčastěji a zároveň jsou ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceny jako nejdůležitější.

Gymnázia ve velké míře uváděly i potřebu přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, avšak má pro ně menší důležitost, čímž se toto opatření nachází

v jistém nesouladu.

Určitý potenciál mohou pro gymnázia představovat metodické materiály a kurzy pro pedagogy na témata kreativity a podnikavosti. Toto opatření je relativně důležité, ale není realizováno tak často, jako předchozí uváděná.

4.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory rozvoje kompetencí k podnikavosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOU

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (74 % škol)

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (68 % škol)

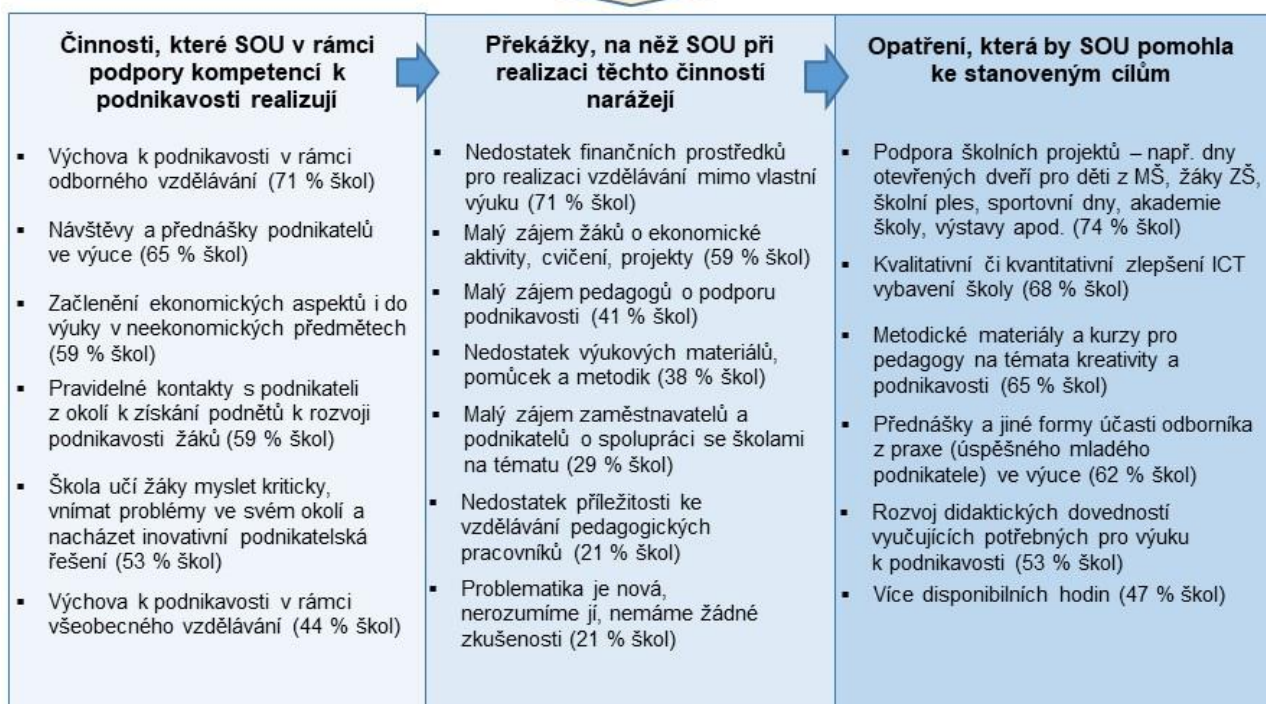
Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (50 % škol)

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (47 % škol)

Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (47 % škol)

Škola se v posledních 3 letech zapojila v rámci projektů (ESF, mezinárodních programů Leonardo da Vinci, Norských fondů, regionální spolupráce apod.) do praktických aktivit na podporu podnikavosti. (41 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila SOU

Někteří učitelé ve výuce směřují k rozvoji kompetencí k podnikavosti, či iniciativě nebo ke kreativitě. (82 % škol)

Škola v rámci ŠVP podporuje klíčové kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám, jak je zadáno v RVP. (79 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní podnikatelská řešení. (62 % škol)

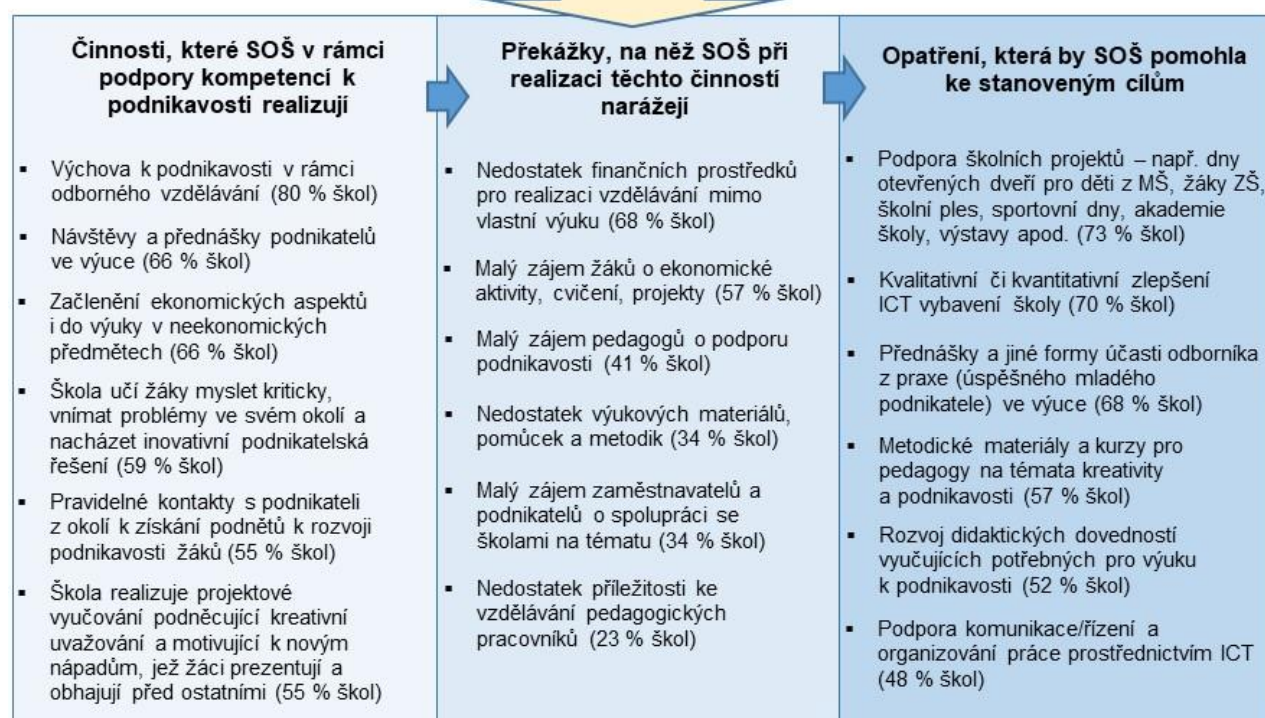
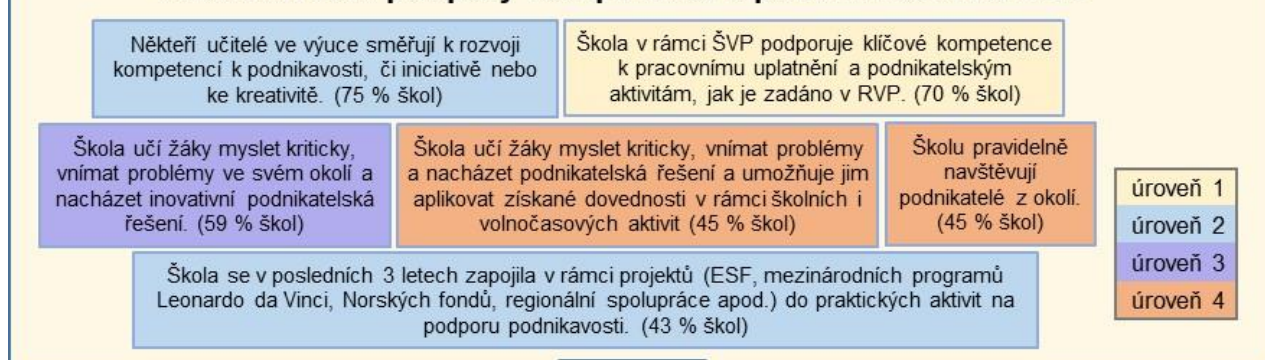
Jsou značné rezervy v motivaci a zkušenostech učitelů a přenosu do dalších předmětů. (59 % škol)

Školu pravidelně navštěvují podnikatelé z okolí. (56 % škol)

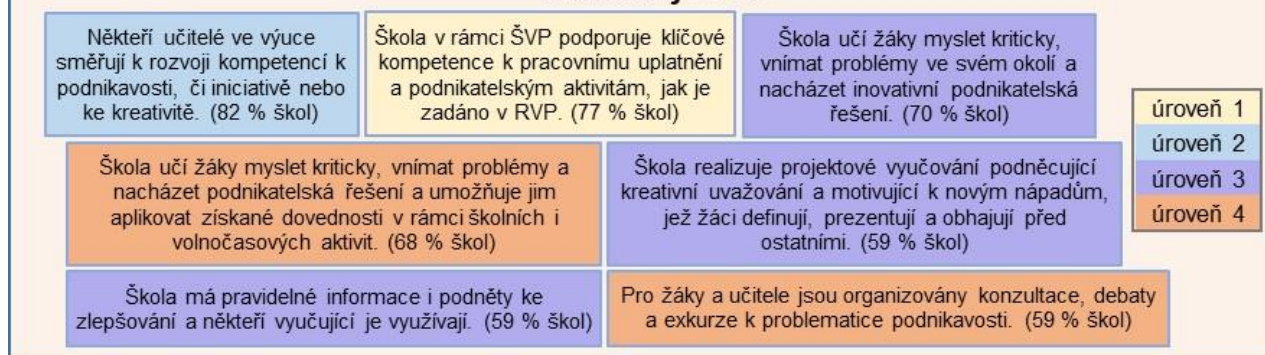
Škola učí žáky myslet kriticky, vnímat problémy a nacházet podnikatelská řešení a umožňuje jim aplikovat získané dovednosti v rámci školních i volnočasových aktivit. (56 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na SOŠ

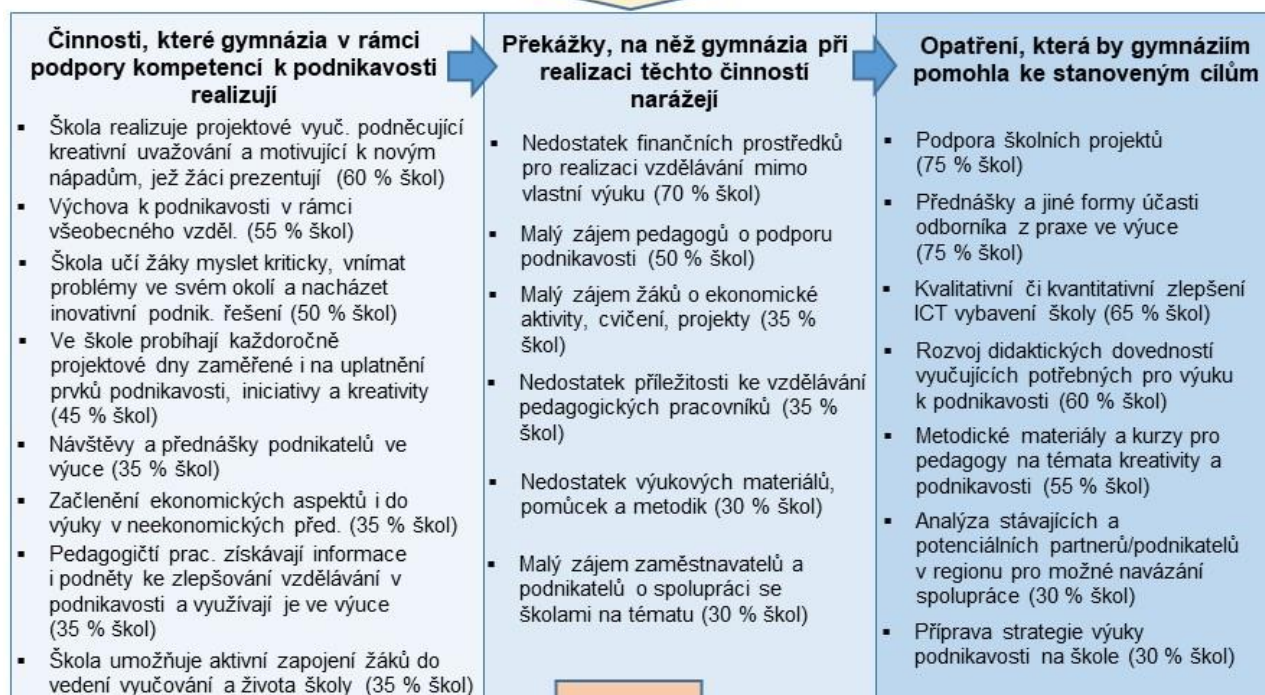
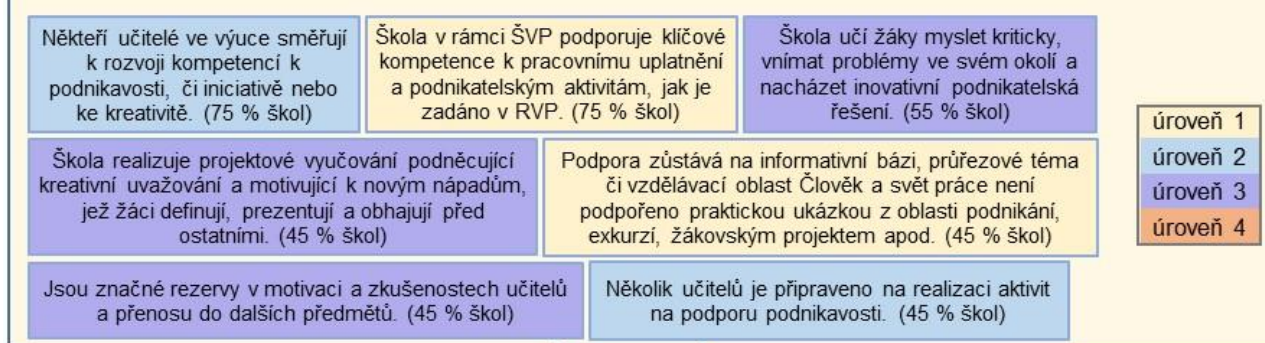

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovily SOŠ

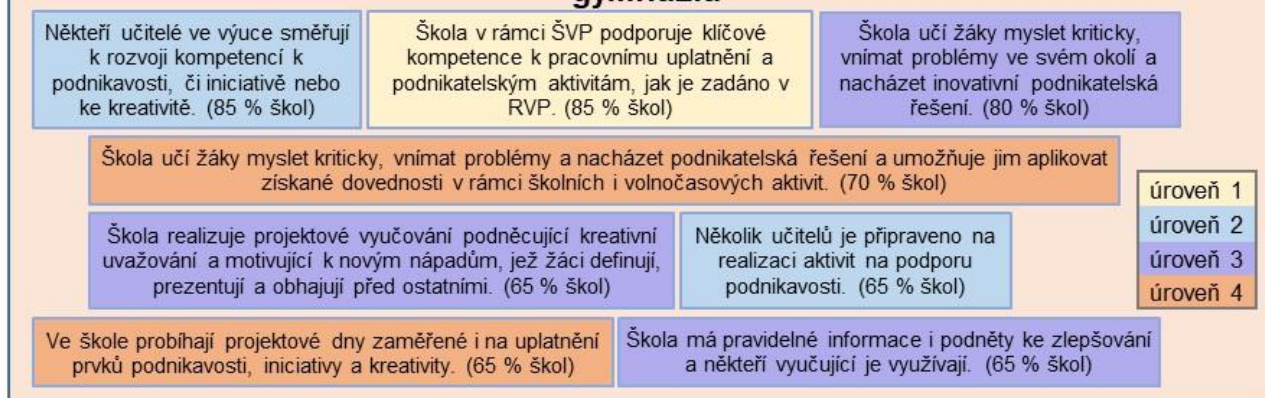

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory kompetencí k podnikavosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje podpory kompetencí k podnikavosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

5 Rozvoj škol jako center celoživotního učení v Pardubickém kraji

Koncept celoživotního učení je vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (EK, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí umožňující jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak občanské a profesní uplatnění. Těmito aktivitami rovněž dochází k rozvoji sítí středních škol jako Center celoživotního učení. Koncept škol jako center CŽU zahrnuje působení škol, zařazených v systému počátečního vzdělávání i v systému dalšího vzdělávání:

- V rovině systému life-long je umožněna jedinci individuální volba vzdělávací dráhy během života a volba způsobu získání svého vzdělání (rekvalifikace, rozšíření kompetencí, zvýšení kvalifikace),
- v rovině life-wide je poskytováno vzdělání různého charakteru:
 - formální a neformální, jsou vytvářeny příležitosti pro informální učení (učení v praxi) a jsou uznávány výsledky nejen formálního, ale se stejnou platností i výsledky neformálního vzdělávání a informálního učení. Vzdělávání různého charakteru v obou rovinách tvoří celek a je vzájemně propojováno.
- Škola je schopna v rámci profesního vzdělávání poskytovat vzdělávání různého charakteru:
 - formální – výsledkem dosažení stupně vzdělání, kvalifikace;
 - neformální – např. aktualizace, prohloubení znalostí.
- Škola může poskytovat i vzdělávání občanské a zájmové v rámci celé životní dráhy jedince jako dospělého, později seniora (rovina life-long).

V předchozím období byly krajské sítě středních odborných škol zakládány v souladu s celorepublikovým projektem ESF UNIV 2 KRAJE (realizovaným NÚV v roce 2009 – 2013) a bylo podporováno jejich využití při profesním vzdělávání dospělých. V období realizace projektu P-KAP (realizovaným NÚV, nyní NPI ČR, 2016 – 2021) je kladen důraz na aktivitu krajských sítí v jednotlivých krajích a rozšiřování jejich funkcí vůči zapojeným školám, dalším zájemcům z řad škol i vzdělávacímu prostředí dospělých (poradenství zájemcům o další vzdělávání dospělých z řad veřejnosti, poradenství poskytovatelům dalšího vzdělávání dospělých, sdružování škol s různými obory vzdělávání do společných vzdělávacích projektů, sdílení zkušeností s profesním vzděláváním dospělých, informování o programech vzdělávání dospělých poskytovaných středními školami v krajích ad.) Do sítě se svými vzdělávacími programy určenými dospělým zapojují nově i gymnázia, lycea a konzervatoře. Sítě svou působnost rozšiřují např. o působení v oblasti dalšího vzdělávání pedagogů odborných předmětů a odborného výcviku programy DVPP a spolupráci s jinými vzdělávacími organizacemi, které se podílejí na celoživotním vzdělávání v kraji.

Funkce Center CŽU ve středních odborných školách:

- **Vzdělávací** zahrnující poskytování dalšího vzdělávání dospělých (dále DVD) včetně vzdělávání seniorů.
- **Informační** zahrnující poskytování informací veřejnosti i jednotlivcům o organizaci a podmínkách DVD, včetně Národní soustavy povolání (NSP) a Národní soustavy kvalifikací (NSK).
- **Poradenská** zahrnující poradenství v oblasti orientace v DVD, individuální kariérové poradenství zaměřené na získání kvalifikace nebo rekvalifikace, provádění procesem uznávání (role průvodce, poradce).

Složky poskytovaného dalšího vzdělávání dospělých (DVD):

- Vzdělávání profesní,
- vzdělávání zájmové,
- vzdělávání občanské,
- vzdělávání seniorů.

Předpokládá se rozšíření počtu středních a vyšších odborných škol, které budou poskytovat DVD **profesní**, vedoucí ke složení zkoušky podle standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK) v systému uznávání neformálních a informálních výsledků učení (předchozích výsledků učení), a zároveň budou působit jako autorizované osoby pro tuto zkoušku podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání dalšího vzdělávání.

Školy poskytující tento druh DVD vzdělávají podle programů akreditovaných MŠMT, a pokud chtějí zároveň působit jako zkušební orgán pro určitou profesní kvalifikaci, musí být autorizovány. Školy mají v současnosti volně k dispozici přes 350 vzdělávacích programů z různých oborů, vytvořených a pilotovaných v projektu UNIV 3, právě tak jsou k dispozici i ověřená konkrétní zadání pro zkoušku k získání jednotlivých profesních kvalifikací podle standardů NSK.

Zájemci z řad škol, které dosud nemají s profesním vzděláváním vedoucím k získání profesní kvalifikace zkušenost, mohou absolvovat v rámci intervence P-KAP program vzdělávání k přípravě a vedení zkoušky i k tvorbě vzdělávacího programu a zadání zkoušky podle standardů profesních kvalifikací NSK. Pedagogičtí pracovníci, kteří působí jako lektori DVD, by měli rozšířit svoji kvalifikaci a získat profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání dospělých.

Zájmové vzdělávání dospělých, ale i dětí, poskytované středními školami, není předmětem zvýšené podpory vzdělávací politiky. Existuje celá, státem podporovaná, oblast zájmového vzdělávání se specializovanými institucemi a pedagogy. Zájmové vzdělávání je ale součástí komplexního pojetí celoživotního učení a školy mají možnost poskytovat vzdělávací programy i tohoto typu. Většinou nabízejí specifické vzdělávací programy, které nejsou součástí běžné vzdělávací nabídky, jsou veřejností žádané a vycházejí z oboru vzdělání, které škola poskytuje (např. programy zhotovování oděvů a konstrukce stříhů; vyřezávání ovoce, míchané nápoje; roubování; aranžování květin ad). Programy zájmového vzdělávání, pro které školy mohou pravděpodobně získat podporu v rámci projektů, jsou programy určené předškolním dětem v oblasti polytechnického vzdělávání a žákům základních škol ve stejné oblasti.

Další oblastí vzdělávání dospělých, na které se střední školy mají podílet, je **vzdělávání občanské a zájmové**. Výzvou je rozšířit působení středních škol především v oblasti **občanského vzdělávání**. Toto vzdělávání nemá stejný cíl a obsah jako školní **občanské vzdělávání** v počátečním vzdělávání, je určeno občanům proto, aby si aktualizovali své znalosti nebo získávali nové znalosti především ve státem preferovaných oblastech - ve vybraných gramotnostech společných občanům EU:

- digitální, environmentální, finanční, jazyková (cizí jazyky jako prostředek porozumění občanů v rámci Evropy – ne cizojazyčné vzdělávání pro potřeby výkonu profese, jako např. němčina pro tesaře, angličtina pro kosmetičky nebo **zájmové**, kdy je studium jazyka koníčkem a předmětem osobnostního rozvoje, které školy také poskytují),
- politická (např. systém státní správy a politický systém včetně volebního), právní, také ve vzdělávání zaměřeného oblast zdravotní a bezpečnostní (zdravotní prevence, zdravý životní styl včetně cvičení, první pomoc, sebeobrana, ochrana spotřebitele, ochrana před živelními pohromami),
- znalost regionů (historie, osobnosti, příroda, umění), příprava na stáří a stárnutí, vzdělávání rodičů ad.

Školy tak mohou vytvářet vzdělávací programy využívající znalostí učitelů podle oborů vzdělání, které škola poskytuje v počátečním vzdělávání, nebo podle zájmových specializací učitelů.

Poslední oblastí celoživotního vzdělávání je **vzdělávání seniorů**. Střední školy mají být dalším vzdělávacím prostředím tohoto vzdělávání kromě univerzit třetího věku, knihoven, vzdělávacích agentur a kulturních center. Seniorům tak může být rozšířena dostupnost vzdělávání jak zvýšením dosažitelnosti v blízkosti bydliště, tak nabízenými tématy.

U vzdělávání seniorů ve středních školách je upřednostňováno mezigenerační učení, kdy se na programech podílejí žáci školy jako lektori, asistenti lektorů či instruktoři. Zároveň ale učitelé ve vzdělávání vytvářejí situace vzájemného učení i opačným směrem, kdy se žáci učí od seniorů.

Školy mohou pro seniory vytvářet programy:

- občanského nebo zájmového vzdělávání podle svých možností i cílů kurikula počátečního vzdělávání (např. obory gastronomické – moderní stravování a příprava pokrmů; sociální péče a zdravotnické – tréninky paměti, rozpomínání, arteterapie;
- technické školy – digitální vzdělávání aj.), žáci účastníci se programů pro seniory si nejen procvičují získané znalosti, ale mohou je prokázat i jinak, než je běžné v rámci zkoušení, tedy tím, že učí druhé, procvičují si tím i specifické profesní dovednosti spojené s komunikací, zároveň, a to je výchovný přínos pro počáteční vzdělávání žáků, společná účast v programech slouží k mezigeneračnímu poznávání a porozumění;
- vztah k seniorům je součástí kultivačního působení školy a promítá se do celé kultury školy.

V rámci intervence projektu P-KAP v této oblasti mohou školy získat podporu pro tvorbu vzdělávacích programů založených na principech mezigeneračního učení a pro vzdělávací postupy modifikované pro seniory.

Hlavní zjištění

- Pokud jde o podporu rozvoje celoživotního učení na školách v Pardubickém kraji, v největší míře jsou rozvíjeny aktivity z pokročilé úrovně, ve které probíhá snaha o rozvoj dalšího vzdělávání. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do nejvyšší úrovně, ve které je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. V již nižší míře jsou vykonávány aktivity ze základní a mírně pokročilé úrovně, ve kterých se škola dalším vzděláváním zabývá pouze okrajově. Rozvoj činností školy plánují především v nejvyšší úrovni. Oproti první vlně šetření školy vykazují pouze mírně vyšší hodnoty ve většině úrovních.
- V rámci oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení alespoň dvě pětiny středních škol a vyšších odborných škol realizují rekvalifikace a další vzdělávání pedagogů. Více než třetina škol se soustředí na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Alespoň čtvrtina škol pořádá zájmové vzdělávání pro veřejnost, připravuje na vykonání zkoušky podle NSK, zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností. Střední odborná učiliště a střední odborné školy nejčastěji realizují rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Gymnázia se rozvojem škol jako center celoživotním učení příliš nezabývají. Třetina gymnázií organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost. Oproti předchozí vlně šetření se školy častěji soustředí především na vzdělávání v oblasti ICT dovedností a další vzdělávání pedagogů. V nižší míře se školy věnují hlavně vzdělávání seniorů a občanskému vzdělávání.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj škol jako center celoživotního učení v Pardubickém kraji, více než polovina škol naráží na nedostatek finančních prostředků na pracovníka, který by zajišťoval tuto oblast a malý zájem dospělých o další vzdělávání. Téměř dvě pětiny škol mají potíže s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací a s malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání. Více než desetina škol se v této oblasti nesetkává s žádnými překážkami. Oproti předchozí vlně šetření se u většiny překážek snížil podíl škol, které se s nimi setkávají. K nejvyššímu snížení došlo u omezeného počtu standardů profesních kvalifikací NSK a malého zájmu pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání.
- V dalším rozvoji oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení by více než polovina škol ocenila zlepšení ICT školy, finance na kvalitní materiál a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Alespoň dvě pětiny škol se vyslovily pro zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Střední odborná učiliště by nejčastěji ocenila finance na kvalitní materiál a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení.

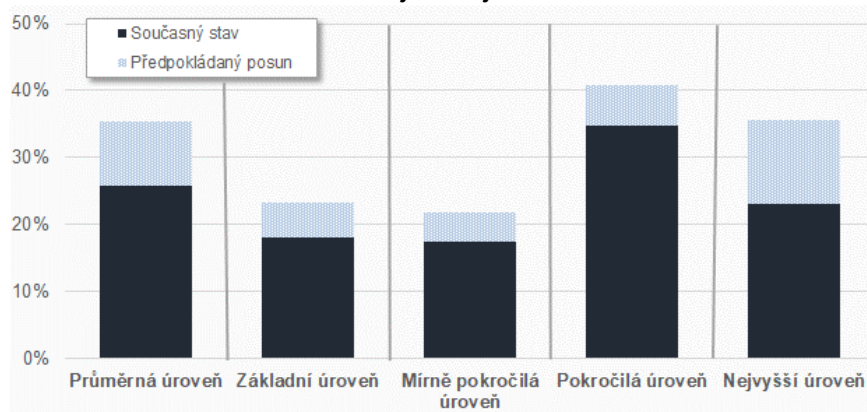
Střední odborné školy se nejčastěji vyslovovaly pro zlepšení ICT a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení. Gymnázia by nejvíce potřebovala přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Oproti předchozí vlně šetření školy potřebují většinu opatření méně. Nejvyšší pokles nastal u rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení, aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující a lektory a u kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace.

5.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje celoživotního učení na školách v Pardubickém kraji, v největší míře jsou rozvíjeny aktivity z pokročilé úrovně (35 %), ve které se školy snaží další vzdělávání rozvíjet. Ve větší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do nejvyšší úrovně (23 %), ve které je další vzdělávání plnohodnotnou součástí práce školy. V již nižší míře jsou vykonávány aktivity ze základní (18 %) a mírně pokročilé úrovně (17 %), ve kterých se škola dalším vzděláváním zabývá pouze okrajově.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení, plánují nejvyšší rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 12 p. b.) a deklarují tedy zájem o rozvoj sledované oblasti. Určitý posun lze očekávat také v rámci ostatních úrovní: pokročilá úroveň (předpokládaný posun o 6 p. b.), mírně pokročilá úroveň (předpokládaný posun o 4 p. b.) a základní úroveň (předpokládaný posun o 5 p. b.).

Graf 48: Současná úroveň rozvoje škol jako center celoživotního učení a předpokládaný posun

Základní úroveň - dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

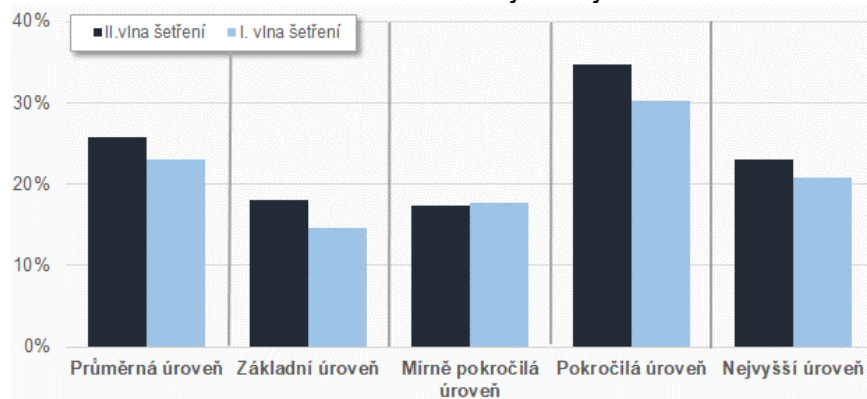
Mírně pokročilá úroveň - další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň - škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací

podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň - další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

Graf 49: Srovnání současné úrovně rozvoje škol jako center celoživotního učení (I. vlna + II. vlna)

Základní úroveň - dalším vzděláváním se škola nezabývá, není součástí vize školy.

Mírně pokročilá úroveň - další vzdělávání je realizováno pouze okrajově, prostřednictvím dílčích aktivit.

Pokročilá úroveň - škola se snaží další vzdělávání rozvíjet (občasná spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb.)

Nejvyšší úroveň – další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy a je systematicky rozvíjeno (spolupráce s úřady práce a zaměstnavateli, realizace kurzů pro samoplátce, příprava programů dalšího vzdělávání, škola je autorizovanou osobou pro některou z profesních kvalifikací podle zákona 179/2006 Sb. a realizuje kurzy, za realizaci dalšího vzdělávání odpovídá pověřený pracovník školy, většina lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností, realizace zájmového a občanského vzdělávání).

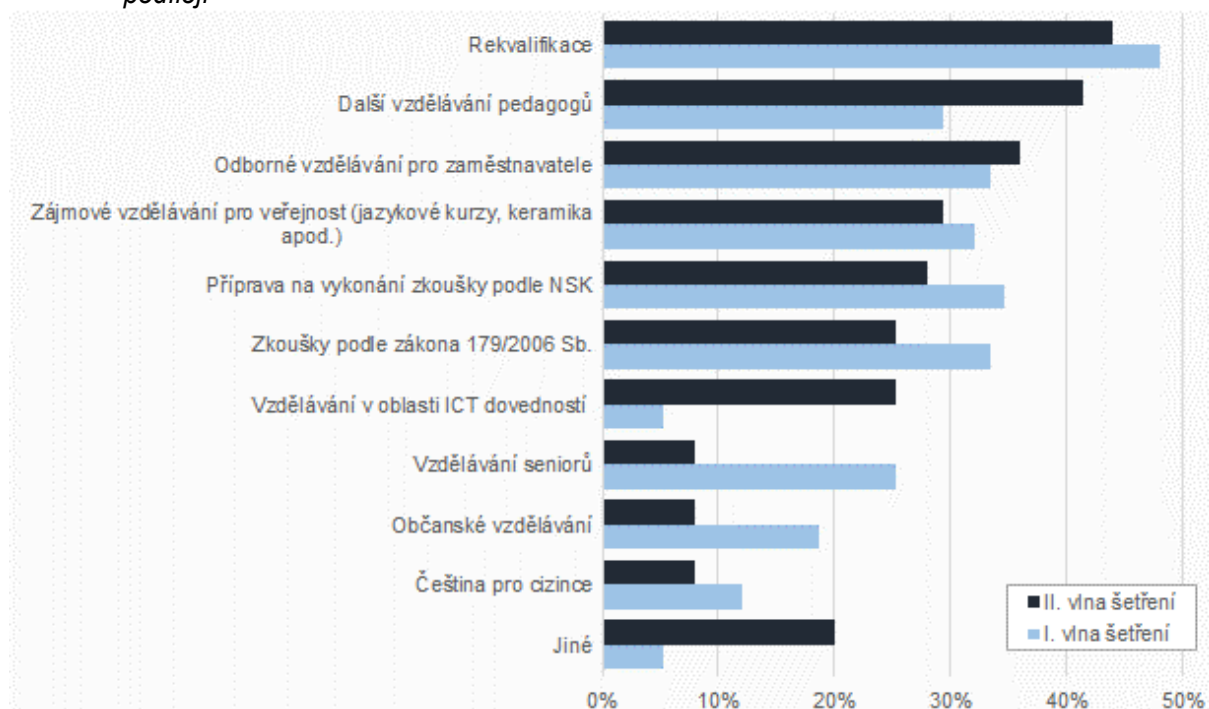
Oproti roku 2015/2016 školy vykazují mírně častěji činnosti spadající pokročilé (nárůst o 4 p. b.), základní (nárůst o 3 p. b.) a nejvyšší úrovně (nárůst o 2 p. b.). Mírně pokročilá úroveň zůstala na stejných hodnotách jako v předchozí vlně šetření.

5.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje škol jako center celoživotního učení střední školy a vyšší odborné školy v největší míře realizují rekvalifikace (44 %) a další vzdělávání pedagogů (41 %). Více než třetina škol se soustředí na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (36 %). Alespoň čtvrtina škol pořádá zájmové vzdělávání pro veřejnost (29 %), připravuje na vykonání zkoušky podle NSK (28 %), zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. (25 %) a realizuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností (25 %).

Nižší podíl škol realizuje vzdělávání seniorů, občanské vzdělávání a češtinu pro cizince (shodně 8 %). Pětina škol vybrala možnost jiné odpovědi, kam nejčastěji psala, že se celoživotním učením nezabývá.

Graf 50: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

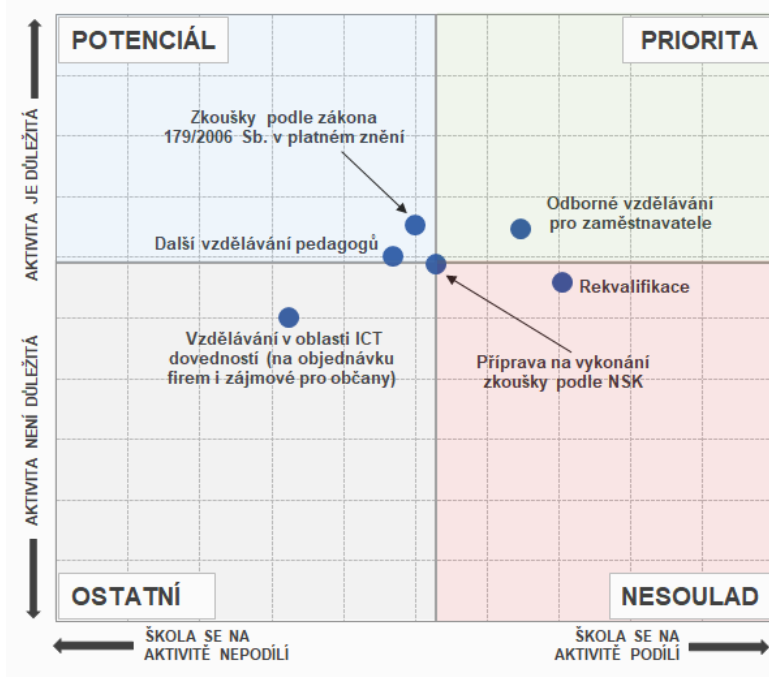

Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují především na vzdělávání v oblasti ICT dovedností (nárůst o 20 p. b.) a další vzdělávání pedagogů (nárůst o 12 p. b.). Naopak v nižší míře se věnují převážně vzdělávání seniorů (pokles o 17 p. b.) a občanskému vzdělávání (pokles o 11 p. b.). Relativně nižší podíl škol také připravuje na vykonání zkoušky podle NSK (pokles o 7 p. b.) a zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. (pokles o 8 p. b.).

5.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení nejčastěji pořádají rekvalifikace (71 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (65 %). Více než polovina učilišť připravuje na vykonání zkoušky podle NSK (53 %) a zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. (50 %). Celkem 47 % škol realizuje další vzdělávání pedagogů a 32 % vzdělávání v oblasti ICT dovedností.

Graf 51: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

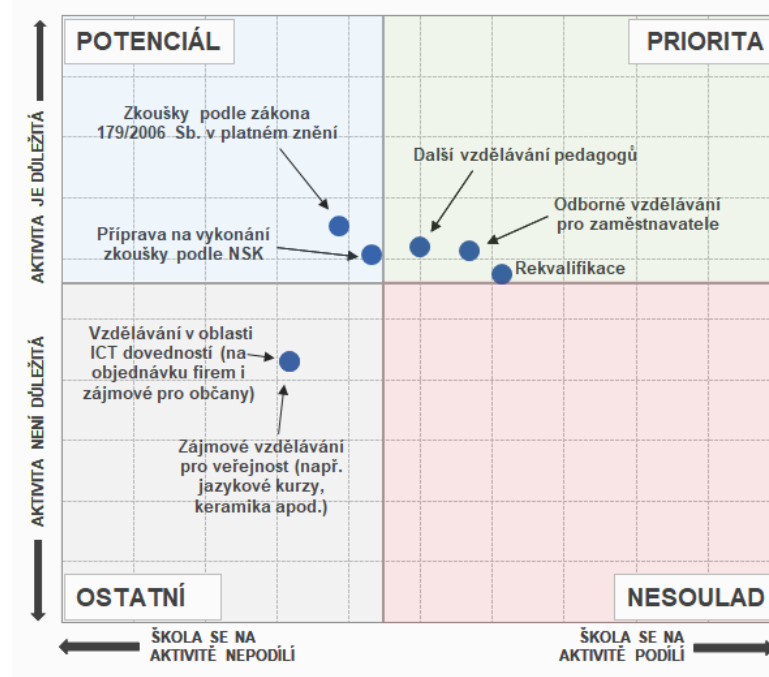

považována za průměrně důležitou.

Potenciál v rozvoji dané oblasti představují zkoušky podle zákona 179/52006 Sb. a další vzdělávání pedagogů. Jedná se sice o aktivity, které realizuje nižší podíl škol, je jim však přikládána vysoká důležitost.

Střední odborné školy nejčastěji realizují rekvalifikace (61 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (57 %). Polovina škol se soustředí na další vzdělávání pedagogů (50 %). Zhruba dvě pětiny škol připravují na vykonání zkoušky podle NSK (43 %) a zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. (39 %). Třetina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (shodně 32 %).

Graf 52: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

aktivity jsou navíc považovány za podprůměrně důležité.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tuto aktivitu střední odborná učiliště realizují nejčastěji a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přikládají velký význam.

Nejvyšší podíl škol realizuje rekvalifikace, tato aktivita však je považována za podprůměrně důležitou. Z tohoto důvodu se ocitá v tzv. nesouladu.

Na pomezí prioritních aktivit a aktivit v nesouladu se umístila příprava na vykonání zkoušky podle NSK, kterou realizuje průměrný podíl škol a je

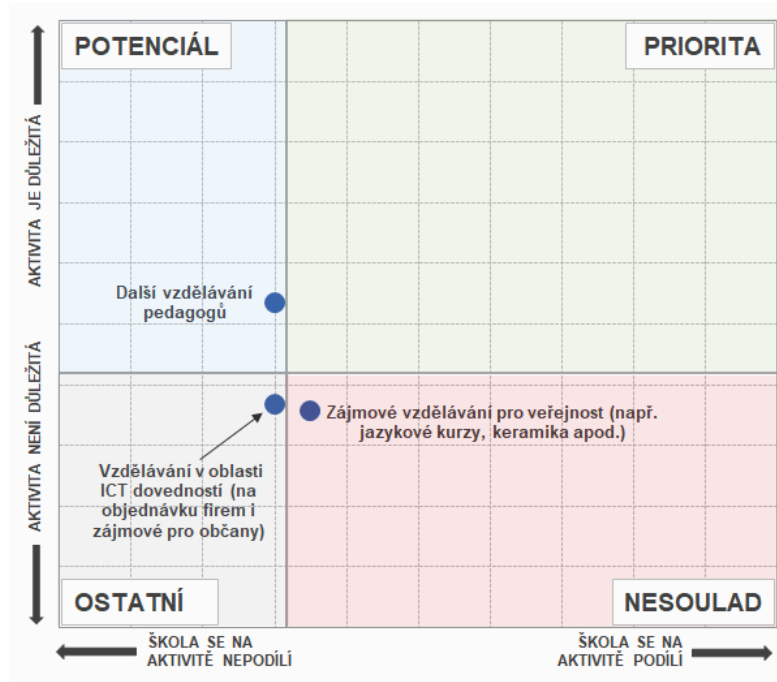
Prioritami v dané oblasti jsou rekvalifikace, odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a další vzdělávání pedagogů. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl středních odborných škol a zároveň jsou považovány za nadprůměrně důležité.

V menší míře školy připravují na vykonání zkoušky podle NSK a zkoušek podle zákona 179/2006 Sb. Tyto aktivity jsou však považovány za důležité, proto pro školy představují potenciál v rozvoji škol jako center celoživotního učení.

V nejnižší míře se střední odborné školy věnují vzdělávání v oblasti ICT dovedností a zájmovému vzdělávání pro veřejnost. Tyto

Gymnázia nejsou v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivní. Nejvyšší podíly gymnázií realizují zájmové vzdělávání pro veřejnost (35 %), další vzdělávání pedagogů (30 %) a vzdělávání v oblasti ICT dovedností (30 %).

Graf 53: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií se nejví žádá z aktivit jako prioritní.

Nejvyšší podíl gymnázií realizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost, tato aktivita je však považována za podprůměrně důležitou, proto pro gymnázia představuje nesoulad.

Aktivitou s potenciálem je další vzdělávání pedagogů, které je z porovnávaných položek považováno za nejdůležitější.

Vzdělávání v oblasti ICT dovedností sice realizuje stejný podíl gymnázií jako další vzdělávání pedagogů, je však považováno za méně důležité.

5.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj škol jako center celoživotního učení v Pardubickém kraji, více než polovina škol naráží na nedostatek finančních prostředků na pracovníka, který by zaštiťoval tuto oblast (56 %) a malý zájem dospělých o další vzdělávání (52 %). Téměř dvě pětiny škol mají potíže s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (39 %) a s malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání (37 %). Celkem 31 % škol uvedlo náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních.

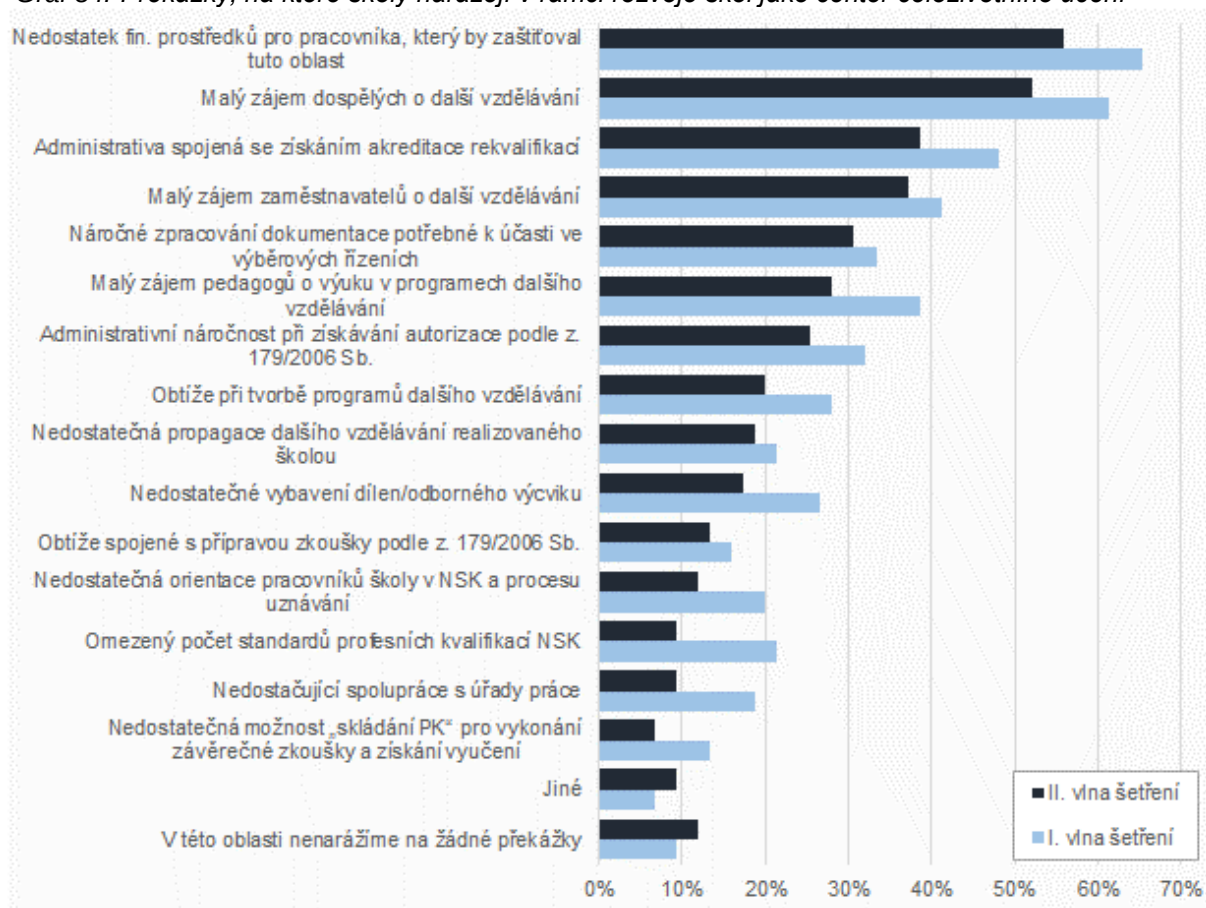
Alespoň čtvrtina škol se setkala s malým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (28 %) a s administrativní náročností při získávání autorizace podle zákona 179/2006 Sb. (25 %). Pětina škol narazila na obtíže při tvorbě programů dalšího vzdělávání (20 %) a nedostatečnou propagaci dalšího vzdělávání realizovaného školou (19 %). Více než desetina škol uvedla nedostatečné vybavení dílen odborného výcviku (17 %), obtíže spojené s přípravou zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. (13 %) a nedostatečnou orientaci pracovníků školy v NSK a proces uznávání (12 %).

Méně než desetina škol naráží na omezený počet standardů profesních kvalifikací NSK (9 %), nedostačující spolupráci s úřady práce (9 %) a nedostatečnou možnost skládání PK pro vykonání závěrečné zkoušky a získání vyučení (7 %).

Více než desetina škol se v této oblasti nesetkává s žádnými překážkami (12 %).

Oproti roku 2015/2016 došlo u většiny překážek k poklesu škol, které se s nimi setkávají. Nejvíce se zlepšila situace u omezeného počtu standardů profesních kvalifikací NSK (pokles o 12 p. b.) a malého zájmu pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (pokles o 11 p. b.).

Graf 54: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

5.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

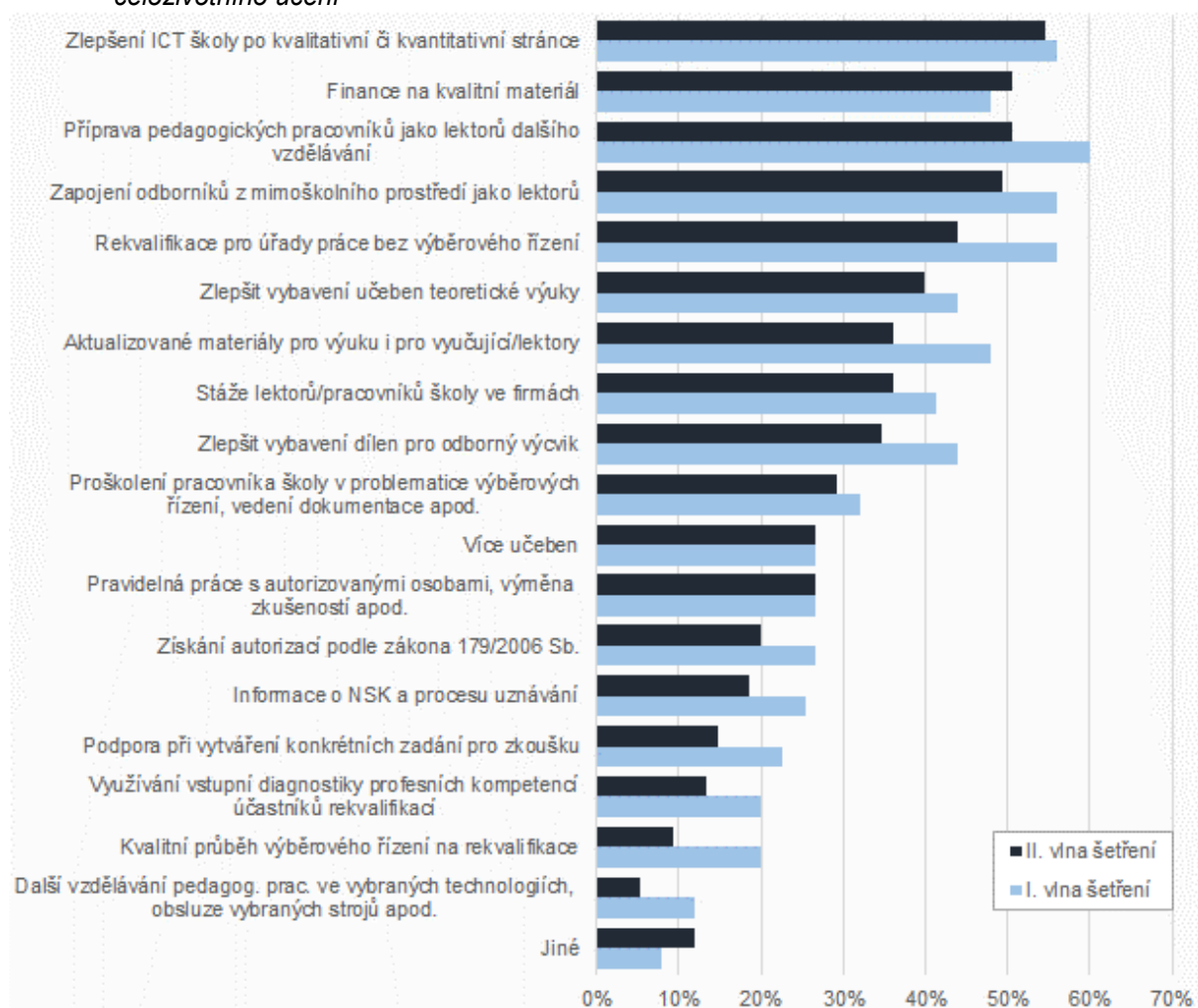
V dalším rozvoji oblasti podpory škol jako center celoživotního učení by více než polovina škol ocenila zlepšení ICT školy (55 %), finance na kvalitní materiál (51 %) a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (51 %). Alespoň dvě pětiny škol se vyslovily pro zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (49 %), rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (44 %) a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (40 %).

Více než třetina škol by ocenila aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (36 %), stáže lektorů/pracovníků školy ve firmách (36 %) a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (35 %). Více než čtvrtina škol by potřebovala proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace (29 %), více učeben (27 %) a pravidelnou práci s autorizovanými osobami, výměnu zkušeností (27 %). Pětina škol by ocenila získání autorizací podle zákona 179/2006 Sb. (20 %) a informace o NSK a procesu uznávání (19 %).

Nižší podíly škol se vyslovovaly pro podporu při vytváření konkrétních zadání pro zkoušku (15 %), využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (13 %), kvalitní průběh výběrového řízení na rekvalifikace (9 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích, obsluze vybraných strojů (5 %).

Oproti roku 2015/2016 školy potřebují většinu opatření méně. Nejvyšší pokles nastal u rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení, aktualizovaných materiálů pro výuku i pro vyučující/lektory (shodný pokles o 12 p. b.) a u kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace (pokles o 11 p. b.).

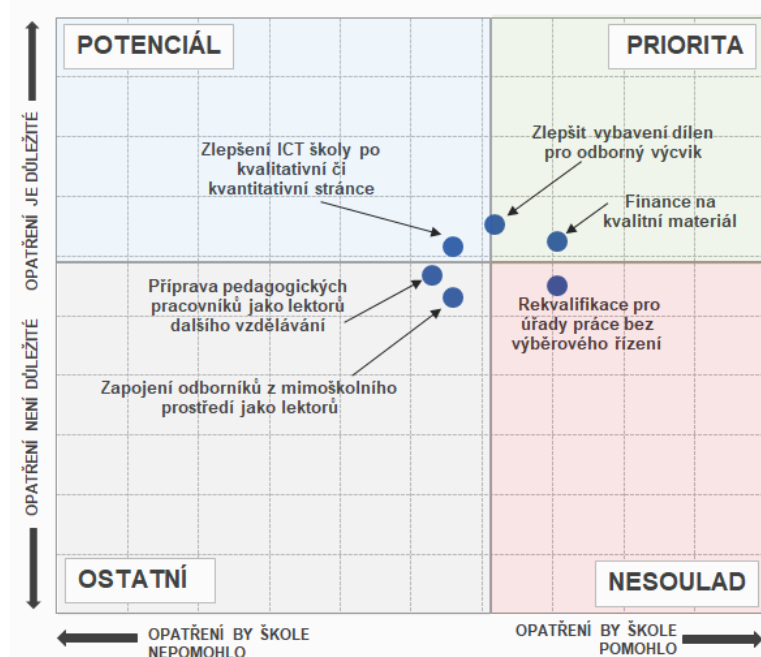
Graf 55: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

5.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji škol jako center celoživotního učení nejvíce pomohly finance na kvalitní materiál a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (shodně 71 %). Tři pětiny učilišť by ocenily také zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (62 %). Nadpoloviční většině SOU by pomohlo zlepšení ICT školy, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (shodně 56 %) a příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (53 %).

Graf 56: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

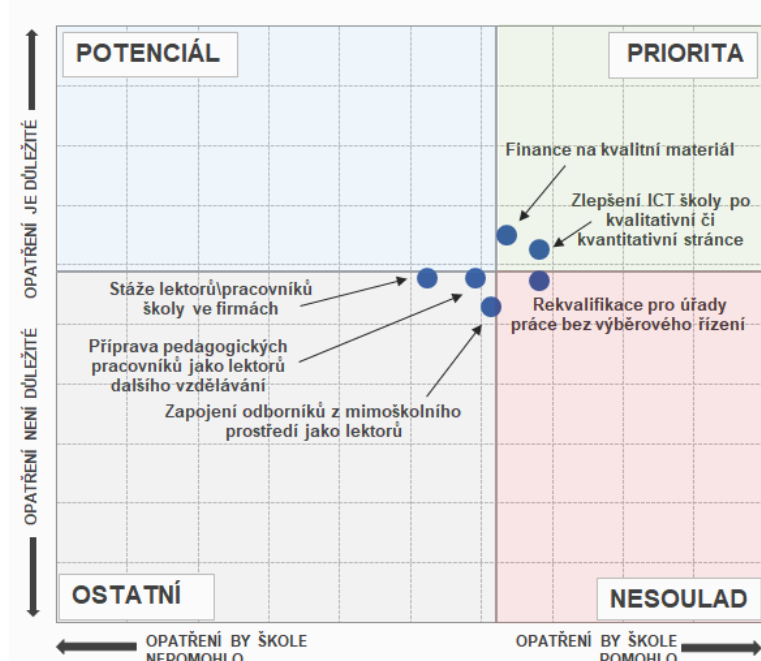

toto opatření považováno za nadprůměrně důležité.

Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů jsou považována za nejméně důležitá opatření.

Střední odborné školy by nejčastěji ocenily zlepšení ICT školy (68 %) a rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (68 %). Alespoň tři pětiny škol se také vyslovily pro finance na kvalitní materiál (64 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (61 %). Nadpoloviční většině škol by pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (59 %) a stáže lektorů školy ve firmách (52 %).

Graf 57: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů je považováno za nejméně důležité opatření.

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními zohlednili také jejich důležitost, představují priority finance na kvalitní materiál a zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik. Tato opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Potřebu rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení by ocenil také vysoký podíl škol, ale je považována za méně důležitou než prioritní opatření.

Potenciál vytváří zlepšení ICT školy, které by ocenil nižší podíl škol než prioritní opatření nebo opatření v souladu, ale zároveň je

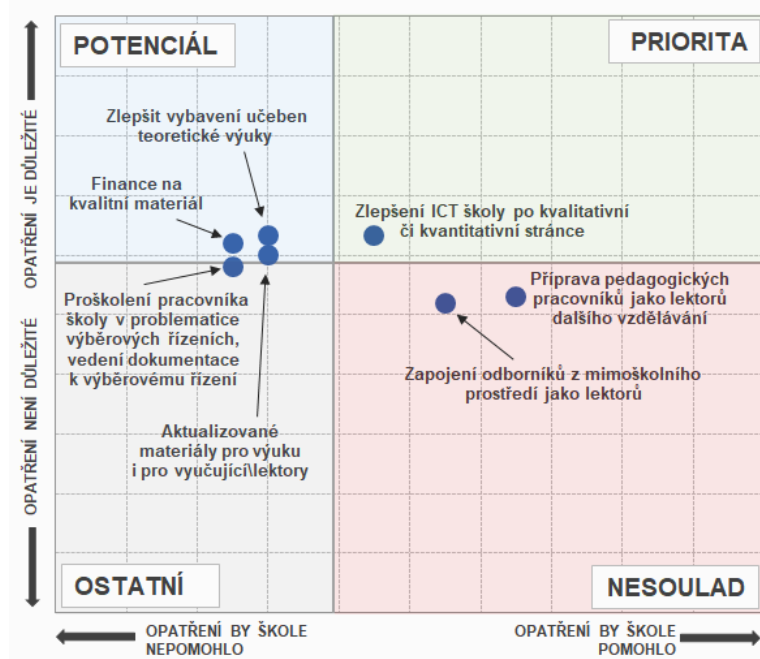
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření představují priority středních odborných škol finance na kvalitní materiál a zlepšení ICT školy. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení se ocitají v nesouladu. Jedná se sice o nejčastěji potřebné opatření, ale školy mu přisuzují lehce podprůměrnou důležitost.

Těsně pod hranicí opatření s potenciálem se umístila opatření v podobě stáží lektorů a pracovníků školy ve firmách a příprava pedagogických

Gymnázia by nejčastěji ocenila přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (65 %) a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (55 %). Celkem 45 % gymnázií se vyslovilo pro zlepšení ICT školy a po 30 % gymnázií by ocenilo aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a zlepšení vybavení učeben teoretické výuky. Čtvrtině gymnázií by pomohlo proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízeních a finance na kvalitní materiál (shodně 25 %).

Graf 58: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Prioritu gymnázií představuje zlepšení ICT školy. Toto opatření je gymnázii zmiňováno nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako velice důležité.

V nesouladu se ocitá příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů. Tato opatření by ocenil nadprůměrně vysoký podíl škol, ale jsou považována za méně důležitá.

Jistý potenciál v sobě nese zlepšení vybavení dílen teoretické výuky, finance na kvalitní materiál, aktualizované materiály pro výuku

i pro vyučující a proškolení pracovníka v problematice výběrových řízeních.

5.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje škol jako center celoživotního učení“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje škol jako center celoživotního učení*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOU

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (65 % škol)	Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (62 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (56 % škol)	Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (53 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Jsmе autorizovanou osobou podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, realizujeme zkoušky. (50 % škol)	Někteří z našich lektorů absolvovali vzdělávání v oblasti lektorských dovedností. (44 % škol)	
	Získali jsme několik autorizací, zkušenosti se zkouškami však máme převážně z realizace projektů. Snažíme se realizovat různé druhy dalšího vzdělávání. (44 % škol)	
Realizujeme kurzy, které připravují na výkon zkoušky podle z. 179/2006 Sb. v platném znění. (44 % škol)		

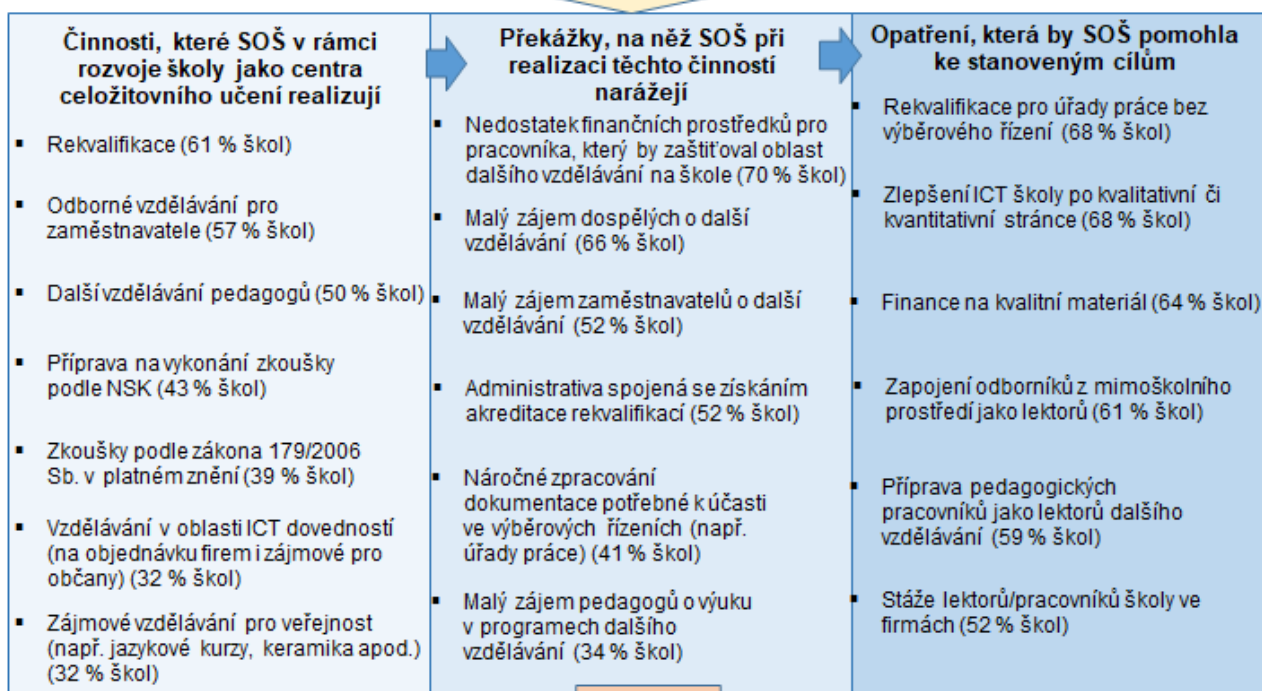
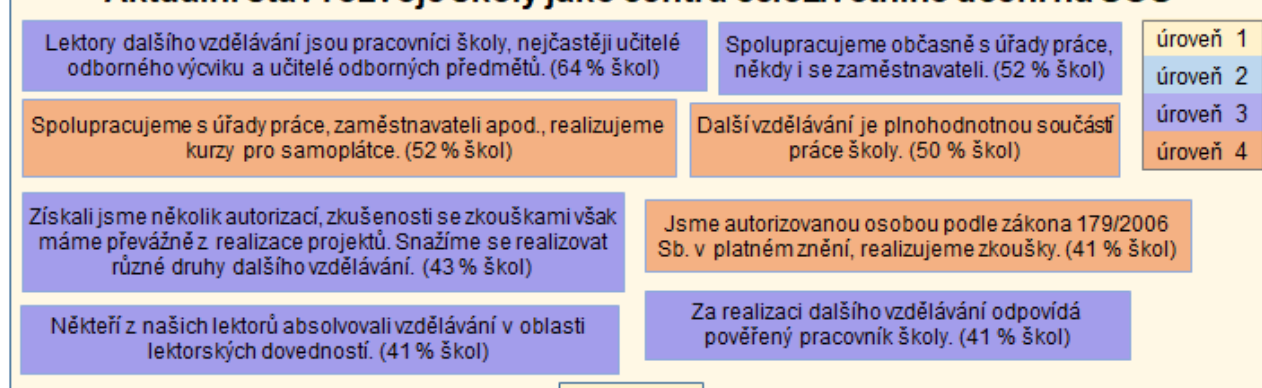
Činnosti, které SOU v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Rekvalifikace (71 % škol) - Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (65 % škol) - Příprava na vykonání zkoušky podle NSK (53 % škol) - Zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění (50 % škol) - Další vzdělávání pedagogů (47 % škol) - Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (32 % škol)	- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (76 % škol) - Malý zájem dospělých o další vzdělávání (68 % škol) - Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (56 % škol) - Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (53 % škol) - Náročné zpracování dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (např. úřady práce) (53 % škol) - Administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179/2006 Sb. (35 % škol)	- Finance na kvalitní materiál (71 % škol) - Rekvalifikace pro úřady práce bez výběrového řízení (71 % škol) - Zlepšit vybavení dílen pro odborný výcvik (62 % škol) - Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (56 % škol) - Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (56 % škol) - Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (53 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila SOU

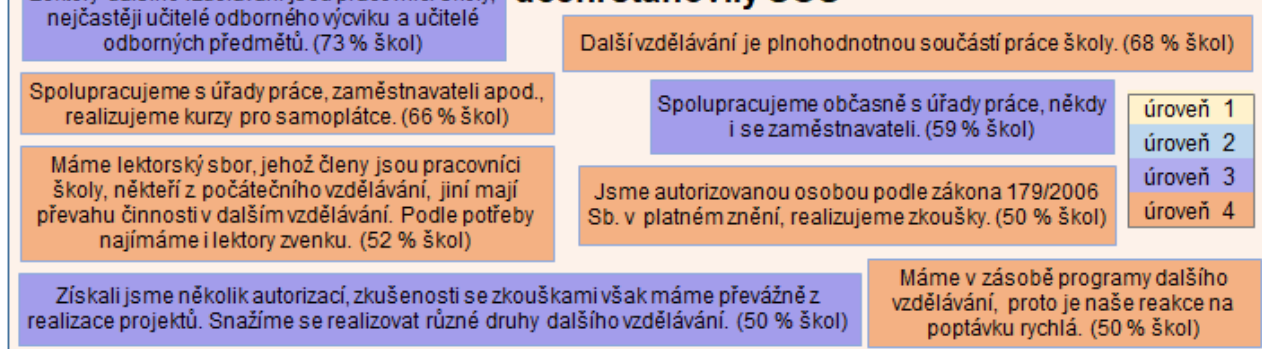
Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (71 % škol)	Spolupracujeme občasné s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (68 % škol)	úroveň 1
		úroveň 2
Spolupracujeme s úřady práce, zaměstnavateli apod., realizujeme kurzy pro samoplátce. (68 % škol)	Další vzdělávání je plnohodnotnou součástí práce školy. (65 % škol)	úroveň 3
		úroveň 4
Realizaci dalšího vzdělávání zajišťuje samostatný úsek/pracovník. (53 % škol)	Převaha našich lektorů prošla vzděláváním v oblasti lektorských dovedností. (53 % škol)	
Realizujeme kurzy, které připravují na výkon zkoušky podle z. 179/2006 Sb. v platném znění. (53 % škol)	Jsmе autorizovanou osobou podle zákona 179/2006 Sb. v platném znění, realizujeme zkoušky. (53 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na SOŠ

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovily SOŠ

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje školy jako centra celoživotního učení na gymnáziích

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (60 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (35 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Spolupracujeme občasně s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (30 % škol)

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (25 % škol)

Další vzdělávání není součástí vize školy (pokud existuje). (20 % škol)

Příprava na realizaci dalšího vzdělávání je časově náročná – nemáme připravené programy dalšího vzdělávání. (20 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (20 % škol)

Činnosti, které gymnázia v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení realizují

- Zájmové vzdělávání pro veřejnost (např. jazykové kurzy, keramika apod.) (35 % škol)
- Další vzdělávání pedagogů (30 % škol)
- Vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájmové pro občany) (30 % škol)

Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (50 % škol)
- Malý zájem dospělých o další vzdělávání (40 % škol)
- Malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (35 % škol)
- Malý zájem zaměstnavatelů o další vzdělávání (25 % škol)
- V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (25 % škol)
- Administrativa spojená se získáním akreditace rekvalifikací (20 % škol)

Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným

- Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (65 % škol)
- Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (55 % škol)
- Zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (45 % škol)
- Zlepšit vybavení učeben teoretické výuky (30 % škol)
- Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující/lektory (30 % škol)
- Finance na kvalitní materiál (25 % škol)
- Proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, vedení dokumentace k výběrovému řízení apod. (25 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje školy jako centra celoživotního učení stanovila gymnázia

Další vzdělávání je pro školu pouze příležitostná činnost, pokud nás někdo osloví, snažíme se další vzdělávání realizovat. (75 % škol)

Dalším vzděláváním se škola nezabývá. (45 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Lektory dalšího vzdělávání jsou pracovníci školy, nejčastěji učitelé odborného výcviku a učitelé odborných předmětů. (40 % škol)

Další vzdělávání se snažíme rozvíjet, ale máme ještě velké rezervy. (35 % škol)

Spolupracujeme občasně s úřady práce, někdy i se zaměstnavateli. (30 % škol)

Snažíme se realizovat i zájmové, popř. občanské vzdělávání. (30 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 3-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

6 Podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli v Pardubickém kraji

Počáteční odborné vzdělávání směřuje k získání znalostí, dovedností a kompetencí, které odpovídají určité kvalifikaci a je možné je přímo uplatnit na trhu práce při výkonu povolání na určité pracovní pozici – na rozdíl od vzdělávání všeobecného, které směřuje k osvojení klíčových kompetencí, vědomostí, dovedností a návyků pro další vzdělávání a život, včetně budoucí profesní specializace a občanského života.

Podpora oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli je v projektu P-KAP zaměřena na počáteční vzdělávání na všech středních školách a na vyšších odborných školách. Také gymnázia mohou spolupracovat se zaměstnavateli a přes svůj všeobecně-vzdělávací charakter dílčím způsobem rozvíjet i odborné kompetence využitelné v dalším studiu i při následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Jedním z pilířů odborného vzdělávání je **spolupráce škol a zaměstnavatelů**¹. Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí.

Vzájemná dobře fungující spolupráce s poměrně dlouhou tradicí byla v 90. letech 20. století přerušena a důsledkem bylo odtržení praktického vyučování od skutečných potřeb zaměstnavatelů. Po roce 2000 se ze stran zaměstnavatelů začaly ozývat hlasy volající po nápravě, kterou někteří zaměstnavatelé spatřovali v zavedení duálního systému vzdělávání. O možnosti zavedení duálního systému se v České republice v posledních letech stále živě diskutuje. Pro jeho legislativní zavedení se všemi konsekvencemi ovšem chybí některé základní předpoklady. Překážkou zavedení duálního systému je např. nutnost zavedení dvojího statusu žáka (ve škole žák, ve firmě zaměstnanec) i velký podíl všeobecně vzdělávací složky v kurikulu odborného vzdělávání. Tím spíše je žádoucí rozvíjet spolupráci škol a zaměstnavatelů ve stávajícím systému a posilovat v něm tzv. prvky duálního vzdělávání. To v praxi znamená aktivní zapojení zaměstnavatelů do vzdělávacího procesu žáka na základě dobrovolnosti, které se děje na základě smlouvy zaměstnavatele se školou.

Platná legislativa ukládá škole povinnost uzavírat smlouvu se všemi zaměstnavateli, u nichž její žáci vykonávají praktické vyučování. Školský zákon umožňuje použití části finančních prostředků, které škola získává formou normativu ze státního rozpočtu, na úhradu nákladů, které v souvislosti se vzděláváním vznikají spolupracujícím zaměstnavatelům. S účinností od září 2017 je ve školském zákoně explicitně stanovena povinnost škol „vyvinout úsilí spolupracovat se zaměstnavateli při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné“ a zákon i demonstrativně zmiňuje obvyklé formy spolupráce.

Určitým náznakem koordinace sociálních partnerů je uzavření dohody mezi MŠMT, Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Agrární komorou ČR a Konfederací zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé skupiny oborů vzdělání a s cílem koordinace praktické výuky žáků na pracovištích zaměstnavatelů v říjnu 2016. Na celostátní úrovni se před koncem roku 2017 zastoupení signatářů dohody promítlo v tzv. oborových skupinách externích

¹ Za zaměstnavatele v tomto kontextu považujeme všechny aktéry na trhu práce, kteří mohou do smysluplné spolupráce se školami vstupovat, tedy nejen soukromé podniky zaměřené na výrobu, obchod či služby, OSVČ, ale také výzkumné, vzdělávací a veřejnoprávní instituce.

odborníků, kteří se s podporou MŠMT zapojují do vývoje RVP středoškolského odborného vzdělávání. S posílením činností této dohody počítá také návrh Strategie 2030+.

Účinná koordinace s přímým dopadem na konkrétní školy, žáky a firmy ovšem stále probíhá spíš lokálně, tj. přímo mezi jednotlivými školami a zaměstnavateli, někdy s podporou regionálních aktérů (kraj, cechy).

Očekávání obou stran se občas liší, avšak to, co školy a zaměstnavatele spojuje, je zájem o kvalitního absolventa, připraveného v souladu s aktuálními i budoucími s potřebami trhu práce.

Hlavní zjištění

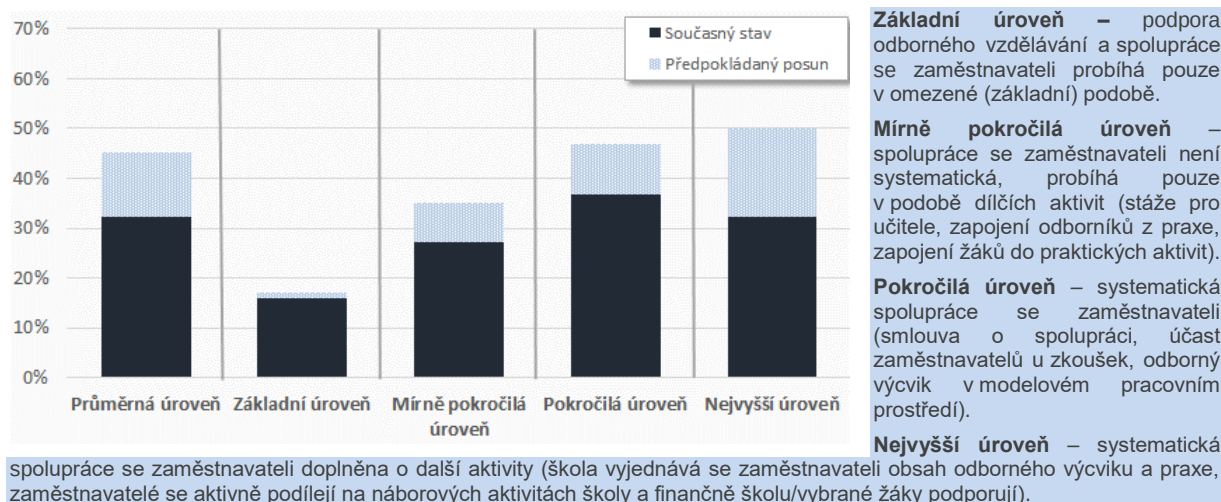
- V rámci rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli na školách v Pardubickém kraji realizují školy největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně, kdy je patrná systematická spolupráce se zaměstnavateli. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně, ve které je systematická úroveň spolupráce doplněna o dílčí aktivity a také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v podobě dílčích aktivit. Co se týče plánovaného rozvoje činností, školy deklarují zájem zejména o rozvoj aktivit v rámci nejvyšší úrovně, tedy o doplnění systematické spolupráce se zaměstnavateli dalšími aktivitami. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně a méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší a pokročilé úrovně.
- V rámci oblasti rozvoje odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů střední a vyšší odborné školy v největší míře organizují přednášky a jiné formy účasti odborníků z praxe ve výuce (gymnázia, SOŠ i SOU) a zajišťují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (především SOU a SOŠ). Téměř polovina škol pak realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. O něco méně škol pak dále spolupracuje při náboru žáků se zaměstnavateli, část škol také spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru nebo zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách. Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, a také na realizaci přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce. Snížil se ovšem podíl škol, které spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru či spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod.
- V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli na školách v Pardubickém kraji, se více než třetina škol potýká s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště a dále se skutečností, kdy se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků. Téměř třetina škol naráží na nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí, nebo na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření. Oproti roku 2015/2016 školy v mnoha oblastech uvádějí menší podíl překážek. Školy méně často narážejí na nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí, a také na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření či nezájem firem o spolupráci se školami. Klesl také podíl škol, které naráží na nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách, dále i podíl škol, jež narážely na firmy, které mají zájem o spolupráci, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat.
- V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům, zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (především SOU a SOŠ), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních nebo odborný výcvik či praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Zhruba polovina škol uvádí, že jsou potřebné přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (zejména gymnázia), stáže žáků v zahraničních firmách a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti. Oproti roku 2015/2016 školy zmiňují potřebná opatření v menší míře. Méně často uvádějí zejména potřebu příprav dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných

předmětech či výcviku, vytvoření partnerských smluv mezi školou, firmou, žákem a rodičem, přípravy plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery i analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP.

6.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

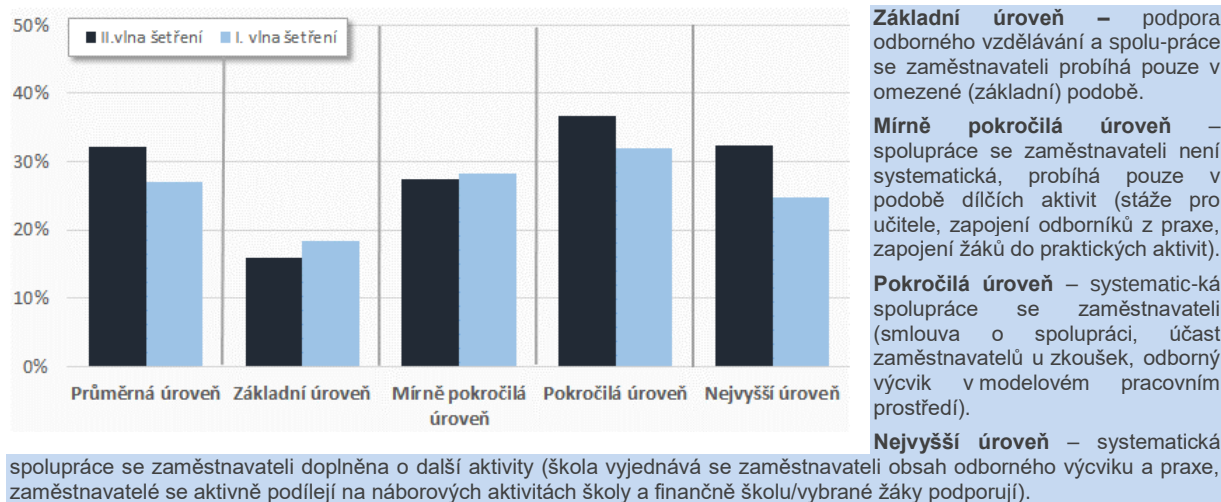
V rámci rozvoje odborného vzdělání a spolupráce škol se zaměstnavateli na školách v Pardubickém kraji realizují školy největší množství aktivit v rámci pokročilé úrovně (37 %), kdy je patrná systematická spolupráce se zaměstnavateli. Ve větší míře jsou školami také rozvíjeny aktivity spadající do nejvyšší úrovně (32 %), ve které je systematická úroveň spolupráce doplněna o dílčí aktivity. Do výše 27 % pak školy v Pardubickém kraji naplňují také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně. V této úrovni probíhá spolupráce se zaměstnavateli pouze v podobě dílčích aktivit. V nejmenší míře vykonávají školy aktivity spadající do základní úrovně (16 %), ve které spolupráce se zaměstnavateli probíhá pouze v omezené podobě. Školy v Pardubickém kraji předpokládají, že v dalších letech dojde hlavně k rozvoji činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.). Nejvyšší snahou škol tedy je dosáhnout systematické spolupráce se zaměstnavateli, která bude zahrnovat i doplňující aktivity. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 10 p. b.) a méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé (předpokládaný posun o 8 p. b.).

Graf 59: Současná úroveň podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli a předpokládaný posun

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do nejvyšší (nárůst o 8 p. b.) a pokročilé (nárůst o 5 p. b.) úrovně.

Graf 60: Srovnání současné úrovně podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli (I. vlna + II. vlna)

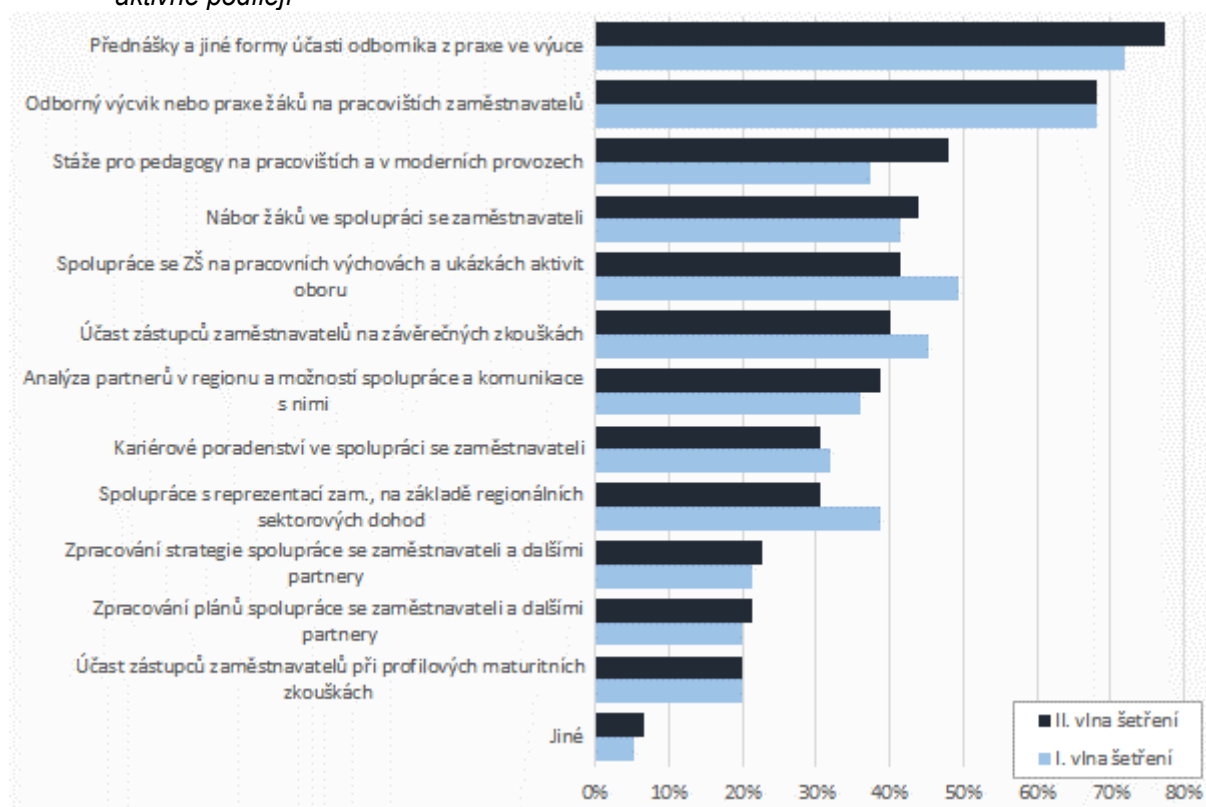
6.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se školy v Pardubickém kraji soustředí především na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (77 %) a na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (68 %).

Téměř polovina škol pak realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (48 %). O něco méně škol pak dále spolupracuje při náboru žáků se zaměstnavateli (44 %), část škol také spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (41 %) a zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (40 %). 39 % škol realizuje analýzu partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi.

Již v menší míře školy dále realizují kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (31 %) a spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (31 %). Zhruba pětina škol zpracovává strategii spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (23 %) a plány spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (21 %). 20 % škol zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách.

Graf 61: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli aktivně podílejí

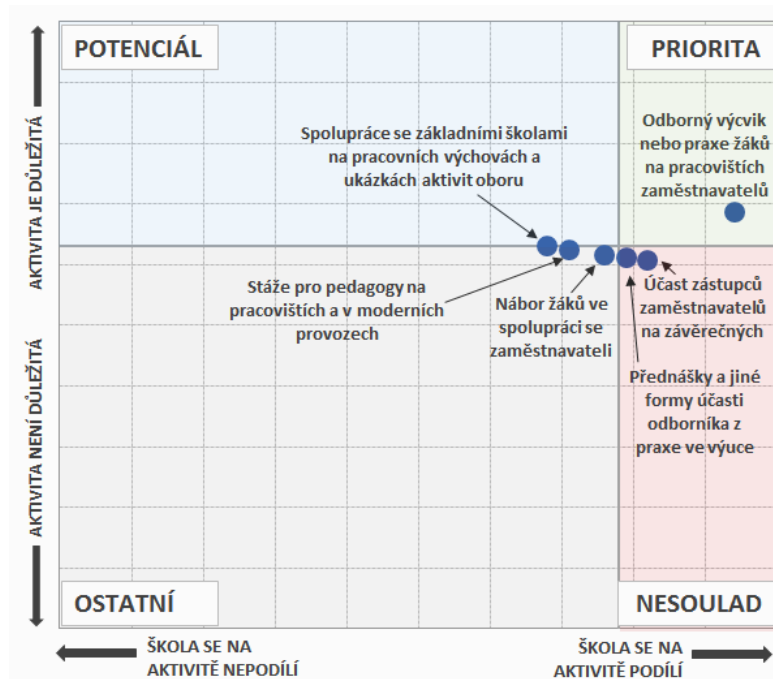
Oproti roku 2015/2016 se školy více zaměřují na realizaci stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (nárůst o 11 p. b.), a také na realizaci přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 5 p. b.). Snížil se ovšem podíl škol, které spolupracují se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru či spolupracují s reprezentací zaměstnavatelů na základě regionálních sektorových dohod (obě shodně pokles o 8 p. b.). Snížil se také podíl škol, které zajistí účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (pokles o 5 p. b.).

6.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v největší míře realizují odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 %), účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (79 %), nábor žáků ve spolupráci

se zaměstnavateli (76 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (71 %) a spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (68 %).

Graf 62: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

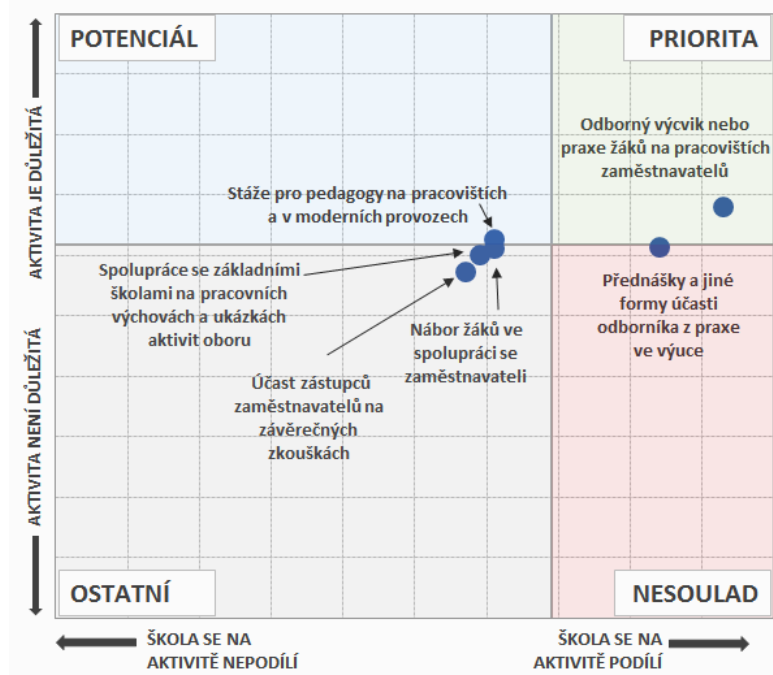

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje spolupráce se zaměstnavateli představuje prioritu středních odborných učilišť realizace odborného výcviku či odborné praxe na pracovištích zaměstnavatelů. Jedná se o aktivitu, kterou realizují téměř všechna SOU a hodnotí ji jako nejdůležitější aktivitu. Střední odborná učiliště v rámci realizace aktivit na podporu rozvoje spolupráce se zaměstnavateli v menší míře realizují spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru. SOU této spolupráci přisuzují relativně vyšší míru důležitosti, čímž pro ně představuje aktivitu s potenciálem. Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách,

přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli jsou další časté aktivity SOU, ale deklarovaná důležitost těchto aktivit je nízká.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli především realizují odborný výcvik či odbornou praxi v reálném pracovním prostředí (93 %).

Graf 63: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Dále školy realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (84 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (61 %), nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (61 %), spolupráci se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (59 %) a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (57 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborné školy je především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Jedná se o aktivitu, kterou realizuje vysoký podíl středních odborných škol

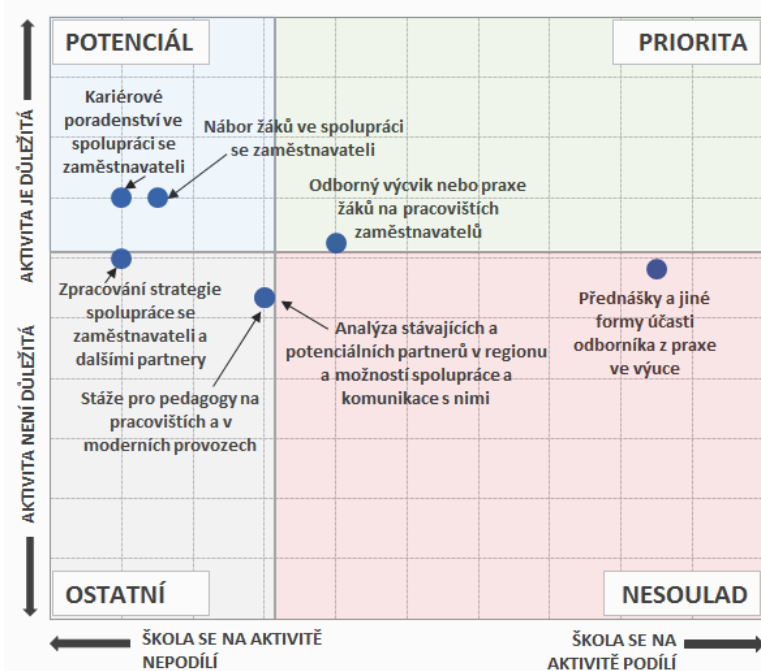
a hodnotí ji jako velice důležitou.

Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce patří také mezi nejčastěji realizované aktivity středních odborných škol, ale deklarovaná důležitost je průměrná.

V menší míře střední odborné školy také realizují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Tuto aktivitu ale považují za důležitou, a může tak být pro ně do budoucna potenciálem. Částečně lze za aktivitu s potenciálem označit i nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje škol se zaměstnavateli soustředí především na přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (85 %), dále na odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (40 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (30 %) a analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce a komunikace s nimi (30 %). Malá část gymnázií také spolupracuje u náboru žáků se zaměstnavateli (15 %), zpracovává strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (10 %) a realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (10 %).

Graf 64: Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých aktivit podpory spolupráce škol se zaměstnavateli představuje prioritu gymnázií především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Na této aktivitě se gymnázia podílí ve větší míře a zároveň je jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován mírně nadprůměrný význam.

Gymnázia v největší míře organizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce, ale tuto aktivitu hodnotí jako méně důležitou, čímž se ocitá v určitém nesouladu. V menší míře také realizují analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možnosti spolupráce

a komunikace s nimi, dále také stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Rovněž i tyto aktivity vnímají jako méně důležité.

Výrazně menší podíl gymnázií poskytuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli, dále realizuje nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli, přičemž tyto aktivity považují za velice důležité. Představují tak jistý potenciál dalšího rozvoje spolupráce gymnázií se zaměstnavateli.

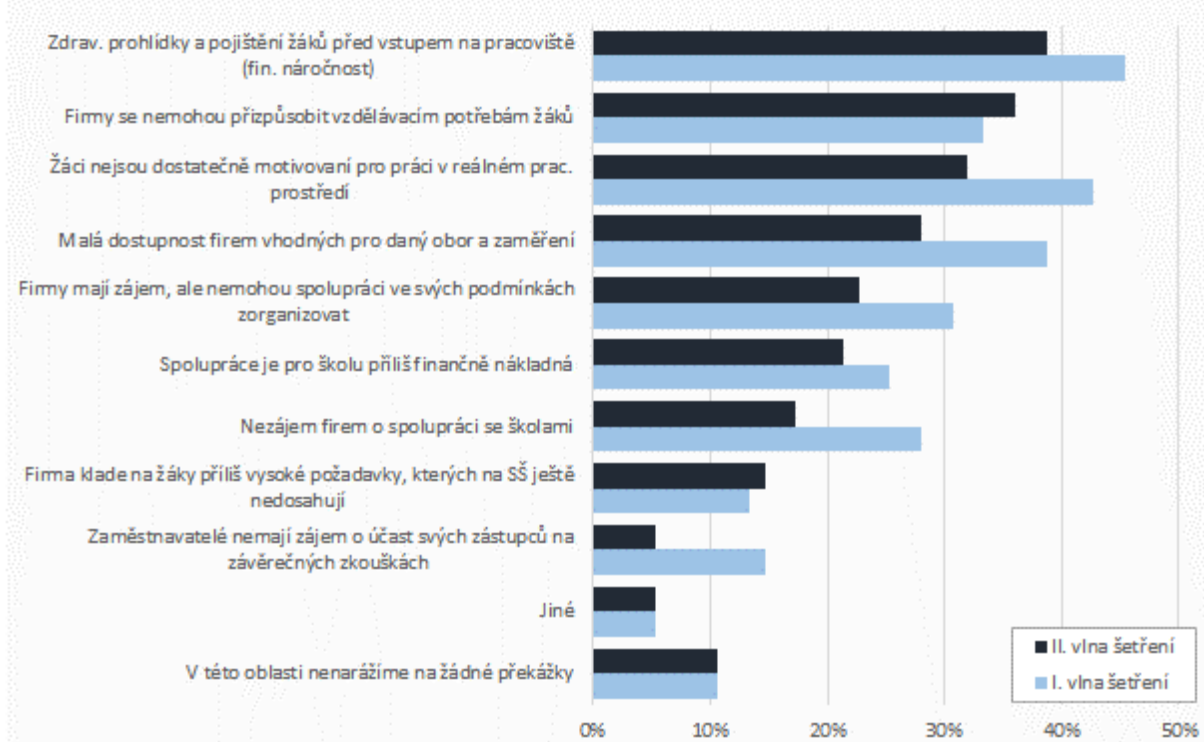
6.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli na školách v Pardubickém kraji, se více než třetina škol potýká s finanční náročností zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (39 %) a dále se skutečností, kdy se firmy nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (36 %). Téměř třetina škol naráží na nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí (32 %). 28 % škol také na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření a 23 % škol na firmy, které nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat. 21 % škol má na problém s finanční nákladností spolupráce školy s firmou.

Menší počet škol dále naráží na nezáměr ze strany zaměstnavatelů (17 %) nebo na situaci, kdy firma klade na žáky příliš vysoké požadavky, kterých na SŠ ještě nedosahují (15 %). Pouze velmi malý podíl

škol poukazuje na nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (5 %). Zhruba každá desátá škola uvádí, že nenaráží na žádné překážky (11 %).

Graf 65: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli

Oproti roku 2015/2016 školy v mnoha oblastech uvádějí menší podíl překážek. Školy méně často narážejí na nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí, a také na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření či nezájem firem o spolupráci se školami (shodně pokles o 11 p. b.). Klesl také podíl škol, které narážejí na nezájem zaměstnavatelů o účast svých zástupců na závěrečných zkouškách (pokles o 9 p. b.), dále i podíl škol, jež narážely na firmy, které mají zájem o spolupráci, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (pokles o 8 p. b.). Mírně se snížil se i podíl škol, u kterých byla překážkou finanční náročnost zdravotních prohlídek a pojištění žáků před vstupem na pracoviště (o 7 p. b.).

6.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

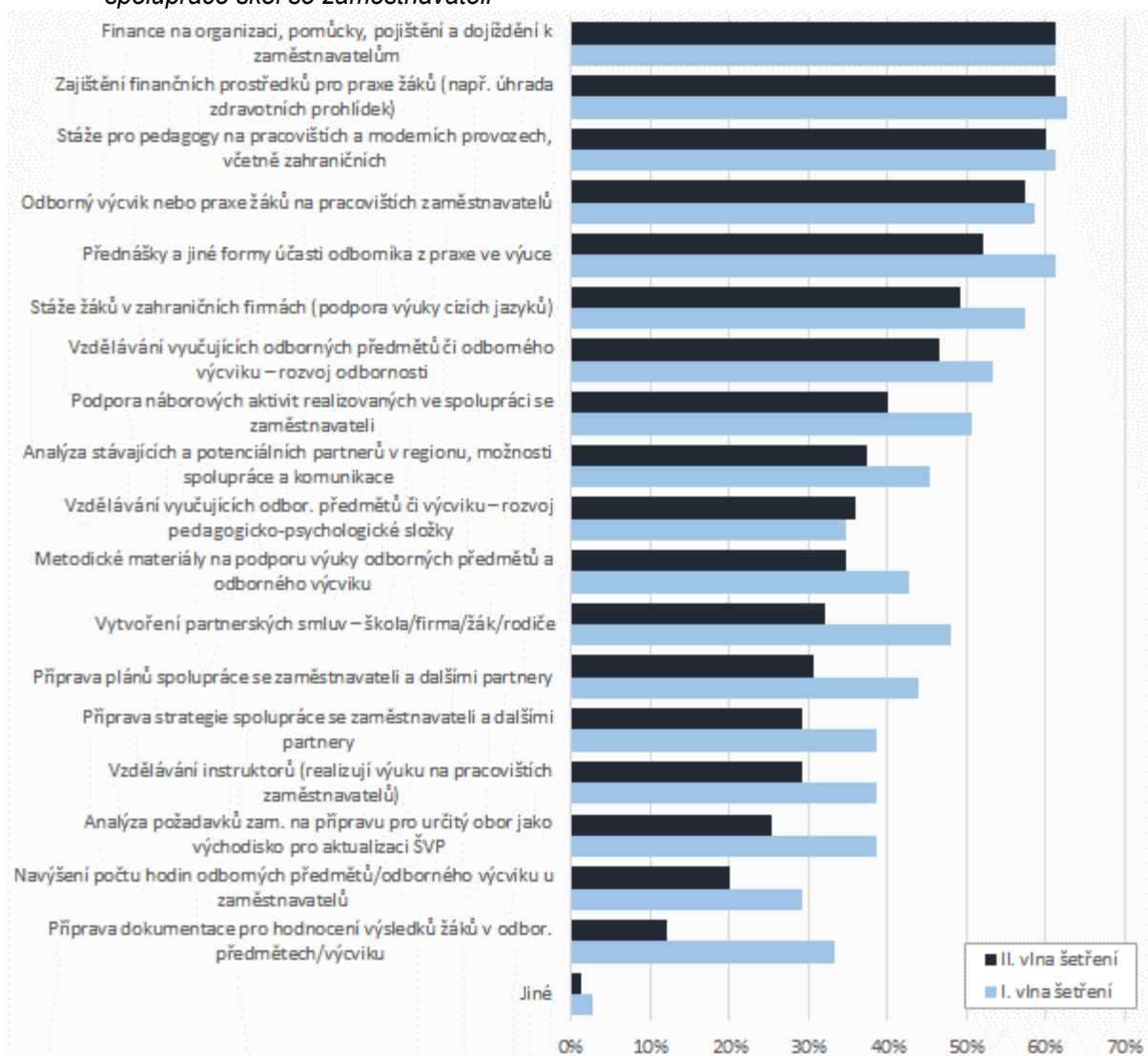
V souvislosti s dalším rozvojem sledované oblasti by školám nejvíce pomohly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (61 %), zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (61 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních (60 %) nebo odborný výcvik či praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (57 %). Zhruba polovina škol uvádí, že jsou potřebné přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (52 %), stáže žáků v zahraničních firmách (49 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti (47 %).

V menší míře školy dále uvádějí potřebu podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (40 %), analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (37 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či výcviku (36 %), metodických materiálů na podporu výuky odborných předmětů a odborného výcviku (35 %) a vytvoření partnerských smluv škola, firma, žák a rodiče (32 %). Pro část škol je důležitá také příprava plánů (31 %) a strategie (29 %) spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery. 29 % škol považuje za potřebné vzdělávání instruktorů.

Méně frekventovaná jsou opatření dotýkající se analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (25 %) nebo navýšení počtu hodin odborných předmětů

či odborného výcviku u zaměstnavatelů (20 %). Nejméně často zmiňovaným opatřením je příprava dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech či výcviku. (12 %).

Graf 66: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli

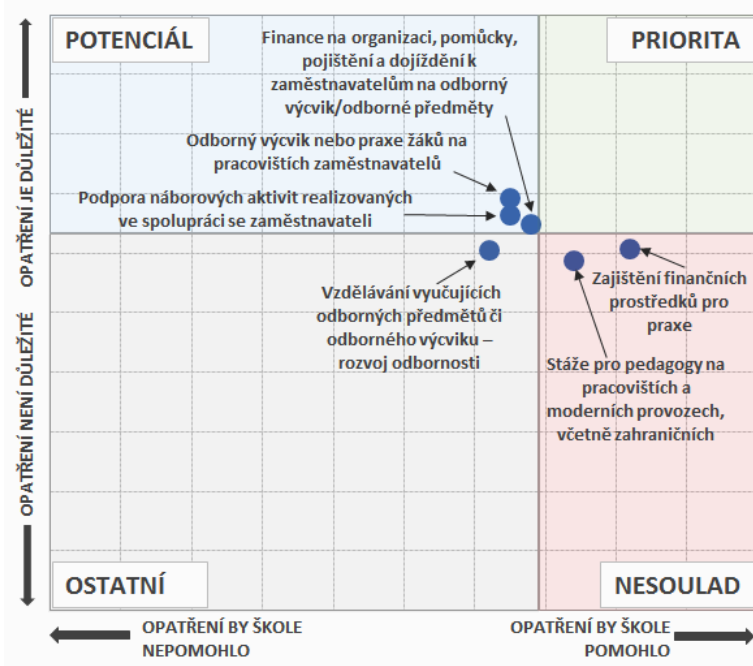
Oproti roku 2015/2016 školy zmiňují potřebná opatření v menší míře. Méně často uvádějí zejména potřebu příprav dokumentace pro hodnocení výsledků žáků v odborných předmětech či výcviku (pokles o 21 p. b.), vytvoření partnerských smluv mezi školou, firmou, žákem a rodičem (pokles o 16 p. b.), přípravy plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery i analýzy požadavků zaměstnavatelů na přípravu pro určitý obor jako východisko pro aktualizaci ŠVP (shodně pokles o 13 p. b.), podporu náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (pokles o 11 p. b.), přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce, příprav strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery, vzdělávání instruktorů nebo navýšení počtu hodin odborných předmětů či odborného výcviku u zaměstnavatelů (shodně pokles o 9 p. b.).

6.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji spolupráce se zaměstnavateli pomohla především opatření týkající se zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (82 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních (74 %), finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty (68 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (65 %), podpora náborových aktivit realizovaných

ve spolupráci se zaměstnavateli (65 %) a vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti (62 %).

Graf 67: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory spolupráce škol se zaměstnavateli pro střední odborná učiliště mají potenciál zejména opatření: finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty, odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli.

Střední odborná učiliště v největší míře uvádějí potřebu zajištění finančních prostředků pro praxe žáků nebo stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních, ale těmto opatřením přisuzují nižší míru důležitosti, čímž se ocitají

v jistém nesouladu.

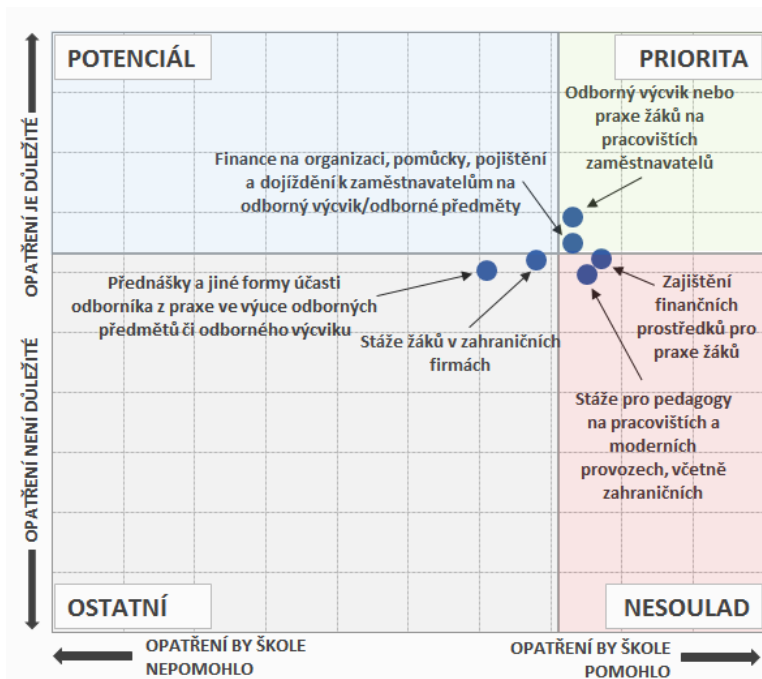
Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti zmiňují střední odborná učiliště již v menší míře a přisuzují tomuto opatření i nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy nejčastěji zmiňují potřebu zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (77 %), stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních (75 %), odborného výcviku nebo praxí žáků na pracovištích zaměstnavatelů (73 %) a potřebu financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty (73 %).

Značná část středních odborných škol uvádí mezi potřebná opatření také stáže žáků v zahraničních firmách (68 %) a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (61 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných škol především odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů a finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik či odborné předměty. Tato opatření školy zmiňují velice často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Graf 68: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

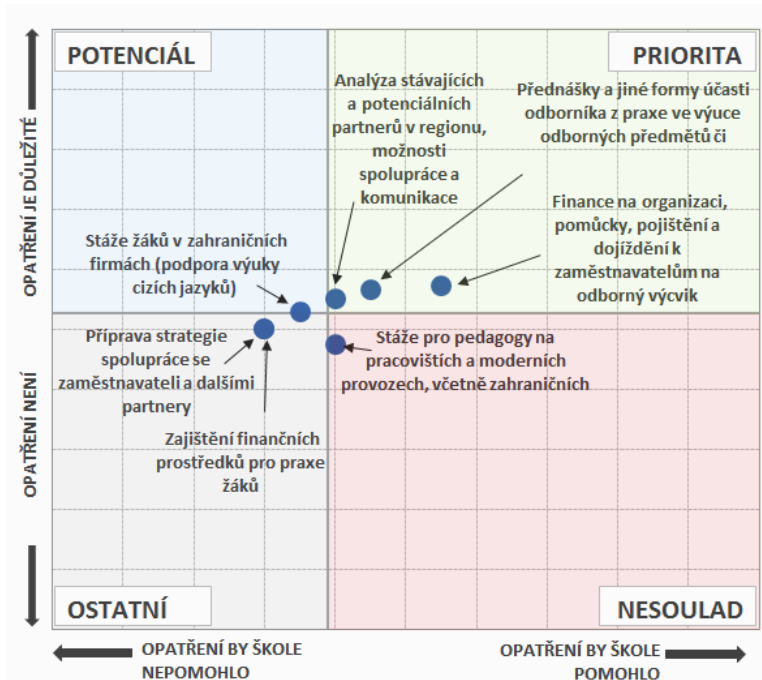

Střední odborné školy v největší míře uvádějí potřebu zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a potřebu stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních, ale na druhou stranu jim vyjadřují nižší míru důležitosti, čímž se tato opatření ocitají v určitém nesouladu.

Stáže žáků v zahraničních firmách a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku uvádějí školy již relativně méně často a také mají pro školy i nižší míru důležitosti.

Gymnázia z opatření, která by jim pomohla v rozvoji spolupráce škol se zaměstnavateli, jednoznačně nejčastěji zmiňují finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik nebo odborné předměty (55 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (45 %), analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (40 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních (40 %), stáže žáků v zahraničních firmách (35 %), přípravu strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (30 %) a také zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (30 %).

Graf 69: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje spolupráce škol se zaměstnavateli především potřeba financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik, dále přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku, a také potřeba analýzy stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace. Gymnázia uvádějí tato opatření v největší míře a zároveň jsou ve srovnání s ostatními opatřeními hodnoceny za nejdůležitější.

Zhruba třetina gymnázií zmiňuje potřebu stáží žáků v zahraničních firmách a přikládá tomuto opatření

relativně značnou důležitost, čímž toto opatření představuje opatření s potenciálem.

Opatřením, stáží pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech, včetně zahraničních, dále přípravě strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, přisuzují gymnázia již nižší míru důležitosti.

6.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOU

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (79 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (76 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (76 % škol)

Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (68 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (65 % škol)

Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (62 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují

- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (94 % škol)
- Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (82 % škol)
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (79 % škol)
- Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (76 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (71 % škol)
- Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (68 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (68 % škol)
- Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (53 % škol)
- Firmy se nemohou přizpůsobit vzděl. potřebám žáků (41 % škol)
- Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (26 % škol)
- Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (21 % škol)
- Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (18 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (82 % škol)
- Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (74 % škol)
- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (68 % škol)
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (65 % škol)
- Podpora náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (65 % škol)
- Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (62 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila SOU

Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (85 % škol)

Škola vyjednává s firmami obsah odb. výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (85 % škol)

Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (85 % škol)

Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (85 % škol)

Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (82 % škol)

úroveň 1

úroveň 2

úroveň 3

úroveň 4

Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (79 % škol)

Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (79 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (77 % škol)		Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (66 % škol)	
Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (66 % škol)	Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (61 % škol)	Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (57 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Je zajištěna stálá účast zaměstnavatelů při zkouškách a ukončování studia. (52 % škol)		Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (52 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (93 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (84 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (61 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (61 % škol) - Spolupráce se základními školami na pracovních výchovách a ukázkách aktivit oboru (59 % škol) - Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (57 % škol)	- Zdravotní prohlídky a pojištění žáků školy před vstupem na pracoviště zaměstnavatele – finanční náročnost (57 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzděl. potřebám žáků (43 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinovaní a motivovaní pro práci v reálném pracovním prostředí (41 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (32 % škol) - Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (23 % škol) - Firma požaduje po žácích příliš vysoký standard práce, zručnost a dovednosti, které na SŠ ještě nedosahují (18 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (18 % škol)	- Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (77 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (75 % škol) - Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik/odborné předměty (73 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (73 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky cizích jazyků) (68 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odb. výcviku (61 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovily SOŠ

Škola vyjednává s firmami obsah odborného výcviku a praxí, společně hodnotí žáky a kvalitu spolupráce jako celku. Hodnocení se využívá pro zkvalitnění výuky a ŠVP. (91 % škol)		Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (75 % škol)	
Škola má dvě a více smluv se zaměstnavateli po dobu delší než 2 roky, vyjednává si aktivity v rámci spolupráce s různými partnery v regionu podle aktuálních potřeb. (73 % škol)	Zaměstnavatelé se aktivně podílejí i na náborových aktivitách školy. (73 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4	
Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (73 % škol)	Spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery zajišťuje pověřený pracovník školy. (73 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli na gymnáziích

Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (40 % škol)	Spolupráce školy se zaměstnavateli je omezena na rámec přípravy ŠVP. (40 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (35 % škol)	Získané zkušenosti jsou jednotlivé bez celkové strategie spolupráce s konkrétními cíli nebo smlouvou na další rok. (30 % škol)	
Při vlastní iniciativě firem spolupráce nastane, ale není dlouhodobá a neovlivňuje jiné obory na škole ani celkovou strategii školy. (30 % škol)	Systematickou spolupráci s konkrétními zaměstnavateli ani dalšími partnery (MŠ, ZŠ, neziskový sektor, VŠ, instituce vědy a výzkumu apod.) škola nerozvíjí. (30 % škol)	

Činnosti, které gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli realizují	Překážky, na něž gymnázia při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by gymnáziím pomohla ke stanoveným cílům
- Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (85 % škol) - Odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (40 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech (30 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu a možností spolupráce a komunikace s nimi (30 % škol) - Nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli (15 % škol) - Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (10 % škol) - Zpracování strategie spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (10 % škol)	- Malá dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (45 % škol) - Firmy se nemohou přizpůsobit vzděl. potřebám žáků (30 % škol) - Nezájem firem o spolupráci se školami (25 % škol) - Spolupráce je pro školu příliš finančně nákladná (20 % škol) - Firmy mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (15 % škol) - Žáci nejsou dostatečně disciplinováni a motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (10 % škol) - V této oblasti nenarážíme na žádné překážky (10 % škol)	- Finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odb. výcvik či odb. přednášky (55 % škol) - Přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odb. výcviku (45 % škol) - Stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (40 % škol) - Analýza stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (40 % škol) - Stáže žáků v zahraničních firmách (podpora výuky ciz. jazyků) (35 % škol) - Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (např. úhrada zdravotních prohlídek) (30 % škol) - Příprava strategie spolupráce se zaměstnavateli a partnery (30 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli stanovila gymnázia

Škola učitelům nabízí stáže, zapojuje odborníky z praxe do výuky. (60 % škol)	Zaměstnavatelé podporují školu či vybrané žáky finančně, př. poskytují škole materiál či vybavení. (50 % škol)	Škola si poslední 2 roky pravidelně mapuje potenciální partnery v regionu a komunikuje s nimi. (50 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Zaměstnavatelé podporují účast žáků školy v odborných soutěžích. (45 % škol)			
Konkrétní pracovník školy pověřený ředitelem se stará o spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery. (40 % škol)	Spolupráce školy se zaměstnavateli je omezena na rámec přípravy ŠVP. (40 % škol)		

*Každé schéma zobrazuje prvních 6 - 7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

7 Inkluzivní vzdělávání v Pardubickém kraji

Inkluzivní vzdělávání, označované také pojmem společné vzdělávání, vychází z požadavku přizpůsobení edukačního prostředí žákům. V takovém prostředí lze pracovat s heterogenní skupinou žáků a akceptovat tak různorodost pohlaví, etnicity, kultury, jazyka, sociálního prostředí, popř. věku; lze také pracovat s různou úrovní předpokladů, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami či mimořádným nadáním. Inkluzivní vzdělávání dává možnost vytvoření „školy pro všechny“.

Zároveň je potřeba chápat, že **pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je zásadní volba vhodného oboru,** který odpovídá jejich osobním možnostem i omezením. Důležité je tedy racionální pochopení reálných hranic inkluze tak, aby byla skutečně přínosem pro všechny, neboť stanovení nereálných studijních cílů nepovede, ani při maximálním využití odpovídajících podpůrných opatření, k jejich naplnění, a v konečném důsledku povede naopak ke ztížení pracovního, a pravděpodobně i společenského uplatnění handicapovaného žáka v budoucnu. Zde je potřeba vyzdvihnout také význam motivace takových žáků ke správnému postoji, kde prioritní není dosažení nějaké formy úlevy, ale spíše využití podpory k rozvoji takového žáka.

Je důležité neopomenout ani význam podpory žáků s nadáním a mimořádným nadáním a vytváření (inkluzivního) prostředí, ve kterém budou mít možnost efektivně své nadání rozvíjet. V této souvislosti je potřeba nepodceňovat význam včasné identifikace, nebo i diagnostiky nadání a význam dostatečné metodické podpory dotčených pedagogů v této oblasti.

V této souvislosti chceme zmínit z důvodu **vymezení nadání** Renzulliho model² (1986), dle kterého mají lidé uznání za své výrazné výkony poměrně dobře definovatelnou sadu tří vzájemně se prolínajících shluků:

- nadprůměrná schopnost,
- angažovanost v úkolu,
- tvořivost.

Je důležité upozornit, že žádná z těchto komponent samostatně nadání netvoří. Jedná se totiž o interakci mezi zmíněnými třemi shluky.

Vývoj v této oblasti intervence se dá v podstatě popsat jako **posun od integrace k inkluzi**. Proto je důležité také vzájemné vymezení pojmů inkluze versus integrace. Dle Tomáše Houšky³ na rozdíl od integrace, kdy se pomůže jednotlivci v začlenění do třídy a přizpůsobení se třídě, znamená inkluze vytvoření diferencovaných podmínek různým žákům tak, že všichni – ač se svými schopnostmi mohou lišit – získají prostředí, které je optimálně rozvíjí, a přitom mohou pracovat ve společné, výkonově heterogenní sociální skupině.

Definice oblasti této intervence je dána naplněním těchto základních znaků inkluzivního vzdělávání:

- ke vzdělávání mají přístup všichni bez rozdílu,
- vzdělávání je snadno a bezpečně fyzicky přístupné,
- vzdělávání si mohou dovolit všichni, je ekonomicky dostupné,
- vzdělávání je poskytováno v odpovídající kvalitě, reaguje na potřeby měnící se společnosti, včetně odborného náhledu na potřeby zdravotně postižených i komunit z odlišného kulturního a sociálního prostředí.

Základním a logickým východiskem je především školský zákon č. 561/2004 Sb., v platném znění, respektive vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (č.27/2016 Sb. v aktuálním znění). Těmito právními normami je zaváděn systém pěti stupňů podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Příslušná vyhláška popisuje podpůrná opatření prvního stupně jako opatření, která představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a jsou poskytována žákovi, u kterého se projevuje potřeba úprav ve vzdělávání nebo školských službách a zapojení v kolektivu. Podpůrná opatření prvního stupně nemají normovanou finanční náročnost a jsou financována v režii školy. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a s informovaným souhlasem

² www.nadanedeti.cz/pro-odborniky-modely-nadani

³ HOUSKA, T. Inkluzivní škola, Osmileté gymnázium Buďanka o.p.s. Praha: Česká pedagogická komora, 2007.

zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Financování těchto stupňů nárokuje škola ze státního rozpočtu.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory inkluzivního vzdělávání školy v Pardubickém kraji vykonávají největší množství aktivit v základní úrovni. Inkluzivní vzdělávání tedy rozvíjí pouze v podobě dílčích aktivit, jako je přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve vysoké míře jsou školami rozvíjeny také aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, ve které má škola již zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory inkluzivního vzdělávání. V relativně menší míře jsou rozvíjeny aktivity z pokročilé úrovně, ve které má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně, v rámci které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno. Školy plánují rozvoj činností zejména v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně. Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní.
- V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků a při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují školy se školskými poradenskými zařízeními. Ve velké míře také školy zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací nebo výchovné plány. Dále vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků. Oproti roku 2015/2016 především vzrostl podíl škol, které do plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zařazují inkluzivní vzdělávání a jejichž školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Zvýšil se také podíl škol, které při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi nebo jejichž vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole.
- Školy se v největší míře setkávají s překážkami v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, s absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě a nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání. Školy dále narážejí na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání a příliš velký počet žáků ve třídě. Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci překážek ze strany škol u většiny z nich k mírnému poklesu. Nejvýraznější pokles (vyjadřující zlepšení situace) je zaznamenán případě nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagoga, nedostatku finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole, nedostatku příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání či nedostatečného technického a materiálního zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání.
- V dalším rozvoji oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce. Školy by dále ocenily vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání nebo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků či využívání formativního hodnocení. Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci potřebných opatření ze strany škol u většiny z nich k mírnému poklesu. Nejvýraznější pokles je zaznamenán v případě potřeby zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání a prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání.
- V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků školy nejčastěji zajišťují účast žáků školy v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Školy dále uvádějí, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků, při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce nebo že škola

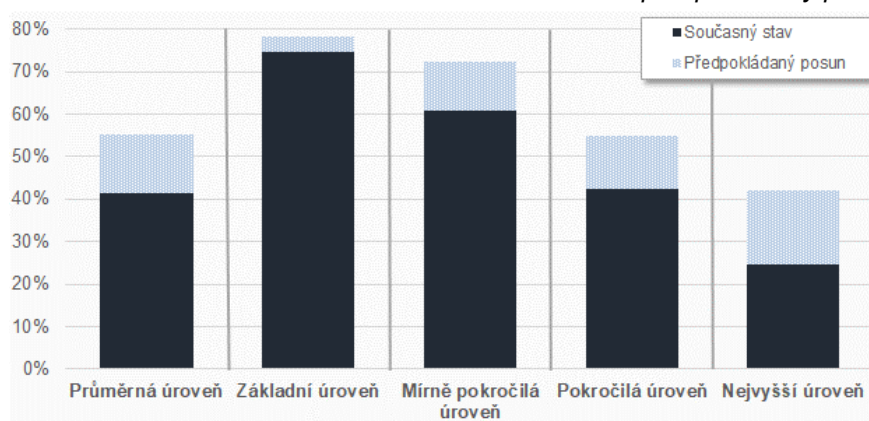
při péči o nadané žáky spolupracuje se zákonnými zástupci a při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními.

7.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu inkluzivního vzdělávání na školách v Pardubickém kraji, v nejvyšší míře jsou realizovány činnosti patřící do základní úrovně (75 %), ve které je inkluzivní vzdělávání rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit. Ve vysoké míře jsou rozvíjeny také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (61 %), v níž má škola v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory. V relativně menší míře jsou rozvíjeny aktivity z pokročilé úrovně (43 %), ve které má škola již zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání. V nejnižší míře školy realizují aktivity spadající do nejvyšší úrovně (25 %), v rámci které je komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání dále rozšiřováno.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, plánují rozvoj činností v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.), čímž deklarují zájem o systematický rozvoj sledované oblasti. Určitý posun lze očekávat také v rámci pokročilé a mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun shodně o 12 p. b.). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do základní úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.).

Graf 70: Současná úroveň inkluzivního vzdělávání a předpokládaný posun

Základní úroveň – inkluzivní vzdělávání je rozvíjeno pouze v podobě dílčích aktivit (škola přijímá žáky se spec. vzdělávacími potřebami, vyučující se jim věnují podle svých možností ve vazbě na platnou legislativu, vedení umožňuje pedagog. sboru vzdělávání s problematikou inkluzivního vzdělávání, na škole působí poradenské pracoviště).

Mírně pokročilá úroveň – škola má v rámci inkluzivního vzdělávání zpracovanou strategii a plán pedagogické podpory (práce s integrovanými žáky, vytváření vhodných podmínek pro

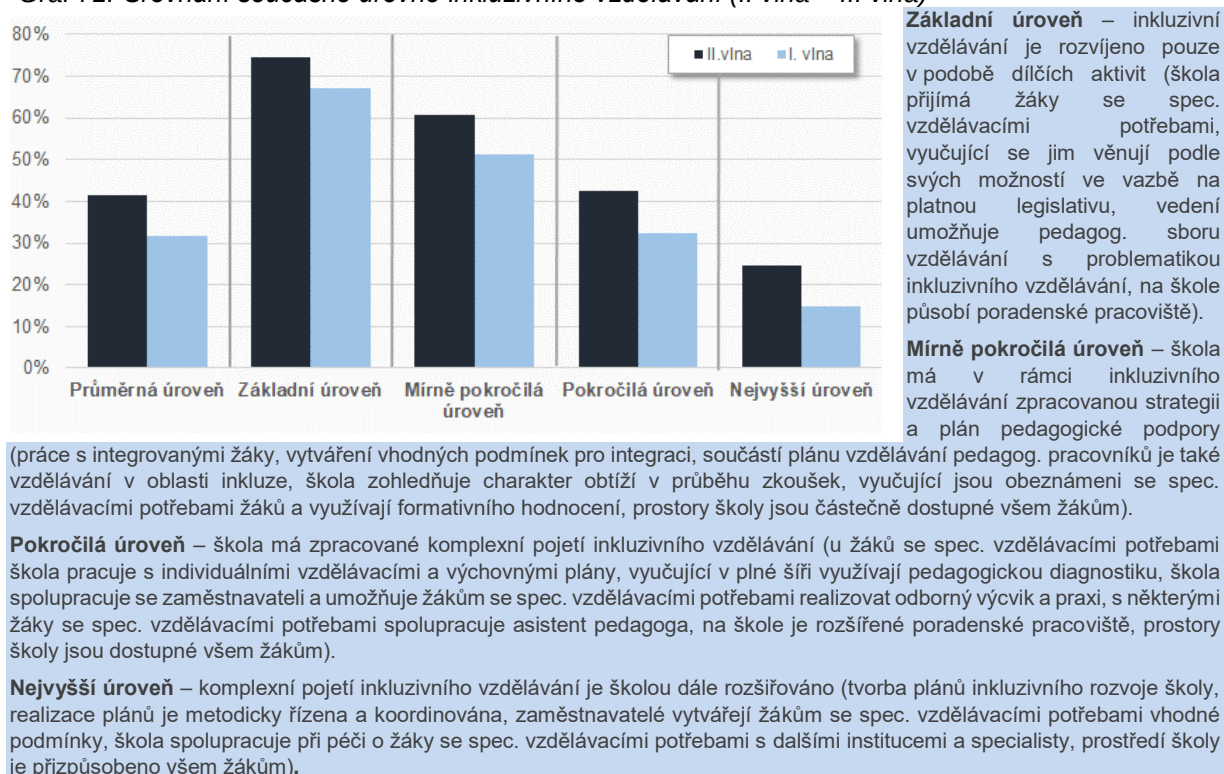
integraci, součástí plánu vzdělávání pedagog. pracovníků je také vzdělávání v oblasti inkluze, škola zohledňuje charakter obtíží v průběhu zkoušek, vyučující jsou obeznámeni se spec. vzdělávacími potřebami žáků a využívají formativního hodnocení, prostory školy jsou částečně dostupné všem žákům).

Pokročilá úroveň – škola má zpracované komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání (u žáků se spec. vzdělávacími potřebami škola pracuje s individuálními vzdělávacími a výchovnými plány, vyučující v plné šíři využívají pedagogickou diagnostiku, škola spolupracuje se zaměstnavateli a umožňuje žákům se spec. vzdělávacími potřebami realizovat odborný výcvik a praxi, s některými žáky se spec. vzdělávacími potřebami spolupracuje asistent pedagoga, na škole je rozšířené poradenské pracoviště, prostory školy jsou dostupné všem žákům).

Nejvyšší úroveň – komplexní pojetí inkluzivního vzdělávání je školou dále rozšiřováno (tvorba plánů inkluzivního rozvoje školy, realizace plánů je metodicky řízena a koordinována, zaměstnavatelé vytvářejí žákům se spec. vzdělávacími potřebami vhodné podmínky, škola spolupracuje při péči o žáky se spec. vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi a specialisty, prostředí školy je přizpůsobeno všem žákům).

Oproti roku 2015/2016 školy vykazují častěji činnosti spadající do všech úrovní – v nejvyšší (nárůst o 10 p. b.), pokročilé (nárůst o 10 p. b.), mírně pokročilé (nárůst o 9 p. b.) a v základní úrovni (nárůst o 8 p. b.).

Graf 71: Srovnání současné úrovně inkluzivního vzdělávání (I. vlna + II. vlna)

7.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory inkluzivního vzdělávání střední školy a vyšší odborné školy v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (91 %), jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (87 %) a při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (87 %). Ve velké míře školy také zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (84 %) a zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací nebo výchovné plány (79 %). Dále vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (77 %) a spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (71 %).

Více než polovina škol deklaruje, že školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (57 %), dále že upravují organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (56 %), při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují s dalšími institucemi (55 %) a vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (53 %). Necelá polovina škol při vyučování zohledňuje potřeby žáků s jiným mateřským jazykem (48 %), realizuje pedagogickou diagnostiku žáků, vyhodnocuje její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky (48 %) a v plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků má zahrnuta témata inkluzivního vzdělávání (44 %).

Přibližně třetina škol zajišťuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce (37 %), učivo určené nadaným žákům rozšiřuje a prohlubuje v souladu s jejich předpoklady (35 %), organizuje podporu žákům dalšími odborníky či experty (35 %) nebo zajišťuje a využívá asistenta pedagoga (31 %).

Čtvrtina škol zpracovává individuální vzdělávací plány pro žáky s mimořádným nadáním (25 %) a spíše jen okrajově školy podporují rozvoj nadaných žáků skupinovou výukou, přičemž skupiny mohou být tvořeny žáky z různých ročníků (17 %), nebo využívají disponibilní hodiny pro předměty speciálně pedagogické péče (9 %).

Graf 72: Činnosti, na kterých se školy v rámci inkluzivního vzdělávání aktivně podílejí

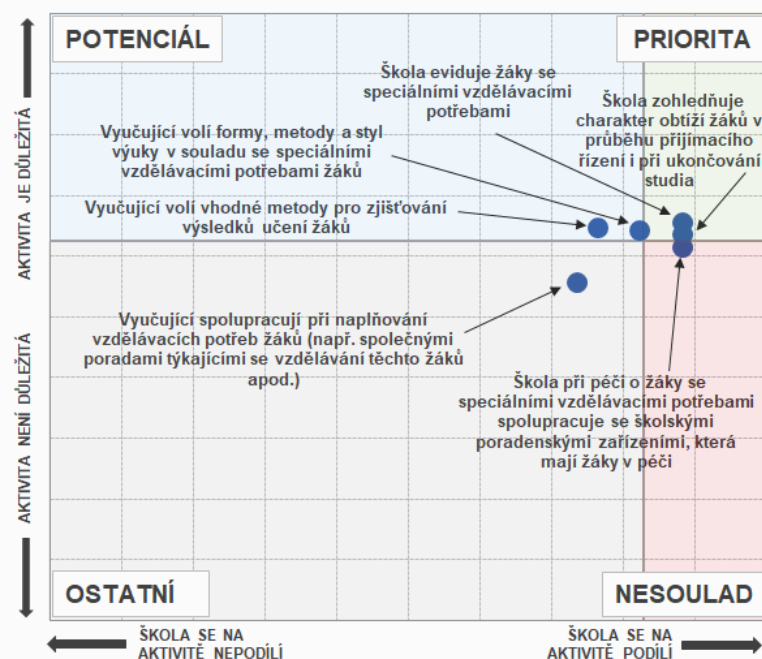

Oproti roku 2015/2016 především vzrostl podíl škol, které do plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zařazují inkluzivní vzdělávání (nárůst o 21 p. b.) a jejichž školní poradenské pracoviště metodicky vede vyučující k tomu, aby podporovali naplňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků (nárůst o 19 p. b.). Zvýšil se také podíl škol, které při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi (nárůst shodně o 13 p. b.) nebo jejichž vedení vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole (nárůst o 12 p. b.). Školy dále ve větší míře upravují organizaci a průběh vyučování v souladu s potřebami žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (nárůst o 11 p. b.), zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (nárůst o 9 p. b.), zajišťují a využívají asistenta pedagoga (nárůst o 9 p. b.), zajišťují žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účast na aktivitách nad rámec školní práce (nárůst o 8 p. b.) nebo jejich vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (nárůst o 8 p. b.). Zvýšilo se také zastoupení škol, které zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací a výchovné plány (nárůst o 7 p. b.). Naopak se mírně snížil podíl škol, které učivo určené nadaným žákům rozšiřují a prohlubují v souladu s jejich předpoklady (pokles o 7 p. b.) nebo jejichž vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (pokles o 5 p. b.).

7.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti inkluzivního vzdělávání v největší míře evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (shodně 88 % škol). Vysoký podíl škol také uvádí, že jejich vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (82 %) nebo vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (76 %). Tři čtvrtiny škol uvádí, že jejich vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (74 %).

Graf 73: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště jsou evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia. Tyto aktivity realizují SOU nejčastěji a zároveň je považují za důležité.

Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se SVP, které se školy věnují ve velké míře, ale přikládají jí o něco nižší důležitost.

Naopak jako nadprůměrně důležité aktivity hodnotí střední odborná učiliště jak volbu forem, metod

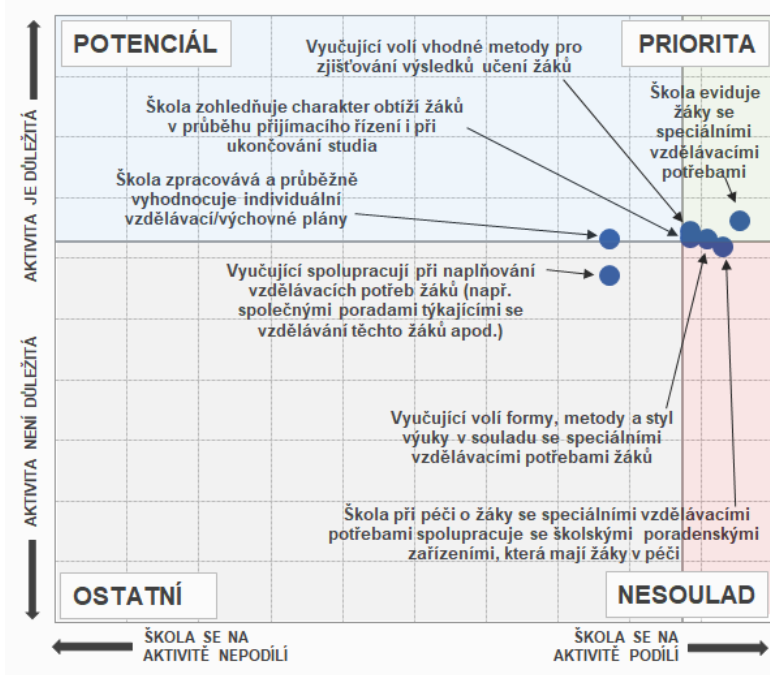
a stylu výuky v souladu se SVP žáků, tak volbu vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků ze strany vyučujících. Na těchto činnostech se SOU podílí v relativně menší míře a představují tak určitý potenciál škol v jejich dalším rozvoji.

Relativně méně často také vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a této aktivitě přisuzují střední odborná učiliště zároveň i podprůměrný význam.

Střední odborné školy v rámci inkluzivního vzdělávání nejčastěji evidují žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (95 %) a při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními (93 %). Vyučující často formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (91 %) nebo vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (89 %). Školy dále zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (89 %), zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány (77 %) a jejich vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (77 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu inkluzivního vzdělávání patří mezi priority středních odborných škol evidence žáků se SVP, volba metod, forem a stylu výuky v souladu se SVP žáků ze strany vyučujících, volba vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků, zohledňování charakteru obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení a při ukončování studia a částečně také. Uvedené aktivity realizují střední odborné školy ve velké míře a zároveň je považují za důležité.

Graf 74: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

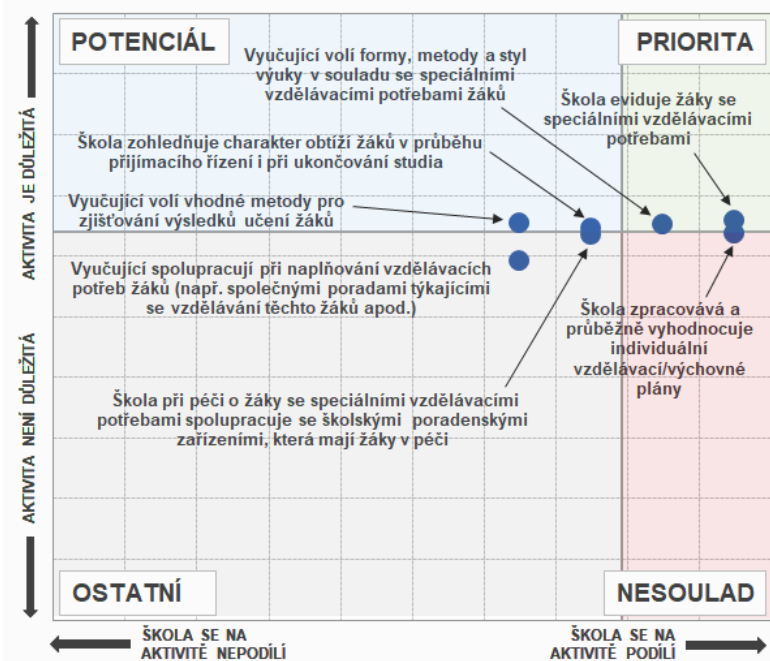
Ve značné míře také SOŠ spolupracují se školskými poradenskými zařízeními při péči o žáky se SVP, důležitost této aktivity se nicméně pohybuje těsně pod průměrem.

Relativně v menší míře SOŠ zpracovávají a průběžně vyhodnocují individuální vzdělávací či výchovné plány. Této aktivitě však zároveň přiřkládají lehce nadprůměrný význam, představuje tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Ve stejné míře se školy zaměřují na spolupráci vyučujících při naplňování vzdělávacích potřeb žáků, nicméně ji považují za spíše méně důležitou.

Gymnázia v rámci podpory rozvoje inkluzivního vzdělávání se v největší míře věnují evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (95 %) a zpracovávání a průběžnému vyhodnocování individuálních vzdělávacích či výchovných plánů (95 %). Na většině gymnázií také vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se SVP žáků (85 %). Tři čtvrtiny gymnázií při péči o žáky se SVP spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a zohledňují charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (shodně 75 %). 65 % gymnázií deklaruje, že jejich vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků nebo volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (83 %).

Graf 75: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Prioritou je pro gymnázia evidence žáků se SVP. Tuto aktivitu školy realizují nejčastěji a považují ji za průměrně důležitou. Další prioritní aktivitou je volba forem, metod a stylu výuky v souladu se SVP žáků ze strany vyučujících.

Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází zpracovávání a průběžné vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů.

Jako určitý potenciál pro další rozvoj lze označit jednak zohledňování charakteru obtíží žáků při přijímacím řízení a při ukončování studia, jednak volbu vhodných metod pro zjišťování výsledků učení žáků. Tyto činnosti jsou školami realizovány v nižší míře než prioritní aktivity, ale je jim

přisuzována spíše nadprůměrná důležitost. Těsně pod hranicí určující aktivity s charakterem potenciálu se nachází péče o žáky se SVP ve spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.

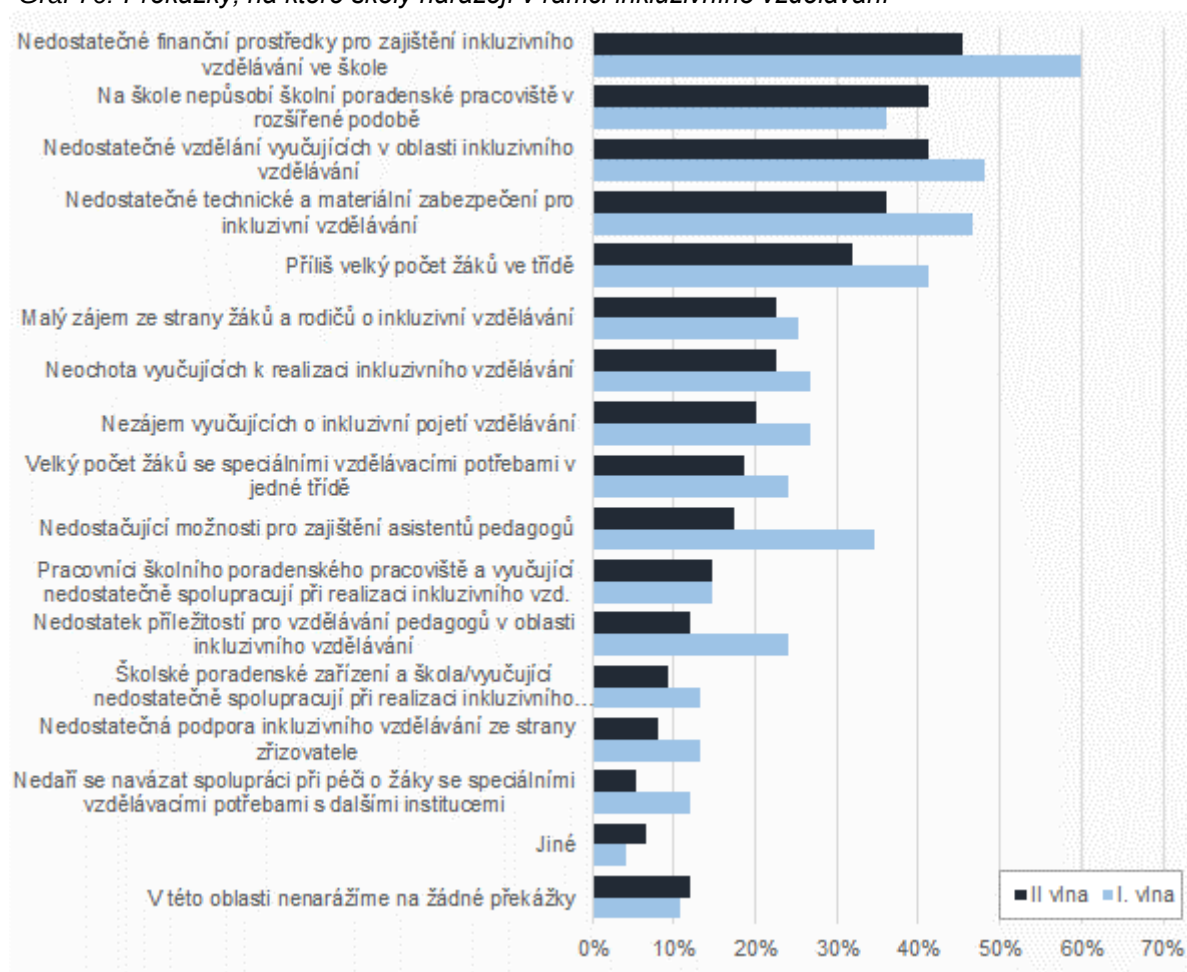
7.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory inkluzivního vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Pardubickém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (45 %), s absencí školního poradenského pracoviště v rozšířené podobě (41 %) a nedostatečným vzděláním vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (41 %). Školy dále narážejí na nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (36 %).

Přibližně třetina škol se potýká s příliš velkým počtem žáků ve třídě (32 %) a necelá čtvrtina škol naráží na malý zájem ze strany žáků a rodičů o inkluzivní vzdělávání či neochotu vyučujících k realizaci inkluzivního vzdělávání (shodně 23 %). Pro pětinu škol je problémem nezáměr vyučujících o inkluzivní vzdělávání (20 %) či velký počet žáků se SVP v jedné třídě (19 %). Jako problematické hodnotí školy také nedostačující možnosti pro zajištění asistentů pedagoga (17 %), nedostatečnou spolupráci pracovníků školního poradenského pracoviště a vyučujících (15 %) či nedostatek příležitostí pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (12 %).

Pouze malý podíl škol se setkává při realizaci inkluzivního vzdělávání s nedostatečnou spoluprací školského poradenského zařízení a školy či vyučujících (9 %), s nedostatečnou podporou inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (8 %) nebo s náročným navázáním spolupráce při péči o žáky se SVP s dalšími institucemi (5 %). Přibližně desetina škol nenaráží na žádné překážky (12 %).

Graf 76: Překážky, na které školy narážejí v rámci inkluzivního vzdělávání

Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci překážek ze strany škol u většiny z nich k mírnému poklesu. Nejvýraznější pokles (vyjadřující zlepšení situace) je zaznamenán u případů nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagoga (pokles o 17 p. b.), nedostatku finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (pokles o 15 p. b.), nedostatku příležitostí pro vzdělávání pedagogů

v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 12 p. b.) či nedostatečného technického a materiálního zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 11 p. b.). Ke zlepšení situace došlo také v případě příliš velkého počtu žáků ve třídě (pokles o 9 p. b.), nedostatečného vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 7 p. b.), nezájmu vyučujících o inkluzivní pojetí vzdělávání (pokles o 7 p. b.), obtížného navázání spolupráce při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami s dalšími institucemi (pokles o 7 p. b.), velkého počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě či nedostatečné podpory inkluzivního vzdělávání ze strany zřizovatele (shodně pokles o 5 p. b.).

7.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

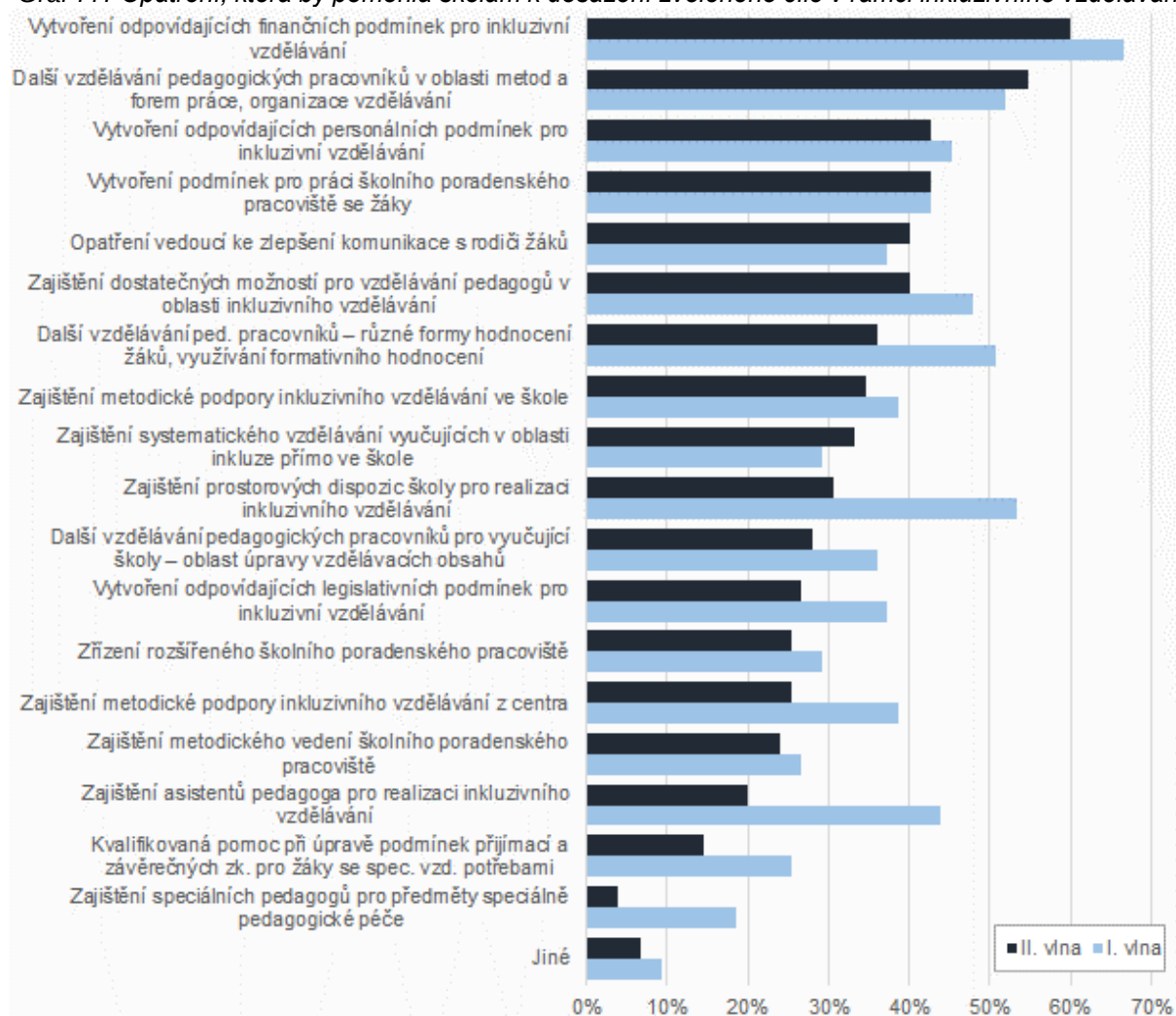
V dalším rozvoji oblasti podpory inkluzivního vzdělávání by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (60 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce (55 %). Školy by dále ocenily vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (43 %), vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (43 %), opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči (40 %), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (40 %) nebo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti hodnocení žáků či využívání formativního hodnocení (36 %).

Přibližně třetině škol by pomohlo zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (35 %), systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (33 %) či prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (31 %). Školy by dále uvítaly další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (28 %) či vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (27 %).

Čtvrtina škol by ocenila zřízení rozšířeného školního poradenského pracoviště (25 %), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (25 %) či zajištění metodického vedení školního poradenského pracoviště (26 %). Pětina škol by uvítala zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (20 %). Spíše okrajově školy postrádají kvalifikovanou pomoc při úpravě podmínek přijímací a závěrečných zkoušek pro žáky se SVP (15 %) či zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (4 %).

Oproti roku 2015/2016 došlo v identifikaci potřebných opatření ze strany škol u většiny z nich k mírnému poklesu. Nejvýraznější pokles je zaznamenán v případě zajištění asistentů pedagoga pro realizaci inkluzivního vzdělávání (pokles o 24 p. b.) a zlepšení prostorových dispozic školy pro realizaci inkluzivního vzdělávání (pokles o 23 p. b.). Školy dále deklarují nižší potřebu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků či využívání formativního hodnocení (pokles o 15 p. b.), zajištění speciálních pedagogů pro předměty speciálně pedagogické péče (pokles o 15 p. b.), zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání z centra (pokles o 13 p. b.), vytvoření odpovídajících legislativních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 11 p. b.), kvalifikované pomoci při úpravě podmínek přijímací a závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 11 p. b.), zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (pokles o 8 p. b.), dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti úpravy vzdělávacích obsahů (pokles o 8 p. b.) či vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 7 p. b.).

Graf 77: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci inkluzivního vzdělávání

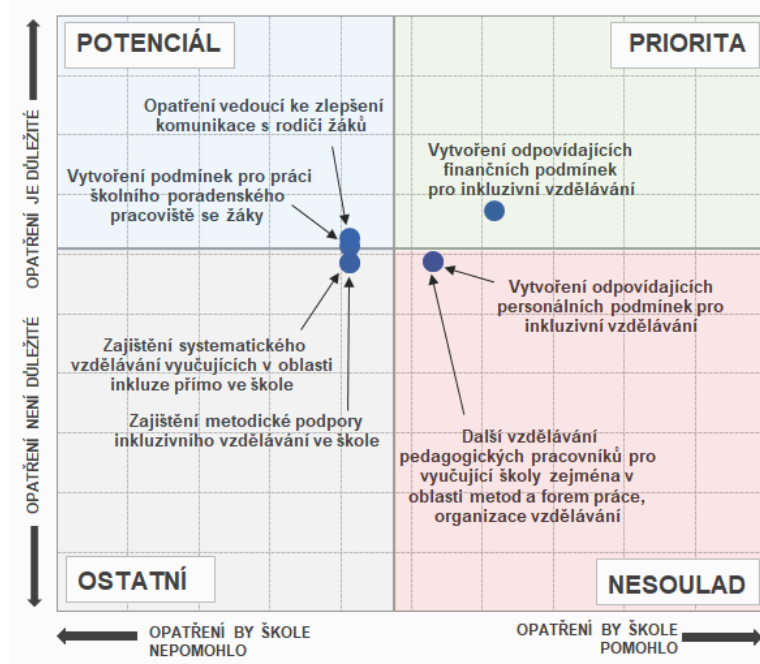
7.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji inkluzivního vzdělávání pomohlo především vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (62 %). Přibližně polovina učilišť by ocenila vytvoření odpovídajících personálních podmínek (53 %) nebo další vzdělávání pedagogických pracovníků zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (53 %). Školy by dále potřebovaly zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole či opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (shodně 41 %).

Hlavní prioritou pro střední odborná učiliště je vytvoření finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření volil nejvyšší podíl škol a také je mu přikládána nejvyšší důležitost.

Těsně pod hranici prioritních opatření se ocitá opatření spočívající ve vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání. Tato opatření zmiňovaly školy nadprůměrně často, ale přikládají jim relativně nižší význam.

Graf 78: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

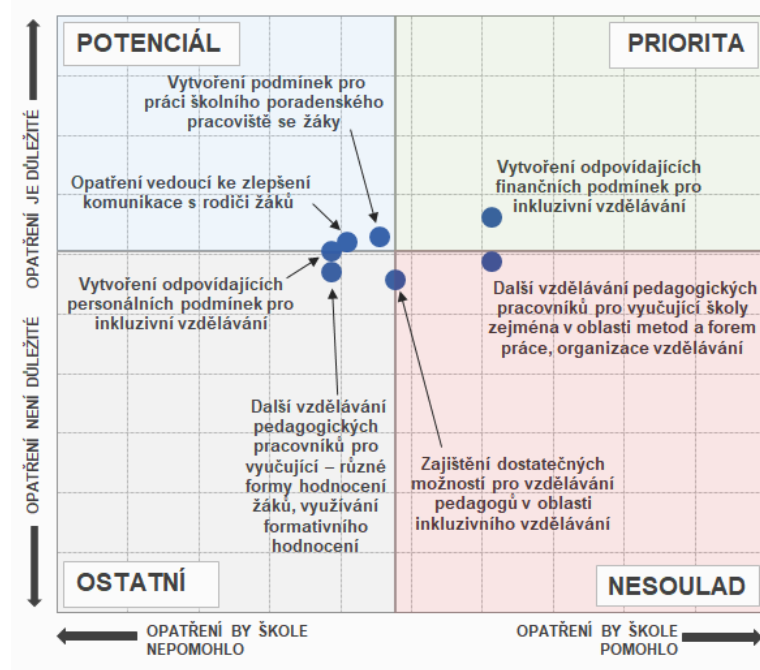

Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků či vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky by ocenil nižší podíl škol než v případě prioritních opatření, nicméně i tato dvě opatření jsou považována za spíše důležitá, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Těsně pod hranicí potenciálních opatření se nalézá zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole a zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole. Tato opatření volil nižší podíl škol a byla jim přisuzována i relativně nižší důležitost.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání a rovněž i další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (shodně 61 %). Necelá polovina škol by ocenila zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání (48 %) a vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (45 %). Školy by uvítaly také opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (41 %), vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání či další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení (shodně 39 %).

Graf 79: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření na podporu inkluzivního vzdělávání představuje hlavní prioritu SOŠ vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Toto opatření školy uváděly nejčastěji a přikládaly mu i nejvyšší důležitost.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce či organizace vzdělávání sice školy zmiňovaly stejně často jako prioritní opatření, ale přisuzovaly mu mírně podprůměrnou důležitost. V oblasti nesouladu je i zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání, školami je zmiňováno průměrně často, ale

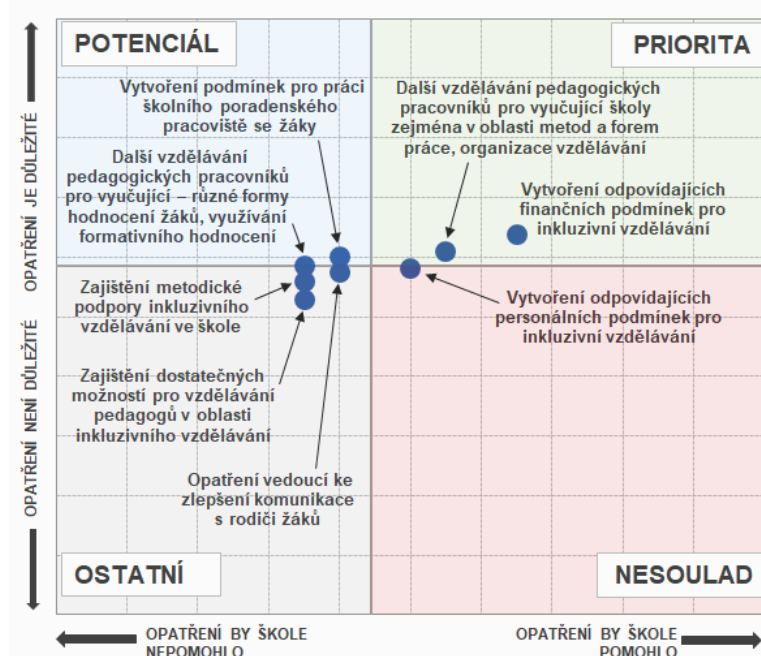
je mu přisuzována nízká důležitost.

Jako určitý potenciál pro další rozvoj inkluzivního vzdělávání lze vnímat vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky, opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků či vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání. Jedná se sice o opatření, která školy zmiňují méně často, ale považují je za spíše důležitá.

Pod hranicí opatření nesoucích potenciál dalšího rozvoje se nachází další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení – toto opatření je zmiňováno relativně méně často a je mu přikládána jen lehce podprůměrná důležitost.

Gymnázia by nejvíce ocenila vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (65 %). Přibližně polovině gymnázií by pomohlo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce či organizace vzdělávání (55 %) či vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (50 %). Dvě pětiny gymnázií by potřebovaly opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků nebo vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (shodně 40 %). Více než třetina gymnázií by uvítala zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole, zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání nebo další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení (shodně 35 %).

Graf 80: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory inkluzivního vzdělávání představují hlavní priority gymnázií jednak vytvoření odpovídajících finančních a částečně také personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání, jednak další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce či organizace vzdělávání. Tato opatření jsou zmiňována nejčastěji a zároveň jsou považována za důležitá.

Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky a další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti různých forem hodnocení žáků a využívání formativního hodnocení zmiňují gymnázia

relativně méně často, ale přisuzují jim průměrnou či lehce nadprůměrnou důležitost, proto představují určitý potenciál pro další rozvoj.

V relativně menší míře by školám pomohla také opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků, zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole a zajištění dostatečných možností pro vzdělávání pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání, jejich důležitost je však zároveň spíše podprůměrná.

7.5 Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

V rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků školy v Pardubickém kraji nejčastěji zajišťují účast žáků školy v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (43 %). Školy dále uvádějí, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (39 %), při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (37 %) nebo

že škola při péči o nadané žáky spolupracuje se zákonnými zástupci (37 %) a při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (33 %).

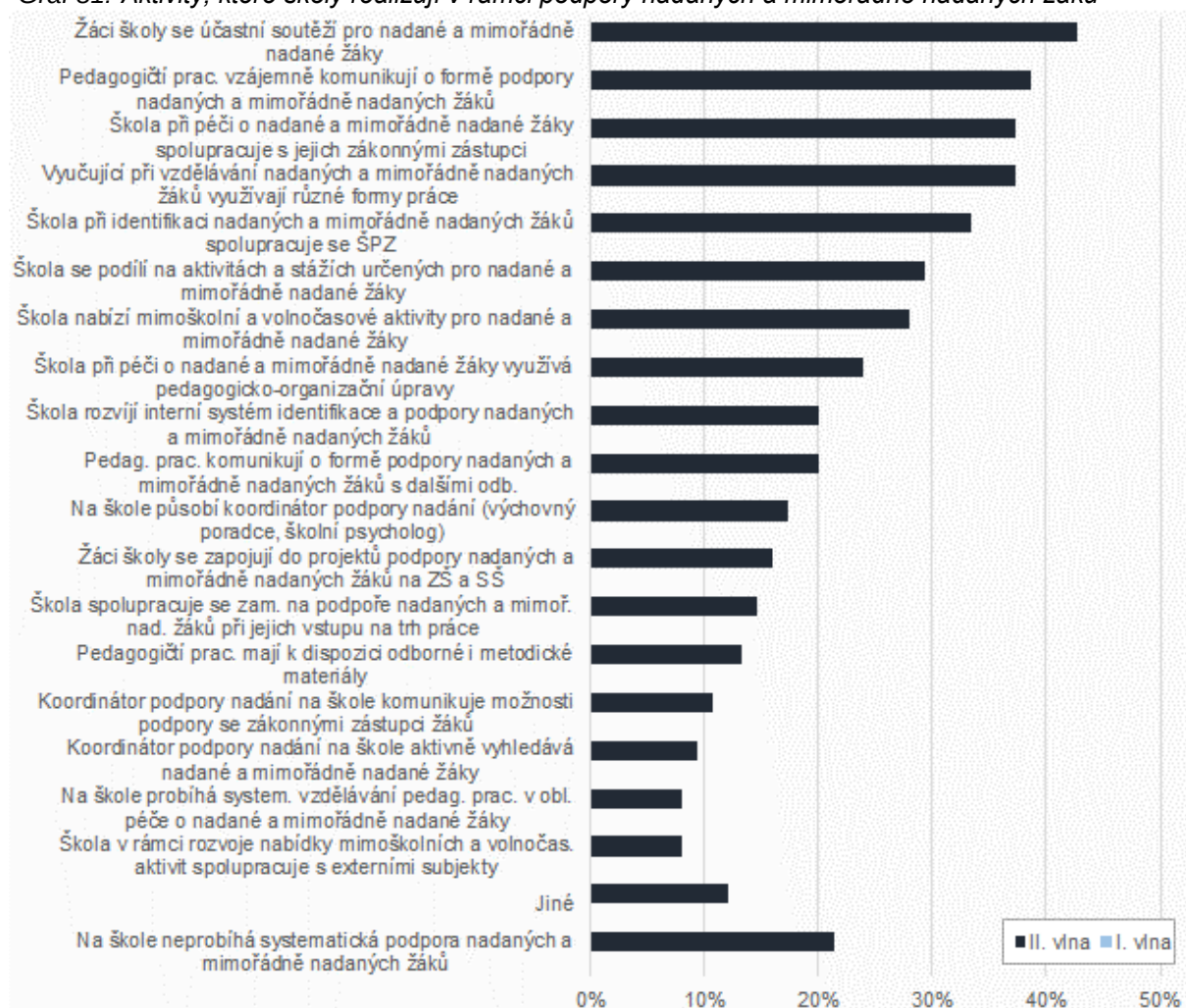
Školy se dále podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (29 %), nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (28 %), při péči o nadané a mimořádně nadané žáky využívají pedagogicko-organizační úpravy (24 %) nebo rozvíjí interní systém identifikace a podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků (20 %). Pětina škol také uvádí, že pedagogičtí pracovníci komunikují o formě podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků s dalšími odborníky (20 %).

Školy dále deklarují, že na škole působí koordinátor podpory nadání (17 %), žáci školy se zapojují do projektů podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků na ZŠ a SŠ (16 %), škola spolupracuje se zaměstnavateli na podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků při jejich vstupu na trh práce (15 %) nebo že pedagogičtí pracovníci mají k dispozici odborné i metodické materiály (13 %).

Spíše v menší míře školy uvádí, že koordinátor podpory nadání na škole komunikuje možnosti podpory se zákonnými zástupci žáků (11 %) nebo aktivně vyhledává nadané a mimořádně nadané žáky (9 %), na škole probíhá systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti péče o nadané a mimořádně nadané žáky (8 %) nebo škola v rámci rozvoje nabídky mimoškolních a volnočasových aktivit spolupracuje s externími subjekty (8 %).

Na pětine škol pak systematická podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků neprobíhá (21 %).

Graf 81: Aktivita, které školy realizují v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků

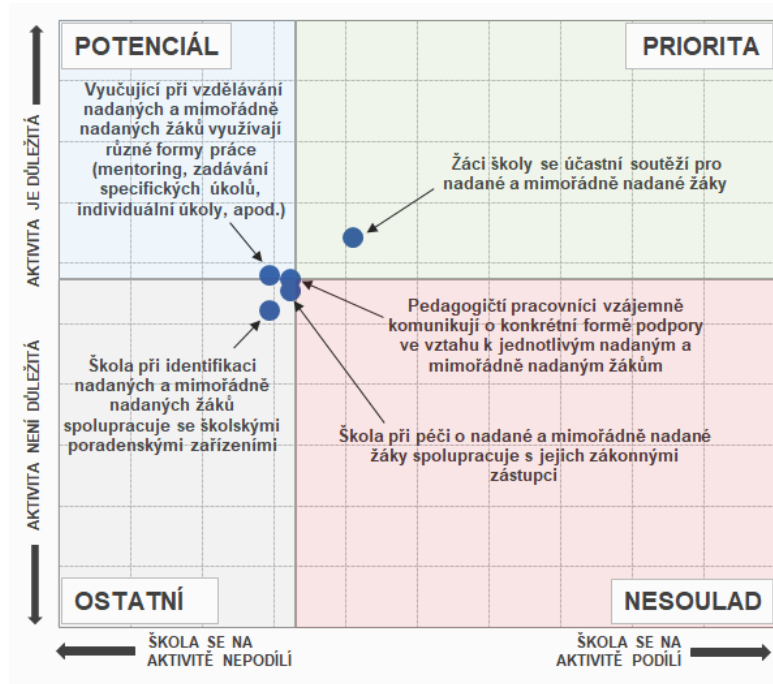

7.5.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji zajišťují účast žáků soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (41 %). Necelá třetina škol deklaruje, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům (32 %), škola při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci (32 %), při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (29 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (29 %).

Z hlediska důležitosti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je prioritou středních odborných učilišť účast žáků v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto aktivitu realizují SOU nejčastěji a také ji považují za nejdůležitější.

Graf 82: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

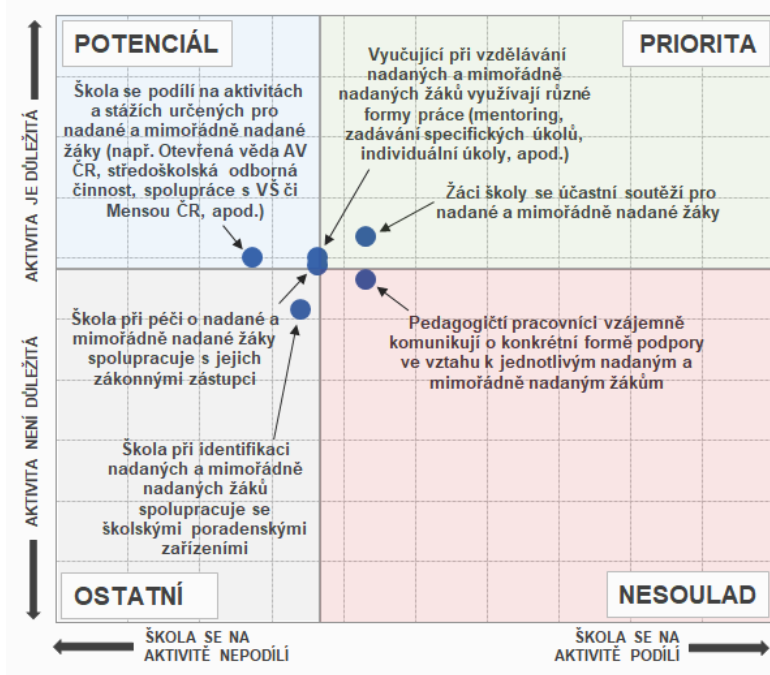
Relativně méně často školy uvádějí, že pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům nebo že vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce. Tyto aktivity nicméně považují za spíše důležité, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Průměrně či spíše méně často školy při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci a při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními. Těmto aktivitám však přikládají spíše

podprůměrný význam.

Střední odborné školy v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji nechávají pedagogické pracovníky vzájemně komunikovat o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům a zajišťují účast žáků školy v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky (shodně 43 %). Více než třetina škol spolupracuje při péči o nadané a mimořádně nadané žáky s jejich zákonnými zástupci (36 %), jejich vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (36 %) a škola při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (34 %). Více než čtvrtina škol se podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (27 %).

Graf 83: Aktivita, na nichž se SOŠ podílí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků je prioritou středních odborných učilišť účast žáků v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky. Tuto aktivitu realizují SOU nejčastěji a také ji považují za nejdůležitější.

Další velice často realizovanou aktivitou je vzájemná komunikace pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. Této činnosti však školy přikládají mírně podprůměrnou důležitost.

Průměrně často SOŠ deklarují, že vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce nebo

že škola při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracuje s jejich zákonnými zástupci. Těmto aktivitám zároveň přikládají lehce nadprůměrný význam, takže společně s podílením se na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky představují určitý potenciál dalšího rozvoje.

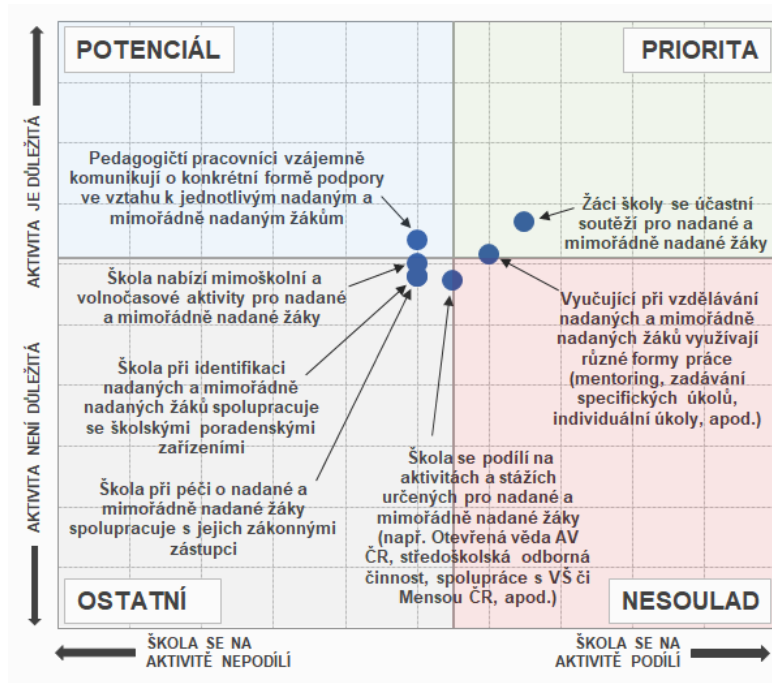
Za relativně méně důležité považují školy spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků, na této aktivitě se zároveň podílí i v menší míře.

Gymnázia v rámci podpory nadaných a mimořádně nadaných žáků nejčastěji umožňují žákům školy účastnit se soutěží pro nadané a mimořádně nadané žáky (65 %) a vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků využívají různé formy práce (60 %). Ve větší míře se gymnázia také podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky (55 %). Polovina gymnázií deklaruje, že při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, pedagogičtí pracovníci vzájemně komunikují o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům, při péči o nadané a mimořádně nadané žáky spolupracují s jejich zákonnými zástupci a že nabízí mimoškolní a volnočasové aktivity pro nadané a mimořádně nadané žáky (shodně 50 %).

Prioritou v této oblasti je pro gymnázia účast žáků v soutěžích pro nadané a mimořádně nadané žáky a využívání různých forem práce vyučující při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků ze strany vyučujících. Gymnázia tyto aktivity realizují v největší míře a zároveň je považují za důležité.

Gymnázia se také průměrně často podílí na aktivitách a stážích určených pro nadané a mimořádně nadané žáky, této aktivitě však přikládají spíše podprůměrný význam.

Graf 84: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

nižší důležitost.

Naopak za důležitou považují gymnázia vzájemnou komunikaci pedagogických pracovníků o konkrétní formě podpory ve vztahu k jednotlivým nadaným a mimořádně nadaným žákům. Vzhledem k tomu, že tuto aktivitu realizuje relativně nižší podíl škol, představuje tak spíše určitý potenciál dalšího rozvoje. Těsně pod hranicí potenciálu se nachází nabídka mimoškolních a volnočasových aktivit pro nadané a mimořádně nadané žáky.

V menší míře se gymnázia věnují také spolupráci se školskými poradenskými zařízeními při identifikaci nadaných a mimořádně nadaných žáků a spolupráci s jejich zákonnými zástupci, těmto činnostem přikládají i relativně

7.6 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „inkluzivního vzdělávání“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *inkluzivního vzdělávání* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *inkluzivního vzdělávání*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory inkluzivního vzdělávání na SOU

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (82 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (82 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (76 % škol)

Přijímáme žáky, jejichž dispozice a zdravotní stav odpovídají nařízení vlády č. 211/2010 a požadavkům profese, na kterou se připravují. (76 % škol)

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (76 % škol)

Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (76 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory inkluzivního vzdělávání realizují

- Škola eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (88 % škol)
- Škola při péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (88 % škol)
- Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu přijímacího řízení i při ukončování studia (88 % škol)
- Vyučující volí formy, metody a styl výuky v souladu se speciálními vzdělávacími potřebami žáků (82 % škol)
- Vyučující volí vhodné metody pro zjišťování výsledků učení žáků (76 % škol)
- Vyučující spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb žáků (74 % škol)
- Škola zpracovává a průběžně vyhodnocuje individuální vzdělávací/výchovné plány (68 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narazí

- Na škole nepůsobí školní poradenské pracoviště v rozšířené podobě (členem týmu psycholog nebo speciální pedagog) (56 % škol)
- Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění inkluzivního vzdělávání ve škole (50 % škol)
- Nedostatečné vzdělání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (41 % škol)
- Nedostatečné technické a materiální zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (41 % škol)
- Příliš velký počet žáků ve třídě (41 % škol)
- Velký počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v jedné třídě (35 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vytvoření odpovídajících finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (62 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků pro vyučující školy zejména v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (53 % škol)
- Vytvoření odpovídajících personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (53 % škol)
- Vytvoření podmínek pro práci školního poradenského pracoviště se žáky (41 % škol)
- Opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (41 % škol)
- Zajištění metodické podpory inkluzivního vzdělávání ve škole (41 % škol)
- Zajištění systematického vzdělávání vyučujících v oblasti inkluze přímo ve škole (41 % škol)

Cíle, které si v rámci podpory inkluzivního vzdělávání stanovila SOU

Škola zohledňuje charakter obtíží žáků v průběhu zkoušek, přijímacího řízení i při ukončování studia. (97 % škol)

Škola přijímá žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, jednotliví vyučující s nimi pracují podle svých možností a respektují platnou legislativu a metodická doporučení. (91 % škol)

Vyučující jsou obeznámeni se speciálními vzdělávacími potřebami svých žáků. (88 % škol)

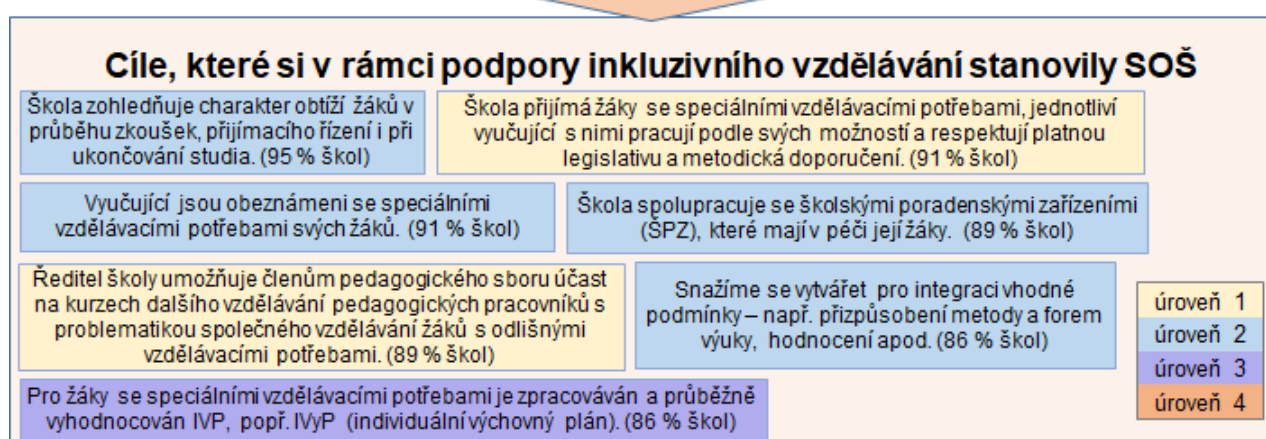
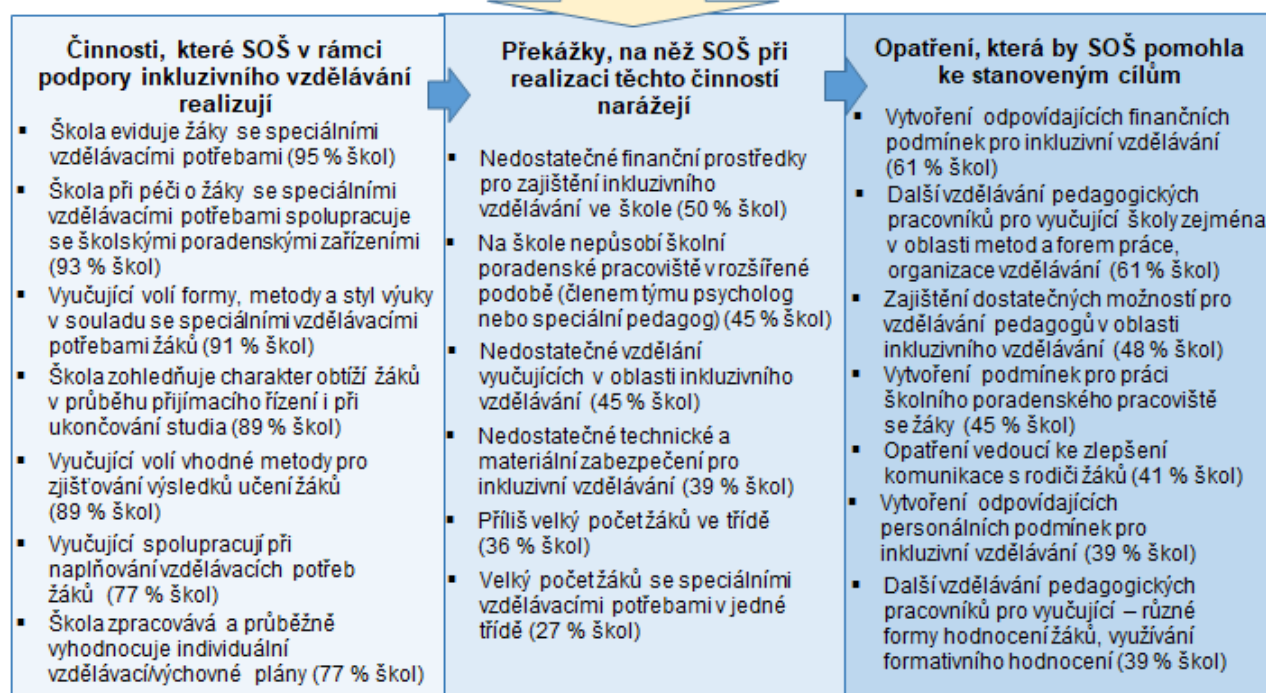
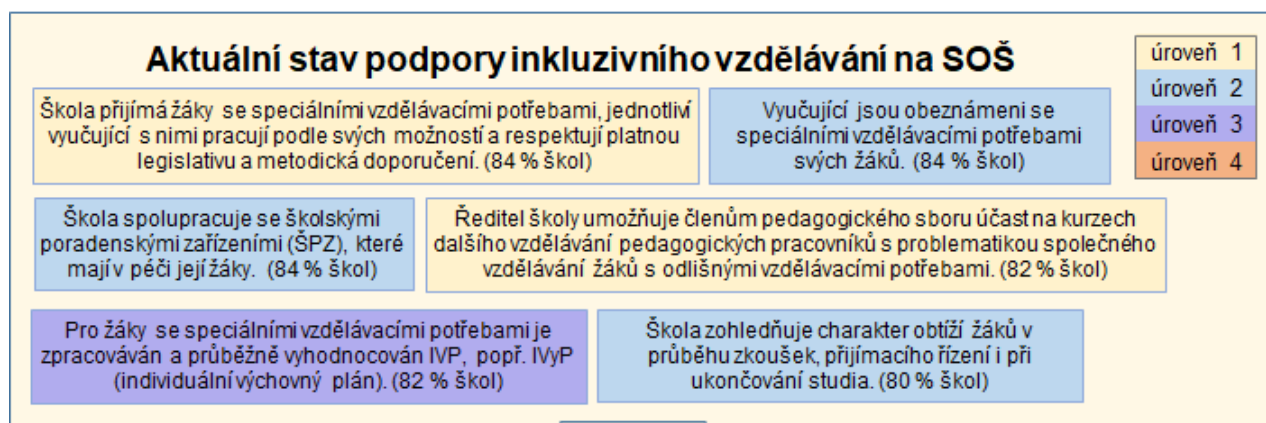
Škola spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), které mají v péči její žáky. (85 % škol)

Na škole působí školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný poradce, školní metodik prevence. (82 % škol)

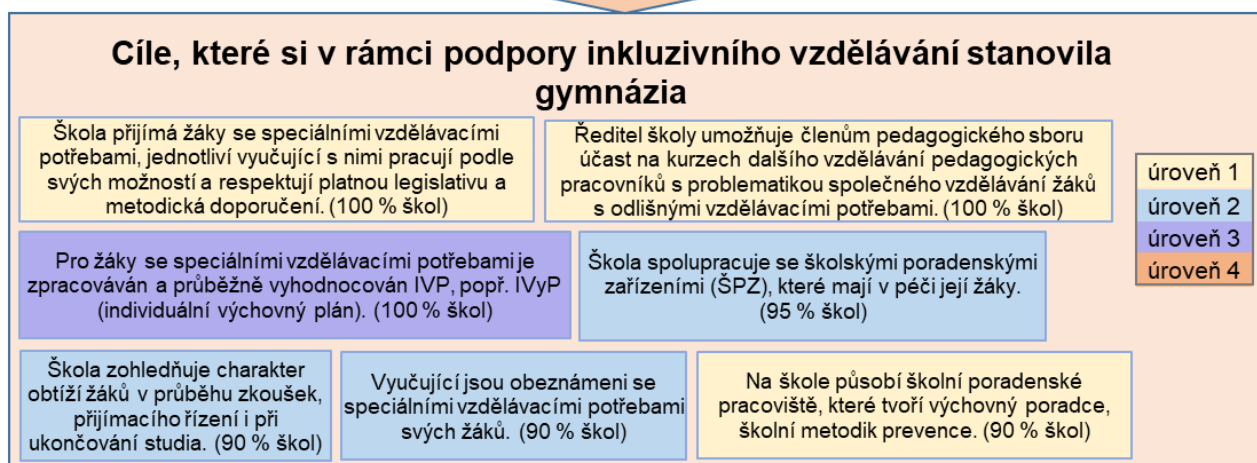
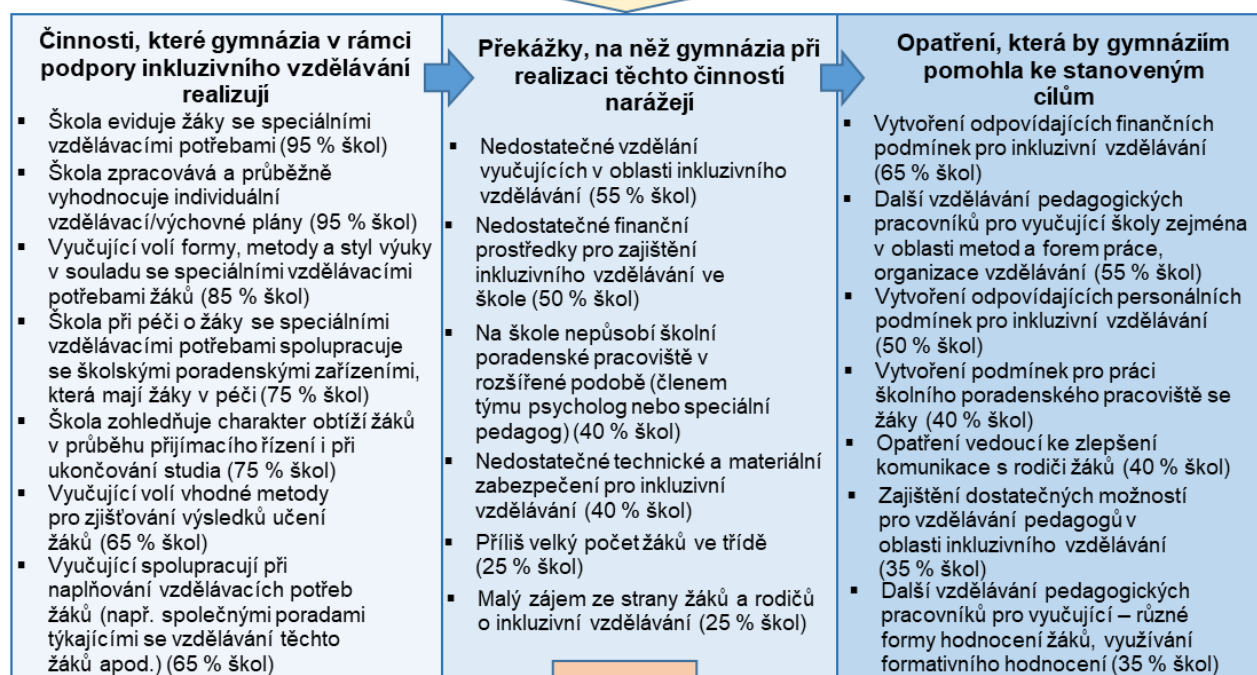
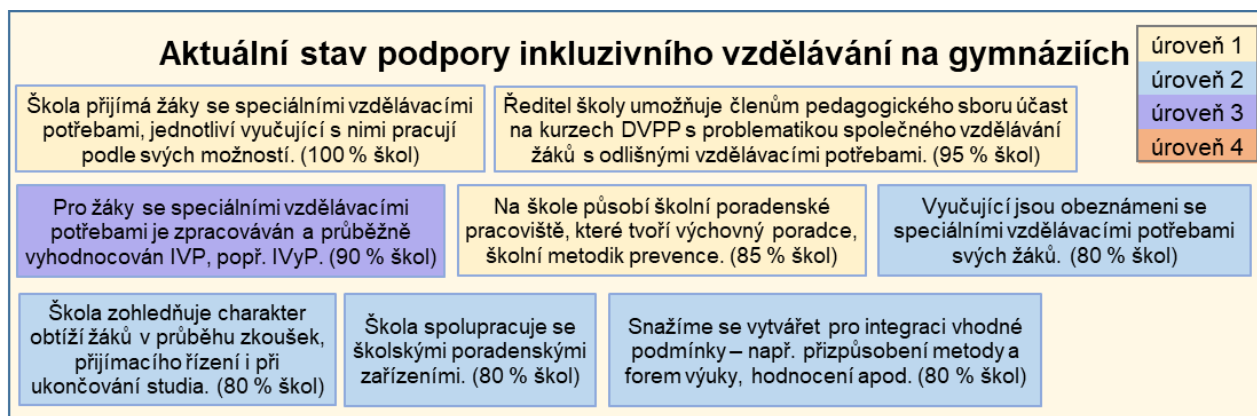
Snažíme se vytvářet pro integraci vhodné podmínky – např. přizpůsobení metody a forem výuky, hodnocení apod. (82 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
 Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

8 Rozvoj výuky cizích jazyků v Pardubickém kraji

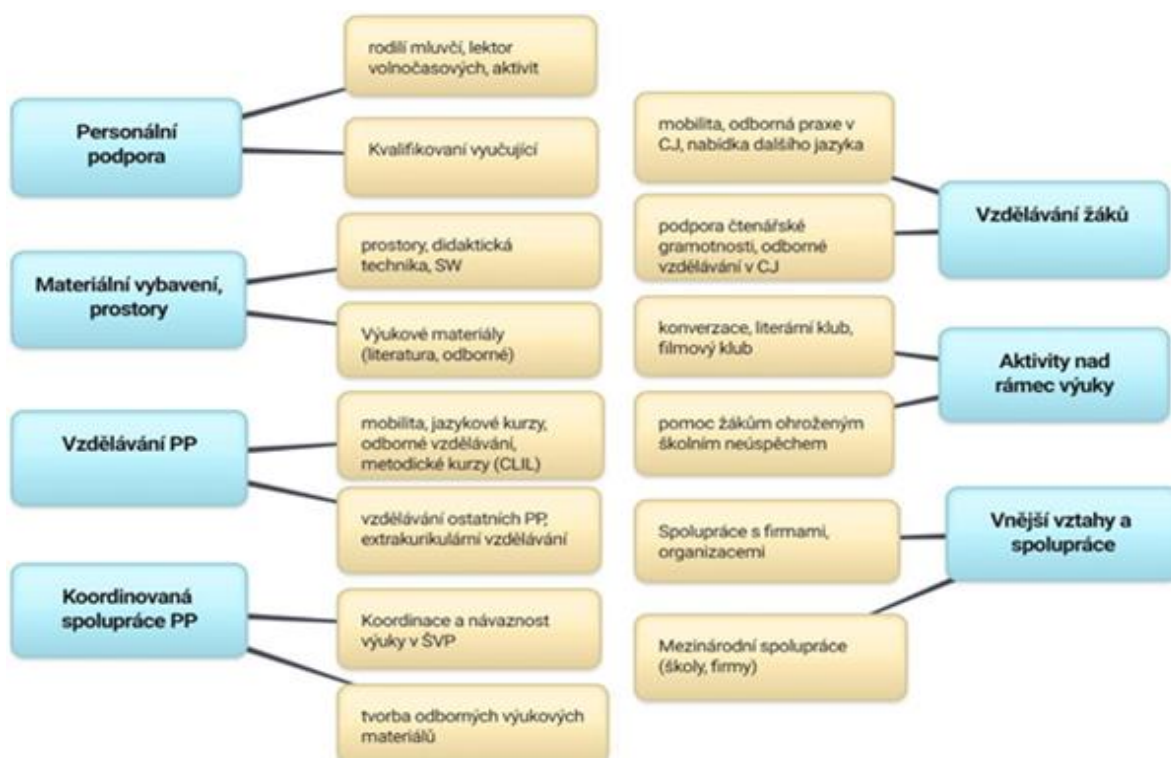
Jazykové vzdělávání dlouhodobě reflektuje současnou nezbytnost aktivní znalosti cizích jazyků, neboť přispívá k účinnější komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím a k intenzivnějším osobním kontaktům. Znalost cizího jazyka zvyšuje mobilitu žáka a jeho rychlejší orientaci. V současné době je ve výuce cizích jazyků kladen důraz na zvyšování komunikativní úrovně, aby žáci mohli v tomto jazyce účinně komunikovat o běžných tématech, mohli navazovat společenské a osobní vztahy a naučili se chápat a respektovat kultury a zvyky jiných lidí.

Mobilita pracovních sil pak přináší zvýšené nároky na znalost všeobecného i odborného jazyka a schopnost jeho využití v praxi. Současně jde o to připravit budoucí pracovníky na neustálý proces změny, aby se dokázali flexibilně přizpůsobit novým výzvám, potřebám, ale i příležitostem, které se nabízí. V souvislosti s cizími jazyky jde tedy o vytvoření sady pracovních strategií a nástrojů, které umožňují efektivní uchopování nových potřebných poznatků v rámci pracovního procesu.

Pro komplexní osvojování a evaluaci jazykových znalostí je nutné **systematicky využívat širokou škálu nástrojů, strategicky je propojovat a vzájemně doplňovat**. Většina moderních přístupů pak klade důraz na funkčně obsahovou stránku jazyka (komunikativní strategie, koherenci a kohezi textu, plynulost promluvy), zatímco strukturální složka jazyka (gramatika, výslovnost, intonace) je částečně upozaděna, pokud nebrání v porozumění.

Cílem oblasti intervence Rozvoj výuky cizích jazyků je celkový rozvoj výuky, nikoli pouze zvýšení jazykových kompetencí, což by měl být samozřejmě cíl zastřešující. K dosažení tohoto hlavního cíle je třeba strategicky plánovat v následujících oblastech:

- obsah výuky zaměřený na rozvoj aktivních komunikativních dovedností (s důrazem na **interakci a mediaci**) a vícejazyčnosti s plným přijetím digitálního věku;
- personální podpora s důrazem na systematické kontinuální vzdělávání pedagogických pracovníků, spolupráce v rámci předmětových týmů, zvýšení povědomí a informovanosti o existujících zdrojích, možnostech a úskalích jejich používání;
- materiální podpora zahrnující vybavení školy odpovídající současným potřebám jazykového vzdělávání a s výrazným akcentem na aktivní tvorbu vlastních výukových materiálů a využití již existujících prověřených zdrojů.

Pojetí oblasti intervence vychází ze Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, jedním z jejích tří cílů je otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V definování pojmu blended learning převažuje pojetí, kde dominantní roli hraje spojení digitálních technologií a tradiční výuky ve třídě. Harvi Singh a Chris Ree definují blended learning jako učení zaměřující se na optimální dosažení učebních cílů za pomoci vhodných technologií, které odpovídají učebním stylům učícího se jedince, aby tak došlo k získání adekvátních dovedností správné osoby v správný čas.

Hlavní zjištění

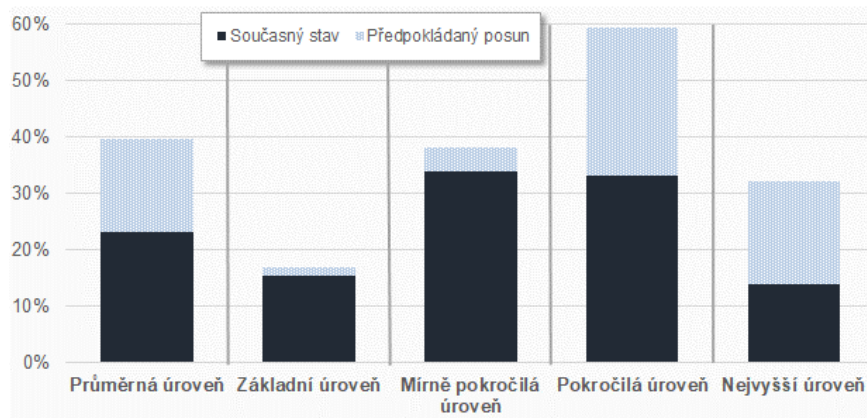
- V rámci podpory výuky cizích jazyků školy v Pardubickém kraji v nejvyšší míře rozvíjí aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, v rámci které škola využívá tradiční i moderní výukové metody, a do pokročilé úrovně, ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V menší míře realizují školy aktivity spadající do základní úrovně, kdy je jazykové vzdělávání na škole realizováno v souladu s RVP bez ucelené koncepce podpory výuky, a do nejvyšší úrovně, ve které předmětové týmy cizích jazyků již plně spolupracují v rámci ucelené koncepce. Posun plánují školy především v rámci pokročilé úrovně.
- V rámci oblasti podpory jazykového vzdělávání se střední školy a vyšší odborné školy v největší míře věnují lokální mobilitě žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla, a podporují žáky ohrožené školním neúspěchem. Ve značné míře také využívají autentické materiály ve výuce, zajišťují výuku dalšího cizího jazyka, podporují nadané žáky, např. v účasti na jazykových soutěžích, realizují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce či rozvoje jazykových znalostí nebo podporují mezinárodní mobilitu žáků.
- Školy se nejčastěji potýkají s nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků, nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů, resp. na vzdělávání vyučujících a s vysokou mírou diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd. Více než polovina škol naráží na nedostatečné technické a materiální vybavení tříd nebo na nízkou motivaci žáků, např. k účasti ve výuce, aktivitách či k mobilitě.
- V dalším rozvoji oblasti podpory výuky cizích jazyků by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly prostředky pro zajištění mobility žáků, mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence či digitální podpora výuky cizích jazyků. Značný podíl škol by dále uvítal výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením, prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím či vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků. Více než polovina škol by ocenila systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL či podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků.

8.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu jazykového vzdělávání na školách v Pardubickém kraji, jsou v nejvyšší míře rozvíjeny aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (34 %), v rámci které škola využívá tradiční i moderní výukové metody, a do pokročilé úrovně (33 %), ve které se předmětové týmy cizích jazyků snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků. V menší míře realizují školy aktivity spadající do základní úrovně (15 %), kdy je jazykové vzdělávání na škole realizováno v souladu s RVP bez ucelené koncepce podpory výuky, a do nejvyšší úrovně (14 %), ve které předmětové týmy cizích jazyků již plně spolupracují v rámci ucelené koncepce.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory jazykového vzdělávání, rozvoj činností plánují především v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 26 p. b.) a deklarují tedy zájem o spolupráci předmětových týmů v rámci ucelené koncepce a využívání nových výukových metod. Vyšší posun (o 18 p. b.) se předpokládá i u nejvyšší úrovně. Pouze nižší posuny jsou plánovány v případě mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 4 p. b.) a u základní úrovně (předpokládaný posun o 2 p. b.).

Graf 85: Současná úroveň rozvoje výuky cizích jazyků a předpokládaný posun

Základní úroveň – Jazykové vzdělávání je na škole realizováno v souladu s RVP oborů, které se na škole vyučují, není zde však prakticky aplikována žádná ucelená koncepce podpory jejich výuky. Škola využívá tradiční výukové metody, efektivita výuky není na škole ověřována.

Mírně pokročilá úroveň – Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. Škola se nesystematicky účastní projektů mezinárodní mobility

(např. Erasmus, eTwinning). DVPP probíhá nepravidelně a bez jasných výstupů (pracovní listy, plány hodin, dovednostní certifikáty) a přesahuje do výuky.

Pokročilá úroveň – Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP.

Nejvyšší úroveň – Předmětové týmy cizích jazyků plně spolupracují v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků (týmová výuka). Spolupráce probíhá i s dalšími předmětovými týmy (tandemová výuka, tvorba materiálů atd.). Nové metody výuky jsou nejen systematicky využívány, ale i sdíleny v rámci jednotlivých předmětových týmů i mezi nimi. Škola má kromě účasti na projektech vytvořeny vlastní sítě na podporu mezinárodní mobility žáků.

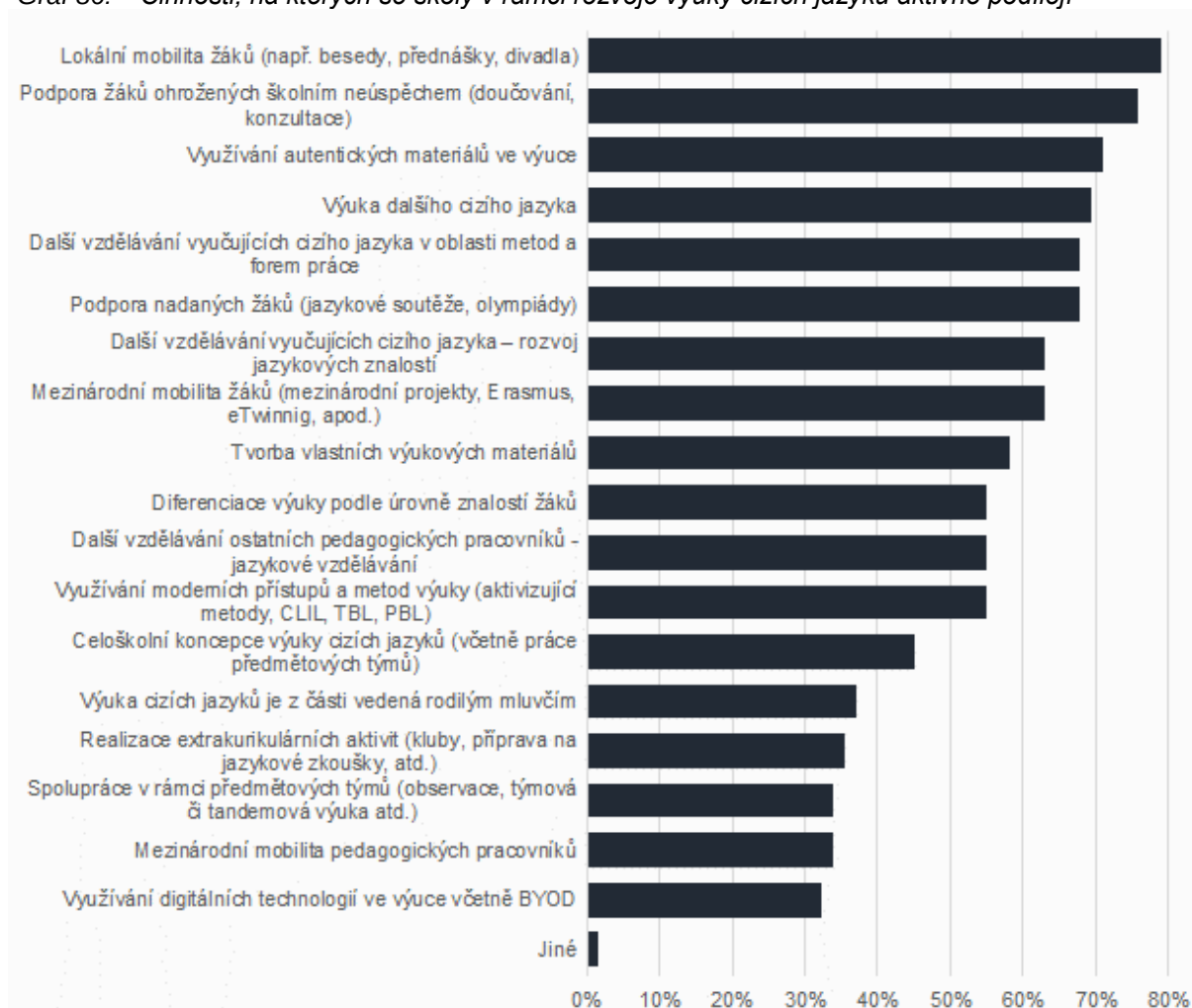
8.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory jazykového vzdělávání se střední školy a vyšší odborné školy v Pardubickém kraji v největší míře věnují lokální mobilitě žáků, jako jsou besedy, přednášky a divadla (79 %), a podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (76 %). Ve značné míře také využívají autentické materiály ve výuce (71 %), zajišťují výuku dalšího cizího jazyka (69 %), podporují nadané žáky, např. v účasti na jazykových soutěžích (68 %), realizují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (68 %) či rozvoje jazykových znalostí (63 %) nebo podporují mezinárodní mobilitu žáků (63 %).

Více než polovina škol vytváří vlastní výukové materiály (58 %), diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků (55 %), zajišťuje jazykové vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků (55 %) nebo využívá moderní přístupy a metody výuky (55 %). Necelá polovina škol vytváří celoškolní koncepci výuky cizích jazyků (45 %), zajišťuje výuku cizích jazyků z části vedenou rodilým mluvčím (37 %) nebo se věnuje realizaci extrakurikulárních aktivit (35 %).

Přibližně třetina škol se zaměřuje na spolupráci v rámci předmětových týmů (34 %), mezinárodní mobilitu pedagogických pracovníků (34 %) či využívání digitálních technologií ve výuce včetně BYOD (32 %).

Graf 86: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje výuky cizích jazyků aktivně podílejí

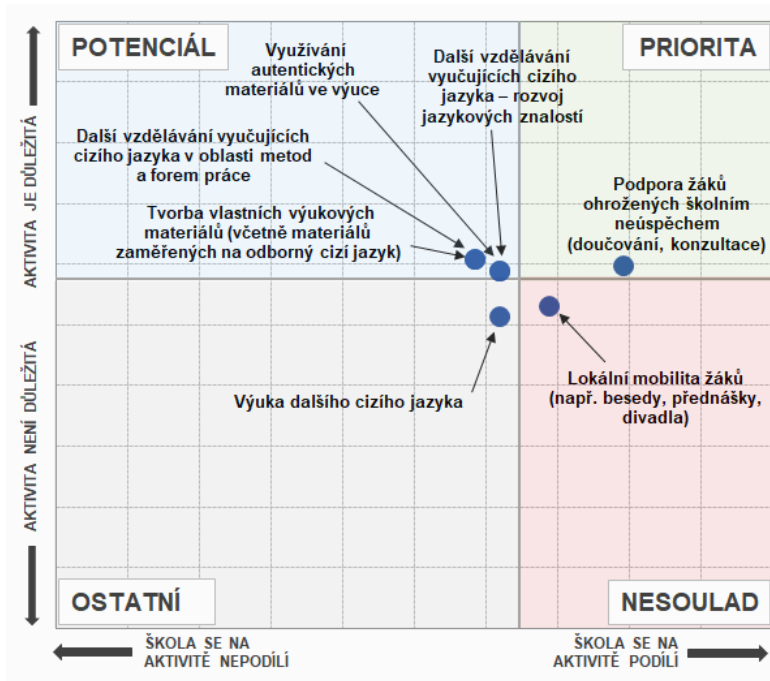

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti jazykového vzdělávání v největší míře podporují žáky ohrožené školním neúspěchem v podobě doučování nebo konzultací (79 %). Ve značné míře se dále podílí na lokální mobilitě žáků, např. v podobě besed, přednášek nebo divadel (69 %), zajišťují výuku dalšího cizího jazyka (62 %), další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí (62 %) či využívání autentických materiálů ve výuce (62 %). Necelých 60 % středních odborných učilišť realizuje další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce nebo vytváří vlastní výukové materiály (shodně 59 %).

Graf 87: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Tuto aktivitu realizují SOU v největší míře a zároveň ji pokládají za důležitou.

Ve značné míře podporují SOU také lokální mobilitu žáků, nicméně ji pokládají za méně důležitou.

Naopak jako důležité hodnotí SOU také další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce, resp. rozvoje jazykových znalostí, využívání autentických materiálů ve výuce a tvorbu vlastních výukových materiálů. Tyto aktivity nicméně

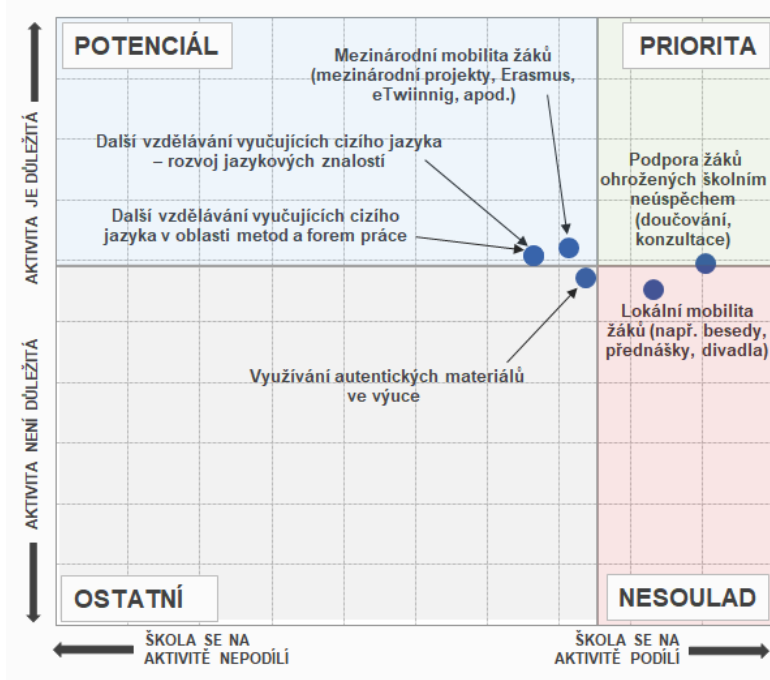
realizují v relativně menší míře, a představují tak spíše určitý potenciál pro další rozvoj.

Relativně méně často také SOU zajišťují výuku dalšího cizího jazyka a zároveň jí přiřkládají nižší význam.

Střední odborné školy nejčastěji v rámci

podpory jazykového vzdělávání podporují žáky ohrožené školním neúspěchem (90 %) a lokální mobilitu žáků (83 %). Necelé tři čtvrtiny škol využívají autentické materiály ve výuce (74 %) a podporují mezinárodní mobilitu žáků (71 %). Dvě třetiny škol zajišťují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí, resp. metod a forem práce (shodně 67 %).

Graf 88: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu jazykového vzdělávání představuje prioritu SOŠ podpora žáků ohrožených školním neúspěchem. Školy ji realizují nejčastěji a považují ji za spíše důležitou.

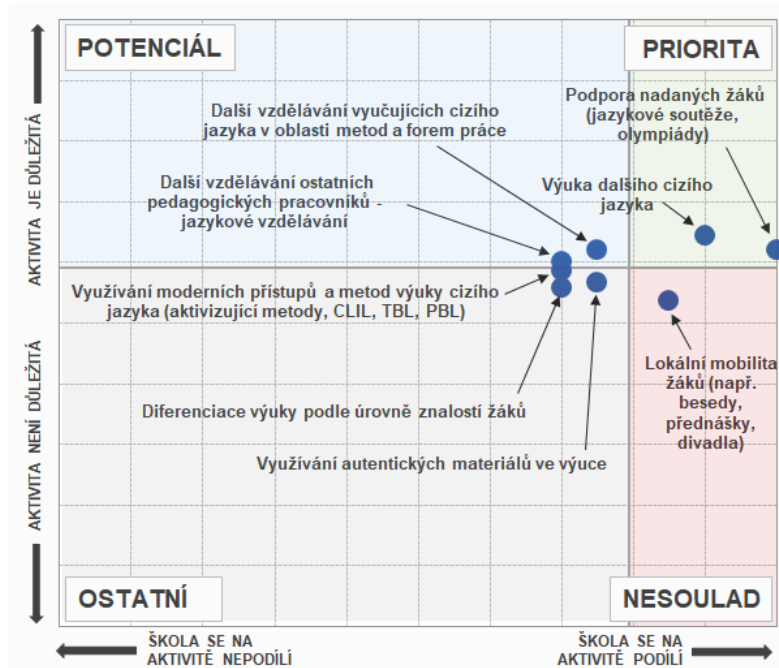
Lokální mobilitu žáků podporují školy poměrně často, ale přisuzují jí spíše nižší důležitost, proto se ocitá v oblasti nesouladu.

Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti rozvoje jazykových znalostí nebo metod a forem práce a podpora mezinárodní mobility žáků představují pro školy potenciál dalšího rozvoje. Tyto aktivity sice vykonává relativně nižší podíl škol, ale jsou považovány za důležité.

Těsně pod hranicí potenciálních aktivit se nachází tvorba vlastních výukových materiálů.

Gymnázia jsou v rámci podpory rozvoje jazykového vzdělávání velice aktivní především v podpoře nadaných žáků (100 %) a realizaci výuky dalšího cizího jazyka (90 %), značný podíl gymnázií také podporuje lokální mobilitu žáků (85 %). Tři čtvrtiny gymnázií zajišťují další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a využívají autentické materiály ve výuce (shodně 75 %). Ve značné míře se dále gymnázia zaměřují na využívání moderních přístupů a metod výuky cizího jazyka, další vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků v oblasti jazykového vzdělávání a na diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků (shodně 70 %).

Graf 89: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti v oblasti podpory jazykového vzdělávání lze jako prioritní aktivity označit podporu nadaných žáků a výuku dalšího cizího jazyka. Tyto aktivity jsou školami realizovány nejčastěji a zároveň jsou pokládány za nadprůměrně důležité.

Lokální mobilita žáků je realizována také velmi často, ale je jí přisuzována nižší důležitost než prioritním aktivitám.

Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce a další vzdělávání ostatních pedagogických pracovníků v oblasti jazykového vzdělávání realizuje relativně méně gymnázií než prioritní aktivity, ale jsou pokládány za

důležité, proto pro školy představují určitý potenciál v dalším rozvoji jazykového vzdělávání.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází využívání moderních přístupů a metod výuky cizího jazyka. V relativně menší míře se školy věnují také diferenciaci výuky podle úrovně znalostí žáků a využívání autentických materiálů ve výuce, těmto aktivitám přiřkládají zároveň i nižší význam.

8.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

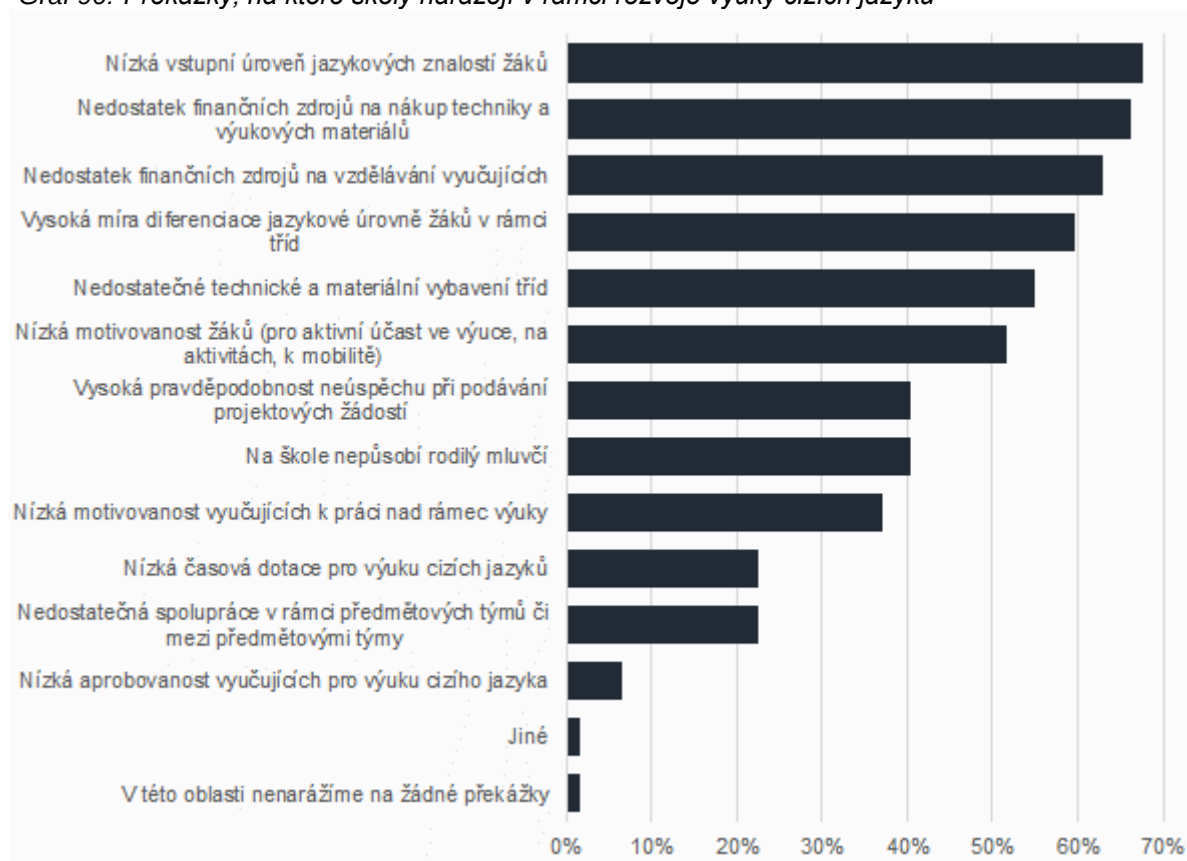
V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj podpory jazykového vzdělávání na středních a vyšších odborných školách v Pardubickém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nízkou vstupní úrovní jazykových znalostí žáků (68 %), nedostatkem finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (66 %), resp. na vzdělávání vyučujících (63 %) a s vysokou mírou diferenciaci jazykové úrovně žáků v rámci tříd (60 %).

Více než polovina škol naráží na nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (55 %) nebo na nízkou motivaci žáků, např. k účasti ve výuce, aktivitách či k mobilitě (52 %). Dvě pětiny škol se potýkají s vysokou pravděpodobností neúspěchu při podávání projektových žádostí či absencí rodilého mluvčího ve škole (shodně 40 %).

Jako problematickou spatřují školy také nízkou motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky (37 %), nízkou časovou dotaci pro výuku cizích jazyků (23 %) či nedostatečnou spolupráci v rámci předmětových týmů (23 %). Relativně nejméně se školy stětvávají s nízkou aprobovaností vyučujících pro výuku cizího jazyka (16 %).

Jen minimum škol nenaráží v této oblasti na žádné překážky (2 %).

Graf 90: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

8.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

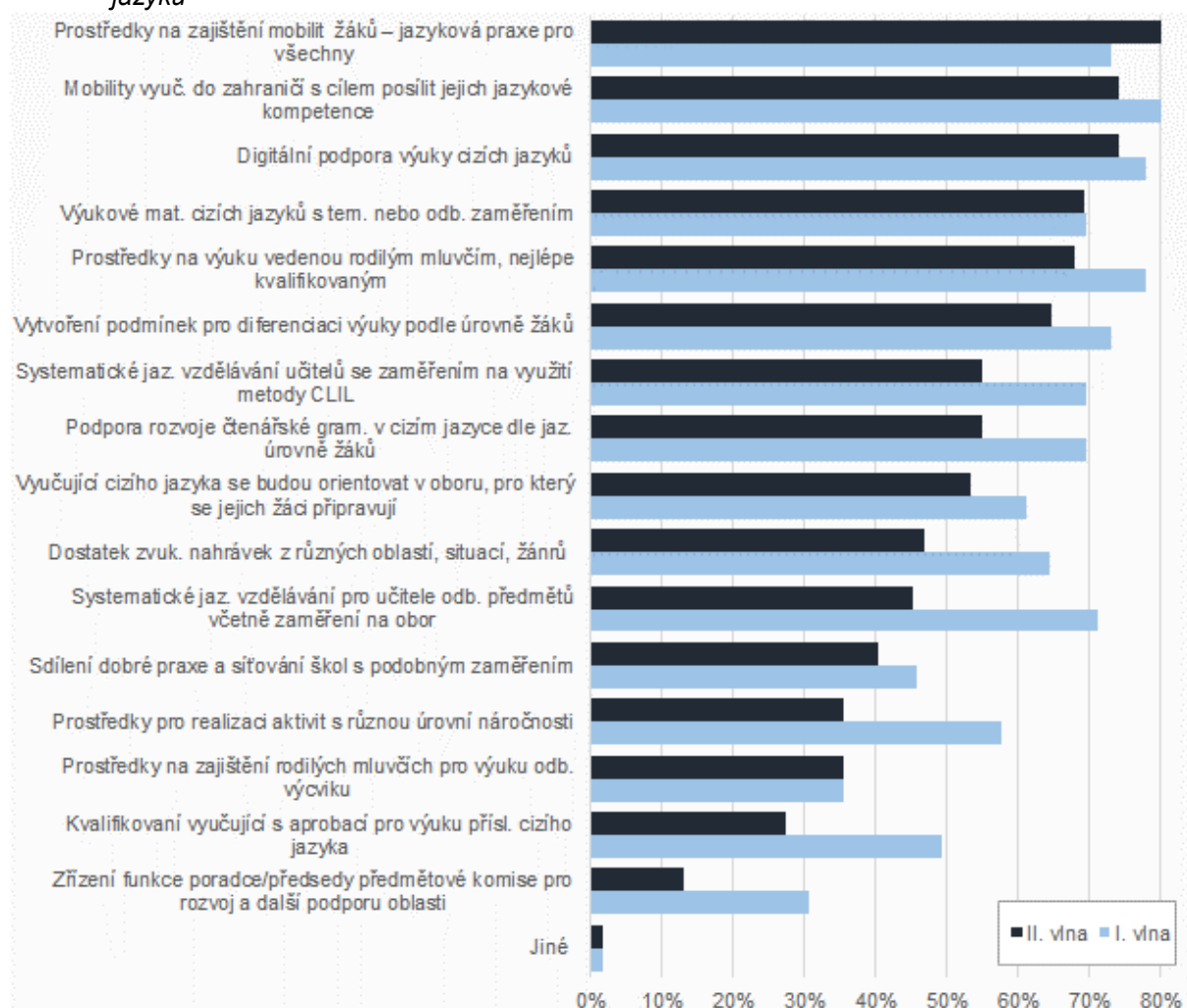
V dalším rozvoji oblasti podpory výuky cizích jazyků by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohly prostředky pro zajištění mobility žáků (87 %), mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (74 %) či digitální podpora výuky cizích jazyků (74 %).

Značný podíl škol by dále uvítal výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (69 %), prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (68 %) či vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (65 %). Více než polovina škol by ocenila systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL či podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (shodně 55 %).

Školy by rovněž potřebovaly, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru (53 %), uvítaly by také dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí (47 %), systematické jazykové vzdělávání pro učitele odborných předmětů (45 %) či sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (40 %). Zhruba třetina škol považuje za potřebné prostředky pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti, resp. na zajištění rodilých mluvčích pro výuku odborného výcviku (shodně 35 %).

Nižšímu podílu škol by pomohli kvalifikovaní vyučující s aprobací pro výuku příslušného cizího jazyka (27%) či zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblasti (13 %).

Graf 91: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje výuky cizích jazyků

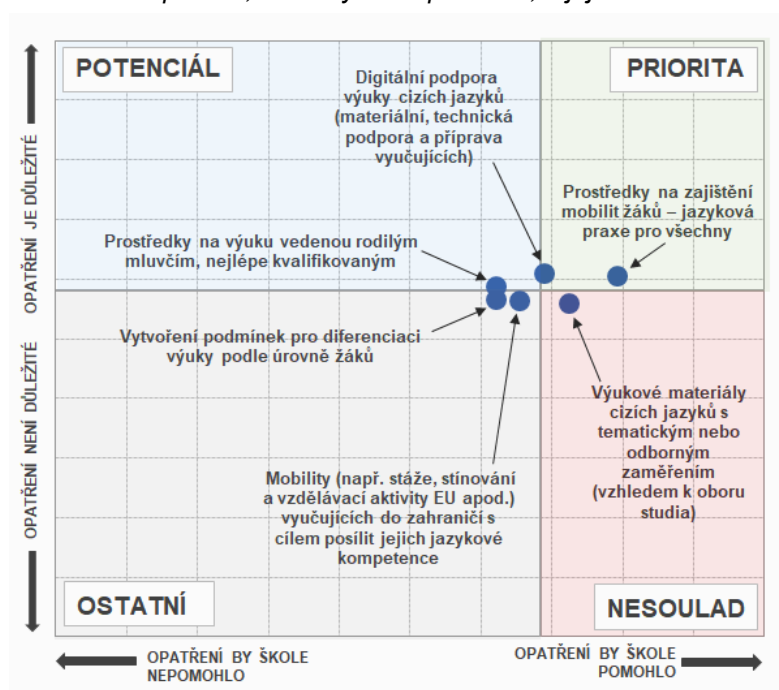
Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují pouze potřebu prostředků na zajištění mobilit žáků (nárůst o 14 p. b.). Ve většině ostatních případů došlo ke zlepšení situace. Nejvýraznější pokles nastal v případě systematického jazykového vzdělávání pro učitele odborných předmětů (pokles o 26 p. b.), prostředků pro realizaci aktivit s různou úrovní náročnosti (pokles o 22 p. b.) a kvalifikovaných vyučujících s aprobační pro výuku příslušného cizího jazyka (pokles o 22 p. b.). Méně škol dále považuje za potřebné zřízení funkce poradce/předsedy předmětové komise pro rozvoj a další podporu oblastí (pokles o 18 p. b.), dostatek zvukových nahrávek z různých oblastí (pokles o 18 p. b.), systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (pokles o 15 p. b.), podporu rozvoje čtenářské gramotnosti v cizím jazyce dle jazykové úrovně žáků (pokles o 15 p. b.), prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (pokles o 10 p. b.), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (pokles o 8 p. b.), aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru, pro který se jejich žáci připravují (pokles o 8 p. b.), a sdílení dobré praxe a síťování škol s podobným zaměřením (pokles o 5 p. b.).

8.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji jazykového vzdělávání nejvíce pomohly prostředky na zajištění mobilit žáků (79 %) a výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (72 %). Za potřebné jsou dále považovány digitální podpora výuky cizích jazyků (69 %), mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (66 %), vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (62 %) a prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (62 %).

Jako priority středních odborných učilišť v rozvoji podpory výuky jazykového vzdělávání lze označit prostředky na zajištění mobility žáků a digitální podporu výuky cizích jazyků. Tato opatření školy zmiňují nejčastěji a zároveň je považují za důležitá.

Graf 92: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

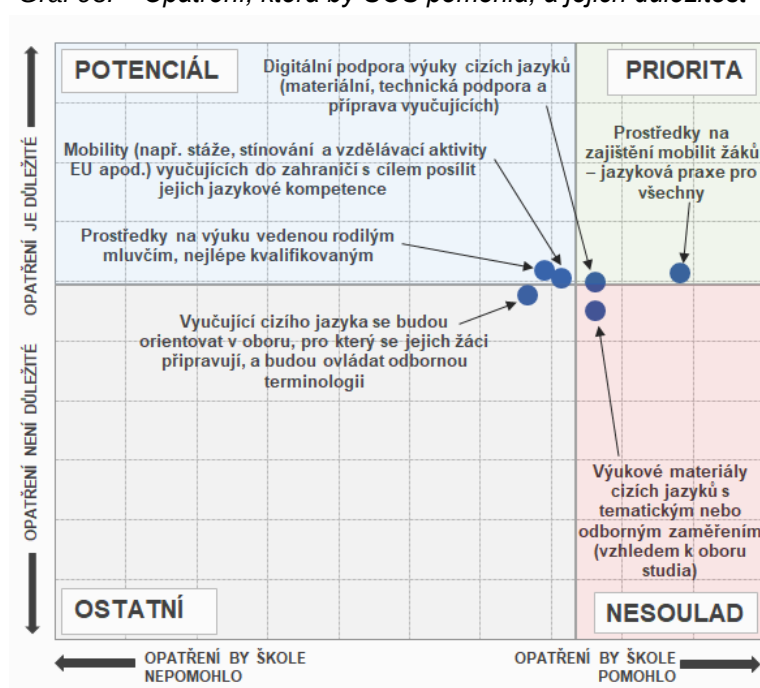
Opatření v podobě výukových materiálů cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením je školami požadováno relativně často, ale zároveň je mu přisuzována spíše podprůměrná důležitost.

Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím by školám pomohly relativně v menší míře, zároveň jsou však považovány za důležité, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky cizích jazyků podle úrovně žáků a mobility vyučujících do zahraničí.

Střední odborné školy by pro rozvoj jazykového vzdělávání nejvíce ocenily prostředky na zajištění mobility žáků (88 %). Tři čtvrtiny škol by potřebovaly výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením či digitální podporu výuky cizích jazyků (shodně 76 %). Školám by pomohly také mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (71 %) či prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (69 %). Dále školy považují za potřebné vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků, nebo aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru (shodně 67 %).

Graf 93: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření na podporu jazykového vzdělávání představují největší priority SOŠ prostředky na zajištění mobility žáků a digitální podpora výuky cizích jazyků. Pro tato opatření se školy vyjadřovaly nejčastěji a zároveň je považují za důležitá.

Nadprůměrně často by SOŠ uvítaly také výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením. Tomuto opatření však přikládají spíše nižší význam, a ocitá se tak v určitém nesouladu.

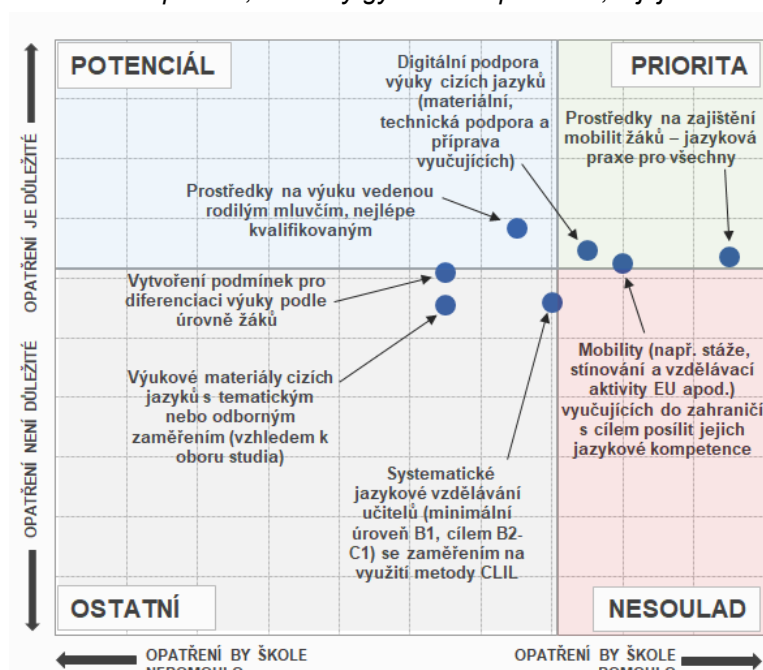
Za důležité naopak pokládají SOŠ také mobility vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence a prostřed-

ky na výuku vedenou rodilým mluvčím. Tato opatření jsou nicméně zmiňována školami relativně méně často než prioritní opatření, a představují tak spíše určitý potenciál pro další rozvoj.

Těsně pod hranicí potenciálních aktivit se nachází potřeba, aby se vyučující cizího jazyka orientovali v oboru.

Gymnázia by v rozvoji výuky cizích jazyků nejvíce ocenila prostředky na zajištění mobilit žáků (95 %) a mobility vyučujících do zahraničí (80 %). Ve značné míře by gymnázia potřebovala rovněž digitální podporu výuky cizích jazyků (75 %), systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL (70 %) nebo prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím (65 %). Více než polovina gymnázií by uvítala vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáka či výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (shodně 55 %).

Graf 94: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření na podporu výuky cizích jazyků lze za priority gymnázií označit prostředky na zajištění mobilit žáků, mobility vyučujících do zahraničí a digitální podporu výuky cizích jazyků. Tato opatření považuje za potřebná nadprůměrný počet gymnázií, který je zároveň pokládá za důležitá.

Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím jsou zmiňovány v menší míře, ale jim přikládána vysoká důležitost, proto představují určitý potenciál dalšího rozvoje.

Těsně pod hranicí potenciálu se nachází vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně

žáků a mezi opatření, která jsou školami zmiňována spíše v menší míře a zároveň jsou považována za méně důležitá, patří výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením a systematické jazykové vzdělávání učitelů se zaměřením na využití metody CLIL.

8.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje výuky cizích jazyků“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů). V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje výuky cizích jazyků*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOU

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (55 % škol)		Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (52 % škol)		
Efektivita výuky je pravidelně ověřována observacemi a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. (34 % škol)	Škola využívá tradiční výukové metody. (34 % škol)	Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (34 % škol)	úroveň 1	
			úroveň 2	
	Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (34 % škol)		Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (34 % škol)	úroveň 3
				úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí	Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům
- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (79 % škol) - Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (69 % škol) - Využívání autentických materiálů ve výuce (62 % škol) - Výuka dalšího cizího jazyka (62 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (62 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (59 % škol) - Tvorba vlastních výukových materiálů (včetně materiálů zaměřených na odborný cizí jazyk) (59 % škol)	- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (66 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (66 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (66 % škol) - Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (62 % škol) - Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (52 % škol) - Na škole nepůsobí rodilý mluvčí (52 % škol)	- Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (79 % škol) - Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (72 % škol) - Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (69 % škol) - Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence (66 % škol) - Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (62 % škol) - Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (62 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila SOU

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (66 % škol)		Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (62 % škol)	
Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (62 % škol)	Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (55 % škol)	Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (59 % škol)	úroveň 1
			úroveň 2
Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (52 % škol)			úroveň 3
			úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na SOŠ

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (60 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (57 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (45 % škol)	Efektivita výuky je pravidelně ověřována observací a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. (38 % škol)	
Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (36 % škol)	Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (36 % škol)	

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje výuky cizích jazyků realizují	Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narazí	Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům
- Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem (doučování, konzultace) (90 % škol) - Lokální mobilita žáků (např. besedy, přednášky, divadla) (83 % škol) - Využívání autentických materiálů ve výuce (74 % škol) - Mezinárodní mobilita žáků (mezinárodní projekty, Erasmus, eTwinning, apod.) (71 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka – rozvoj jazykových znalostí (67 % škol) - Další vzdělávání vyučujících cizího jazyka v oblasti metod a forem práce (67 % škol)	- Nízká vstupní úroveň jazykových znalostí žáků (69 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na nákup techniky a výukových materiálů (69 % škol) - Vysoká míra diferenciací jazykové úrovně žáků v rámci tříd (62 % škol) - Nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících (60 % škol) - Nízká motivovanost žáků (pro aktivní účast ve výuce, na aktivitách, k mobilitě) (55 % škol) - Nedostatečné technické a materiální vybavení tříd (pro výuku v souladu s plným přijetím digitálního věku) (52 % škol)	- Prostředky na zajištění mobility žáků – jazyková praxe pro všechny (88 % škol) - Výukové materiály cizích jazyků s tematickým nebo odborným zaměřením (vzhledem k oboru studia) (76 % škol) - Digitální podpora výuky cizích jazyků (materiální, technická podpora a příprava vyučujících) (76 % škol) - Mobility (např. stáže, stínování a vzdělávací aktivity EU apod.) vyučujících do zahraničí s cílem posílit jejich jazykové kompetence - Prostředky na výuku vedenou rodilým mluvčím, nejlépe kvalifikovaným (69 % škol) - Vytvoření podmínek pro diferenciaci výuky podle úrovně žáků (67 % škol) - Vyučující cizího jazyka se budou orientovat v oboru, pro který se jejich žáci připravují, a budou ovládat odbornou terminologii (67 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovily SOŠ

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (76 % škol)	Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (69 % škol)	úroveň 1 úroveň 2 úroveň 3 úroveň 4
Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (67 % škol)	Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (67 % škol)	
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (62 % škol)	Efektivita výuky je pravidelně ověřována observací a testováním. Autoevaluace a vzájemné hodnocení mezi kolegy však není využíváno. (57 % škol)	

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje výuky cizích jazyků na gymnáziích

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (70 % škol)

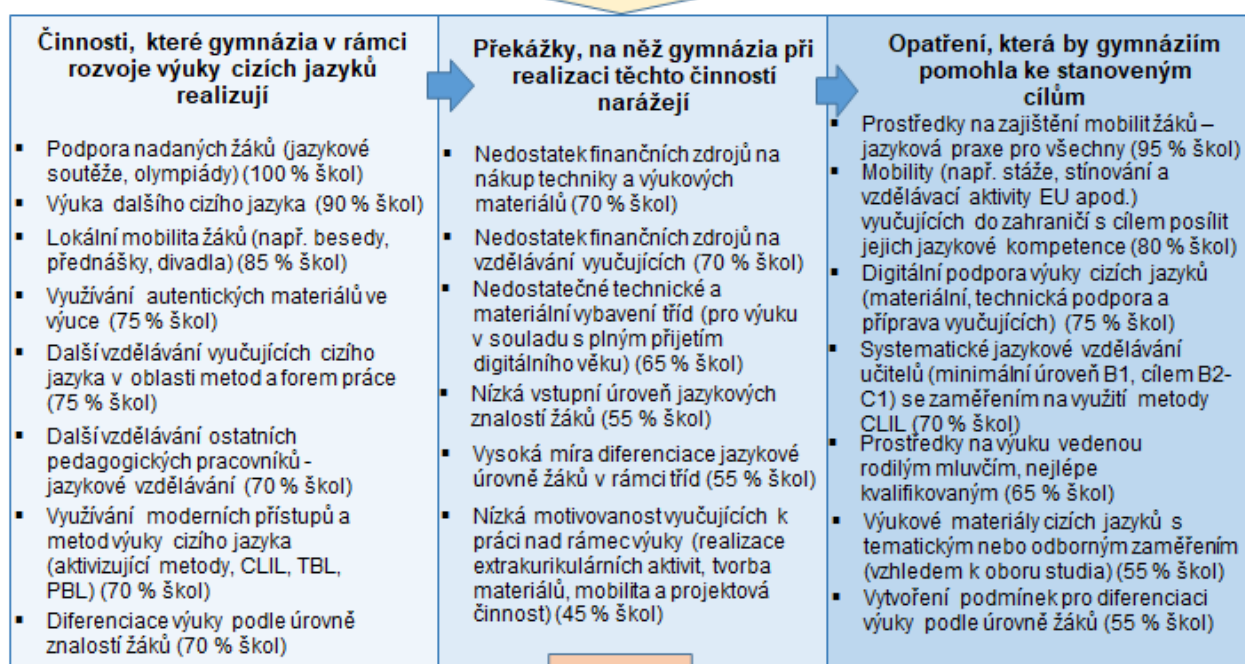
Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (60 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Škola využívá tradiční i moderní (aktivizační) výukové metody a jednotliví učitelé se snaží začleňovat nové metody v návaznosti na DVPP. (50 % škol)

Škola stabilně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.) dle aktuálních možností vyučujících a zájmu žáků. (45 % škol)

Škola se nesystematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning). (40 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje výuky cizích jazyků stanovila gymnázia

Digitální technologie jsou pevnou součástí výuky cizích jazyků (elektronické učebnice, online testování, e-booky, prezentace). Jsou pravidelně využívány žáky i učiteli. (80 % škol)

Škola systematicky využívá ve výuce cizích jazyků moderní (aktivizační) výukové metody. Učitelé spolupracují při pravidelném zavádění nových metod výuky v návaznosti na DVPP. (80 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Jazykové předmětové týmy cizích jazyků se snaží spolupracovat v rámci ucelené koncepce podpory rozvoje výuky cizích jazyků s důrazem na konkrétní výstupy žáků. (70 % škol)

Škola se dlouhodobě a systematicky účastní projektů mezinárodní mobility (např. Erasmus, eTwinning) s jasnými přesahy do výuky a výstupy žáků. (60 % škol)

Škola stabilně nabízí extrakurikulární jazykové aktivity (doučování, kluby, příprava na jazykové zkoušky atd.) dle aktuálních možností vyučujících a zájmu žáků. (70 % škol)

Ve výuce cizích jazyků jsou používány digitální technologie zejména vyučujícími (např. jako zdroj autentických materiálů – poslech, videa). Žáci využívají technologie pouze příležitostně. (60 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

9 Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti v Pardubickém kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě i v práci a osobním i veřejném životě.

Čtenářská gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **porozumět psanému textu**, který využívá jazyk ve své grafické podobě (včetně vizuálních útvarů jako např. diagramy, mapy, tabulky grafy), nakládat s **informacemi v kontextu**, vyvozovat a **usuzovat v souladu** s vlastními rostoucími **zkušenostmi**, posuzovat **věrohodnost textů** a číst z **většího počtu zdrojů**, často multimodálního charakteru. Psanými texty jsou myšleny vedle klasických, tzv. statických textů také tzv. dynamické texty, které jsou charakteristické pro digitální média.

Nezbytnou podmínkou pro získání čtenářské gramotnosti je **osvojení si čtenářských strategií**. Těžiště jejich rozvoje je v základním vzdělávání, na středních školách by měly být dále rozvíjeny a prohlubovány. Cílem je, aby se žáci naučili pracovat se strategiemi vědomě, aby věděli, kdy mají které použít, a hlavně aby přemýšleli, proč a jak by je měli použít. Strategie jsou prostředkem k dosažení toho, že žáci budou schopni přemýšlet o tom, co a jak čtou, a naučí se, jak porozumět obsahu textu, záměru autora apod. Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti jsou základním předpokladem také **vhodné materiální a organizační podmínky ve škole.**

Zjištění šetření PISA ve výsledcích českých žáků dlouhodobě ukazují na **potřebu věnovat pozornost významným rozdílům ve výsledcích žáků jednotlivých druhů škol.** Rozdíl mezi výsledkem žáků víceletých gymnázií a středních odborných škol bez maturity je větší než dvě gramotnostní úrovně. Rozdílných výsledků je dosahováno také dívkami a chlapci, je proto třeba rovněž v rozvoji čtenářské gramotnosti pracovat s hlediskem genderových specifíků.

Hlavní zjištění

- V rámci podpory čtenářské gramotnosti školy v Pardubickém kraji nejčastěji vykonávají aktivity základní úrovně, ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti. Ve vyšší míře jsou také realizovány aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně, v níž na škole koordinátor pro čtenářskou gramotnost působí, ale samotná čtenářská gramotnost je rozvíjena pouze dílčími aktivitami. V podobné míře školy rozvíjejí aktivity pokročilé úrovně, ve které již koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. V nejvyšší míře jsou rozvíjeny aktivity nejvyšší úrovně, v rámci které má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské

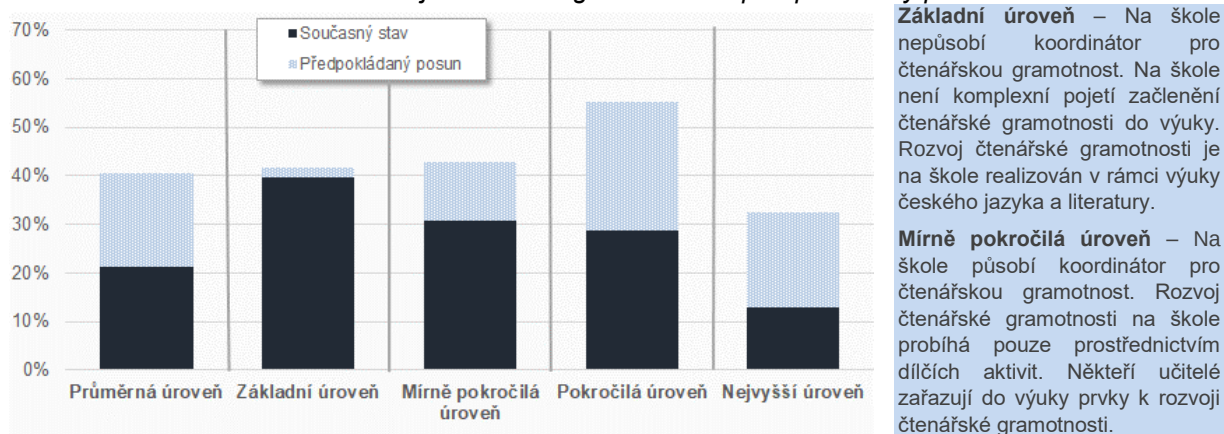
gramotnosti. Školy předpokládají posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti především v pokročilé a nejvyšší úrovni. Tím deklarují zájem o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky.

- V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře začleňují práci s odbornými texty do výuky a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby. Ve značné míře školy pracují s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy, diagramy nebo mají vlastní knihovnu. Zhruba tři čtvrtiny škol pracují s beletristickými texty ve výuce či s texty napříč předměty a snaží se zvyšovat motivaci žáků ke čtení. Poměrně často také školy organizují pravidelné návštěvy knihovny.
- Školy nejčastěji naráží na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ a na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (neochotu číst), dále také na nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti. Necelá polovina škol uvádí velkou administrativní zátěž spojenou se získáním finančních prostředků či nedostatek finančních prostředků na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost.
- V dalším rozvoji oblasti podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohly dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a systematická práce žáků s odbornými texty. Školy dále považují za potřebné využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti či zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro podporu rozvoje čtenářské gramotnosti žáků při výuce. Přibližně polovina škol by ocenila podporu systematické spolupráce s místní knihovnou, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti či prostředky pro personální a materiální zajištění pro práci se žáky se zájmem o literaturu.

9.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu čtenářské gramotnosti na školách v Pardubickém kraji, nejčastěji jsou vykonávány aktivity v rámci základní úrovně (40 %), ve které je rozvoj čtenářské gramotnosti realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury a na škole nepůsobí koordinátor čtenářské gramotnosti.

Graf 95: Současná úroveň rozvoje čtenářské gramotnosti a předpokládaný posun

Základní úroveň – Na škole nepůsobí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Na škole není komplexní pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Rozvoj čtenářské gramotnosti je na škole realizován v rámci výuky českého jazyka a literatury.

Mírně pokročilá úroveň – Na škole působí koordinátor pro čtenářskou gramotnost. Rozvoj čtenářské gramotnosti na škole probíhá pouze prostřednictvím dílčích aktivit. Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Pokročilá úroveň – Koordinátor čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji čtenářské gramotnosti.

Nejvyšší úroveň – Čtenářská gramotnost je obsahově i časově koordinována pracovníkem, který k tomu má vytvořeny odpovídající podmínky. Škola má zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti. Pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje čtenářské gramotnosti do jejich předmětů. Spolupráce s externími partnery (např. místní knihovna, známé osobnosti, nakladatelství apod.) je pravidelnou součástí výuky.

Ve vyšší míře jsou také realizovány aktivity patřící do mírně pokročilé úrovně (31 %), v níž na škole koordinátor pro čtenářskou gramotnost působí, ale samotná čtenářská gramotnost je rozvíjena pouze dílčími aktivitami. V podobné míře školy rozvíjí aktivity pokročilé úrovně (29 %), ve které již koordinátor

čtenářské gramotnosti spolupracuje s jednotlivými učiteli. V nejnižší míře jsou rozvíjeny aktivity nejvyšší úrovně (13 %), v rámci které má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje čtenářské gramotnosti.

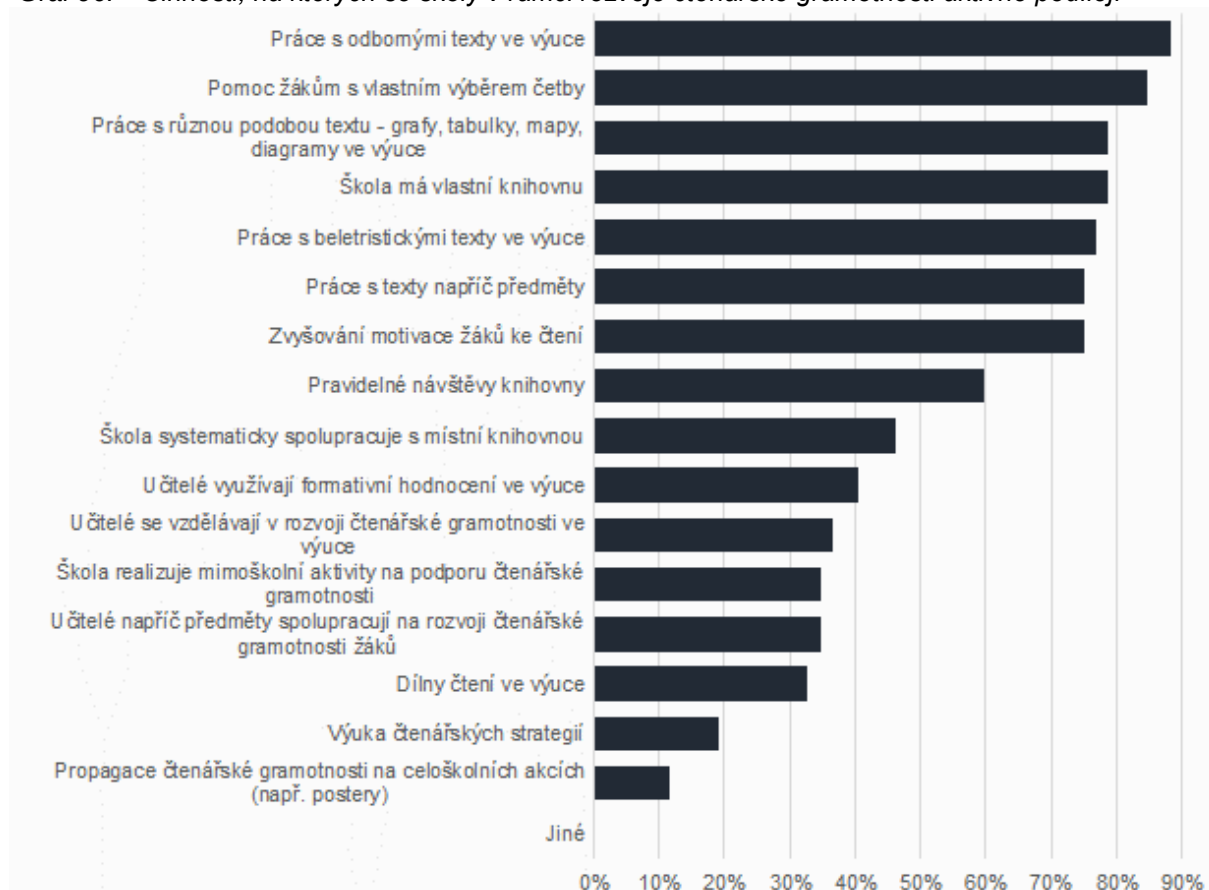
Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory čtenářské gramotnosti, školy plánují rozvoj především v pokročilé (předpokládaný posun o 26 %) a nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 20 %). Tím deklarují zájem o vytvoření uceleného pojetí začlenění čtenářské gramotnosti do výuky. Spíše v nižší míře lze očekávat posun v rámci mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 12 %) a základní úrovně (předpokládaný posun o 2 %).

9.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory čtenářské gramotnosti střední školy a vyšší odborné školy v největší míře začleňují práci s odbornými texty do výuky (88 %) a pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (85 %). Ve značné míře školy pracují s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy, diagramy (79 %), nebo mají vlastní knihovnu (79 %).

Zhruba tři čtvrtiny škol pracují s beletristickými texty ve výuce (77 %) či s texty napříč předměty (75 %) a snaží se zvyšovat motivaci žáků ke čtení (75 %). Poměrně často také školy organizují pravidelné návštěvy knihovny (60 %).

Graf 96: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti aktivně podílejí

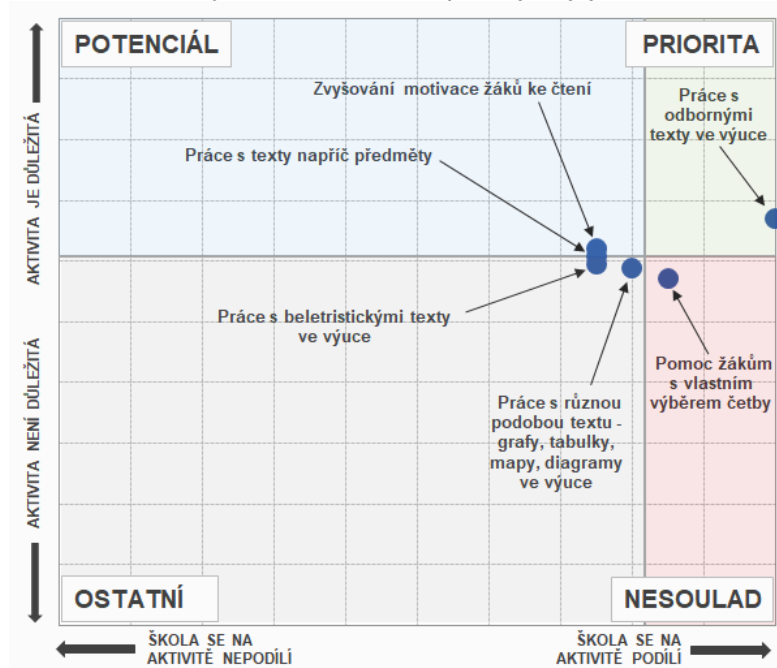
Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

Necelá polovina škol systematicky spolupracuje s místní knihovnou (46 %) a školy dále deklarují, že jejich učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (40 %) nebo se vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce (37 %). Zhruba třetina škol uvádí, že jejich učitelé napříč předměty spolupracují na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků (35 %), realizují mimoškolní aktivity na podporu čtenářské gramotnosti (35 %) nebo dílny čtení ve výuce (33 %). V menší míře se školy věnují výuce čtenářských strategií (19 %) nebo propagaci čtenářské gramotnosti na celoškolských akcích (12 %).

9.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji pracují s odbornými texty ve výuce (100 %). Ve značné míře také pomáhají žákům s vlastním výběrem četby (85 %) a věnují se práci s různou podobou textu, např. s grafy, tabulkami, mapami či diagramy ve výuce (80 %). Tři čtvrtiny SOU pracují s textem napříč předměty či s beletristickými texty ve výuce a snaží se zvyšovat motivaci žáků ke čtení (shodně 75 %).

Graf 97: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je práce s odbornými texty ve výuce. Tuto aktivitu učiliště realizují nejčastěji a přisuzují jí také nejvyšší důležitost.

Pomoc žákům s vlastním výběrem četby realizuje vysoký podíl učilišť, ale její důležitost se nachází mírně pod průměrem.

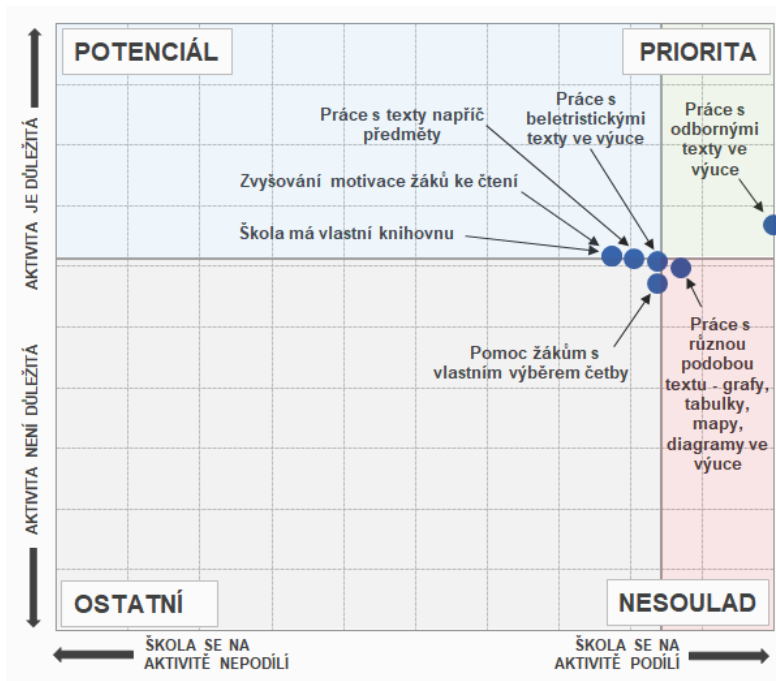
Zvyšování motivace žáků ke čtení nebo práci s texty napříč předměty se věnuje relativně nižší podíl škol, nicméně jsou tyto aktivity považovány za spíše důležité, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Práce s beletristickými texty ve výuce či práce s různou podobou textu se nacházejí těsně pod hranicí aktivit představujících potenciál pro další rozvoj.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, se v oblasti čtenářské gramotnosti nejčastěji věnují práci s odbornými texty ve výuce (100 %), práci s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy či diagramy (87 %) či práci s beletristickými texty ve výuce (84 %). Značný podíl škol dále pomáhá žákům s vlastním výběrem četby (84 %), pracuje s texty napříč předměty (81 %), snaží se zvyšovat motivaci žáků ke čtení (77 %) a disponuje vlastní knihovnou (77 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu čtenářské gramotnosti představuje pro SOŠ prioritu práce s odbornými texty ve výuce. Tuto aktivitu realizují SOŠ často a zároveň jí přikládají nejvyšší důležitost.

Graf 98: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

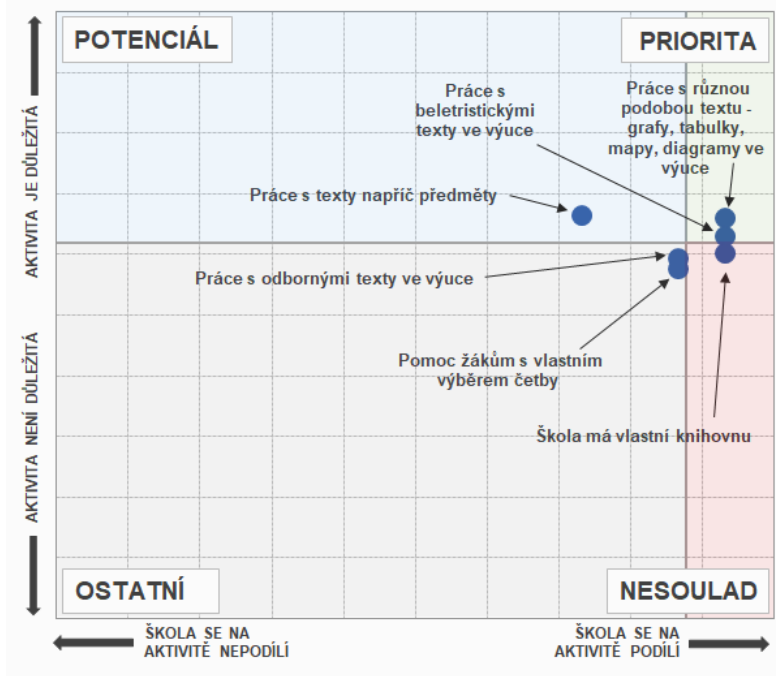
Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází práce s různou podobou textu – školy ji realizují často, ale považují ji za méně důležitou než předchozí.

Vlastní knihovna školy, zvyšování motivace žáků ke čtení, práce s texty napříč předměty či práce s beletristickými texty ve výuce jsou zmiňovány relativně méně často, nicméně jejich důležitost zhruba odpovídá průměru, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Relativně nižší podíl škol také pomáhá žákům s vlastním výběrem četby a tuto aktivitu považuje za méně důležitou.

Gymnázia v největší míře pracují ve výuce s beletristickými texty či s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy a diagramy a disponují vlastní knihovnou (shodně 93 %). Více než 80 % gymnázií pracuje s odbornými texty ve výuce (87 %) a pomáhá žákům s vlastním výběrem četby (87 %), téměř tři čtvrtiny gymnázií pracují s texty napříč předměty (73 %).

Graf 99: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti čtenářské gramotnosti práce ve výuce s různou podobou textu, jako jsou grafy, tabulky, mapy nebo diagramy, a práce s beletristickými texty ve výuce. Tyto aktivity gymnázia realizují nejčastěji a považují je za důležité.

Vlastní knihovnou disponuje vysoký podíl gymnázií, ale její význam se pohybuje těsně pod průměrem.

Práci s texty napříč předměty se věnuje mírně nižší podíl gymnázií než prioritním aktivitám, ale je jí přisuzována nadprůměrná důležitost. Pro gymnázia tak představuje určitý potenciál v rozvoji čtenářské gramotnosti.

Práci s odbornými texty ve výuce a pomoc žákům s vlastním výběrem četby realizuje nižší podíl gymnázií, který tyto aktivity zároveň hodnotí jako méně důležité.

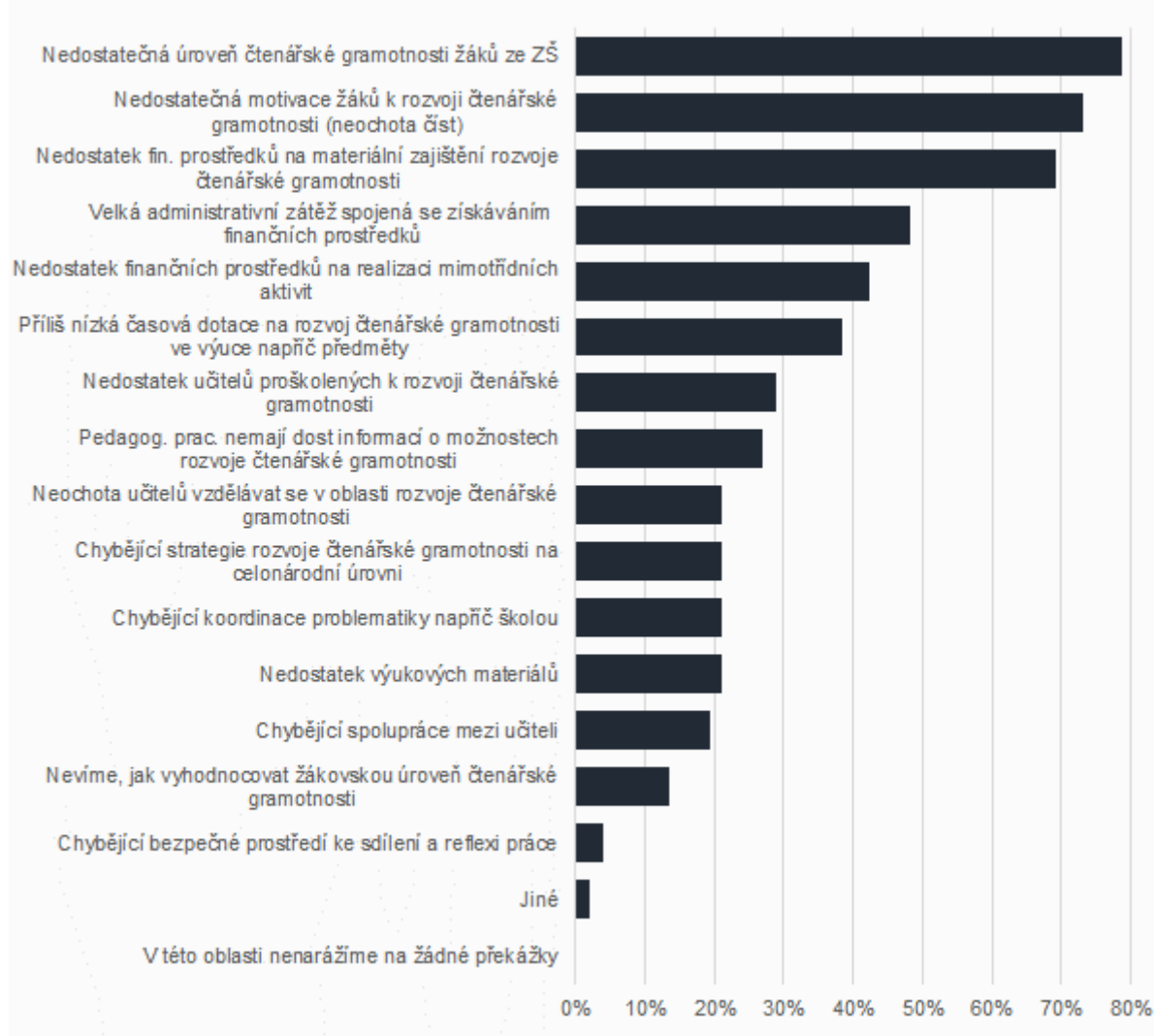
9.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu čtenářské gramotnosti, školy nejčastěji naráží na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (79 %) a na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti – neochotu číst (73 %), dále také na nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti (69 %).

Necelá polovina škol uvádí velkou administrativní zátěž spojenou se získáním finančních prostředků (48 %) či nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (42 %). Školy dále poukazují na nízkou časovou dotaci na rozvoj čtenářské gramotnosti ve výuce napříč předměty (38 %), na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji čtenářské gramotnosti (29 %) či nedostatek informací pedagogických pracovníků o možnostech rozvoje čtenářské gramotnosti (27 %).

Přibližně pětina škol se potýká s neochotou učitelů vzdělávat se v oblasti rozvoje čtenářské gramotnosti, s chybějící strategií rozvoje čtenářské gramotnosti na celonárodní úrovni či s chybějící koordinací problematiky napříč školou (shodně 21 %). Problémem je dále nedostatek výukových materiálů (21 %) či chybějící spolupráce mezi učiteli (19 %). Spíše jen okrajově školy nevědí, jak vyhodnocovat žakovskou úroveň čtenářské gramotnosti (13 %), nebo jim chybí bezpečné prostředí ke sdílení a reflexi práce (4 %).

Graf 100: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

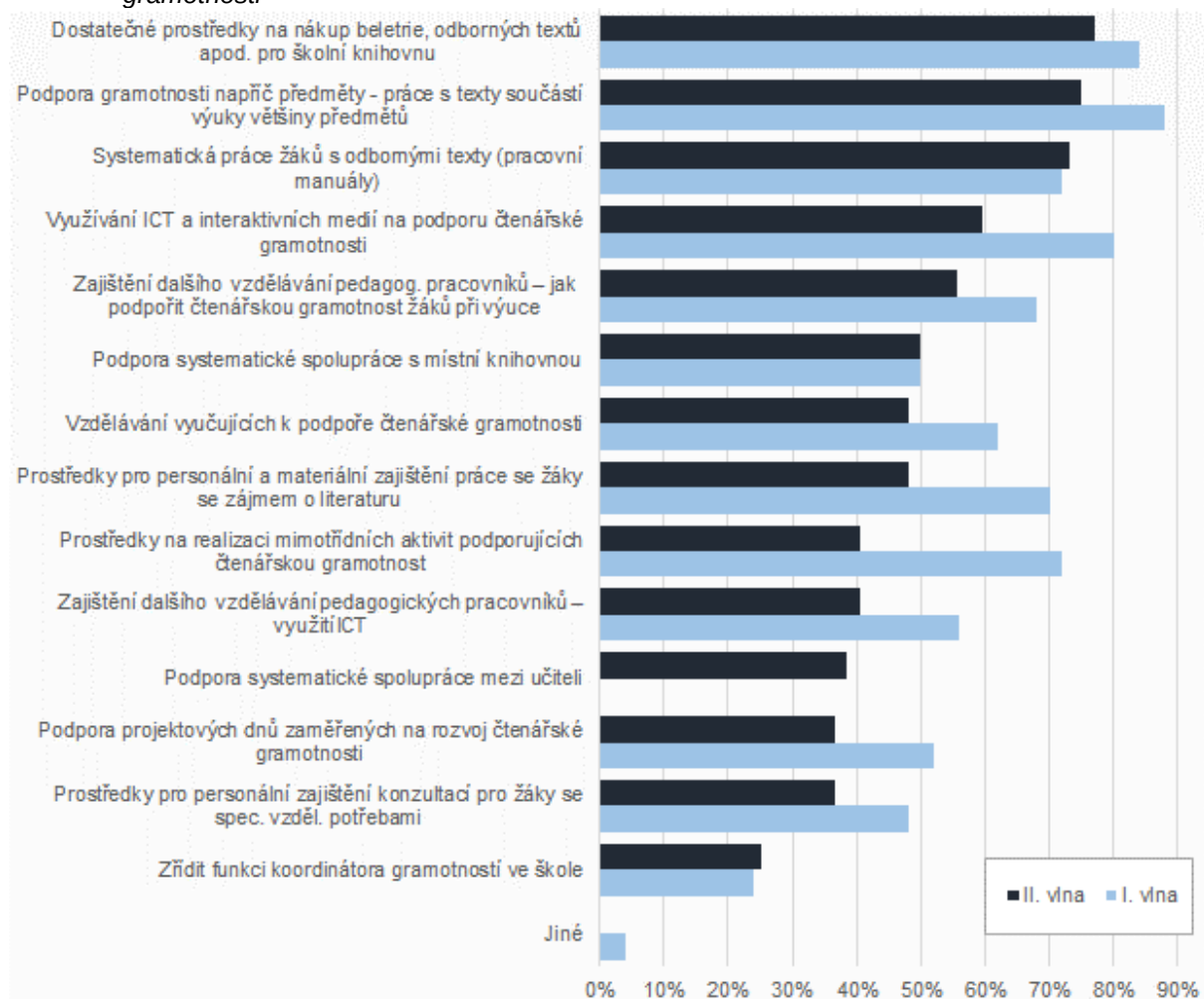
9.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory čtenářské gramotnosti by školám nejvíce pomohly dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu (77 %), podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty (75 %) a systematická práce žáků s odbornými texty (73 %). Školy dále považují za potřebné využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (60 %) či zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro podporu rozvoje čtenářské gramotnosti žáků při výuce (56 %).

Přibližně polovina škol by ocenila podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (50 %), vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti (48 %) či prostředky pro personální a materiální zajištění pro práci se žáky se zájmem o literaturu (48 %). Dvě pětiny škol by uvítaly prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití ICT (shodně 40 %).

Dále by školám pomohla podpora systematické spolupráce mezi učiteli (38 %), podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (37 %), prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (37 %) nebo zřízení funkce koordinátora gramotnosti na škole (25 %).

Graf 101: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti

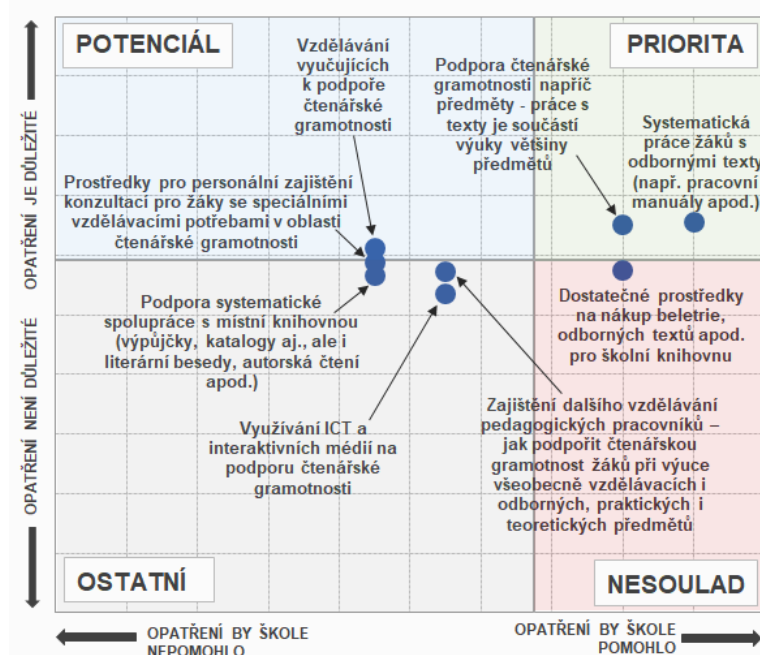
Oproti roku 2015/2016 školy výrazně v menší míře považují za potřebné prostředky na realizaci mimoškolních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (pokles o 32 p. b.), prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (pokles o 22 p. b.) či využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (pokles o 20 p. b.). Menší podíl škol by také

potřeboval zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití ICT (pokles o 16 p. b.), podporu projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (pokles o 15 p. b.), podporu gramotnosti napříč předměty (pokles o 13 p. b.), zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro podporu rozvoje čtenářské gramotnosti žáků při výuce (pokles o 12 p. b.), prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 11 p. b.) či dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (pokles o 7 p. b.).

9.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji čtenářské gramotnosti nejvíce pomohla systematická práce žáků s odbornými texty (90 %). Více než tři čtvrtiny SOU považují za potřebnou podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty či dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (shodně 80 %). Více než polovině SOU by dále pomohlo využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti nebo zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků při výuce všeobecných i odborných předmětů (shodně 55 %). Střední odborná učiliště by také uvítala podpora systematické spolupráce s místní knihovnou, vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a prostředky pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti čtenářské gramotnosti (shodně 45 %).

Graf 102: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory čtenářské gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť systematická práce žáků s odbornými texty a podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty. Tato opatření zmiňují učiliště nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu se nacházejí těsně pod hranicí prioritních opatření.

Vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti uvádí

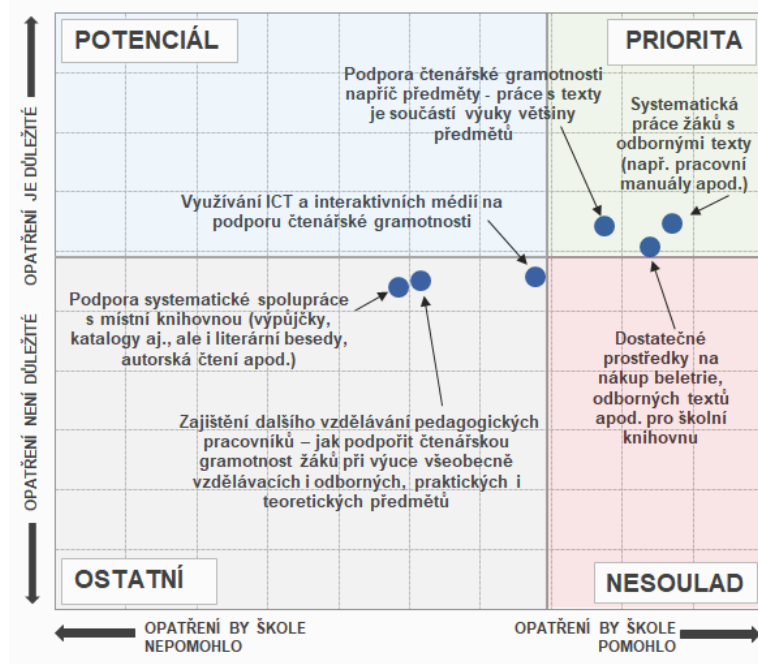
relativně méně škol, nicméně toto opatření je považováno za důležité, a představuje tak určitý potenciál dalšího rozvoje. Těsně na hranici potenciálních opatření se nachází zajištění prostředků pro personální zajištění konzultací pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti čtenářské gramotnosti.

Podporu systematické spolupráce s místní knihovnou, využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků při výuce by ocenil nižší podíl škol, který těmto opatřením zároveň přisuzuje i nižší důležitost.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu systematické práce žáků s odbornými texty (87 %) a dostatečných prostředků na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (84 %). Ve značné míře by školy dále uvítaly podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (77 %) či využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (68 %). Zhruba polovina škol by uvítala zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory

čtenářské gramotnosti žáků při výuce všeobecných i odborných předmětů (52 %) a podporu systematické spolupráce s místní knihovnou (48 %).

Graf 103: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

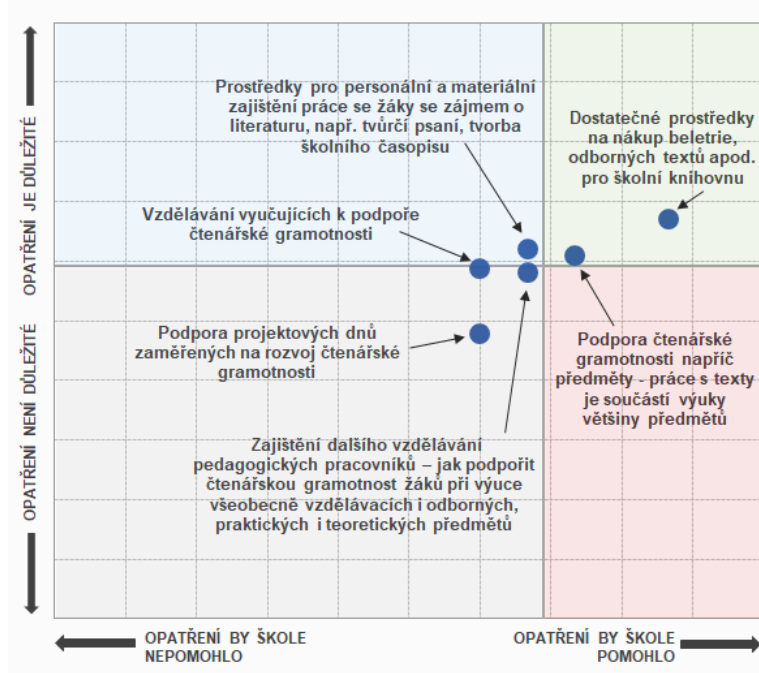
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představují nejvyšší priority systematická práce žáků s odbornými texty, podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty a dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu. Tato opatření školy zmiňují nejčastěji a zároveň jim přiřkládají i vysokou důležitost.

Nedaleko hranice prioritních opatření se ocitá využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti, které by ocenil podíl škol pohybující se těsně pod průměrem, nicméně tomuto opatření je přiřkládána nižší důležitost než opatřením prioritním.

Za relativně méně důležité jsou považovány také podpora systematické spolupráce s místní knihovnou a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků při výuce všeobecných i odborných předmětů. Tato opatření zároveň označuje za potřebná i nižší podíl škol.

Gymnázia by v rámci podpory čtenářské gramotnosti nejvíce ocenila dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů apod. pro školní knihovnu (87 %) a podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (73 %). Zhruba dvě třetiny gymnázií považují za potřebné prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu (67 %) a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků při výuce všeobecných i odborných předmětů (67 %). Gymnáziím by dále pomohlo vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti (shodně 60 %).

Graf 104: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory čtenářské gramotnosti představují priority gymnázií dostatečné prostředky na nákup beletrie a odborných textů pro školní knihovnu a podpora čtenářské gramotnosti napříč předměty. Tato opatření školy potřebují nejčastěji a zároveň je pokládají za důležitá.

Prostředky pro personální a materiální zajištění práce se žáky se zájmem o literaturu volí nižší podíl gymnázií než prioritní opatření, ale považují je za důležitá. Představují tedy určitý potenciál pro další rozvoj. Těsně pod hranicí potenciálu se nachází vzdělávání vyučujících k podpoře čtenářské gramotnosti a zajištění dalšího vzdělávání pedagogických

pracovníků v oblasti podpory čtenářské gramotnosti žáků při výuce všeobecných i odborných předmětů.

Podpora projektových dnů zaměřených na rozvoj čtenářské gramotnosti je z uvedených položek považována za nejméně důležitou pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

9.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje čtenářské gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

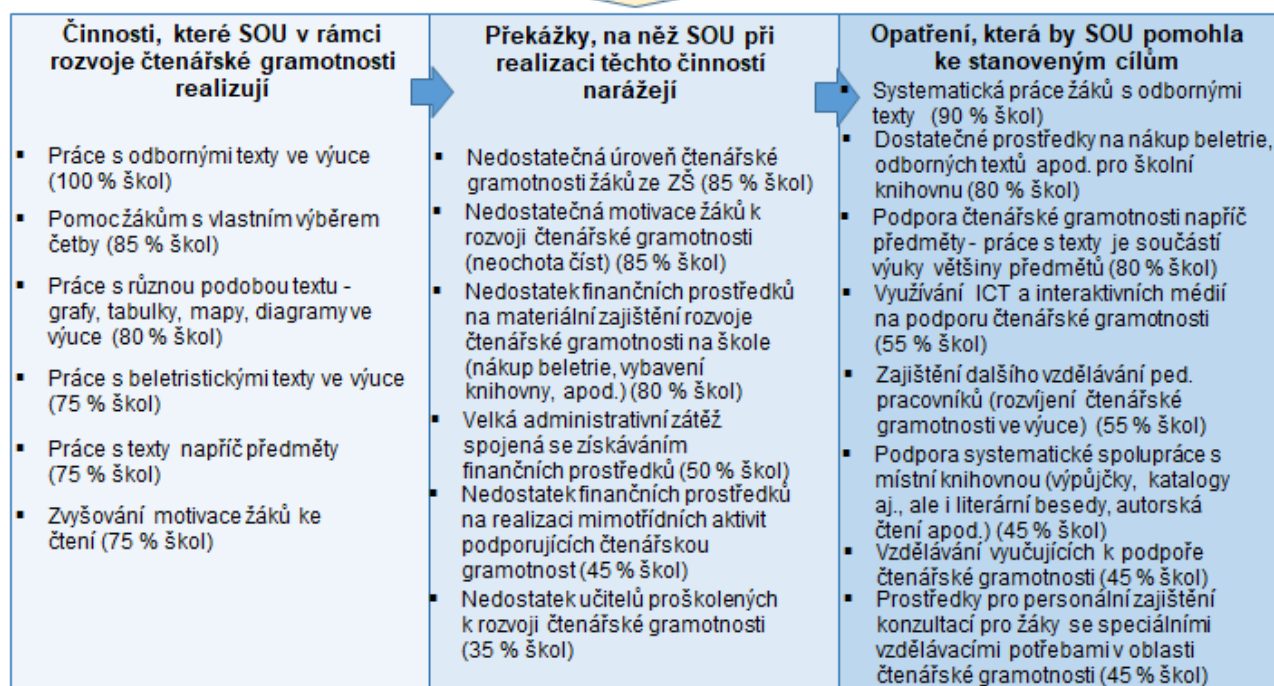
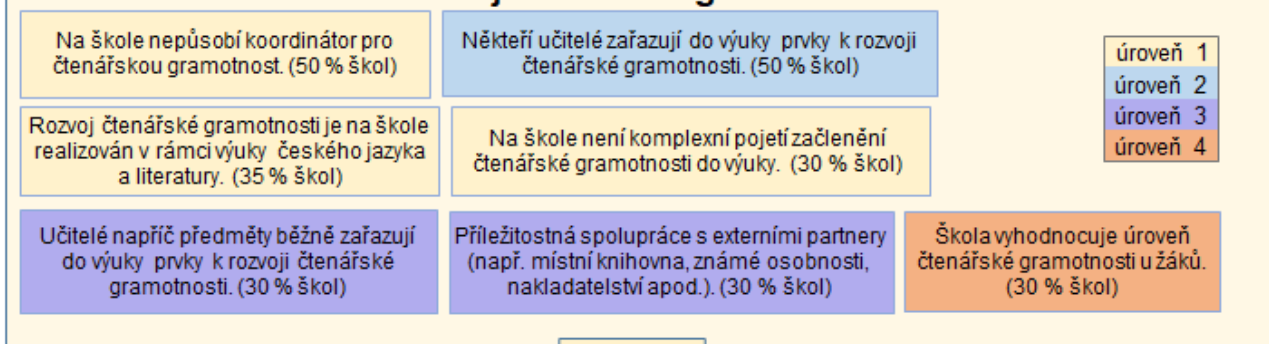
Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

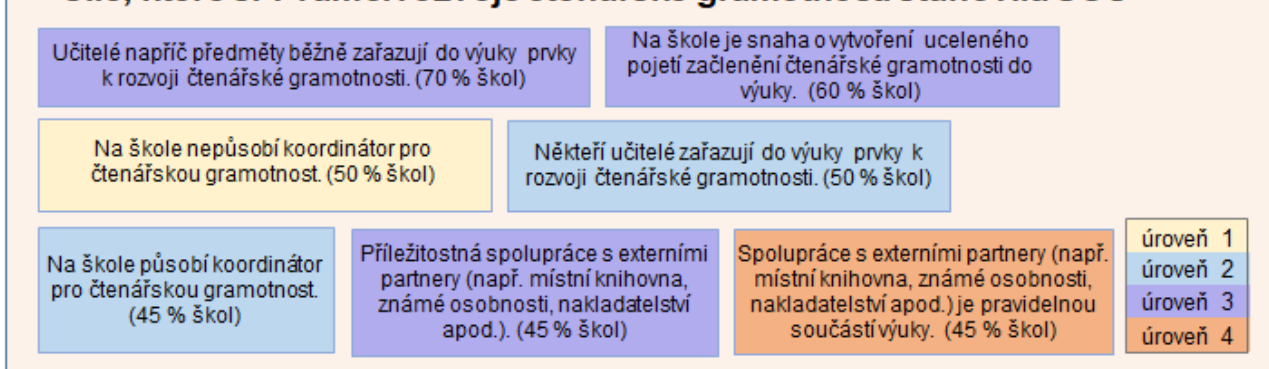
V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje čtenářské gramotnosti*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOU

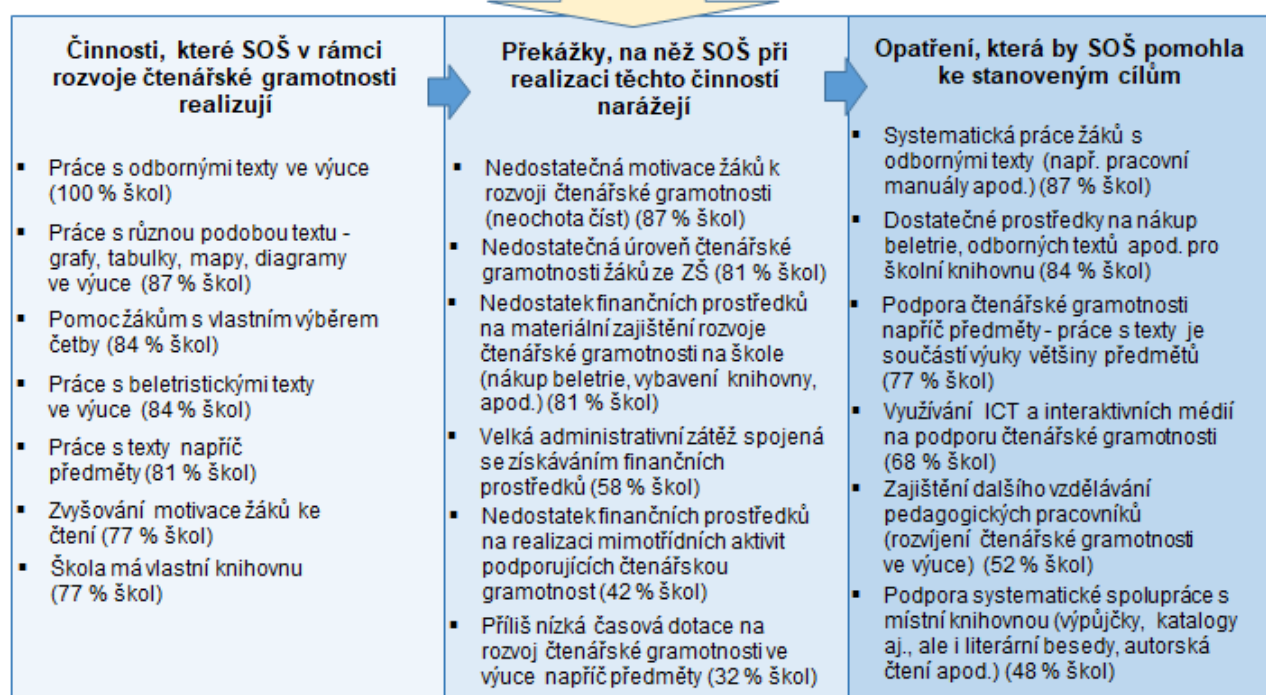
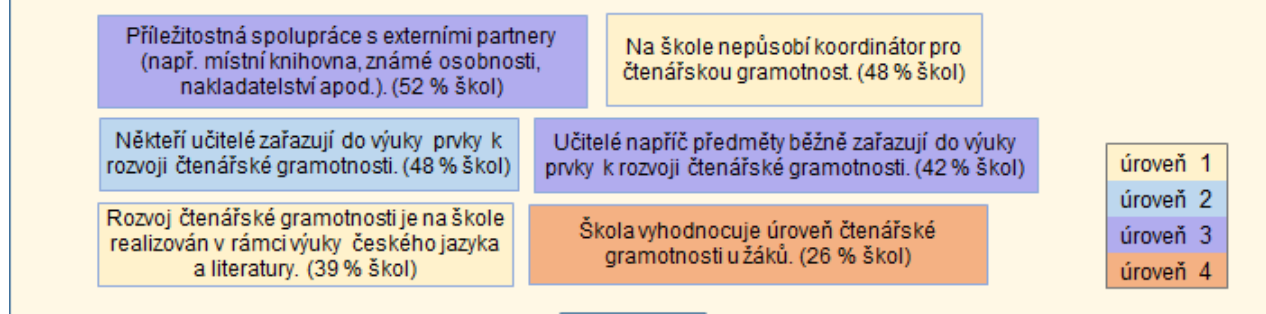

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila SOU

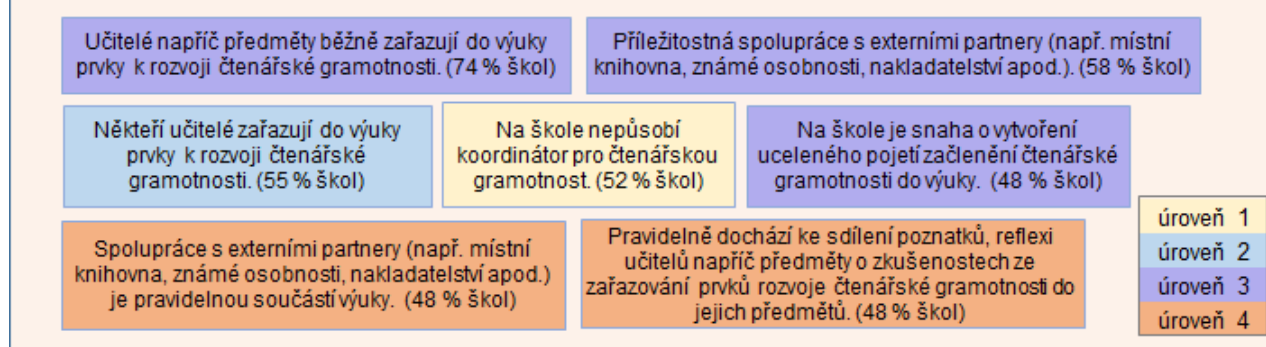

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na SOŠ

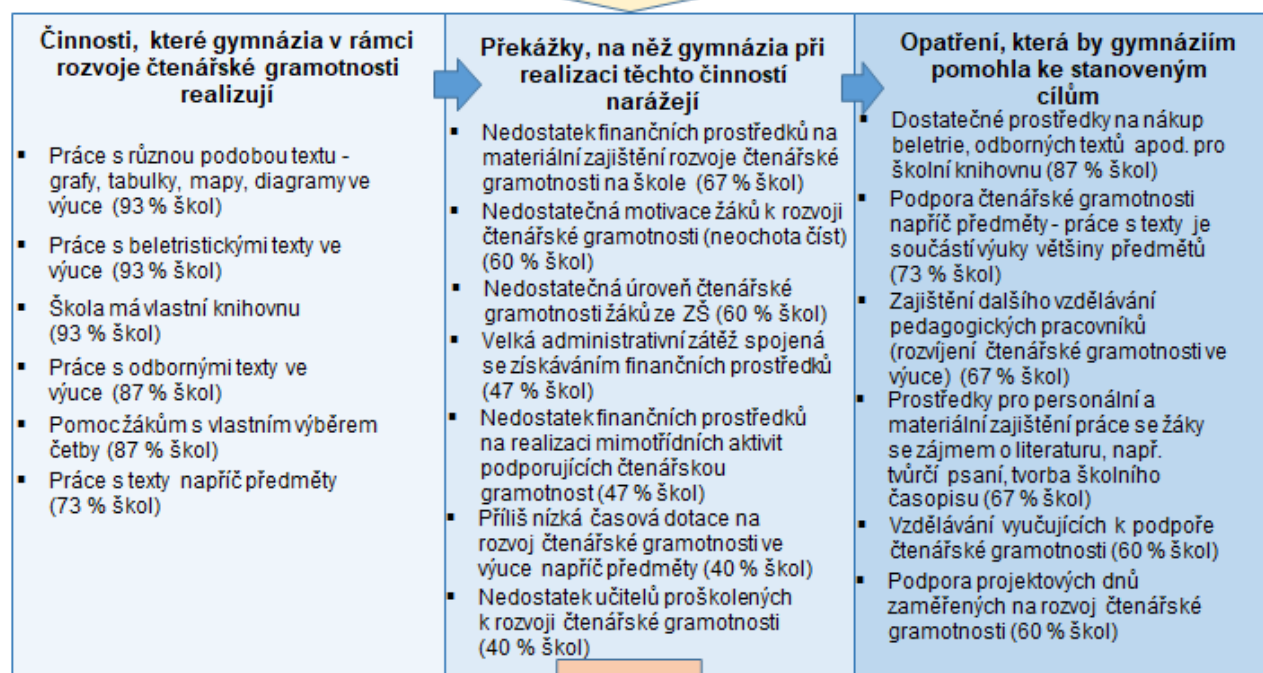
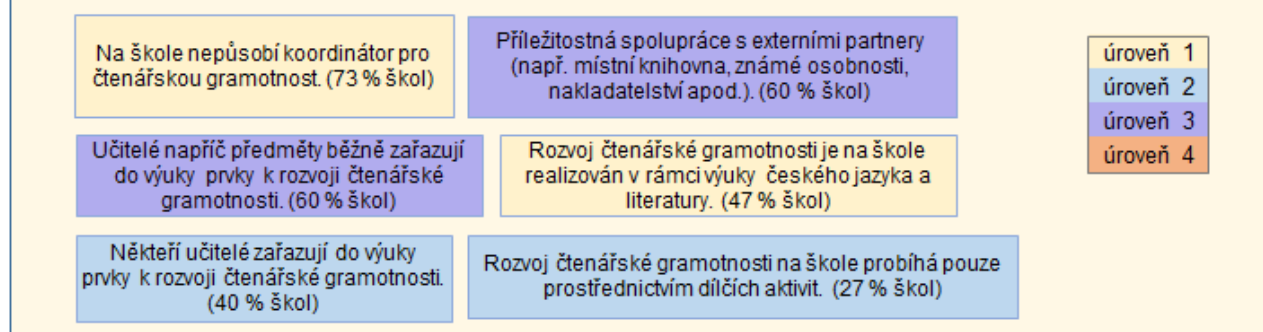

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovily SOŠ

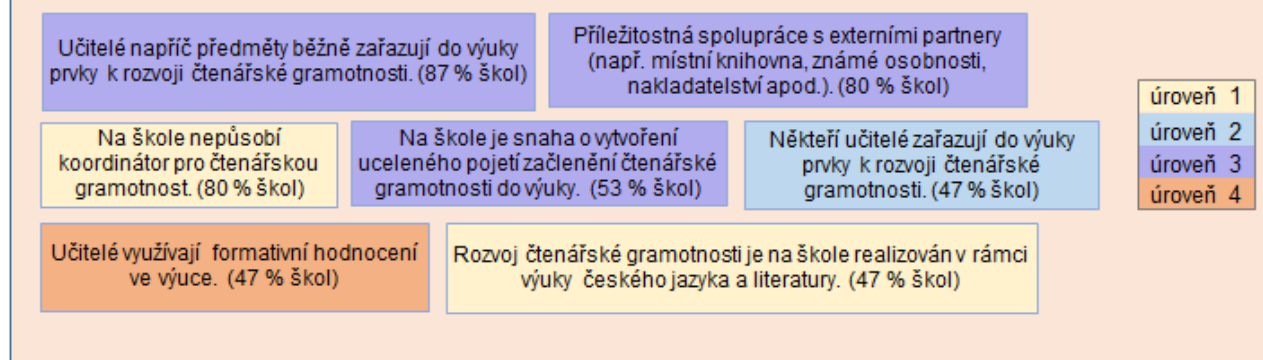

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje čtenářské gramotnosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje čtenářské gramotnosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

10 Podpora rozvoje matematické gramotnosti v Pardubickém kraji

Rada Evropské unie v Doporučení z května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení doporučuje zaměřit vzdělávání na rozvoj kompetencí, a to jak žáků, tak učitelů. **Gramotnosti jsou podmínkou pro získání klíčových kompetencí i pro dosažení důležitých cílů vzdělávání a odborné přípravy.** Rozvoj gramotností je základem pro další učení i pro uplatnění na měnícím se pracovním trhu a je potřebné rozvíjet je **průřezově napříč vzdělávacími obory.**

Jedním z cílů Strategického rámce evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020) je šířit osvědčené postupy týkající se **schopnosti žáků porozumět psanému textu** a vypracovat závěry, jak zlepšit gramotnost v celé EU, **zlepšit znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy.** A rovněž více zohledňovat klíčové průřezové kompetence ve vzdělávacích oblastech, hodnocení a kvalifikacích.

Koncept gramotností má ústřední místo také v **šetření PISA**, které se užívá i v českém prostředí. Důležitým charakteristickým rysem projektu PISA je pravidelné zjišťování nabytých dovedností a vědomostí, o nichž se předpokládá, že budou nezbytné pro úspěšné zapojení žáků do reálného konkurenčního prostředí a budou pro ně výhodou v dalším vzdělávání i na trhu práce. Záměrem není zkoumat, jak žáci dovedou reprodukovat získané vědomosti, ale **jak dokáží v úlohách vytvořených na základě rozmanitých situací běžného života využít své schopnosti a osvojené dovednosti.**

V návaznosti na výše uvedené je tak cílem oblasti intervence Čtenářská a matematická gramotnost podporovat **systematický rozvoj gramotnosti ve školách** a tím přispívat k lepšímu uplatnění žáků v dalším vzdělávání a na pracovním trhu. Díky funkční schopnosti pracovat s texty a dokumenty, porozumět jim, zužitkovat získané informace, aplikovat získaný matematický aparát na úlohy z běžného života, přemýšlet v souvislostech a návaznostech, zaujmout postoj a sdílet a formulovat vlastní myšlenky mohou žáci zažít úspěch nejen ve škole, ale samozřejmě v práci a osobním i veřejném životě.

Matematická gramotnost ve smyslu schopnosti praktického uplatnění znalostí v rozmanitých životních situacích umožňuje **používat a interpretovat matematiku v různých kontextech** a pomáhá uvědomit si, jako roli matematika v životě jedince a celé společnosti hraje.

Matematická gramotnost spočívá v (1) **potřebě** jedince opakovaně **zažívat radost** z úspěšně vyřešené úlohy, pochopení nového pojmu, vztahu, argumentu nebo situace a v důvěře ve vlastní schopnosti, (2) **porozumění** různým typům **matematického textu**, (3) schopnosti získávat a třídit zkušenosti pomocí **vlastní manipulativní a badatelské činnosti**, (4) zobecňování získaných zkušeností a objevování zákonitostí, (5) **tvoření modelů** a protipříkladů a dovednosti vhodně argumentovat, (6) **schopnosti** účinně **pracovat s chybou** jako podnětem k hlubšímu pochopení zkoumané problematiky, (7) **individuálně i v diskuzi analyzovat** procesy, pojmy, vztahy a situace v oblasti matematiky, (8) **vytvářet systém** v pojmech a souvislostech mezi nimi a (9) pohotově **používat početní dovednosti**. V neposlední řadě je matematická gramotnost také dovedností užívat různé pomůcky a nástroje (včetně digitálních), které mohou při matematické činnosti pomoci, a to s vědomím hranic jejich možností.

Podstatnou podmínkou rozvoje matematické gramotnosti žáků je překročit hranice hodin matematiky a rozvíjet ji napříč předměty a tím i efektivněji posilovat jejich kompetence nezbytné pro **samostatné řešení problémů a správné usuzování a rozhodování.**

Hlavní zjištění

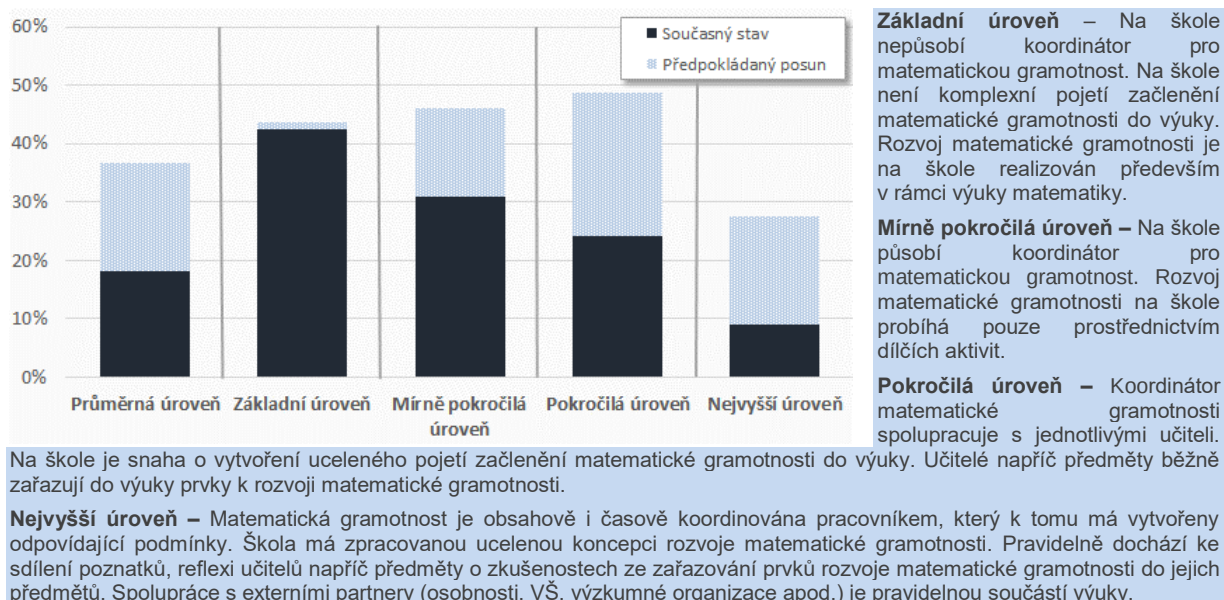
- V rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti školy v Pardubickém kraji realizují největší množství aktivit na podporu matematické gramotnosti pouze v rámci výuky matematiky, tedy především v rámci základní úrovně. V již menší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně, kdy rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. V malé míře školy v Pardubickém kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně, kdy na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Spíše výjimečně školy realizují aktivity patřící do nejvyšší úrovně, kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů.
- Školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti v největší míře uvádějí, že poskytují konzultace pro žáky (zejména SOU a SOŠ) a vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh (gymnázia, SOŠ i SOU). Gymnázia jako nejčastější aktivitu uvádějí zapojování žáků do soutěží či olympiád, ve velkém míře tuto aktivitu uvádějí i SOU a SOŠ. Význačná část škol předkládá žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (především SOU a SOŠ). Gymnázia často využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti a zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti.
- Střední a vyšší odborné školy v kraji často narážejí na překážky, které omezují rozvoj matematické gramotnosti. Nejčastěji se školy potýkají s nedostatečnými znalostmi matematiky žáků ze ZŠ a s nedostatečnou motivací žáků k rozvoji matematické gramotnosti. Za problém považují i příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce a nastavení maturitní zkoušky z matematiky, která nesměruje k rozvoji matematické gramotnosti, čas využívají k přípravě na maturitní zkoušku. Dále upozorňují na nedostatek finančních prostředků, a to na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole, další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti i na realizaci mimotřídních aktivit. Častou překážkou je i velká administrativní zátěž spojenou se získáváním finančních prostředků a chybějící strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni.
- Opatření, která by školám nejvíce pomohla v realizaci zvolených cílů v této oblasti, jsou především finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (SOU, SOŠ i gymnázia), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (zejména SOU a SOŠ) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (nejvíce SOU a SOŠ). Podle škol za další vhodná opatření považují i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků včetně využití digitálních technologií. Oproti roku 2015/2016 jsou méně často zmiňována všechna opatření, zejména pak opatření: prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy, nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií, nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží.

10.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o podporu rozvoje matematické gramotnosti na školách v Pardubickém kraji, jednoznačně v největší míře jsou rozvíjeny aktivity na podporu matematické gramotnosti pouze v rámci výuky matematiky, tedy především v rámci základní úrovně (42 %). V menší míře jsou školami v kraji realizovány také aktivity spadající do mírně pokročilé úrovně (31 %), tj. rozvoj matematické gramotnosti probíhá pouze v podobě dílčích aktivit a na škole působí koordinátor pro matematickou gramotnost. Částečně školy v Pardubickém kraji realizují také aktivity spadající do pokročilé úrovně (24 %), kdy na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Spíše výjimečně školy realizují i aktivity patřící do nejvyšší úrovně (9 %), kdy má škola zpracovanou ucelenou koncepci rozvoje matematické gramotnosti a pravidelně dochází ke sdílení poznatků, reflexi učitelů napříč předměty o zkušenostech ze zařazování prvků rozvoje matematické gramotnosti do jejich předmětů.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti, školy plánují zejména rozvoj činností v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 25 p. b.) a deklarují tedy snahu o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.) i do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 15 p. b.).

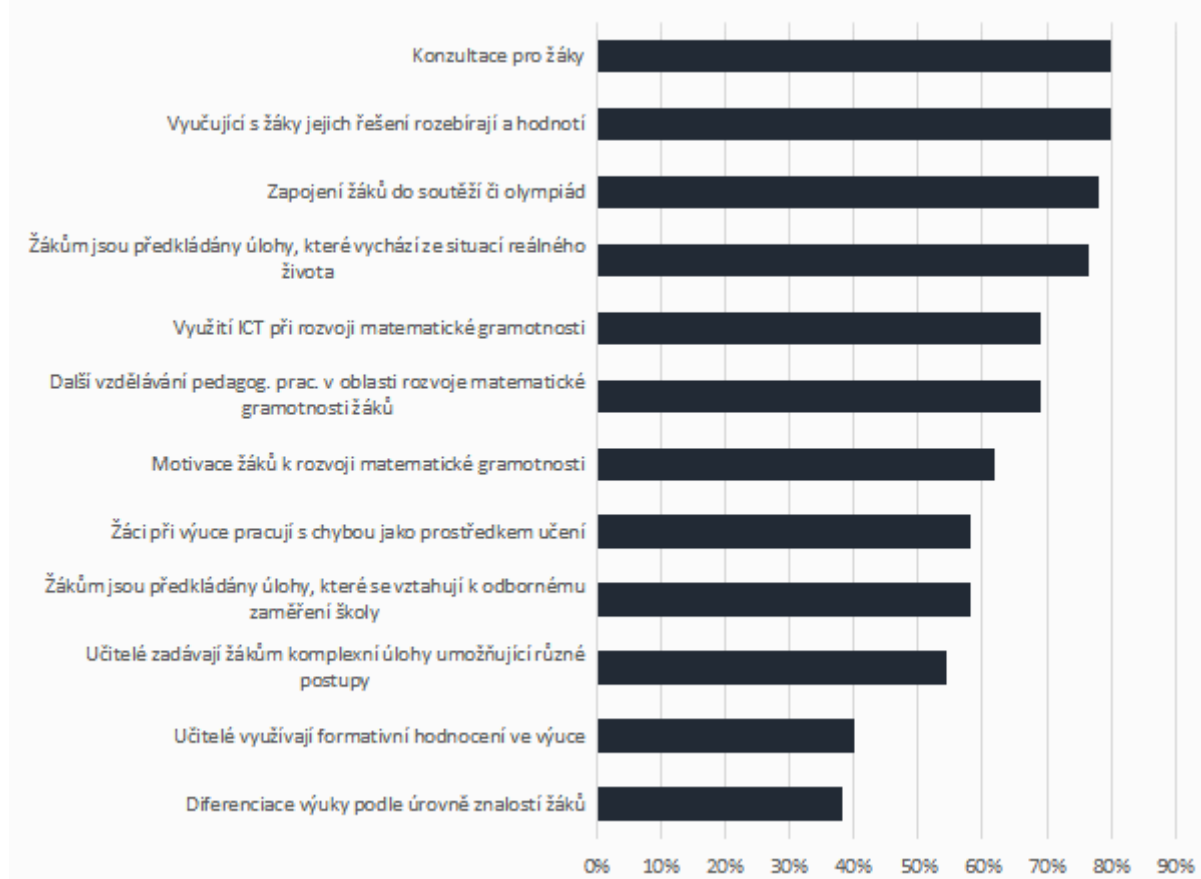
Graf 105: Současná úroveň podpory rozvoje matematické gramotnosti a předpokládaný posun

10.2 Aktivity, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti střední a vyšší odborné školy v největší míře poskytují konzultace pro žáky (80 %), vyučující s žáky rozebírají a hodnotí řešení úloh (80 %) a zapojují žáky do soutěží či olympiád (78 %). 76 % škol uvádí, že předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života. Dvě třetiny škol využívá ICT při rozvoji matematické gramotnosti a stejný podíl škol zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků. O něco méně škol cíleně motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti (62 %). Dále školy uvádějí, že jejich žáci při výuce pracují s chybou jako prostředkem učení (58 %) a předkládají žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (58 %). V rozvoji matematické gramotnosti je část škol aktivních i v oblasti práce učitelů - učitelé zadávají žákům komplexní úlohy umožňující různé postupy (55 %) a učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce (40 %). 38 % škol diferencuje výuku podle úrovně znalostí žáků.

Graf 106: Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti aktivně podílejí

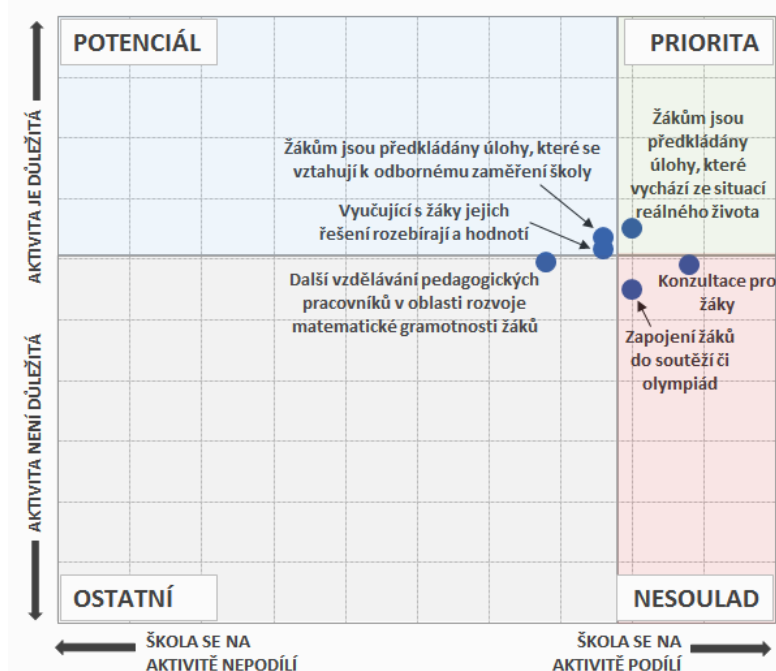
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

10.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště v kraji v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti v největší míře poskytují konzultace pro žáky (88 %), předkládají žákům úlohy, které vychází ze situací reálného života (80 %), a zapojují žáky do soutěží či olympiád (80 %). Relativně velký podíl škol dále uvádí, že vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (76 %), žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (76 %), a zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (68 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritami pro střední odborná učiliště je předkládání žákům úloh, které vychází ze situací reálného života. Tuto aktivitu střední odborná učiliště zmiňují jako jednu z nejčastějších a zároveň jí ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřazují velký význam.

Graf 107: Aktivita, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

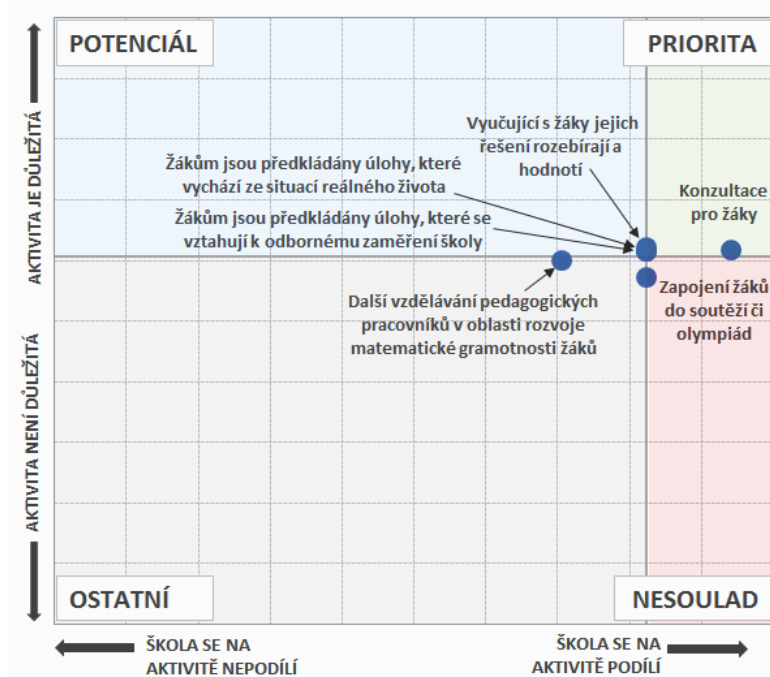
Nejčastější aktivitou středních odborných učilišť je poskytování konzultací pro žáky. Společně s další častou aktivitou, a to zapojování žáků do soutěží a olympiád, se nachází v jistém nesouladu. SOU těmto aktivitám přisuzují podprůměrnou důležitost.

Potenciál v oblasti rozvoje podpory matematické gramotnosti pro SOU představují aktivity, kdy jsou žákům předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy, a také kdy vyučující se žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí. Deklarovaná důležitost je u těchto aktivit poměrně vysoká.

Z hlediska realizovaných aktivit se střední odborná učiliště soustředí i na další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků. SOU této aktivitě přisuzují nižší míru důležitosti.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, v rámci aktivit v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti především poskytují konzultace pro žáky (94 %). 82 % SOŠ uvádí, že jejich vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí, stejný podíl škol předkládá žákům úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy nebo úlohy, které vychází ze situací reálného života, a také 82 % škol zapojuje žáky do soutěží či olympiád. 71 % středních odborných škol zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků.

Graf 108: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

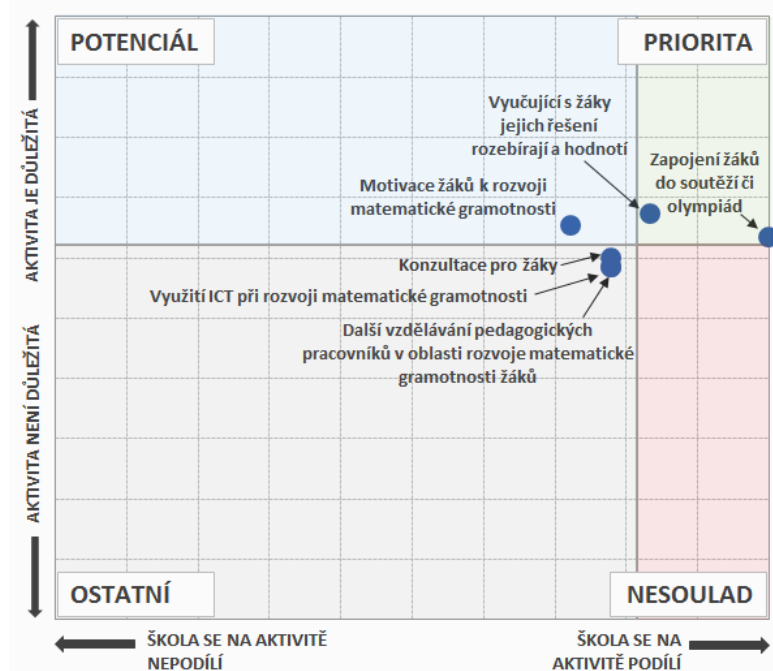
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti představují do jisté míry prioritu středních odborných škol konzultace pro žáky. Částečně za prioritu lze označit i činnosti: vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí, žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy, i úlohy, které vychází ze situací reálného života. Tyto aktivity střední odborné školy realizují ve velké míře a zároveň jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přiřkládají větší důležitost.

Ve velké míře SOŠ také zapojují žáky do soutěží či olympiád, ale této činnosti přisuzují nižší míru

důležitosti.

Gymnázia se v rámci aktivit na podporu rozvoje matematické gramotnosti zapojují žáky do soutěží či olympiád (všechna gymnázia). Gymnázia dále ve velké míře uvádějí, že jejich vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (83 %), využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti (78 %), zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (78 %) a poskytují konzultace pro žáky (také 78 %). 72 % gymnázií motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti.

Graf 109: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

V případě gymnázií představují priority v oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti tyto činnosti: zapojení žáků do soutěží či olympiád a rozbor a hodnocení řešení žáků s vyučujícími. Na těchto aktivitách se gymnázia v největší míře podílí a zároveň je jim ve srovnání s ostatními sledovanými položkami přisuzován značný význam.

Již menší podíl gymnázií cíleně motivuje žáky k rozvoji matematické gramotnosti, přičemž této činnosti přisuzují vysokou důležitost. Tato aktivita tak představuje jistý potenciál dalšího rozvoje podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích.

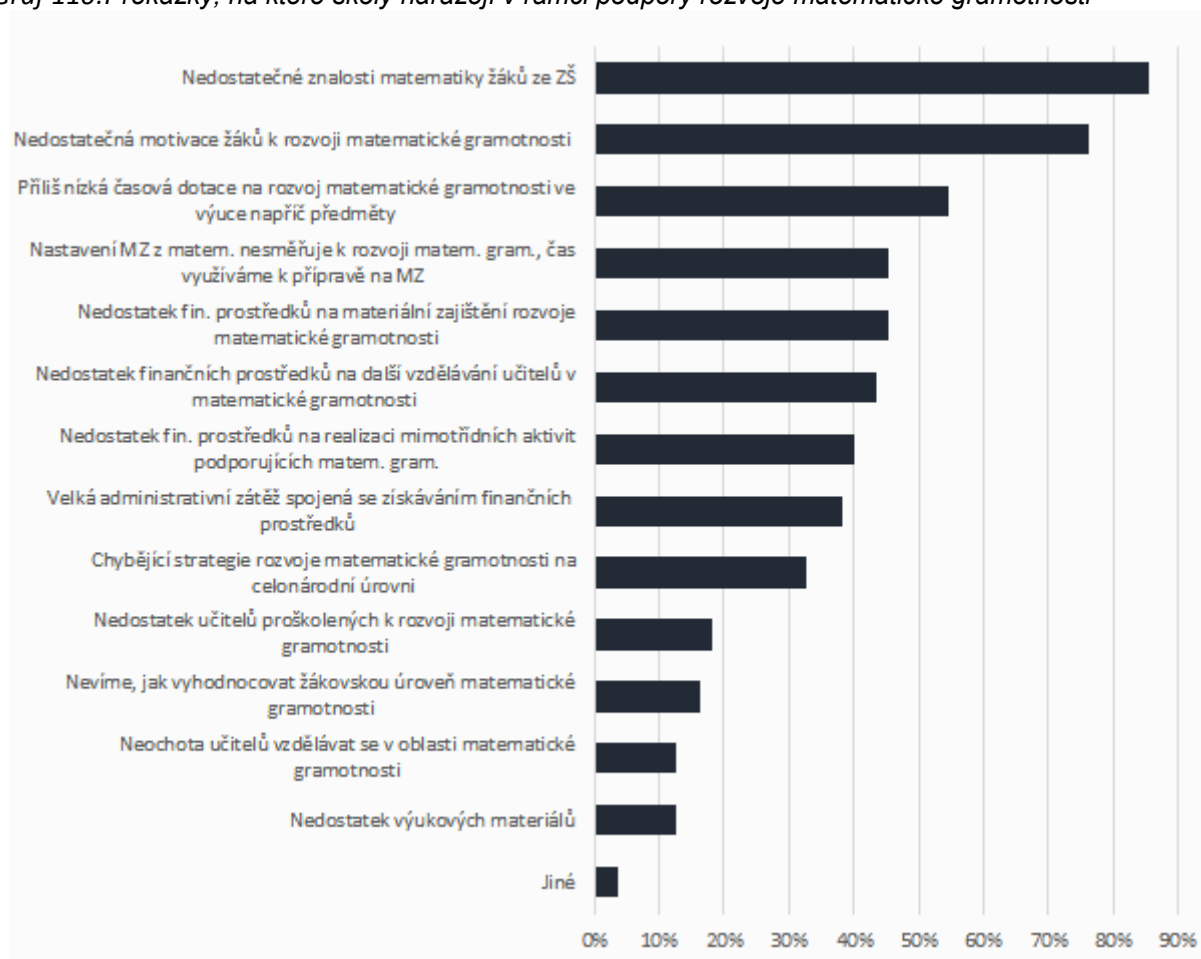
Gymnázia v relativně menší míře také poskytují konzultace žákům, využívají ICT při rozvoji matematické gramotnosti a zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků. Těmto aktivitám přisuzují gymnázia nízkou míru důležitosti.

10.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují podporu rozvoje matematické gramotnosti na středních a vyšších odborných školách v Pardubickém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatečnými znalosti matematiky žáků ze ZŠ (85 %). Více než tři čtvrtiny škol upozorňují také na nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji matematické gramotnosti (76 %).

Již v menší míře školy uvádějí příliš nízkou časovou dotaci na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty (55 %) i skutečnost, že nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměňuje k rozvoji matematické gramotnosti a čas vyučující vyžívají k přípravě na maturitní zkoušku (45 %). Školy dále upozorňují na nedostatek finančních prostředků, a to jednak na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti (45 %), jednak na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (44 %) i na realizaci mimotřídních aktivit podporujících matematické gramotnosti (40 %). 38 % škol překáží v rozvoji matematické gramotnosti velká administrativní zátěž spojená se získáváním finančních prostředků.

Graf 110: Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti

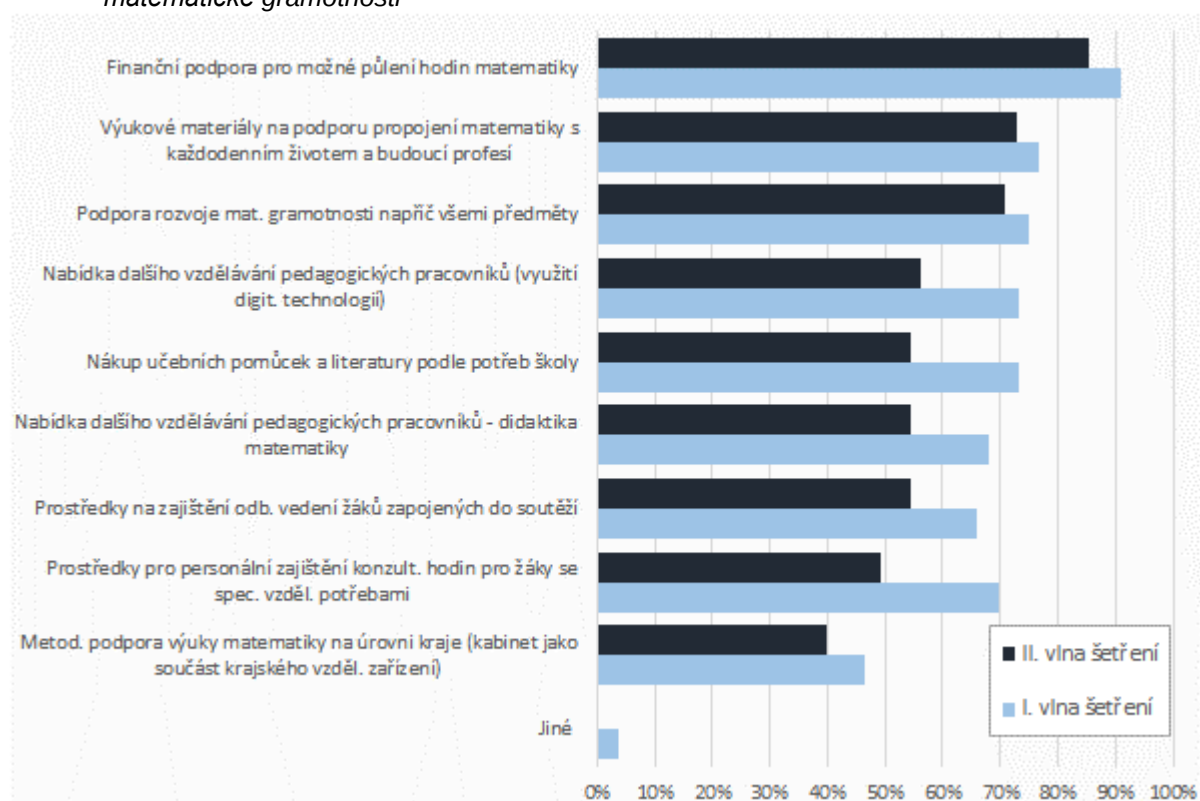
Pozn.: Data za první vlnu šetření nejsou k dispozici.

Třetina škol chybí strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni. Část škol dále poukazuje na nedostatek učitelů proškolených k rozvoji matematické gramotnosti (18 %), neví, jak vyhodnocovat žákovskou úroveň matematické gramotnosti (16 %), setkává se s neochotou učitelů vzdělávat se v oblasti matematické gramotnosti (13 %) a naráží na nedostatek výukových materiálů (13 %).

10.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohla finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky (85 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (73 %) a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (71 %). Za potřebnou školy považují i nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to jak v oblasti využití digitálních technologií (56 %), tak i v oblasti didaktiky matematiky (55 %). Školy by dále uvítaly nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (55 %) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (55 %). Podle škol by dalšími vhodnými opatřeními byly prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se SVP (49 %) a metodická podpora výuky matematiky na úrovni kraje (40 %).

Graf 111: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti

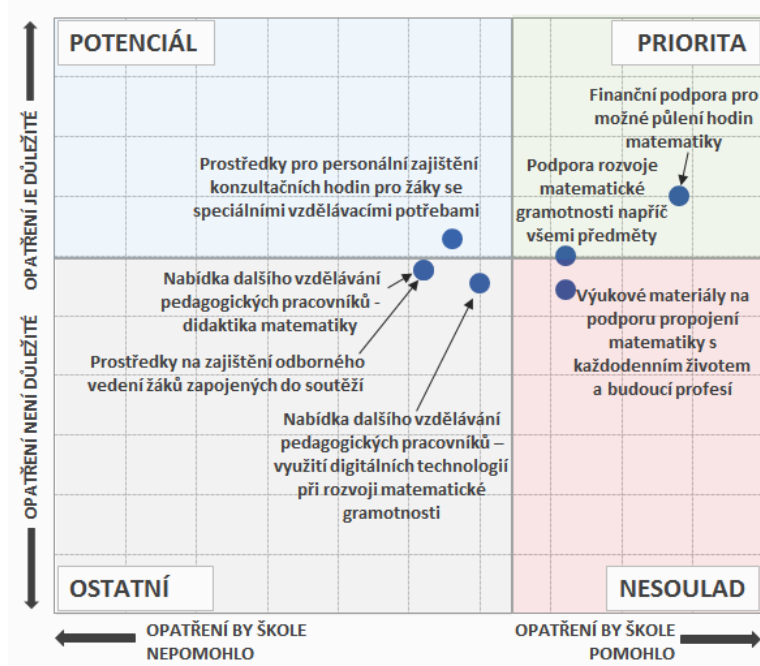

Oproti roku 2015/2016 jsou méně často zmiňována všechna opatření, zejména pak tato opatření: prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (pokles o 21 p. b.), nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (pokles o 19 p. b.), nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií (pokles o 17 p. b.), nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (pokles o 13 p. b.) a prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (pokles o 12 p. b.).

10.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji podpory matematické gramotnosti pomohla především opatření týkající se finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (88 %), dále podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (72 %) a výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (72 %). Dále by školy ve větší míře ocenily nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (60 %), prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (56 %), prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (52 %) a nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (také 52 %).

Graf 112: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními podpory rozvoje matematické gramotnosti zohlednili také jejich důležitost, prioritu pro střední odborná učiliště představuje finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky a podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty. Tato opatření zmiňují školy velmi často a zároveň jej ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Školami častěji zmiňovaným opatřením jsou i výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí. Tomuto opatření školy přisuzují nízkou míru důležitosti,

čímž se ocitá v jistém nesouladu.

Opatření s potenciálem je zajištění prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. SOU hodnotí toto opatření jako nadprůměrně důležité.

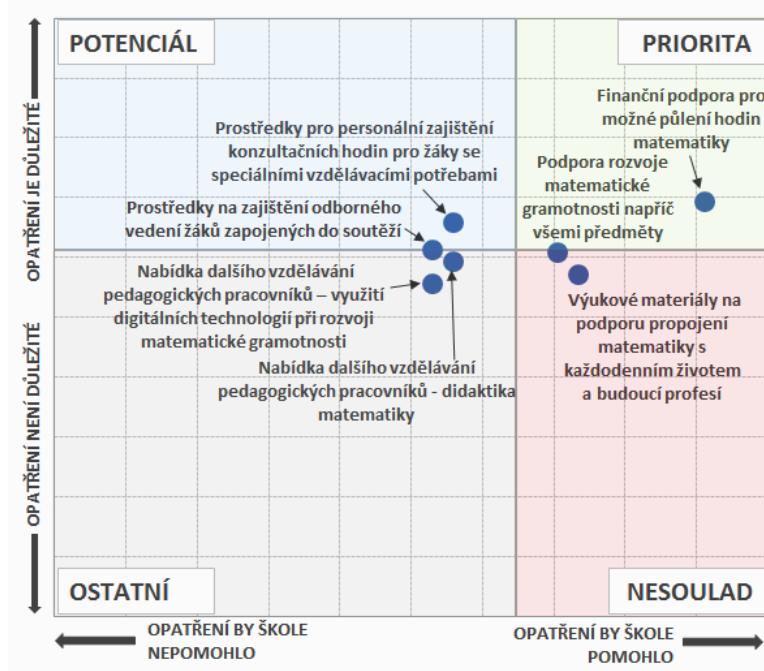
Střední odborná učiliště uvádějí i potřebu nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti i vzdělávání v oblasti didaktiky matematiky a prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží, ale těmto opatřením přisuzují jenom podprůměrnou důležitost.

Střední odborné školy podobně jako učiliště v největší míře uváděly potřebu finanční podpory pro možné půlení hodin matematiky (91 %). 74 % SOŠ uvedlo požadavek na potřebu výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a 71 % podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

Ve velké míře SOŠ uvádějí i potřebu prostředků pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (56 %) a nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti didaktiky matematiky (56 %). Dále školy uvádějí nutnost dostatečných prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (53 %) i nabídky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (53 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představují největší priority středních odborných škol finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření školy zmiňují nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější. Částečně lze za prioritu považovat i podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

Graf 113: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

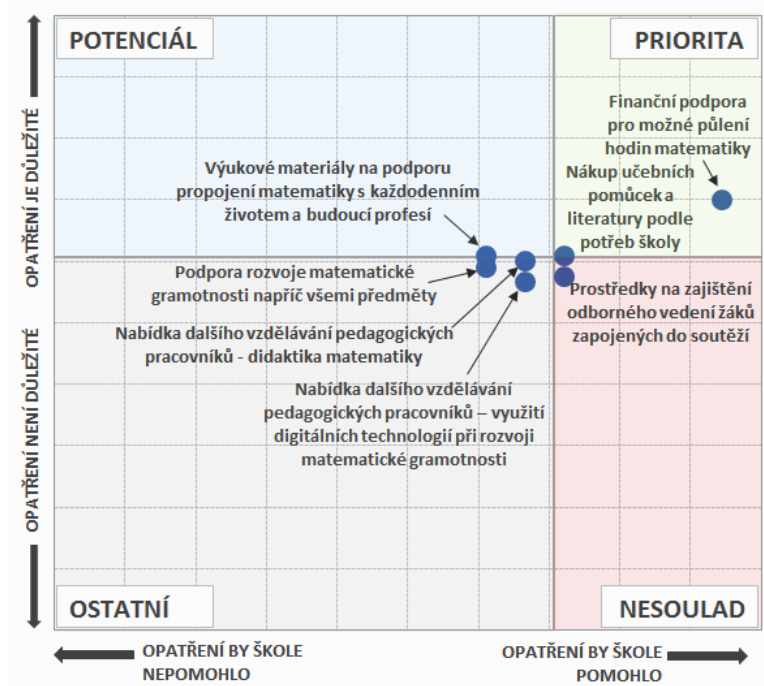
Školami často zmiňovaným opatřením je i potřeba výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí, ale školy hodnotí toto opatření jako podprůměrně důležité, nachází se tak v jistém nesouladu.

Na základě hodnocení důležitosti nejčastěji zmiňovaných opatření představují pro střední odborné školy potenciál pro jejich další rozvoj v oblasti rozvoje matematické gramotnosti prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Školy tomuto opatření přisuzují nadprůměrnou důležitost. Jako opatření s potenciálem se jeví i prostředky

na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží.

Gymnázia by v rámci rozvoje podpory matematické gramotnosti ocenila především finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (94 %). V značné míře školy uvádějí potřebu nákupu učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy (72 %) a prostředků na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (72 %). Gymnázia vznášejí požadavek na nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a to v oblasti využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (67 %) i v oblasti didaktiky matematiky (také 67 %). 61 % gymnázií upozorňuje na potřebu výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a stejný podíl škol i na potřebu podpory rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty.

Graf 114: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření podpory rozvoje matematické gramotnosti představuje hlavní prioritu gymnázií finanční podpora pro možné půlení hodin matematiky. Toto opatření gymnázia zmiňují jako jedno z nejčastějších a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnoceno jako nejdůležitější. Další prioritou gymnázií je nákup učebních pomůcek a literatury podle potřeb školy.

Mezi nejčastěji zmiňovanými opatřeními jsou i prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží. Tomuto opatření gymnázia přisuzují ale podprůměrnou důležitost.

Gymnázia dále zmiňovala, že by jim v podpoře rozvoje matem. gramotnosti mohla pomoci nabídka dalšího vzdělávání pedagog. pracovníků v oblasti didaktiky matematiky i v oblasti využití digit. technologií při rozvoji matematické gramotnosti, dále výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí a podpora rozvoje matem. gram. napříč všemi předměty. Důležitost části těchto opatření je však ve srovnání s ostatními sledovanými položkami podprůměrná, pouze potřeba výukových materiálů na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí dosahuje průměrnou důležitost, čímž může představovat opatření s potenciálem.

10.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „podpora rozvoje matematické gramotnosti“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti podpory rozvoje matematické gramotnosti. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOU

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (56 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (44 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (36 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (36 % škol)

Škola vyhodnocuje úroveň matematické gramotnosti u žáků. (36 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (28 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOU v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti realizují

- Konzultace pro žáky (88 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží či olympiád (80 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (80 % škol)
- Vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (76 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (76 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (68 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (92 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (84 % škol)
- Příliš nízká časová dotace na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty (48 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole (48 % škol)
- Nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti, čas využíváme k přípravě na maturitu (44 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (44 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky (88 % škol)
- Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (72 % škol)
- Podpora rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (72 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (60 % škol)
- Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (56 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila SOU

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (76 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (64 % škol)

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (60 % škol)

Škola vyhodnocuje úroveň matematické gramotnosti u žáků. (52 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (48 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (40 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-6 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.
Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na SOŠ

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (56 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (44 % škol)

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (35 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (35 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (32 % škol)

Škola vyhodnocuje úroveň matematické gramotnosti u žáků. (26 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.). (26 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci podpory rozvoje matematické gramotnosti realizují

- Konzultace pro žáky (94 % škol)
- Zapojení žáků do soutěží či olympiád (82 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které vychází ze situací reálného života (82 % škol)
- Vyučující s žáky jejich řešení rozebírají a hodnotí (82 % škol)
- Žákům jsou předkládány úlohy, které se vztahují k odbornému zaměření školy (82 % škol)
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků (71 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné znalosti matematiky žáků ze ZŠ (94 % škol)
- Nedostatečná motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (82 % škol)
- Nastavení maturitní zkoušky z matematiky nesměřuje k rozvoji matematické gramotnosti, čas využíváme k přípravě na maturitu (59 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje matematické gramotnosti na škole (53 % škol)
- Nedostatek finančních prostředků na další vzdělávání učitelů v matematické gramotnosti (53 % škol)
- Příliš nízká časová dotace na rozvoj matematické gramotnosti ve výuce napříč předměty (47 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Finanční podpora pro možné plnění hodin matematiky (91 % škol)
- Výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (74 % škol)
- Podpora rozvoje matem. gramotnosti napříč všemi předměty (71 % škol)
- Prostředky pro personální zajištění konzultačních hodin pro žáky se spec. vzdělávacími potřebami (56 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - didaktika matematiky (56 % škol)
- Nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (53 % škol)
- Prostředky na zajištění odborného vedení žáků zapojených do soutěží (53 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovily SOŠ

Učitelé napříč předměty běžně zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (68 % škol)

Někteří učitelé zařazují do výuky prvky k rozvoji matematické gramotnosti. (62 % škol)

Na škole je snaha o vytvoření uceleného pojetí začlenění matematické gramotnosti do výuky. (59 % škol)

Na škole nepůsobí koordinátor pro matematickou gramotnost. (59 % škol)

Škola vyhodnocuje úroveň matematické gramotnosti u žáků. (53 % škol)

Rozvoj matematické gramotnosti je na škole realizován především v rámci výuky matematiky. (38 % škol)

Příležitostná spolupráce s externími partnery (osobnosti, VŠ, výzkumné organizace apod.). (38 % škol)

Učitelé využívají formativní hodnocení ve výuce. (38 % škol)

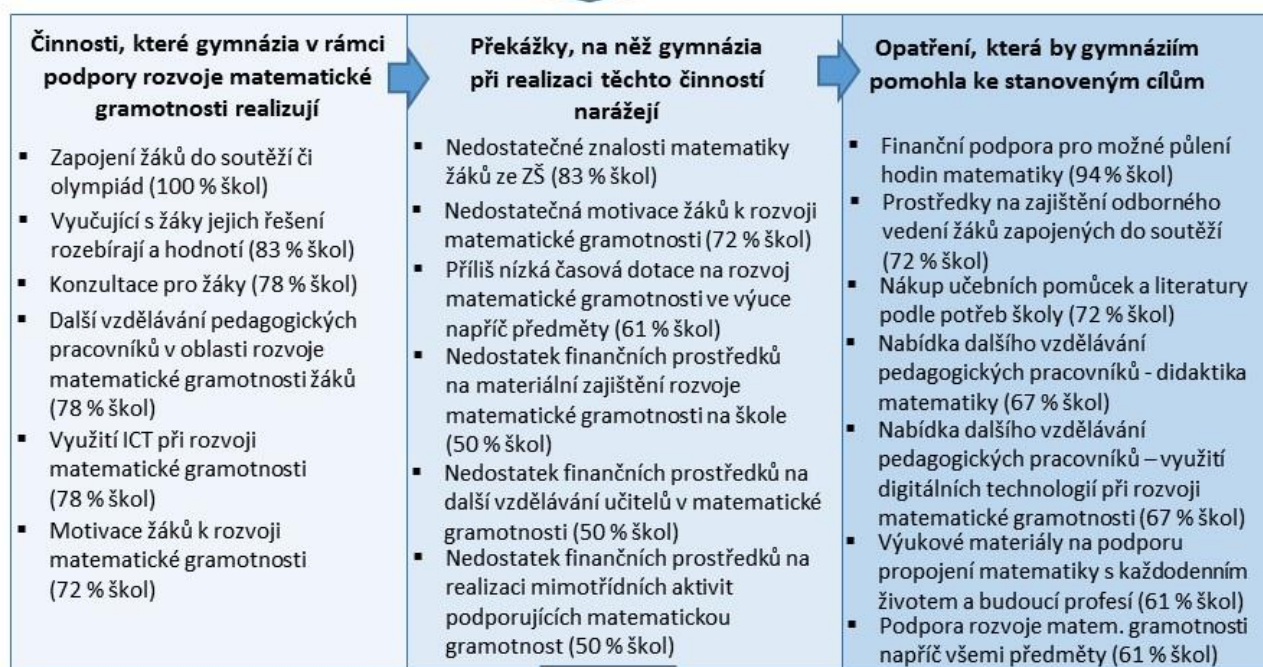
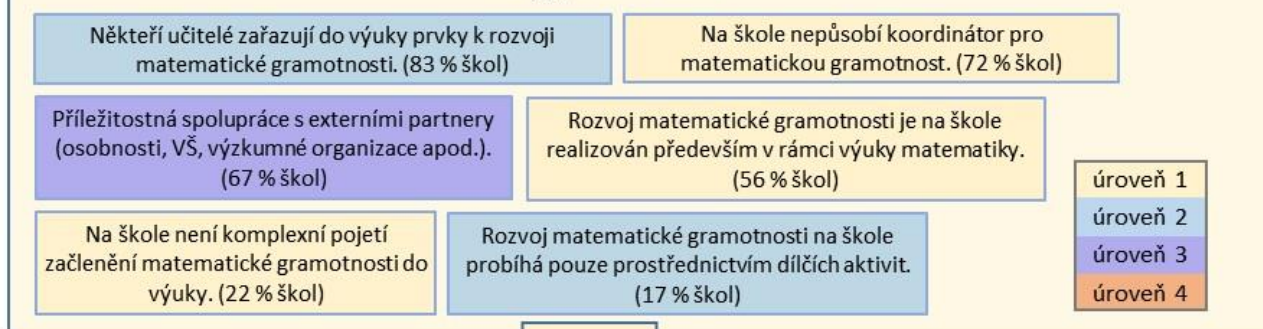
úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

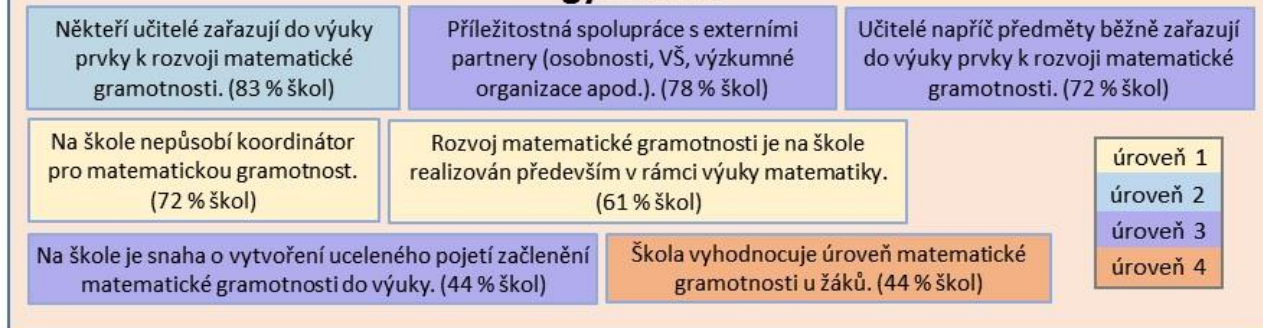
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

Aktuální stav podpory rozvoje matematické gramotnosti na gymnáziích

Cíle, které si v rámci rozvoje matematické gramotnosti stanovila gymnázia

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-7 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.

Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Procenta jsou vztažena pouze k těm školám, které tuto oblast označily za důležitou.

11 Digitální kompetence a rozvoj ICT infrastruktury v Pardubickém kraji

V dnešní době se setkáváme s digitálními technologiemi téměř na každém kroku a dá se předpokládat, že digitální kompetence budou v různé míře potřeba jak k práci, učení i k běžnému životu. Tato oblast je specifická svojí rychlostí změn a pokroku a tedy i seznam jednotlivých kompetencí je často obměňován.

Digitální kompetence chápeme jako průřezové klíčové kompetence, tj. kompetence, bez kterých není možné rozvíjet u dětí a žáků plnohodnotně další klíčové kompetence. Jejich základní charakteristikou je aplikace – využití digitálních technologií při nejrůznějších činnostech, při řešení nejrůznějších problémů. Z toho plyne i jejich proměnlivost v čase v závislosti na tom, jak se mění způsob a šíře využívání digitálních technologií ve společnosti a v životě člověka³.

S touto oblastí se ještě úzce pojí pojem **Informatické myšlení**, které je zjednodušeně řečeno schopností myslet jako informatik při řešení problémů. V mnoha oblastech se žáci učí použít hotové postupy řešení, v informatice se soustředí na samotnou schopnost hledání vlastního řešení a také na jeho efektivitu. Informaticky myslící člověk ve svém životě odhaluje rutinní postupy a snaží se je optimalizovat, aby mu nezabíraly tolik času, a automatizovat je tak, aby se místo nich mohl věnovat třeba rodině nebo koníčkům⁴.

Jedním z hlavních východisek je národní dokument [Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020](#), který definuje základní směry v této oblasti:

- nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení žáků,
- podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení učitelů,
- budování a obnova digitální vzdělávací infrastruktury,
- inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace digitálních technologií do vzdělávání.

Na tento dokument navazuje Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, která se také bude zaměřovat na implementaci DT do výuky, posilování digitálních kompetencí u pedagogů a snižování nerovností a prevenci vzniku digitální propasti.

Když mluvíme o implementaci digitálních technologií do výuky a zvyšování digitálních kompetencí, máme tím na mysli vše výše zmíněné a to průřezově napříč celým vzdělávacím procesem. Je nutné si uvědomovat, že digitální technologie nestačí pouze používat, ale bude potřeba je chápat. Ve školách musíme vychovat nastupující generaci, která nebude pouze uživatelem, ale také tvůrcem našeho digitálního světa a bude se velice dobře orientovat v oblasti robotizace, programování a informatického myšlení. V dnešní digitální době je potřeba vědět, že digitální technologie transformují vlastně všechny obory a proto je plánována modernizace rámcových vzdělávacích programů (RVP), která s velkou pravděpodobností rozšíří požadavky na informační myšlení a digitální gramotnost. Do výuky informatiky by se tak měli dostat například základy programování, algoritmizace nebo i základy počítačových sítí. Klasická výuka tabulkových a textových procesorů tak bude muset ustoupit do jiných předmětů, kde tyto aplikace budou použity jako prostředek pro dosažení výukového cíle. Kromě jiného by inovace měla spočívat také v použití moderních výukových metod, individualizace, týmové spolupráce a podobně, což vede ke zvýšení nároků na pedagogy a celý manažerský proces vedení a řízení výchovně vzdělávacího procesu v každé škole.

Hlavní zjištění

- V rámci rozvoje digitálních kompetencí škol v Pardubickém kraji jsou v největší míře realizovány aktivity z mírně pokročilé úrovně, ve které škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika, a pokročilé úrovně, v níž učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V nižší míře jsou rozvíjeny aktivity patřící do nejvyšší úrovně, která se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů, které se sdílejí napříč mezi pedagogy a žáky. V nejnižší míře jsou realizovány aktivity spadající do základní úrovně, ve které jsou digitální technologie ve výuce využívány pouze sporadicky. Posun digitálních kompetencí školy plánují především v rámci nejvyšší úrovně, čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela

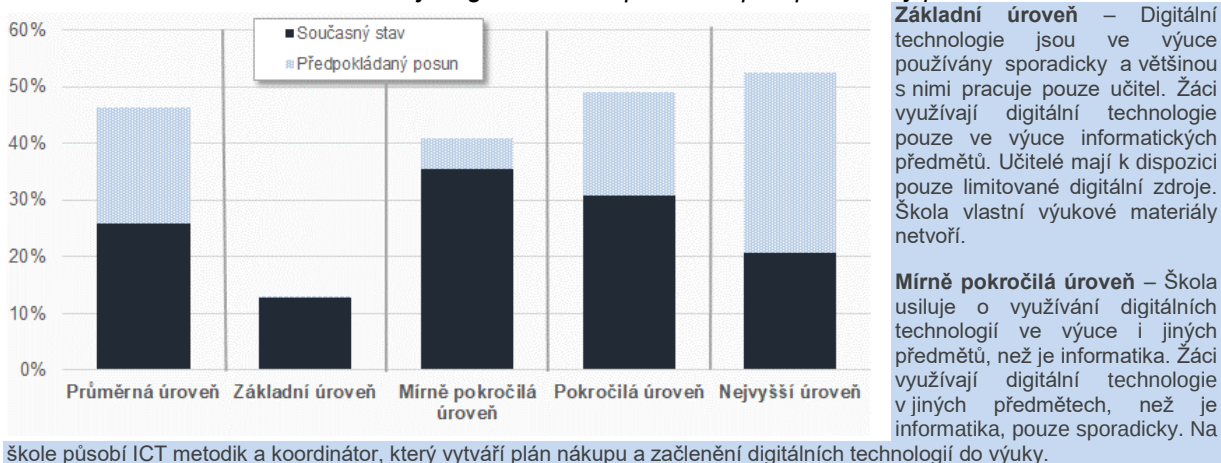
běžně pedagogy i žáky. Vyšší posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně. Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé úrovně.

- V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívá nejvyšší podíl škol ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty. Vysoký podíl škol nastavuje pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu a jejich pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky. Tři čtvrtiny škol motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT, podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT a nových metod a jejich pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod. Dvě třetiny škol vypracovávají plán pro pořízení HW a SW a jejich pedagogové sdílejí mezi sebou znalosti a zkušenosti v oblasti ICT.
- Školy se nejčastěji potýkají s nedostatkem financí nebo prostor pro organizování a vedení nepovinných předmětů a nedostatečnými či neodpovídajícími prostory či vybavením školy. Necelá polovina škol naráží na nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT, nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT a nedostatečné SW vybavení školy. Přibližně třetina škol se střetává s vyučujícími, kteří nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky, s nízkou časovou dotací či absencí IT koordinátora nebo se studenty, kteří nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce.
- V dalším rozvoji oblasti rozvoje digitálních kompetencí by školám nejvíce pomohlo vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen i ICT učeben digitální technologií a multimediální technikou a pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace. Ve značné míře by školy také ocenily vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi a technickou podporu, vysokorychlostní připojení školy k internetu a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou apod. Více než polovina škol by potřebovala podporu při budování školní počítačové sítě, vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, podporu při přechodu ke cloudovým službám, vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti či na výuku informatiky a IT.

11.1 Současná úroveň škol a jejich předpokládaný posun

Pokud jde o rozvoj digitálních kompetencí školy v Pardubickém kraji, v největší míře jsou realizovány aktivity z mírně pokročilé úrovně (36 %), ve které škola usiluje o využívání digitálních technologií ve výuce i jiných předmětů, než je informatika, a pokročilé úrovně (31 %), v níž učitelé plánují způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. V nižší míře jsou rozvíjeny aktivity patřící do nejvyšší úrovně (21 %), která se vyznačuje zavedením banky digitálních učebních materiálů, které se sdílejí napříč mezi pedagogy a žáky. V nejnižší míře jsou realizovány aktivity spadající do základní úrovně (13 %), ve které jsou digitální technologie ve výuce využívány pouze sporadicky.

Graf 115: Současná úroveň rozvoje digitálních kompetencí a předpokládaný posun

Pokročilá úroveň – Většina učitelů detailně plánuje způsoby integrace digitálních technologií do připravovaných vzdělávacích aktivit. Žáci jsou podporováni ve využívání digitálních technologií i v jiných předmětech, než je informatika. Ve výuce i mimo ni se využívají komunikační nástroje, které jsou používány pro řešení problémů, spolupráci a tvorbu společných výstupů.

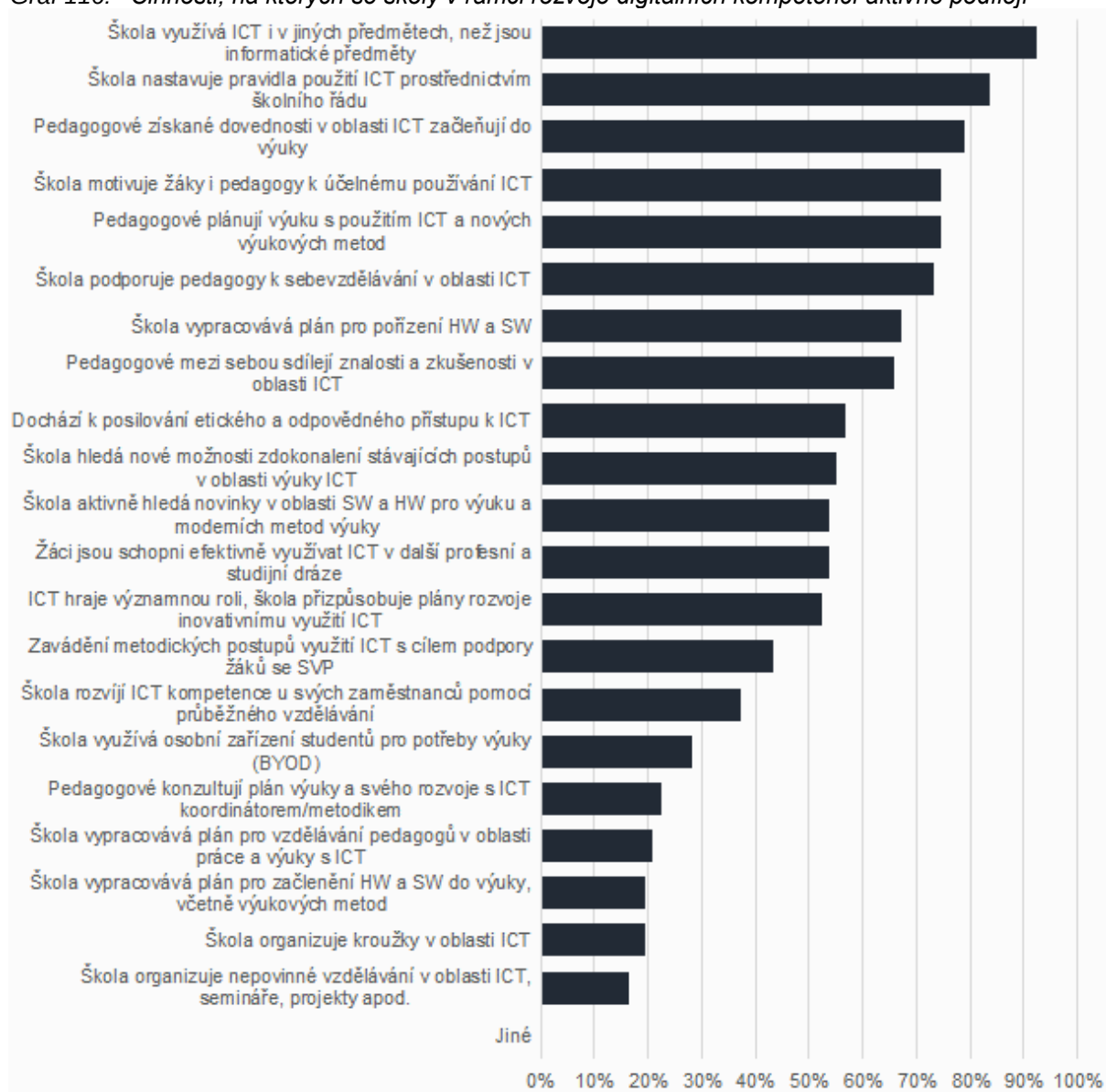
Nejvyšší úroveň – Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. Na škole je zavedena banka digitálních učebních materiálů, které jsou sdílené mezi pedagogy napříč všemi předměty i mezi pedagogy a žáky. Učební materiály jsou průběžně obměňovány a doplňovány.

Pakliže měly školy zhodnotit předpokládaný posun v oblasti rozvoje digitálních kompetencí, rozvoj činností plánují především v rámci nejvyšší úrovně (předpokládaný posun o 32 p. b.), čímž deklarují, že digitální technologie ve výuce by měly být využívány zcela běžně pedagogy i žáky. Vyšší posun lze očekávat také v rámci pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 18 p. b.). Již méně výrazný je plánovaný posun v případě činností spadajících do mírně pokročilé úrovně (předpokládaný posun o 5 p. b.).

11.2 Aktivita, které školy realizují v rámci této intervence

V rámci oblasti rozvoje digitálních kompetencí využívá nejvyšší podíl škol ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (93 %). Vysoký podíl škol nastavuje pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (84 %) a jejich pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (79 %). Tři čtvrtiny škol motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (75 %), podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT a nových metod (73 %), a jejich pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (75 %).

Graf 116: Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje digitálních kompetencí aktivně podílejí

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

Dvě třetiny škol vypracovávají plán pro pořízení HW a SW (67 %) a jejich pedagogové sdílejí mezi sebou znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (66 %). Více než polovina škol uvádí, že dochází k posilování etického a odpovědného přístupu k ICT (57 %), že hledá nové možnosti zdokonalení stávajících postupů v oblasti výuky ICT (55 %) a novinky v oblasti SW a HW pro výuku a moderních metod výuky (54 %), že žáci jsou schopni efektivně využívat ICT v další profesní a studijní dráze (54 %) a ICT hraje významnou roli a škola přizpůsobuje plány rozvoje inovativnímu využití ICT (52 %).

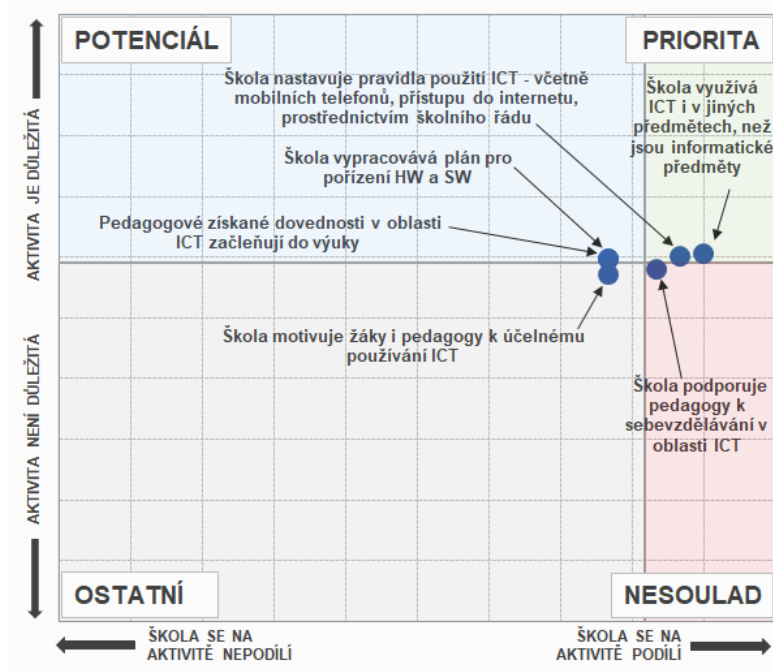
Školy dále zavádějí metodické postupy využití ICT s cílem podpory žáků se SVP (43 %), rozvíjí ICT kompetence u svých zaměstnanců pomocí průběžného vzdělávání (37 %) a využívají osobní zařízení studentů pro potřeby výuky (28 %). Přibližně pětina škol deklaruje, že pedagogové konzultují plán výuky a svého rozvoje s ICT koordinátorem/metodikem (22 %), škola vypracovává plán pro vzdělávání pedagogů v oblasti práce a výuky s ICT (21 %), resp. pro začlenění HW a SW do výuky, včetně výukových metod (19 %) a organizuje kroužky v oblasti ICT (19 %). V nejmenší míře škola organizuje nepovinné vzdělávání v oblasti ICT, semináře, projekty apod. (16 %).

11.2.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti rozvoje digitálních kompetencí v největší míře využívají ICT v jiných předmětech, než jsou předměty informatické (90 %), nastavují pravidla po použití ICT prostřednictvím školního řádu, a to včetně mobilních telefonů či přístupu k internetu (87 %) a podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (83 %). Zhruba tři čtvrtiny středních odborných učilišť uvádí, že škola vypracovává plán pro pořízení HW a SW, motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (shodně 77 %).

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, za priority pro střední odborná učiliště lze označit využívání ICT i v jiných předmětech než v informatických a nastavení pravidel využití ICT prostřednictvím školního řádu. Tyto aktivity realizuje nadprůměrný počet SOU, který je zároveň považuje za důležité

Graf 117: Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Těsně pod hranicí prioritních aktivit se nachází podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT. Tuto aktivitu vykonává nadprůměrný podíl učilišť, ale je jí přisuzovaná důležitost těsně pod hranicí průměru.

Začleňování dovedností získaných pedagogy v oblasti ICT do výuky a vypracovávání plánu pro pořízení HW a SW realizuje nižší podíl učilišť než výše zmíněné aktivity, ale jsou považovány za důležité. Proto pro školy představují určitý potenciál v dalším rozvoji digitálních kompetencí.

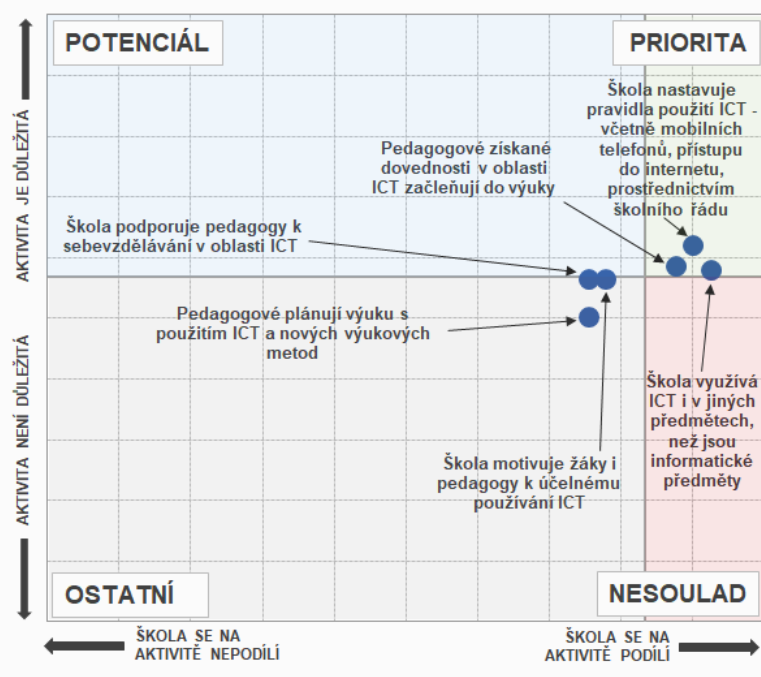
Těsně pod hranicí potenciálu se nachází motivace žáků i pedagogů

k účelnému používání ICT.

Střední odborné školy, podobně jako střední odborná učiliště, pro rozvoj digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných než informatických předmětech (93 %), nastavují pravidla po použití ICT prostřednictvím školního řádu, a to včetně mobilních telefonů či přístupu k internetu (90 %) a pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (88 %). Ve značné míře dále školy motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (78 %), podporují pedagogy k sebevzdělávání

v oblasti ICT (76 %) a jejich pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (76 %).

Graf 118: Aktivita, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

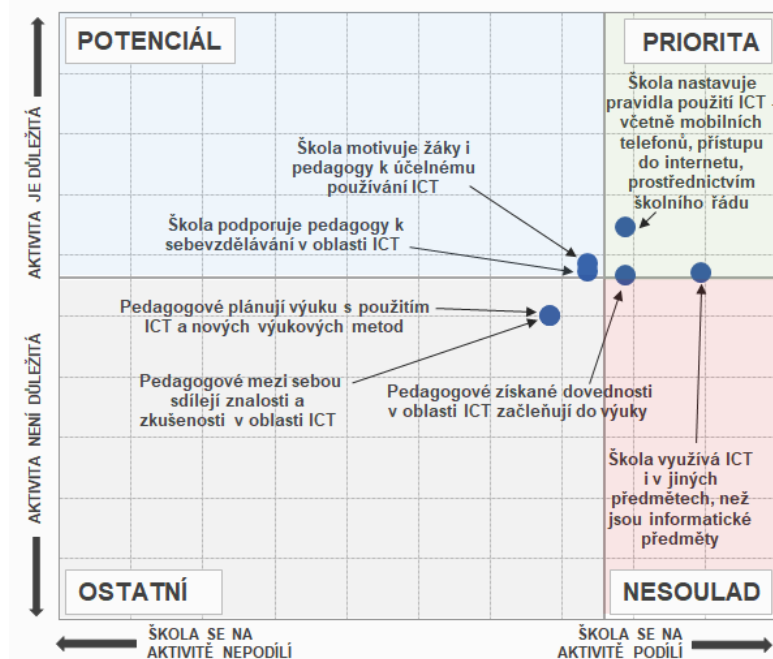
Z hlediska důležitosti jednotlivých aktivit na podporu rozvoje digitálních kompetencí představují priority středních odborných škol nastavení pravidel použití ICT prostřednictvím školního řádu, využívání ICT i v jiných předmětech než informatických a začleňování dovedností získaných pedagogy v oblasti ICT do výuky. Tyto aktivity jsou školami realizovány nejčastěji a je jim přikládána lehce nadprůměrná důležitost.

Za spíše důležitou jsou považovány rovněž podpora pedagogů k sebevzdělávání v oblasti ICT a motivování žáků i pedagogů k účelnému používání ICT. Těmto aktivitám se nicméně věnují školy relativně méně často, a představují

tak spíše určitý potenciál dalšího rozvoje. Méně často také pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod a tuto aktivitu zároveň považují i za méně důležitou.

Gymnázia v rámci rozvoje digitálních kompetencí nejčastěji využívají ICT i v jiných předmětech než informatických (89 %), nastavují pravidla použití ICT prostřednictvím školního řádu (79 %) a pedagogové začleňují do výuky získané dovednosti v oblasti ICT (79 %). Tři pětiny gymnázií motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (shodně 74 %). Ve značné míře také pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod a sdílejí mezi sebou znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (shodně 68 %).

Graf 119: Aktivita, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Tři pětiny gymnázií motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (shodně 74 %). Ve značné míře také pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod a sdílejí mezi sebou znalosti a zkušenosti v oblasti ICT (shodně 68 %).

Prioritou pro gymnázia v oblasti rozvoje digitálních kompetencí je nastavení pravidel použití ICT prostřednictvím školního řádu a dále také využívání ICT i v jiných předmětech než informatických a začleňování dovedností získaných pedagogy v oblasti ICT do výuky. Tyto aktivity realizují

gymnázia nadprůměrně často a zároveň je považují za důležité.

Spíše v menší míře gymnázia motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT a podporují pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT. Tyto aktivity jsou však považovány za důležité, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Relativně méně často pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod a sdílejí mezi sebou znalosti a zkušenosti v oblasti ICT. Těmto aktivitám je zároveň přisuzována i nižší důležitost.

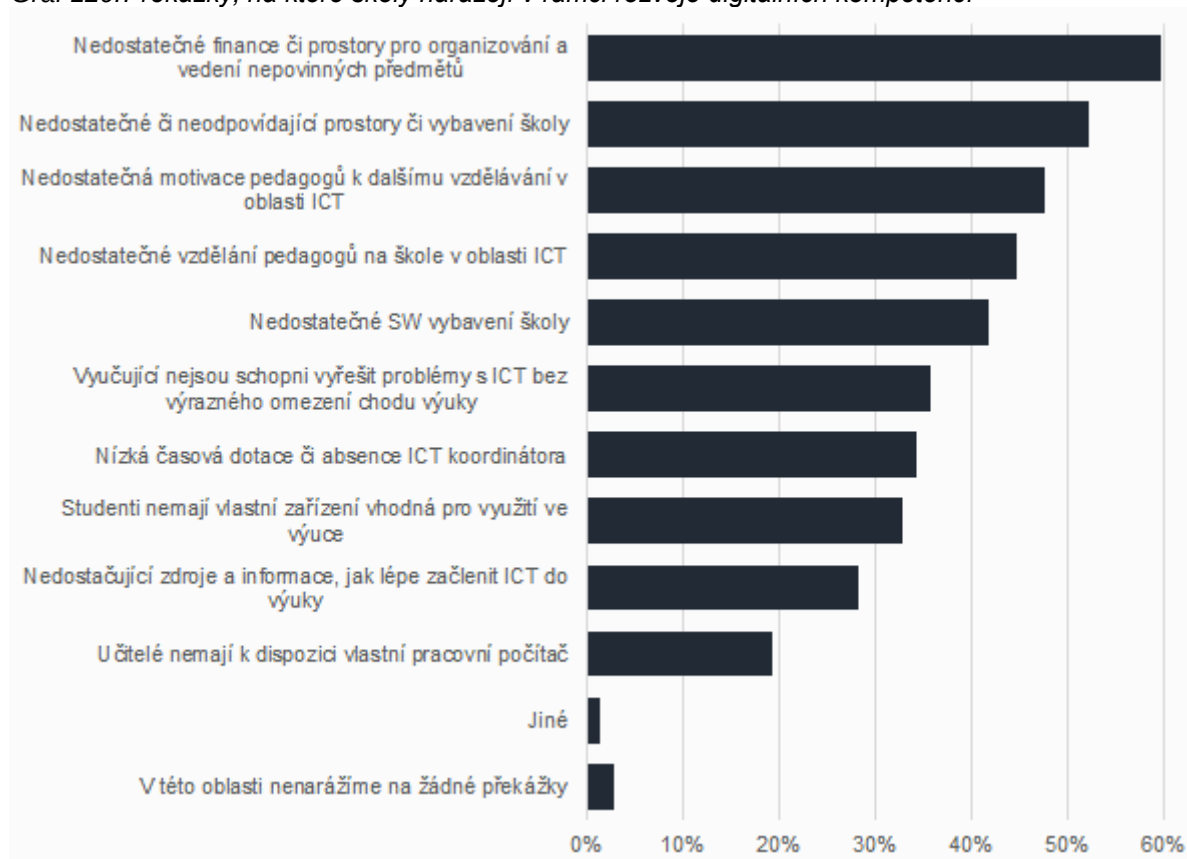
11.3 Překážky, na které školy naráží v rámci této intervence

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj digitálních kompetencí na středních a vyšších odborných školách v Pardubickém kraji, se školy nejčastěji potýkají s nedostatkem financí nebo prostor pro organizování a vedení nepovinných předmětů (60 %) a nedostatečnými či neodpovídajícími prostory či vybavením školy (52 %). Necelá polovina škol naráží na nedostatečnou motivaci pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (48 %), nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (45 %) a nedostatečné SW vybavení školy (42 %).

Přibližně třetina škol se střetává s vyučujícími, kteří nejsou schopni vyřešit problémy s ICT bez výrazného omezení chodu výuky (36 %), s nízkou časovou dotací či absencí IT koordinátora (34 %) nebo se studenty, kteří nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (33 %). Více než čtvrtina škol naráží na nedostačující zdroje a informace o tom, jak lépe začlenit IT do výuky (28 %), a spíše v menší míře je problémem, že učitelé nemají k dispozici svůj počítač (19 %).

Pouze okrajově se školy v rozvoji digitálních kompetencí nepotýkají s žádnými překážkami (3 %).

Graf 120: Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje digitálních kompetencí

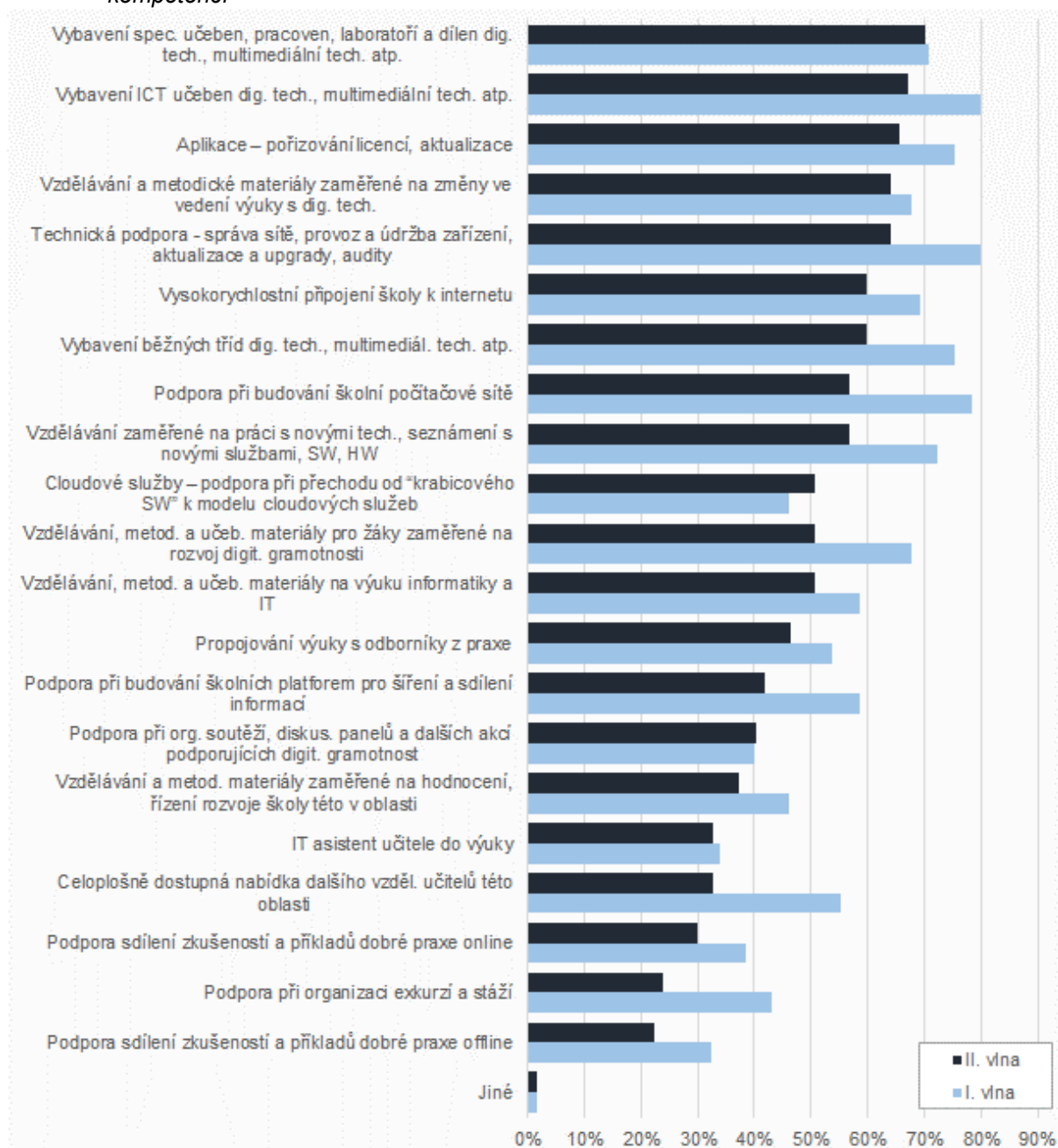

Pozn. Data z první vlny šetření nejsou k dispozici.

11.4 Opatření pro zlepšení realizace intervence

V dalším rozvoji oblasti rozvoje digitálních kompetencí by středním a vyšším odborným školám nejvíce pomohlo vybavení speciálních učeben, laboratoří a dílen (70 %) i ICT učeben (67 %) digitální technologií a multimediální technikou a pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (66 %). Ve značné míře by školy také ocenily vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky s digitálními technologiemi a technickou podporu (shodně 64 %), vysokorychlostní připojení školy k internetu (67 %) a vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou apod. (60 %).

Graf 121: Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje digitálních kompetencí

Více než polovina škol by potřebovala podporu při budování školní počítačové sítě (57 %), vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi (57 %), podporu při přechodu ke cloudovým službám (51 %), vzdělávání, metodické a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti či na výuku informatiky a IT (shodně 51 %).

Školy dále považují za potřebné propojování výuky s odborníky z praxe (46 %), podporu při budování nových platform pro šíření a sdílení informací (42 %), podporu při organizaci soutěží, diskuzních panelů a dalších akcí podporujících digitální gramotnost (40 %) a vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, plánování a řízení rozvoje školy (37 %). Zhruba třetina škol by uvítala ICT asistenta učitele do výuky (33 %), celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů v oblasti rozvoje digitálních kompetencí (33 %) či podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (30 %).

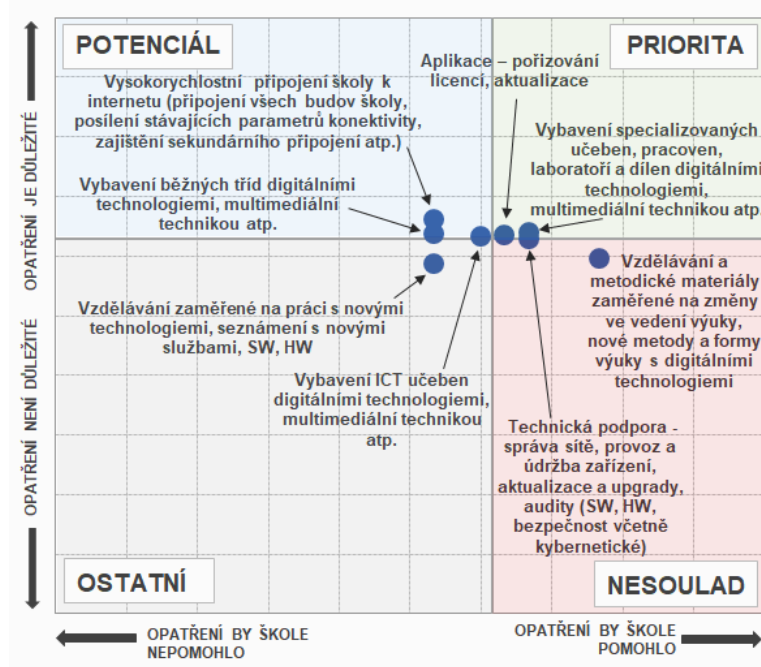
Relativně nejméně škol považuje za potřebnou podporu při organizaci exkurzí a stáží (24 %) a podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (22 %).

Oproti roku 2015/2016 školy více zdůrazňují potřebu podpory při přechodu ke cloudovým službám (nárůst o 5 p. b.), Naopak nižší podíl škol oproti minulé vlně by potřeboval celoplošně dostupnou nabídku dalšího vzdělávání učitelů této oblasti (pokles o 23 p. b.), podporu při budování školní počítačové sítě (pokles o 22 p. b.), podporu při organizaci exkurzí a stáží (pokles o 19 %) nebo při budování školních platform pro šíření a sdílení informací (pokles o 17 p. b.). V menší míře dále školy potřebují vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti (pokles o 17 p. b.), technickou podporu (pokles o 16 p. b.), vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (pokles o 16 p. b.), vybavení ICT učeben digitální a multimediální technikou (pokles o 13 p. b.), podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe offline (pokles o 10 p. b.), pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (pokles o 10 p. b.), vysokorychlostní připojení školy k internetu (pokles o 10 p. b.), vzdělávání a metodické materiály zaměřené na hodnocení, řízení rozvoje školy této v oblasti (pokles o 9 p. b.), podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe online (pokles o 9 p. b.), vzdělávání, metodické a učební materiály na výuku informatiky a IT (pokles o 8 p. b.) a propojování výuky s odborníky z praxe (pokles o 8 p. b.).

11.4.1 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla několik opatření, která by jim pomohla v rozvoji digitálních kompetencí.

Graf 122: Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Nejčastěji SOU uváděla vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (77 %), vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (67 %), technickou podporu (67 %), pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace (63 %), vybavení ICT učeben (60 %) či běžných tříd (53 %) digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. Více než polovina učilišť by ocenila vysokorychlostní připojení školy k internetu či vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW

(shodně 53 %).

Prioritami v rámci rozvoje digitálních kompetencí jsou pro SOU vybavení specializovaných učeben a pracoven digitálními technologiemi a multimediální technikou, technická podpora a pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace. Tato opatření učiliště zmiňují nejčastěji a považují je za důležitá.

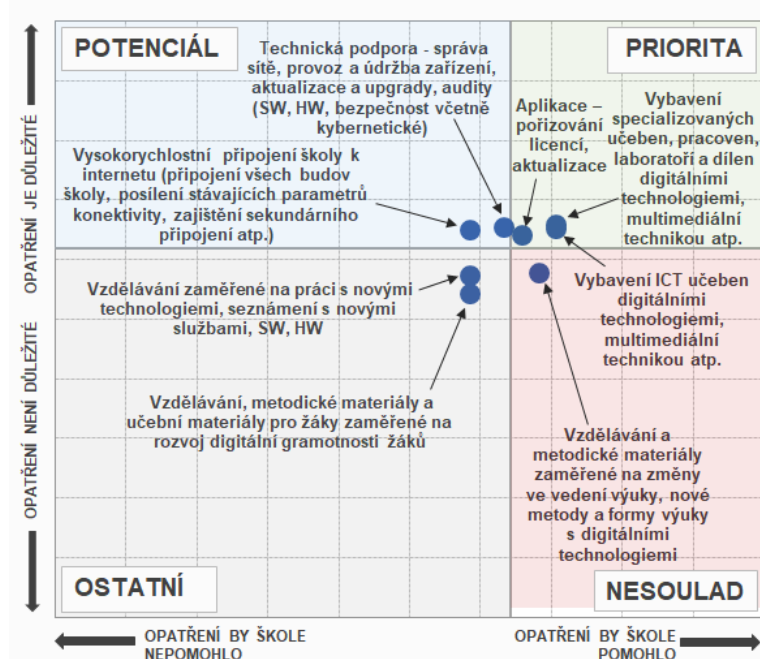
Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi jsou nejčastěji zmiňovaným opatřením, jehož důležitost je ale mírně podprůměrná.

Naopak nejvyšší důležitost je přikládána vysokorychlostnímu připojení školy k internetu, které je však zmiňováno školami v relativně menší míře, a představuje tak spíše určitý potenciál dalšího rozvoje. Mezi další taková opatření patří vybavení běžných tříd a ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou.

Méně často je uváděno také vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW, které je zároveň pokládáno za nejméně důležité z uvedených opatření.

Střední odborné školy v největší míře potřebují vybavení ICT učeben či specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (shodně 71 %), vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (68 %), licence pro aplikace a jejich aktualizace (66 %) a technickou podporu (63 %). Necelým 60 % škol by pomohlo vysokorychlostní připojení školy k internetu, vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků (shodně 59 %).

Graf 123: Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje digitálních kompetencí lze za priority SOŠ označit vybavení specializovaných učeben a ICT učeben digitálními technologiemi a multimediální technikou a také pořizování licencí k aplikacím a jejich aktualizace. Tato opatření školy potřebují nejčastěji a zároveň je považují za důležitá.

Za důležitou považují školy také technickou podporu a vysokorychlostní připojení škol k internetu. Jelikož jsou tato opatření uváděna v menší míře, představují určitý potenciál dalšího rozvoje.

Naopak nadprůměrně často zmiňují školy vzdělávání a meto-

dické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky a nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi, nicméně jim přikládají spíše menší význam.

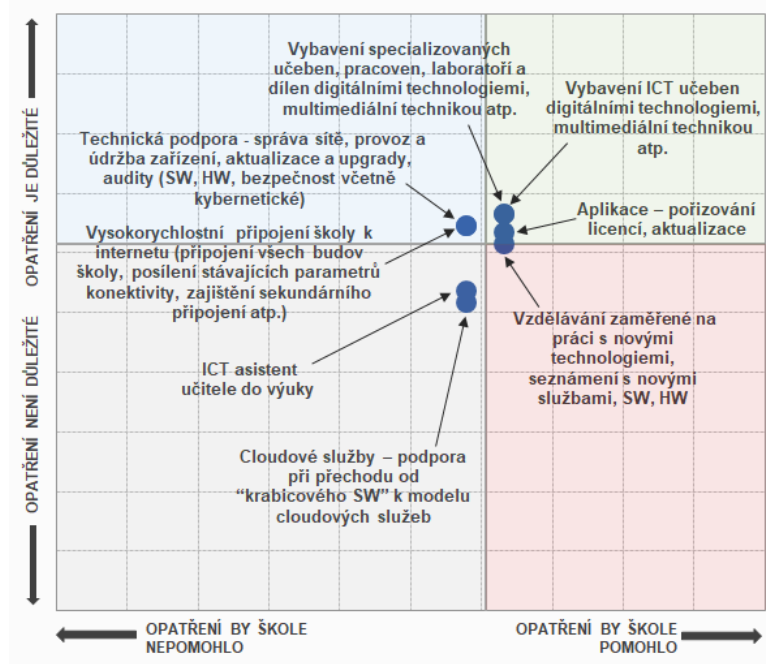
Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW a vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digitální gramotnosti žáků jsou zmiňovány méně často a zároveň jsou považovány i za méně důležité.

Gymnázia uvedla, že by jim v rozvoji digitálních kompetencí nejčastěji pomohlo vybavení ICT učeben nebo specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou (shodně 63 %), pořizování licencí pro aplikace a jejich aktualizace a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (shodně 63 %). Necelých 60 %

gymnázií by ocenilo také vysokorychlostní připojení školy k internetu, podporu při přechodu ke cloudovým službám, ICT asistenta učitele do výuky a technickou podporu (shodně 58 %).

V rozvoji digitálních kompetencí jsou prioritami gymnázií vybavení ICT učeben nebo specializovaných učeben, pracoven, laboratoří a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou, pořizování licencí pro aplikace a jejich aktualizace a vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi. Tato opatření jsou zmiňována nejčastěji a zároveň jsou považována za důležitá.

Graf 124: Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Technickou podporu a vysokorychlostní připojení školy k internetu by ocenil nižší podíl gymnázií, nicméně tato opatření jsou považována za důležitá, a představují tak určitý potenciál dalšího rozvoje.

Relativně nižší podíl gymnázií zmiňuje také potřebu ICT asistenta učitele do výuky a podporu při přechodu ke cloudovým službám. Těmito opatřeními je zároveň přikládán i nižší význam.

11.5 Grafická sumarizace hlavních zjištění týkajících se oblasti „rozvoje digitálních kompetencí“ na SOŠ, SOU a na gymnáziích

Následující tři grafická schémata přehledně shrnují klíčová zjištění týkající se oblasti *rozvoje digitálních kompetencí* na třech nejčastěji zastoupených typech škol (SOŠ, SOU a gymnázia). Každé schéma je sestaveno ze tří (dále členěných) boxů – žlutého, modrého a oranžového.

V horním žlutém boxu jsou uvedeny školami nejčastěji volené položky z rozsáhlého seznamu jednotlivých atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. Tento box tak zprostředkovává stručný obraz aktuální situace v této oblasti v době před realizací intervence (projektů).

V prostředním modrém boxu jsou nejprve uvedeny školami nejčastěji realizované činnosti spadající do této oblasti, následně pak nejčastěji uváděné překážky, které komplikují její rozvoj, a nakonec nejčastěji uváděná opatření, která by školám v rozvoji této oblasti pomohla.

V dolním oranžovém boxu jsou uvedeny opět nejčastěji volené položky ze seznamu atributů reprezentujících 4 úrovně rozvoje oblasti *rozvoje digitálních kompetencí*. V tomto případě však již nevypovídají o skutečné současné situaci, ale představují zamýšlený stav dané oblasti na škole po realizaci plánované intervence (projektů). Jedná se tedy o stručný obraz ideálního budoucího stavu, k němuž škola plánuje dospět s pomocí podpůrných projektů (realizované intervence).

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOU

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (50 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (43 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (43 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (43 % škol)

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (40 % škol)

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (40 % škol)

Činnosti, které SOU v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují

- Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (90 % škol)
- Škola nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (87 % škol)
- Škola podporuje pedagogy k sebevzdělávání v oblasti ICT (83 % škol)
- Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (77 % škol)
- Škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (77 % škol)
- Škola vypracovává plán pro pořízení HW a SW (77 % škol)

Překážky, na něž SOU při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (63 % škol)
- Nedostatečná motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (43 % škol)
- Nedostatečné či neodpovídající prostory či vybavení školy (40 % škol)
- Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (37 % škol)
- Nedostatečné SW vybavení školy (37 % škol)
- Studenti nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (33 % škol)

Opatření, která by SOU pomohla ke stanoveným cílům

- Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (77 % škol)
- Vybavení specializovaných učeben, pracoven, laboratorí a dílen digitálními technologiemi a multimediální technikou (67 % škol)
- Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity (67 % škol)
- Aplikace - pořizování licencí, aktualizace (63 % škol)
- Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (60 % škol)
- Vysokorychlostní připojení školy k internetu (53 % škol)
- Vybavení běžných tříd digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (53 % škol)
- Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (53 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovila SOU

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (70 % škol)

Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (67 % škol)

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučovanými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (63 % škol)

Plán pořizování ICT a začleňování do výuky je významný pro vizi školy a je plně zahrnut do koncepce rozvoje školy. Škola má propracovanou politiku nákupu potřebných licencí pro použití učiteli i žáky nejen v prostorách školy. (60 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (57 % škol)

Běžně jsou využívány různé nástroje pro komunikaci, sdílení souborů na cloudovém úložišti, textová komunikace či videokonference. (53 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

Aktuální stav rozvoje digitálních kompetencí na SOŠ

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (61 % škol)

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (51 % škol)

Ve výuce i mimo ni jsou vytvářeny výukové materiály, které jsou prezentované a sdílené mezi pedagogy. (41 % škol)

Škola umožňuje alespoň v omezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (39 % škol)

Na škole působí ICT metodik a koordinátor, který vytváří plán nákupu a začlenění digitálních technologií do výuky. (37 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (37 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

Činnosti, které SOŠ v rámci rozvoje digitálních kompetencí realizují

- Škola využívá ICT i v jiných předmětech, než jsou informatické předměty (93 % škol)
- Škola nastavuje pravidla použití ICT - včetně mobilních telefonů, přístupu do internetu, prostřednictvím školního řádu (90 % škol)
- Pedagogové získané dovednosti v oblasti ICT začleňují do výuky (88 % škol)
- Škola motivuje žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (78 % škol)
- Škola podporuje pedagogy k sebezvzdělávání v oblasti ICT (76 % škol)
- Pedagogové plánují výuku s použitím ICT a nových výukových metod (76 % škol)

Překážky, na něž SOŠ při realizaci těchto činností narážejí

- Nedostatečné finance či prostory pro organizování a vedení nepovinných předmětů (66 % škol)
- Nedostatečné či neodpovídající prostory či vybavení školy (46 % škol)
- Nedostatečná motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání v oblasti ICT (44 % škol)
- Nedostatečné vzdělání pedagogů na škole v oblasti ICT (44 % škol)
- Nedostatečné SW vybavení školy (44 % škol)
- Nízká časová dotace či absence ICT koordinátora (32 % škol)

Opatření, která by SOŠ pomohla ke stanoveným cílům

- Vybavení specializovaných učeben a pracoven digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (71 % škol)
- Vybavení ICT učeben digitálními technologiemi, multimediální technikou atp. (71 % škol)
- Vzdělávání a metodické materiály zaměřené na změny ve vedení výuky, nové metody a formy výuky s digitálními technologiemi (68 % škol)
- Aplikace – pořizování licencí, aktualizace (66 % škol)
- Technická podpora - správa sítě, provoz a údržba zařízení, aktualizace a upgrady, audity (63 % škol)
- Vysokorychlostní připojení školy k internetu (59 % škol)
- Vzdělávání zaměřené na práci s novými technologiemi, seznámení s novými službami, SW, HW (59 % škol)
- Vzdělávání, metodické materiály a učební materiály pro žáky zaměřené na rozvoj digit. gramotnosti žáků (59 % škol)

Cíle, které si v rámci rozvoje digitálních kompetencí stanovily SOŠ

Minimálně jedním připojeným počítačem s dataprojektorem či interaktivní tabulí je vybavena většina učeben. Internetové připojení je k dispozici ve vyhrazených částech školy. (73 % škol)

Běžně jsou využívány různé nástroje pro komunikaci, sdílení souborů na cloudovém uložišti, textová komunikace či videokonference. (66 % škol)

úroveň 1
úroveň 2
úroveň 3
úroveň 4

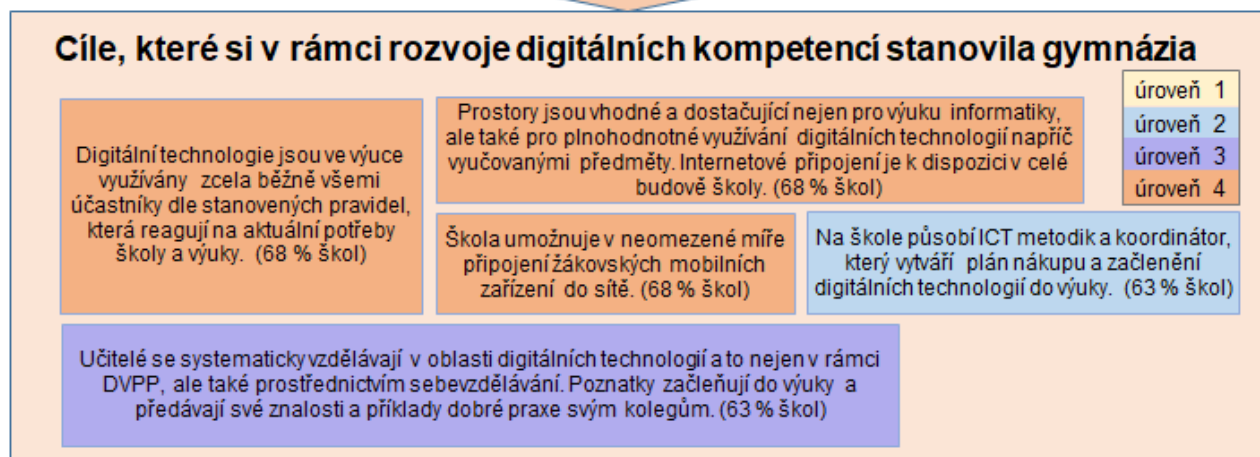
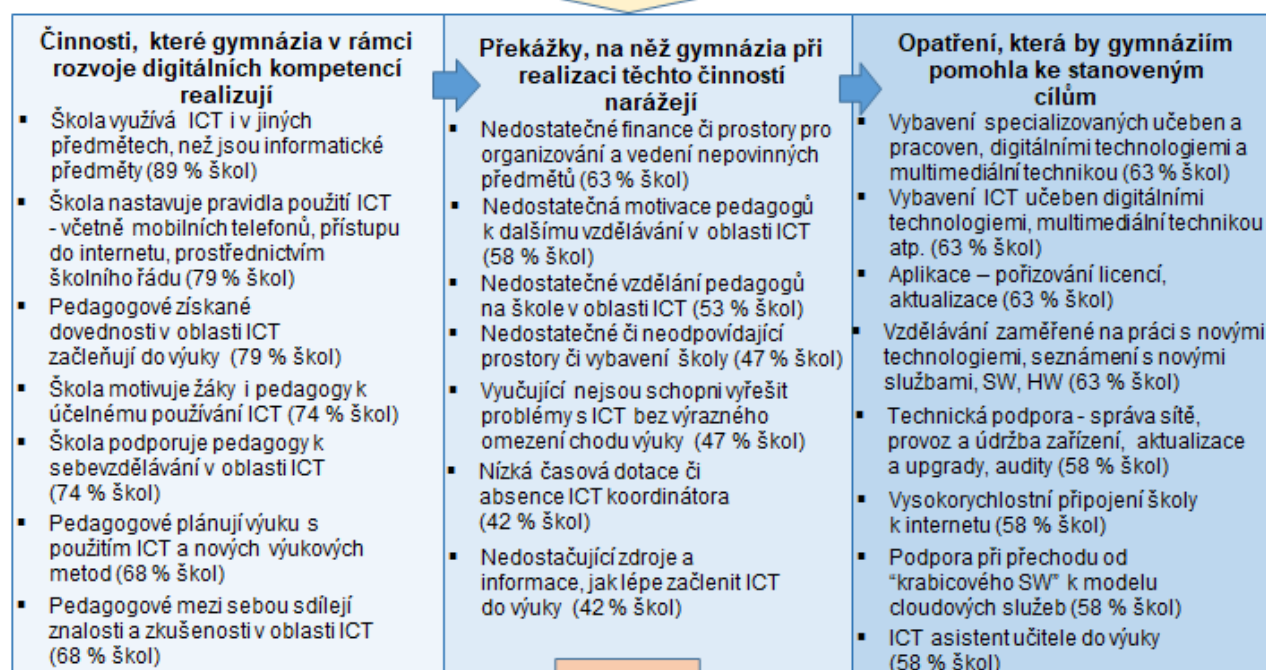
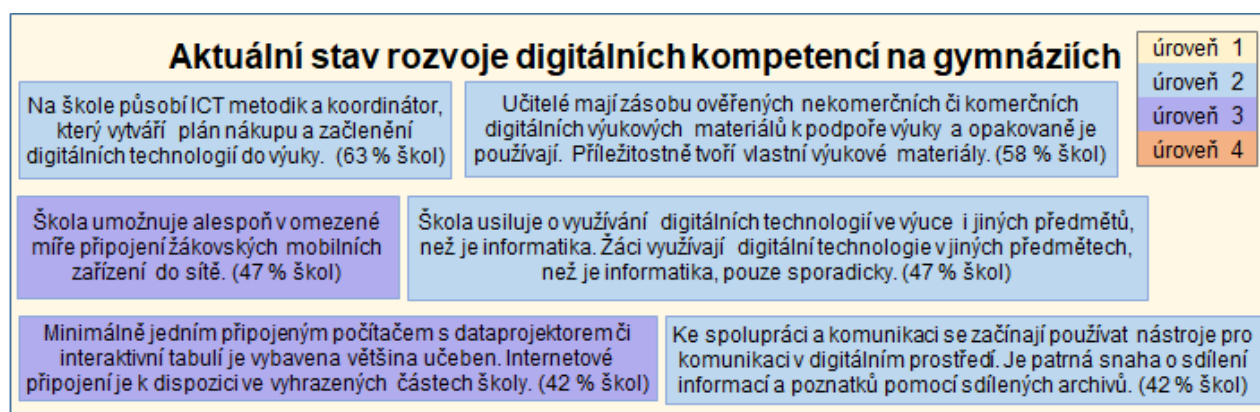
Digitální technologie jsou ve výuce využívány zcela běžně všemi účastníky dle stanovených pravidel, která reagují na aktuální potřeby školy a výuky. (63 % škol)

Prostory jsou vhodné a dostačující nejen pro výuku informatiky, ale také pro plnohodnotné využívání digitálních technologií napříč vyučoványými předměty. Internetové připojení je k dispozici v celé budově školy. (63 % škol)

Škola umožňuje v neomezené míře připojení žákovských mobilních zařízení do sítě. (56 % škol)

Učitelé mají zásobu ověřených nekomerčních či komerčních digitálních výukových materiálů k podpoře výuky a opakovaně je používají. Příležitostně tvoří vlastní výukové materiály. (56 % škol)

*Každé schéma zobrazuje prvních 6-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti. Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.

*Každé schéma zobrazuje prvních 5-8 nejčastěji uváděných položek z dané oblasti.
Procenta uvádějí podíl škol, které danou položku zvolily.